

Crna Gora
VLADA CRNE GORE

Predlozi

IZVJEŠTAJ

o sprovođenju Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2006-2012.godina

STRATEGIJA

integrisanog upravljanja granicom za period 2013-2016.godina

AKCIONI PLAN

za sprovođenje Startegije integrisanog upravljanja granicom
za period 2013-2016.godina

AKCIONI PLAN

za sprovođenje Startegije integrisanog upravljanja granicom
za 2013 godinu

Podgorica, januar 2013.godine

**Crna Gora
VLADA CRNE GORE**

**Međuresorska komisija za sprovođenje
Strategije integrisanog upravljanja granicom
i Akcionog plana za njeno sprovođenje**

IZVJEŠTAJ

**O SPROVOĐENJU STRATEGIJE
INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM
2006-2012**

Podgorica, decembar 2012. godine

SADRŽAJ

	Strana
I.Uvod	3
II.Sistem integrisanog upravljanja granicom Crne Gore	5
III.Razgraničenje i utvrđivanje državne granice i priprema za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici sa susjednim državama.....	9
IV.Određivanje graničnih prelaza i utvrđivanje režima pograničnog saobraćaja sa susjednim državama.....	12
V.Implementacija Sporazuma o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza Sukobin – Murićan (ZGP).....	19
VI.Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje graničnih prelaza	20
VII.Razvoj sistema elektronskog nadzora državne granice	35
VIII.Informacioni sistemi i oprema	38
IX.Međunarodna saradnja u oblasti bezbjednosti granica	42
X.Obuka	49
XI.Zaključak	56

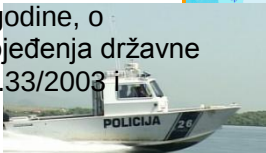
I. Uvod

- Crna Gora je uspostavila sistem civilnog nadzora granice 2003. godine.
- Vlada Republike Crne Gore usvojila je Strategiju integrisanog upravljanja granicom 23.02.2006. godine, a Akcioni plan za sprovođenje Strategije 07.12.2006. godine.
- Odlukom Vlade Crne Gore, obrazovana je Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje ("Sl.List CG", broj 5/07 od 12.11.2007. godine).
- Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br. 26/08) integrisano upravljanje granicom je u nadležnosti MUP i JU, čime je dopunjen djelokrug Ministarstva.
- Vlada Crne Gore, na sjednici od 26.06.2008. godine, utvrdila je Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MUP i JU, kojim je obrazovana Služba za integrisano upravljanje granicom i graničnim prelazima, u okviru koje su Biro za integrisano upravljanje granicom i Biro za gazdovanje graničnim prelazima, sa ciljem koordiniranja, organizovanja i sinhronizovanja aktivnosti graničnih službi – Granična policija, Carina, Veterinarska i Fitosanitarna uprava.

Na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MUP i JU iz maja 2010. godine, navedeni poslovi integrisanog upravljanja granicom, vrše se u Odjeljenju za integrisano upravljanje granicom i graničnim prelazima.

DINAMIKA PREUZIMANJE NADLEŽNOSTI OBEZBJEĐENJA DRŽAVNE GRANICE

- Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MUP-a RCG, obrazovana je Uprava za državnu granicu i pogranične poslove (Saglasnost Vlade, na sjednici 04.02.2003.).
- Odluka Vrhovnog savjeta odbrane, broj 5-10 od 12.06.2003.godine, da Vojska Srbije i Crne Gore do kraja 2003.godine, ustupi MUP-u poslove obezbjeđenja državne granice na teritoriji Republike Crne Gore.
- Odluka Vrhovnog savjeta odbrane, broj 5-11 od 12.06.2003.godine, da Vojska Srbije i Crne Gore preda u nadležnost MUP obezbjeđenje administrativne linije sa Kosovom na teritoriji Crne Gore.
- Odluka Savjeta ministara SCG, E.p. broj 117 od 31.07.2003.godine, o ustupanju poslova obezbjeđenja državne granice ("Sl. list SCG" br.33/2003 i 34/2003).
- Sporazum između Ministarstva odbrane SCG i Vlade RCG, broj 2934-1 od 12.11.2003.godine, o ustupanju poslova obezbjeđenja državne granice.
- Dinamički plan ustupanja poslova obezbjeđenja državne granice, broj 01-29504, između graničnih jedinica Podgoričkog korpusa i Korpusa Ratne mornarice i MUP RCG, od 06.10.2003.godine.
- Rješenjem ministra unutrašnjih poslova RCG broj 01-1981/1 od 04.07.2003.godine, i broj 1-2793/1 od 22.09.2003.godine, formirana je Komisija za izradu Projekta preuzimanja nadležnosti obezbjeđenja državne granice.
- U vremenu od 21.07. do 31.12.2003.godine izvršeno je preuzimanje obezbjeđenja državne granice od Vojske SCG.
- MUP RCG od 31.12.2003.godine u cjelosti realizuje Projekat vlastitog sistema granične bezbjednosti, od kada su poslovi kontrole i nadzora državne granice objedinjeni i stavljeni pod civilnu kontrolu, čime je potvrđena opredijeljenost da prihvatamo vrijednosti i standarde evroatlantskih integracija.

USPOSTAVLJANJE SISTEMA GRANIČNE BEZBJEDNOSTI

Uspostavljanjem jedinstvenog sistema granične bezbjednosti, kao dijela ukupnog bezbjednosnog sistema Crne Gore, ostvaruju se sljedeći ciljevi:

- Kvalitetno ostvarivanje partnerstva i vraćanje povjerenja u regionu;
- Jačanje ukupnog sistema bezbjednosti na nacionalnom planu, jer je granična bezbjednost uslov unutrašnje bezbjednosti;
- Izgradnja sistema granične bezbjednosti u skladu sa standardima Evropske unije i Šengena;
- Zaštita crnogorskih ekonomskih interesa;
- Jačanje javnog poretka;
- Demilitarizacija i demokratizacija graničnog područja;
- Rješavanje pitanja granične bezbjednosti u skladu sa opšteprihvaćenim standardima u ovoj oblasti;
- Aktivno učešće i doprinos u suzbijanju međunarodnog kriminala i terorizma;
- Dostizanje profesionalnih i demokratskih standarda u graničnoj kontroli;
- Pojednostavljenje prelazaka državne granice, spriječavanje nezakonitih prelazaka i drugih nezakonitih aktivnosti na granici;
- Jačanje međunarodne bezbjednosti ostvarivanjem kvalitetnije saradnje i djelatnosti na regionalnom planu u koordinaciji borbe protiv terorizma i drugih oblika međunarodnog kriminala;
- Kvalitetniji rad i usluge na graničnim prelazima upotrebom efikasnijeg operativno-administrativnog sistema;
- Poboljšanje mreže (sistema) savremenih komunikacija i informacionog sistema (informacionih tehnologija) na nacionalnom i međunarodnom nivou;

II. Sistem integrisanog upravljanja granicom CrneGore

NADLEŽNOSTI U POGLEDU UPRAVLJANJA GRANICOM

Vlada Crne Gore utvrđuje granične prelaze, u skladu sa međunarodnim sporazumima, utvrđuje područje graničnog prelaza, utvrđuje uslove za uređivanje i opremanje graničnih prelaza za bezbjedno odvijanje granične kontrole, saglasno međunarodnim standardima i uslovima, imenuje komisiju koja zajedno sa nadležnim organima susjednih država obavlja poslove razgraničenja i utvrđivanja državne granice i obavlja pripreme za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici i zaključuje sporazume sa drugim državama o međunarodnoj policijskoj saradnji.

Poslovi u vezi upravljanja državnom granicom su u nadležnosti organa Državne uprave i organa Uprave:

*** Ministarstvo unutrašnjih poslova**

Odjeljenje za integrisano upravljanje granicom i graničnim prelazima, kao posebna organizaciona jedinica Ministarstva, vrši poslove bezbjednosti državne granice, integrisanog upravljanja granicom i gazdovanja graničnim prelazima, koordiniranje, organizovanje i sinhronizovanje aktivnosti graničnih službi u skladu sa njihovim nadležnostima pri obavljanju graničnih procedura, izrade strategije srednjoročnog programa i godišnjih planova upravljanja graničnim prelazima.

Uprava policije, Sektor granične policije, kao posebna organizaciona jedinica Policije, vrši poslove granične kontrole, koji obuhvataju nadzor državne granice, granične provjere i procjenu prijetnji za bezbjednost državne granice.

*** Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija**

Utvrdjuje poslove bilateralne saradnje sa drugim državama, izdavanje diplomatskih i Službenih isprava, izdavanje diplomatskih odobrenja za prelet, pruža stručnu pomoć Komisiji koja obavlja poslove razgraničenja i utvrđivanja državne granice i pripreme za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici, utvrđuje i rješava granične incidente.

*** Ministarstvo finansija**

Uprava carina vrši poslove koji se odnose na carinski nadzor, carinjenje i kontrolu roba.

Uprava za nekretnine obavlja poslove premjera, označavanja, održavanja i obnavljanja graničnih oznaka na državnoj granici i održavanja granične linije, kao i pripremu dokumentacije o državnoj granici.

*** Ministarstvo održivog razvoja i turizma**

Vrši poslove izdavanja odobrenja za izgradnju i postavljanje objekata i instalaciju opreme na području graničnog prelaza, izdaje saglasnost u postupku donošenja generalnih i detaljnih urbanističkih planova, kojima se uređuje i prostor koji doseže do 100 metara od granične linije.

*** Ministarstvo saobraćaja i pomorstva - Direkcija za saobraćaj**

Vrši poslove označavanja graničnih prelaza i njihovog područja propisanim oznakama.

*** Ministarstvo zdravlja**

Zdravstveno-sanitarna inspekcija na graničnim prelazima vrši poslove nadzora nad sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nadzor nad putnicima i njihovim prtljagom, u cilju sprječavanja unošenja i širenja zaraznih bolesti na teritoriju Crne Gore.

*** Uprava za inspekcijske poslove**

Veterinarska inspekcija vrši poslove veterinarske granične kontrole.

Fitosanitarna inspekcija vrši poslove fitosanitarne granične kontrole.

**STRATEGIJA INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM
I AKCIONI PLAN ZA NJENO SPROVOĐENJE**

Strategijom i Akcionim planom stvoreni su uslovi za usaglašeno sprovođenje aktivnosti svih službi uključenih u integrisano upravljanje granicom, u skladu sa njihovim nadležnostima, kako bi se uspostavio efikasan i rizicima prilagođen sistem usklađen sa standardima Evropske unije. Sljedeća faza razvoja sistema integrisanog upravljanja granicom odnosi se na preuzimanje odgovornosti za efikasno upravljanje spoljnim granicama Evropske unije, a nakon toga usklađenost sa zahtjevima Šengena.

Strategija sadrži osnovne smjernice, odnosno aktivnosti koje treba preduzeti, kako bi se razvio Akcioni plan djelovanja, i to: institucionalni okvir službi koje imaju nadležnosti na granici; koordinirajuće mehanizme; saradnju; resurse i rokove za implementaciju Strategije.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 12. novembra 2007. godine., obrazovala je Međuresorsku komisiju za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje.

Međuresorska komisija¹ je Vladino tijelo sa zadatkom da koordinira i unaprijedi saradnju službi koje imaju nadležnosti na granici, a to su: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska i Fitosanitarna uprava, kako bi se pojednostavili i sinhronizovali postupci graničnih procedura, shodno nadležnostima. poboljšao kvalitet rada, efikasnost i usklađenost postupaka sa standardima Evropske unije i dostizanja neophodnog nivoa bezbjednosti granica, kao dijela ukupnog bezbjednosnog sistema Crne Gore.

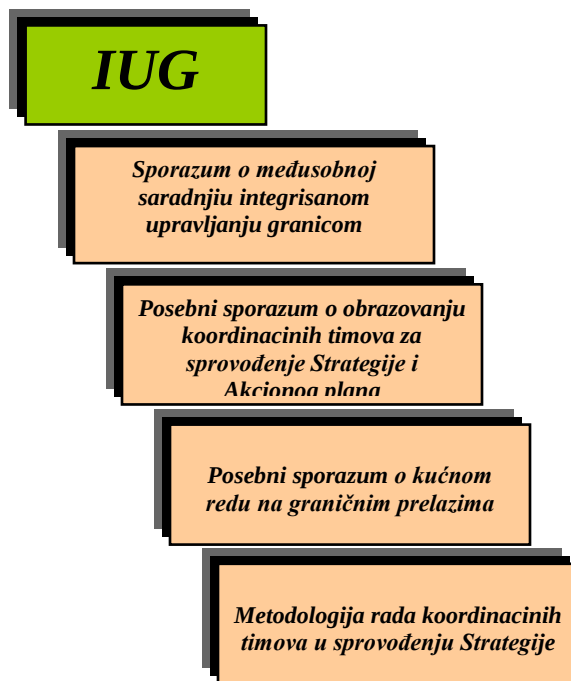
Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije, informiše Vladu godišnjim izvještajima o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije, nakon čega Vlada donosi odgovarajuće zaključke i utvrđuje prioritetne aktivnosti za narednu godinu, koje priprema Međuresorska komisija u cilju ostvarivanja dinamike Akcionog plana u ovoj oblasti.

Tim povodom, Vlada Crne Gore je donosila određene zaključke, na sjednicama 26.juna2008.godine, 02.aprila 2009.godine, 04.marta2010.godine, 10.februara2011.godine i 09.februara 2012.godine.

¹ Odlukom je obrazovana Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje („Sl. list CG“, br.5/07, 69/09, 21/11, 30/12). Komisija ima šesnaest članova iz deset organa. Predsjednik Komisije je Milan Paunović-MUP.

U skladu sa Strategijom za integrisano upravljanje granicom i Akcionim planom Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policija, Uprava carina, Fitosanitarna uprava i Veterinarska uprava, zaključili su:

- Sporazum o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom (3. februar 2009. godine), radi unaprjeđenja međusobne saradnje i povećanja efikasnosti u radu;
- Posebni sporazum o obrazovanju koordinacionih timova za sprovođenje Strategije i Akcionog plana (5. maj 2009. godine), kojim je, formirano sedam koordinacionih timova na regionalnom nivou i 28 stručnih timova na graničnim prelazima;
- Posebni sporazum o kućnom redu na graničnim prelazima (5. maj 2009, godine), kojim su propisana opšta pravila unutrašnjeg reda na graničnim prelazima, koja se odnose na korišćenje objekata, sredstava i opreme, standarde higijene i ponašanje službenika koji rade na graničnim prelazima i zaposlene u privrednim društvima, u objektima komercijalnog sadržaja;
- Metodologiju rada koordinacionih timova u sprovođenju Strategije (9. juna.2009. godine), koja sadrži opis poslova koordinacionih timova, u skladu sa navedenim sporazumima.

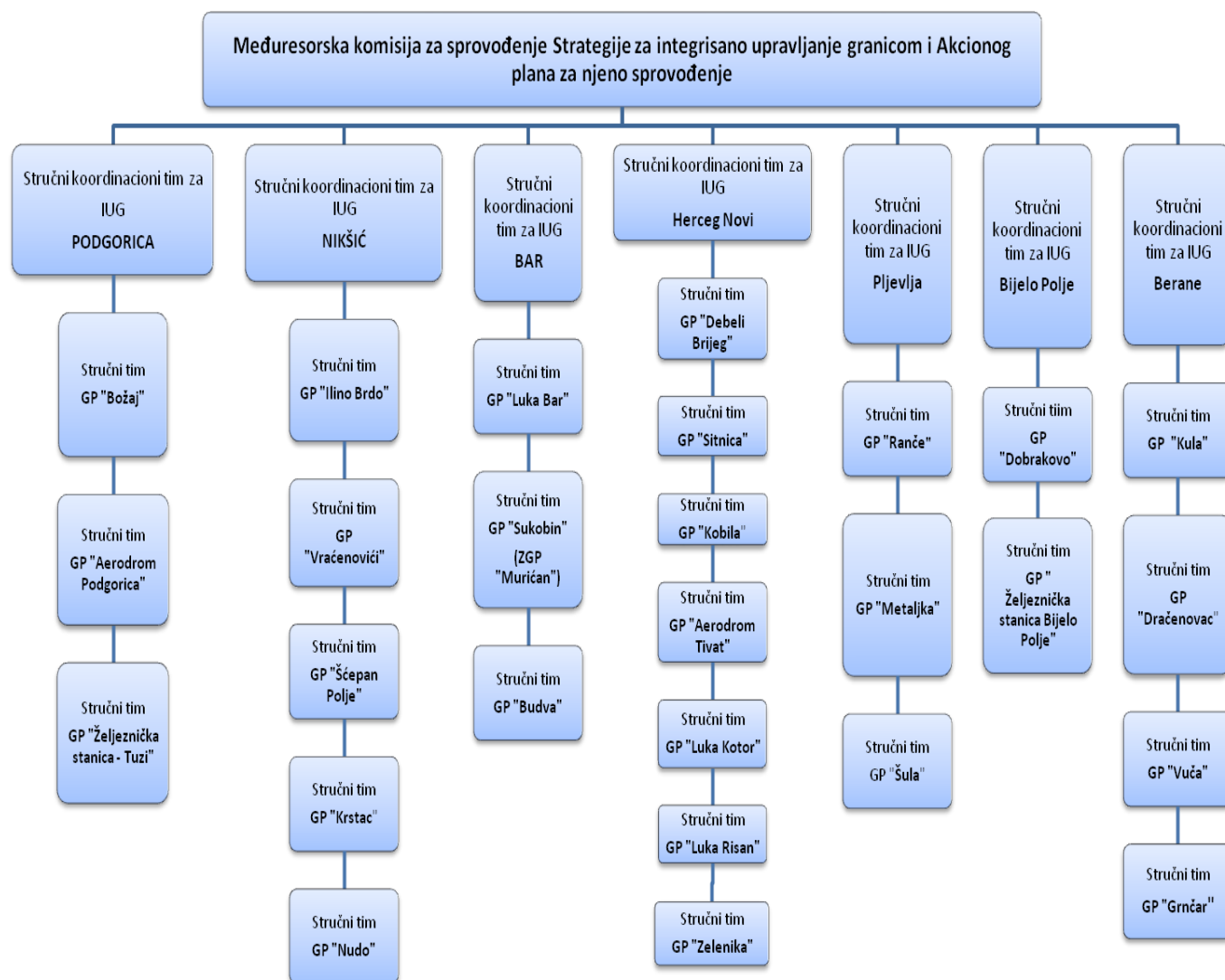

Na nacionalnom nivou Međuresorska komisija sagledava ukupnu problematiku upravljanja državnom granicom, kao koordinirajuće tijelo sa zadatkom da obezbijedi i unaprijedi saradnju službi, koje imaju nadležnosti na granici. Na osnovu redovnih izvještaja koordinatora timova, usmjerava se rad koordinacionih timova na regionalnom i lokalnom nivou u integrisanom upravljanju granicom i vrši nadzor u sprovođenje Strategije.

Koordinatori timova na regionalnom i lokalnom nivou na graničnim prelazima, obezbjeđuju koordinaciju i saradnju sa Kriminalističkom policijom, Policijom opšte nadležnosti, Tržišnom, Poreskom, Šumarskom, Vodoprivrednom, Lovočuvarskom i Ribolovnom inspekcijom i organima lokalne samouprave, sa ciljem sprovođenja Strategije, razmjene informacija, analize rizika, operativnog praćenja problematike i na osnovu toga usmjerenost rada na suzbijanju svih vidova prekograničnog kriminala.

Koordinacioni stručni timovi za integrisano upravljanje granicom na regionalnom i lokalnom nivou funkcionišu sa zadatkom: sinhronizacije aktivnosti graničnih službi; razmjene informacija od značaja za suzbijanje svih vidova organizovanog i prekograničnog kriminala; kontrole prelaska državne granice; kontrole u unutrašnjosti i saradnje službi na državnoj granici; zaštite života i zdravlja ljudi i dr.

Koordinacioni timovi za sprovođenje Strategije IUG-om na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou

III. Razgraničenje i utvrđivanje državne granice i priprema za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici sa susjednim državama²

- Utvrđivanje državne granice Crne Gore, bez sporova sa susjednim državama, preduslov je za pridruživanje Evropskoj uniji. Zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici doprinijeće razvoju dobrosusjedskih odnosa, stabilnosti u regionu i ima za cilj poštovanje teritorijalnog integriteta i suvereniteta Crne Gore.

Ova obaveza je posebno naglašena u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu, kada su u pitanju neriješena bilateralna pitanja, jer razgraničenje sa susjednim zemljama nije završeno.

Susjedna država	Dužina državne granice u km	Aktivnosti
Republika Albanija	207.2	<i>U Podgorici je 06.11.2009.godine potpisan Sporazum između Vlade CG i Savjeta ministara R.Albanije o obnavljanju, popravci i održavanju piramida, međupiramida i drugih graničnih oznaka duž crnogorsko-albanske državne granice. Donijet je Zakon o potvrđivanju ovog Sporazuma („Sl.List CG”, br.8/2010 – Međunarodni ugovori,). Sporazum nije implementiran (Granična linija nije adekvatno objelježena, veliki dio graničnih oznaka uklonjen, posebno na Skadarskom jezeru, rijeka Grnčar mijenja tok i graničnu liniju)</i>
Republika Hrvatska	41.7	<i>Odlukom je obrazovana Komisija za pripremu pravnog postupka za razgraničenje između Crne Gore i R.Hrvatske pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu („Sl.ListCG”, broj 24/08 i 62/2008) Na marginama sastanka ministara vanjskih poslova i evropskih integracija u okviru SEECP, održanog januara 2011. godine u Budvi, razgovarano je o održavanju druge sjednice Mješovite komisije za razgraničenje između Crne Gore i Republike Hrvatske. U Briselu je, maja 2011. godine, održan sastanak dva ministra u funkciji kopredsjedavajućih komisije, na kome su razmijenjena mišljenja i dogovoreno održavanja sastanaka ekspertskih timova koji će pripremiti narednu sjednicu Komisije.</i>
Republika Srbija	168.5	<i>Sa Republikom Srbijom nijesu vođeni pregovori o pripremi ugovora o državnoj granici</i>
Republika Kosovo	75.6	<i>Dana 07.11.2012.godine, u Podgorici, održan je prvi sastanak Komisije za obavljanje poslova razgraničenja i utvrđivanje državne granice i pripremu za zaključivanje međunarodnih sporazuma o državnoj granici Vlade Crne Gore i Komisije za označavanje i održavanje državne granice Vlade</i>

² Odlukom je obrazovana Komisija za obavljanje poslova razgraničenja i utvrđivanja državne granice i pripremu za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici. („Sl.list CG”, br. 31/2010.g. i 25/2011). Komisija ima devet članova iz pet organa. Predsjednik Komisije je Ivan Milić – MVP i El.

Izvještaj predstavlja presjek stanja u ovoj oblasti. U Izvještaju je dat trenutni status državne granice, u smislu priprema za zaključivanje međunarodnih ugovora o granici sa susjednim državama.

		Republike Kosovo. Na sastanku je utvrđen plan aktivnosti komisija, i to: identifikacija-utvrđivanje protezanja granične linije i priprema dokumentacije, koja će biti sastavni dio ugovora o granici, ucrtavanje granične linije na topografskoj karti, priprema tekstualnog opisa protezanja granične linije, utvrđivanje oblika, dimenzije i sadržaja granične oznake za obilježavanje (demarkaciju) granične linije, priprema predloga ugovora o državnoj granici i obilježavanje (demarkacija) ugovorom utvrđene državne granice na terenu.
Bosna i Hercegovina	254.4	U Sarajevu je, dana 23.12.2009.godine, parafiran Ugovor o državnoj granici između Crne Gore i BiH. Aktom MVP-a CG, br.09/11-61/4-5 od 14.01.2010.godine, obrazovana je Stručna grupa za zajedničko radno tijelo za izradu dokumentacije i identifikacije granične linije između Crne Gore i BiH i topografske karte sa ucrtanom graničnom linijom i opis državne granice, kao priloga Ugovora. Zajednička radna grupa za dokumentaciju i identifikaciju granične linije između Crne Gore i Bosne i Hercegovine, do sada je održala sedam sastanaka, od kojih je posljednji održan u Sarajevu, 31. maja 2011. godine, na kome je usaglašena granična linija u dužini od 242 km. Međutim, stručna grupa Bosne i Hercegovine inicirala je spor između katastarske opštine Strečanje (opština Pljevlja) i Katastarskih opština Brusna i Slatina (BiH).. površine spornog dijela 77 hektara. Naime, Bosna i Hercegovina na području gdje je identifikovan novonastali spor posjeduje katastar nepokretnosti koji je nastao na osnovu aerofotogrametrijskog snimanja iz 1978. godine, dok Crna Gora svoje viđenje protezanja granične linije temelji na zapisniku o razgraničenju iz 1953. godine. Zajednička radna grupa, na osnovu uputstva o radu, nije bila u stanju da riješi novonastali spor. Potrebno je nastaviti rad i finalizirati ugovor o granici, kako bi u narednom periodu bio spreman za potpisivanje.
Otvoreno more	93	
Ukupna dužina državne granice u km	840.4	

Podaci o dužini državne granice Crne Gore na kopnu, moru, jezerima i rijekama

Država	ukupna dužina granice	granica na kopnu u km	granica na moru u km	granica na jezeru u km	granica na rijeci u km
ALBANIJA	207,2	113,3	22	38,8 Skadarsko jezero 38,8	33,1 Rijeka Grnčar 2,1 Rijeka Cijevna 0,5 Rijeka Bojana 24,7 Kravarski potok 5,8
HRVATSKA	41,7	19,7	22		
SRBIJA	168,5	161,7			6,8 Rijeka Lim 3,5 Sušanski potok 3,3
KOSOVO	75,6	72,4			3,2 Rijeka Ibar 1 Šekularska rijeka 1,4 Rijeka Pečka Bistrica 0,8
BOSNA I HERCEGOVINA	254,4	204,5		11,7 Bilečko jezero 11,7	38,2 Rijeka Piva 3,2 Rijeka Tara 24,8

					Rijeka 10,2	Ćehotina
OTVORENO MORE	93		93			
U K U P N O	840,4	571,6	137	50,5	81,3	

IV. Određivanje graničnih prelaza i utvrđivanje režima pograničnog saobraćaja sa susjednim državama

Odlukom Vlade Crne Gore („Sl. list CG“, br. 26/11), obrazovana je Komisija za određivanje graničnih prelaza i utvrđivanje režima pograničnog saobraćaja sa susjednim državama³.

Granični prelazi na teritoriji Crne Gore

³ * Odlukom je obrazovana Komisija za određivanje graničnih prelaza i utvrđivanje režima pograničnog saobraćaja („Sl. List CG“, br.81/2008 i 26/2011). Komisija ima osam članova, iz sedam organa. Predsjednik Komisije je Milan Paunović - MUP.

Pregled graničnih prelaza na teritoriji Crne Gore

	Naziv graničnog prelaza		Susjedna država	Vrsta saobraćaja	Klasifikacija gr. prelaza	Putni pravac
	U Crnoj Gori	U susjednoj državi				
1.	Božaj (Podgorica)	Hani Hotit	Albanija	Drumski	Putnički i robni međ.saobraćaj	PDG-Skadar
2.	Sukobin (Ulcinj)	Murićani	Albanija	Drumski	Putnički međ.saobraćaj	Ulcinj-Skadar
3.	Grnčar (Plav)	Baškim	Albanija	Drumski	Putnički	Plav-Skadar
4.	Kula (Rožaje)	Kulina	Kosovo	Drumski	Putnički i robni	Rožaje-Peć
5.	Vuča (Rožaje)	Godovo	Srbija	Drumski	Putnički	Rožaje-Tutin
6.	Dračnovac (Rožaje)	Mehov Krš	Srbija	Drumski	Putnički i robni	Rožaje-N.Pazar
7.	Dobrakovo (B.Polje)	Gostun	Srbija	Drumski	Putnički i robni	B.P.-Prijeopolje
8.	Ranče (Pljevlja)	Jabuka	Srbija	Drumski	Putnički i robni	Pljevlja-Prijeopolje

9.	Čemerno (Pljevlja)	Čemerno	Srbija	Drumski	Putnički	Pljevlja– Priboj
10.	Metaljka (Pljevlja)	Metaljka	Bosna i Herce	Drumski	Putnički i robni	Pljevlja-Čajniče
11.	Šula (Pljevlja)	Vitina	Bosna i Herce	Drumski	Putnički	Pljevlja –Foča
12.	Šćepan Polje (Plužine)	Hum	Bosna i Herce	Drumski	Putnički i robni	Plužine –Foča
13.	Krstac (Nikšić)	Krstac	Bosna i Herce	Drumski	Pog.saobraćaj	Nikšić-Gacko
14.	Vračnovići (Nikšić)	Deleuša	Bosna i Herce	Drumski	Putnički i robni	Nikšić-Bileća
15.	Ilino Brdo (Nikšić)	Klobuk	Bosna i Herce	Drumski	Putnički i robni	Nikšić–Trebinje
16.	Nudo (Nikšić)	Arandjelovo	Bosna i Herce	Drumski	Pog.saobraćaj	Nikšić-Trebinje
17.	Sitnica (H.Novi)	Zupci	Bosna i Herce	Drumski	Putnički	H.N.-Trebinje
18.	Debeli Brijeg (H.Novi)	Karasovići	Hrvatska	Drumski	Putnički i robni	H.N-Dubrovnik
19.	Kobila (H.Novi)	Konfin	Hrvatska	Drumski	Putnički	H.N.-Dubrovnik
20.	Aerodrom Podgorica			Vazdušni	Putnički i robni	
21.	Aerodrom Tivat			Vazdušni	Putnički i robni	
22.	Luka Bar			Pomorski	Putnički i robni	
23.	Luka Zelenika			Pomorski	Putnički i robni	
24.	Luka Kotor			Pomorski	Putnički i robni	
25.	Luka Tivat - Porto Montenegro			Pomorski	Putnički i robni	
26.	Luka Budva			Pomorski	Putnički	
27.	Bijelo Polje	Prijepolje	Srbija	Željeznički	Putnički i robni	B.P.-Prijepolje
28.	Tuzi	Bajza	Albanija	Željeznički	Robni	Podg. - Skadar

- U Crnoj Gori funkcioniše 28 graničnih prelaza: 19 u drumskom saobraćaju, 2 u željezničkom, 2 u vazdušnom i 5 u pomorskom saobraćaju.
- Granični prelazi se otvaraju odlukom Vlade, u skladu sa međunarodnim ugovorom (čl.15 Zakona o graničnoj kontroli („Sl.List CG”, br. 72/09).
- Aktom o otvaranju graničnog prelaza propisuje se vrsta graničnog prelaza, vrijeme na koje se otvara sezonski granični prelaz tokom godine, radno vrijeme graničnog prelaza i način prelaska državne granice.
- Sa susjednim državama potrebno je zaključiti sporazume o otvaranju graničnih prelaza zbog potrebe ustanovljavanja pravnog osnova za njihovo funkcionisanje.

Granični prelazi na teritoriji Crne Gore koji su u funkciji

	Naziv graničnog prelaza		<i>Susjedna država</i>	<i>Vrsta saobraćaja</i>	<i>Klasifikacija g. prelaza</i>	<i>Putni pravac</i>	<i>Status graničnih prelaza</i>
	<i>U Crnoj Gori</i>	<i>U susjednoj državi</i>					
1.	Božaj (Podgorica)	Hani Hoti	Albanija	Drumski	Putnički i robni međ.saobraćaj	Podgorica - Skadar	Odluka o otvaranju G.P. Božaj „Sl.L.SRJ” br. 67/80
2.	Zajednički Granični prelaz Sukobin-Murićani u Murićanima Republika Albanija	Murićani	Albanija	Drumski	Putnički međ.saobraćaj	Ulcinj-Skadar	Odluka o otvaranju GP Sukobin za međunarodni putnički saobraćaj ("Sl. list RCG", broj 29/2002.g.) Sporazumom između Vlade Crne Gore i Savjeta Ministara Republike Albanije o otvaranju Zajedničkog graničnog prelaza «Sukobin-Murićani» potpisan u Ulcinju 17.01.2007. godine
3.	Grnčar (Plav)	Vrmoša	Albanija	Drumski	Međunarodni putnički saobraćaj	Plav-Skadar	Odluka o otvaranju stalnog GP za međuna. putnički saobraćaj („Sl.List RCG” br.58/02) „Grnčar-Vrmoša”
4.	Željeznička stanica Tuzi	Bajza	Albanija	Željeznički	Robni	Podgorica - Skadar	
5.	Kula (Rožaje)	Kulina	Kosovo	Drumski	Putnički i robni	Rožaje-Peć	
6.	Vuča (Rožaje)	Godovo	Srbija	Drumski	Putnički	Rožaje-Tutin	
7.	Dračenovac (Rožaje)	Špiljani	Srbija	Drumski	Putnički i robni	Rožaje-N.Pazar	
8.	Dobrakovo (Bijelo Polje)	Gostun	Srbija	Drumski	Putnički i robni	Bijelo P. –Prije polje	
9.	Ranče (Pljevlja)	Jabuka	Srbija	Drumski	Putnički i robni	Pljevlja-Prije polje	
10.	Čemerno (Pljevlja)	Čemerno	Srbija	Drumski	Putnički	Pljevlja– Priboj	
11.	Željeznička stanica Bijelo Polje	Prije polje	Srbija	Željeznički	Putnički i robni	Bijelo P. - Prije polje	
12.	Metaljka (Pljevlja)	Metaljka	B i H	Drumski	Putnički i robni	Pljevlja-Čajniče	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BiH o

							graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).
13.	Šula (Pljevlja)	Vitina	B i H	Drumski	Putnički	Pljevlja –Foča	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BiH o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).
14.	Šćepan Polje (Plužine)	Hum	B i H	Drumski	Putnički i robni	Plužine –Foča	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BiH o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Vlade Crne

							<i>Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).</i>
15.	<i>Krstac (Nikšić)</i>	<i>Krstac</i>	<i>B i H</i>	<i>Drumski</i>	<i>Pog.saobraćaj</i>	<i>Nikšić-Gacko</i>	<i>Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BiH o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).</i>
16.	<i>Vračnovići (Nikšić)</i>	<i>Deleuša</i>	<i>B i H</i>	<i>Drumski</i>	<i>Putnički i robni</i>	<i>Nikšić-Bileća</i>	<i>Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BiH o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).</i>
17.	<i>Ilino Brdo (Nikšić)</i>	<i>Klobuk</i>	<i>B i H</i>	<i>Drumski</i>	<i>Putnički i robni</i>	<i>Nikšić–Trebinje</i>	<i>Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BiH o graničnim prelazima za</i>

							međunarodni saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG- Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).
18.	Nudo (Nikšić)	Arandjelovo	B i H	Drumski	Pog.saobraćaj	Nikšić-Trebinje	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BIH o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG- Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).
19.	Sitnica (Herceg Novi)	Zupci	B i H	Drumski	Putnički	Nikšić-Trebinje	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara BIH o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj potpisan 7.10.2010. u Podgorici Zakon o potvrđivanju Sporazuma o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni list CG-

							<i>Međunarodni ugovori”, broj 9/2011).</i>
20.	<i>Debeli Brijeg (Herceg Novi)</i>	<i>Karasovići</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>Drumski</i>	<i>Putnički i robni</i>	<i>HN - Dubrovnik</i>	
21.	<i>Kobila (Herceg Novi)</i>	<i>Konfin</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>Drumski</i>	<i>Putnički</i>	<i>HN –Dubrovnik</i>	
22.	<i>Aerodrom Podgorica</i>			<i>Vazdušni</i>	<i>Putnički i robni</i>		
23.	<i>Aerodrom Tivat</i>			<i>Vazdušni</i>	<i>Putnički i robni</i>		
24.	<i>Luka Bar</i>			<i>Pomorski</i>	<i>Putnički i robni</i>		
25.	<i>Luka Zelenika</i>				<i>Putnički i robni</i>		
26.	<i>Luka Kotor</i>				<i>Putnički i robni</i>		<i>Rješenje o određivanju stalnog graničnog prelaza za međunarodni pomorski saobraćaj Kotor („Sl.L. SFRJ” br. 3/92)</i>
27.	<i>Luka Budva</i>				<i>Putnički</i>		<i>Rješenje o određivanju sezonskog graničnog prelaza za međunarodni pomorski saobraćaj („Sl.L.”, br 27/95)</i>
28.	<i>Luka Tivat – Porto Montenegro</i>			<i>Pomorski</i>	<i>Putnički</i>		<i>Odluka o otvaranju stalnog graničnog prelaza za međunarodni pomorski saobraćaj Luka Tivat –Porto Montenegro („Sl.L. CG”, br. 49/10)</i> <i>Odluka o određivanju Luke Tivat za međ. i unutrašnji saobraćaj („SL.CG”, broj 49/2010).</i>

V. IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O OTVARANJU ZAJEDNIČKOG GRANIČNOG PRELAZA SUKOBIN – MURIĆAN (ZGP)⁴

* Dana 17.01.2007.godine u Ulcinju je potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza Sukobin – Murićan, između Republike Crne Gore i Republike Albanije, u mjestu Murićan.

* Dana 18.06.2008.godine potpisan je Protokol između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vršenju aktivnosti zajedničke kontrole na zajedničkom graničnom prelazu, od kada funkcioniše ovaj zajednički granični prelaz.

* Potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva finansija Republike Albanije o plaćanju troškova nastalih u radu zajedničkog graničnog prelaza Sukobin – Murićan, u januaru 2011.godine.

* Uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkog graničnog prelaza predstavlja primjer dobre prakse na zapadnom Balkanu.

Rezultati rada u 2011./2012. godini

Uprava policije – Sektor granične policije

Na zajedničkom graničnom prelazu „Sukobin - Murićani”, u 2011. godini, kontrolisano je 1.485.652 putnika i 395.764 motorna vozila, što je u odnosu na isti period 2010. godine, povećanje za 36,4% putnika i 31 % vozila. U 2012. godini, kontrolisano je 1.380 793 putnika i 323. 379 vozila.

Pregled ostvarenih rezultata rada	2011	2012
Oduzeto motornih vozila po potjernici Interpol	54	21
Pronađeno lica po nacionalnoj / Interpolovoj potjernici	1	4
Privedeno lica na dalje postupanje krim. policiji	16	30
Otkriveno prekršilaca viznog režima	16	
Pronađene falcifikovane putne isprave		4
Zabranjen ulazak u zemlju		281
Zabranjen izlaz iz zemlje		378
Privedeno lica po osnovu počinjenih prekršaja		23
Pronađeno opojnih droga – marihuana-skank/kokain/heroin	106gr./ 2gr./-	60,650kg./ 686gr./4kg.
Pronađeno vatrenog oružja	1	10
Oduzeto tekstilne robe		1.500,00 €

⁴ Odlukom je obrazovana Komisija za implementaciju Sporazuma („Sl.List CG”, broj 69/2009). Komisija ima šest članova iz pet organa. Odlukom je utvrđena obaveza, da Komisija o svom radu izvještava Vladu Crne Gore. Predsjedavajući Komisije je Milan Paunović - Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Uprava carina

U periodu 01.01.-30.09.2012.godine, izvršeno 148 detaljnih pregleda.

Naplaćeni prihodi:

Carina	359,34
PDV	1.293,05
Kazne po prekršajnim nalogima	2.100,00
Ukupno	3.752,39

Izdato 10 prekršajnih naloga sa ukupnim iznosom izrečenih kazni 2.300,00 €, po kojima je oduzeta roba u ukupnoj vrijednosti od 6.483,20 €.

Zajedničkim akcijama crnogorske carine i policije i albanske carine i policije, u 6 slučajeva je otkriven pokušaj unošenja nedozvoljenih roba i to:

- 9 komada pištolja bez municije
- 9 paketića ukupne težine 4,5 kg. supstance za koju se sumnja da je heroin
- 7 paketića ukupne težine 35 grama marihuane
- 39 pakovanja materije biljnog porijekla za koju se sumnja da je skank
- 103 pakovanja ukupne težine 20,132 kg. skanka
- 50 paketića sumnjive materije biljnog porijekla

VI. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje graničnih prelaza

U prethodnim državnim aranžmanima (SFRJ, SRJ i SCG), Crna Gora je imala državnu granicu, samo, sa Republikom Albanijom i samo jedan drumski granični prelaz „Božaj”, nakon toga državnu granicu i granične prelaze i prema Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, i na kraju državnu granicu i granične prelaze i prema Republici Srij i Republici Kosovu.

Crna Gora uspostavila je civilni nadzor državne granice 2003. godine, i od tada intenzivno počinje izgradnja i usavršavanje sistema granične bezbjednosti, kao dijela ukupnog bezbjednosnog sistema Crne Gore.

Nakon obnove crnogorske državnosti, od 2006. godine Crna Gora ima 28 graničnih prelaza prema susjednim državama, od čega 19 drumskih graničnih prelaza, 2 vazdušna, 2 željeznička i 5 pomorskih graničnih prelaza. Sa uspostavljanjem graničnih prelaza, nametnula se potreba gazdovanja graničnim prelazima, upravljanjem, organizacijom i finansiranjem izgradnje, rekonstrukcije, modernizacije i održavanja graničnih prelaza, kao i objekata koje koristi policija duž granične linije (bivše karaule Vojske i dr.), zatvaranje sporednih puteva koji izlaze na graničnu liniju i davanje u zakup objekata na graničnim prelazima privrednim društvima koja obavljaju djelatnost, na graničnim prelazima.

U skladu sa Uredbom Vlade Crne Gore o vršenju poslova gazdovanja graničnim prelazima („Sl. list RCG”, br.46/05) ove poslove vršila je Direkcija za nabavke Republike Crne Gore.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG”, br. 26/2008 od 18.aprila 2008. godine,), poslovi integrisanog upravljanja granicom i gazdovanje graničnim prelazima, između ostalog, dati su u nadležnost Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave.

Naime, bilo je neophodno na sveobuhvatan i jedinstven način obavljati poslove u vezi bezbjednosti državne granice i integrisanog upravljanja granicom, koordinaciju i sinhronizaciju aktivnosti granične

policije, carine, graničnih veterinarskih i fitosanitarnih i zdravstveno-sanitarnih inspektora na graničnim prelazima i u nadzoru „zelene” i „plave” granice i za preuzimanje odgovornosti, u narednim fazama integracija, za obezbjeđenje spoljnjih granica EU i usklađivanje sa zahtjevima šengena u oblasti granice, stranaca, azila, viza i migracija.

Pridruživanje Evropskoj Uniji za Crnu Goru predstavlja strateško opredjeljenje koje podrazumijeva prihvatanje usvojenih evropskih vrijednosti i standarda i u oblasti granične bezbjednosti. Standardi EU koje Crna Gora usvaja ovom Uredbom predstavljaju investiciju za njeno buduće članstvo u Evropskoj Uniji sa jedne strane, a sa druge strane pruža sigurnost građanima Crne Gore i stvara pretpostavke za nesmetano odvijanje prekograničnog saobraćaja.

Strategijom integrisanog upravljanja granicom 2006-2012 utvrđene su aktivnosti i mjere ministarstava i drugih organa uprave, na realizaciji koncepta integrisanog upravljanja granicom, sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim prioritetima.

Za sprovođenje Strategije predviđeno je, kratkoročno, do kraja 2007. godine, srednjoročno, do kraja 2009.godine i dugoročno, do kraja 2012. godine, ukupno 140.165.000,00 eura (sto četrdeset miliona sto šezdeset pet hiljada eura), od čega je 37.800.000,00 € namijenjeno za rekonstrukciju postojeće i izgradnju nove infrastrukture i tekuće održavanje granične infrastrukture.

Vlada Crne Gore, na sjednici 24. i 29. decembra 2009. godine, donijela je Uredbu o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi („Sl.List CG”, broj 12/2010), usaglašenu sa Šengenskim katalogom preporuka i najbolje prakse u kontroli granica, kojom su propisani uslovi koji treba da omoguće profesionalni i stručan rad graničnih službi u sprovođenju graničnih procedura.

U cilju implementacije ove Uredbe biće potrebno opredijeliti značajna finansijska sredstva u narednim fazama integracija.

IZVOD IZ AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM 2006 - 2012

Strateški cilj	Rok	Budžet
Nacrt sporazuma o razgraničenju i obelježavanju granične linije	31.12.2009.god	1.000.000,00
Izrada sporazuma o readmisiji i potpis. sa susjednim zemljama u regionu i zemljama EU.	31.12.2009.god.	50.000,00
Sporazum o prekograničnoj policijskoj saradnji	31.12.2007. god	5.000,00
Kategorizacija graničnih prelaza	31.12.2007.god	20.000,00
Protokol o zajedničkim policijskim patrolama duž državne granice	31.12.2007.god	5.000,00
Sporazum o saradnji i uzajamnoj pomoći u veterinarskim poslovima	31.12.2007.god	5.000,00
Sporazum o saradnji i uzajamnoj pomoći u fitosanitarnim poslovima	31.12.2007.god	5.000,00
Uzajamna pomoć u carinskim poslovima	31.12.2007.god	5.000,00
Sporazum o pograničnoj trgovini	31.03.2007. god	5.000,00
Sporazum o mjerama u slučaju vanrednih situacija	31.03.2007.god	5.000,00
Obuka za pripadnike graničnih službi	31.12.2007.god	200.000,00
Permanentne obuke	stalni zadatak	5.000,00x12x6=300.000,00
Rekonstrukcija postojeće infrastructure	31.12.2010.god	5.000.000,00

Izgradnja nove infrastrukture	31.12.2010.god	30.000.000,00
Tekuće održavanje	stalni zadatak	300.000,00x6 =1.800.000,00
Elektrofikacija do granične infrastrukture	31.12.2008.god	1.000.000,00
Izgradnja centra za strance	31.12.2007.god	5.000.000,00
Izgradnja centra za azilante	31.12.2007.god	5.000.000,00
Izgradnja objekta za graničnu veterinarsku kontrolu	31.12.2010.god	8.000.000,00
Izgradnja objekata za smještaj biljaka	31.12.2010.god	5.000.000,00
Izgradnja objekata za uništavanje zaraženih pošiljki	31.12.2010.god	2.000.000,00
Nabavka I.T. opreme graničnim službama	30.06.2007.god	1.000.000,00
Opto-elektronsko povezivanje graničnih infrastrukturnih objekata	30.06.2007.god	500.000,00
Uvođenje traces sistema za praćenje	31.12.2010.god	1.000.000,00
Poboljšanje stanja telekomunikacionih veza u i između graničnih službi	31.12.2008.god	15.000.000,00
Tehničko opremanje graničnih službi	31.12.2012. god	50.000.000,00
UKUPNO:		140.165.000,00 eura

Vlada Crne Gore, na sjednici od 25. februara 2010.g. donijela je zaključke koji se odnose na primjenu Uredbe o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi.

Zaključcima je, između ostalog, zaduženo Ministarstvo unutrašnjih poslova da, prilikom planiranja budžetskih sredstava, planira i sredstva za sprovođenje navedene Uredbe.

U cilju što efikasnije operacionalizacije standarda i uslova koji moraju zadovoljiti granični prelazi, Zakonom o graničnoj kontroli je ustanovljen Institut operatora, koji su kao upravljači, dužni da na aerodromima, željezničkoj i lučkoj infrastrukturi obezbijede potrebne uslove za vršenje granične kontrole.

Upravljanje drumskim graničnim prelazima je u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova.

Uslovi koje propisuje Uredba treba da omoguće nesmetan, profesionalan i stručni rad policije i drugih subjekata koji su uključeni u sistem integrisanog upravljanja granicom.

Standard i uslovi koje moraju ispunjavati granični prelazi u pogledu uređenosti i opremljenosti u cilju bezbjednog vršenja granične kontrole ogledaju se u sljedećem:

- Potrebni priključci – el.energije, vodovoda i kanalizacije, grijanje i hlađenje, TT mreža, rezervni izvor napajanja el. energijom,
- Kontrolne kabine, nadstrešnice kao zaštita od vremenskih uslova, javni toalet, zaštitna ograda graničnih prelaza, osvjtljenje kontrolnih mjesta i područje graničnog prelaza, zaustavne rampe, saobraćajne trake, mjesto za detaljnu provjeru vozila. Parkirna mjesta za službena vozila, protivpožarna zaštita, kancelarijski namještaj, sigurnosne sefove, opremu za prvu pomoć i video nadzor.
- Granični prelaz za međunarodni saobraćaj na kome se vrši prelazak lica i promet svih vrsta roba mora imati prostorije za službene potrebe, čekaonicu, prostorije za zadržavanje (m. i ž.), prostorije za pregled lica i stvari, prostorije za tražioce azila, skladište za oduzete predmete i robu, skladište privremeno oduzetog naoružanja i municije, prostorija za smještaj generičnog kabliranja objekta i komunalna oprema, tranzitnu zonu za pomorske granične prelaze i granične prelaze na aerodromima, zonu za postavljanje objekta špediterskih, mjenjačkih, poštanskih i drugih

privrednih društava, zonu za uništenje određenih vrsta roba, kamionsku vagu nosivosti 50 t za oba pravca i pokretni pultovi za pregled roba.

- Policijsko – tehničku i drugu opremu, štambilje propisane za vršenje granične kontrole, uređaji za intenzivnu provjeru putnih isprava (dektu- test), uređaj za provjeru isprava sa stonom UV lampom.

Postignuti napredak u pogledu uređenosti i opremljenosti drumskih graničnih prelaza

Jedan dio graničnih prelaza je izgrađen ili rekonstruisan, u vremenu, kada je to bila nadležnost Direkcije za nabavke Republike Crne Gore, ali je zbog kadrovske nepopunjenosti izgradnjom graničnih prelaza rukovodila komisija koju je imenovao ministar unutrašnjih poslova (zajedničke aktivnosti sa USAID-om i EAR-om).

Od 2008. godine, od kada je gazdovanje graničnim prelazima u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, u pogledu uređenosti i opremljenosti drumskih graničnih prelaza postignut je vidan napredak, ali nijesu na svim graničnim prelazima zadovoljeni kriterijumi koji su kao minimum propisani ovom Uredbom.

U cilju implementacije Uredbe o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi, Ministarstvo unutrašnjih poslova je u proteklom periodu preduzelo maksimalne napore na obezbjeđenju neophodnih uslova na graničnim prelazima, u skladu sa svojim nadležnostima i objektivnim mogućnostima, kroz jedina raspoloživa sredstva, za ovu namjenu, odobrena u Tekućem budžetu MUP-a za 2009., 2010. i 2011. godinu.

Takođe, imajući u vidu sveukupnu finansijsku situaciju i značajno redukovanje finansijskih sredstava u Tekućem budžetu MUP-a u 2012. godini, namijenjenih za potrebe rekonstrukcije i održavanja graničnih prelaza, nije postignut značajniji napredak u implementaciji Uredbe u stvaranju neophodnih uslova za rad graničnih službi, čime bi se stekli uslovi za vidan napredak u pogledu uređenosti i opremljenosti graničnih prelaza i zadovoljili kriterijumi koji su kao minimum propisani ovom Uredbom.

Pregled izgradnje i rekonstrukcije drumskih graničnih prelaza na teritoriji Crne Gore

	Naziv graničnog prelaza	Klasifikacija	Putni pravac	Donatorska podrška	Budžet Crne Gore
	U Crnoj Gori				
1.	Božaj (Podgorica)	Putnički i robni međ.saobraćaj	Podgorica - Skadar	EU 800.000,00 €	92.500,00 €
2.	Sukobin-Murićan (Skadar)	Putnički međ.saobraćaj	Ulcinj-Skadar	ZGP Sukobin-Murićan (teritorija R.Albanije) -EU 1.200.000,00 € -Elektroprivreda 100.000,00 € -JKP Ulcinj- vodosnabdijevanje 65.000,00 €	
3.	Grnčar (Plav)	Putnički	Plav-Skadar	Direkcija za nabavke Republike Crne Gore	
4.	Kula (Rožaje)	Putnički i robni	Rožaje-Peć	Direkcija za nabavke Republike Crne Gore	
5.	Vuča (Rožaje)	Putnički	Rožaje-Tutin	/	
6.	Dračenovac (Rožaje)	Putnički i robni	Rožaje-N.Pazar	EU – 2011.g.	
7.	Dobrakovo (Bijelo Polje)	Putnički i robni	Bijelo Polje -Prije polje	2.450.000,00 €	850.000,00 €

8.	Ranče (Pljevlja)	Putnički i robni	Pljevlja-Prijepolje	SAD-USAID *	
9.	Čemerno (Pljevlja)	Putnički	Pljevlja– Priboj	/	
10.	Metaljka (Pljevlja)	Putnički i robni	Pljevlja-Čajniče	SAD-USAID *	
11.	Šula (Pljevlja)	Putnički	Pljevlja –Foča	/	
12.	Šćepan Polje (Plužine)	Putnički i robni	Plužine –Foča	EU 1.140.000,00 €	100.000,00 € (eksproprijacija)
13.	Krstac (Nikšić)	Pog.saobraćaj	Nikšić-Gacko	/	
14.	Vračenovići (Nikšić)	Putnički i robni	Nikšić-Bileća	SAD-USAID *	
15.	Ilino Brdo (Nikšić)	Putnički i robni	Nikšić–Trebinje	SAD-USAID *	
16.	Nudo (Nikšić)	Pog.saobraćaj	Nikšić-Trebinje	SAD-USAID *	
17.	Sitnica (Herceg Novi)	Putnički	Herceg Novi-Trebinje	SAD-USAID *	
18.	Debeli Brijeg (Herceg Novi)	Putnički i robni	Herceg Novi – Dubrovnik	EU 2.820.000,00 €	500.000,00 (eksproprijacija)
19.	Kobila (Herceg Novi)	Putnički	Herceg Novi - Dubrovnik	SAD-USAID *	
			UKUPNO:	13.075.000,00 €	1.542.500,00 €

* Donatorskom podrškom Vlade SAD-a – USAID-a u ukupnom iznosu od 4.5 miliona eura, izgrađeni su granični prelazi: Dračnovac, Dobrakovo, Ranče, Metaljka, Vračenovići, Ilino Brdo, Sitnica i Kobila u iznosu od 1.5 miliona eura, i nabavljena tehnika i izvršeno opremanje objekata u iznosu od 3 miliona eura.

Izvjeshno otvaranje i novih graničnih prelaza, prije svega, u pograničnom saobraćaju

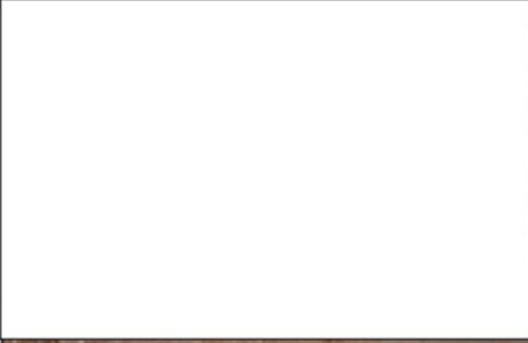
	Naziv graničnog prelaza	Susjedna država	Procjena potrebnih finansijskih sredstava
1.	GP Biteljica (pogranični saobraćaj)	BiH	cca 150.000,00
2.	GP Meštrovac (pogranični saobraćaj)	BiH	cca 150.000,00
3.	ZGP Kotlovi (CG) – Kućište (R.Kosovo)	Kosovo	cca 150.000,00
4.	GP Zatrijebačka Cijevna (CG) – Grabon (R.Albanija)	Albanija	cca 150.000,00
5.	GP Virpazar – (jezerski-putnički, Potpisan Sporazum između Vlade CG i Savjeta ministara Albanije 29.12.2005.godine)	Albanija	DJR uradila projekat. Predračunska vrijednosti 4.500.000,00 € - I faza 1.500.000,00 €

Ukupno: cca 5.100.000,00 €

**PREGLED IZGRAĐENIH I REKONSTRUISANIH GRANIČNIH PRELAZA
U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU DONATORSKOM PODRŠKOM EU I USAID**

	GRANIČNI PRELAZ: “DEBELI BRIJEG”
PRIJE IZGRADNJE ↗	↖ POSLIJE IZGRADNJE
	
	5
GRANIČNI PRELAZ:	 “BOŽAJ”
	
	POSLIJE IZGRADNJE
	
	3

GRANIČNI PRELAZ:	 "DOBRAKOVO"
	
PRIJE IZGRADNJE 	 POSILIJE IZGRADNJE
	

GRANIČNI PRELAZ:	 "DRAČENOVAC"
	
PRIJE IZGRADNJE 	 POSILIJE IZGRADNJE
	

GRANIČNI PRELAZ:

“ŠĆEPAN POLJE”

PRIJE IZGRADNJE ↗

↘ **POSILIJE IZGRADNJE**

6

GRANIČNI PRELAZ:

“ILINO BRDO”

PRIJE IZGRADNJE ↗

↘ **POSILIJE IZGRADNJE**

1

GRANIČNI PRELAZ:

"KOBILA"

PRIJE IZGRADNJE ↑

↓ **POSILIJE IZGRADNJE**

12

GRANIČNI PRELAZ:

"METALJKA"

PRIJE IZGRADNJE ↑

↓ **POSILIJE IZGRADNJE**

13

GRANIČNI PRELAZ:

“RANČE”

PRIJE IZGRADNJE ↗

↘ **POSILIJE IZGRADNJE**

14

GRANIČNI PRELAZ:

“SITNICA”

PRIJE IZGRADNJE ↗

↘ **POSILIJE IZGRADNJE**

15

GRANIČNI PRELAZ:

“MURIĆAN” - “SUKOBIN”

U Murićanima,
Republika Albanija

18

POSILIJE IZGRADNJE

GRANIČNI PRELAZ:	 "VRAĆENOVIĆI"
	
PRIJE IZGRADNJE ↗	↘ POSILIJE IZGRADNJE
	

6

GRANIČNI PRELAZ:	 "KULA"
	
PRIJE IZGRADNJE ↗	↘ POSILIJE IZGRADNJE
	

3

PREOSTALI GRANIČNI PRELAZI
U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

GRANIČNI PRELAZ:

„GRNČAR“

6

GRANIČNI PRELAZ:

„KRSTAC“

6

GRANIČNI PRELAZ:

„ŠULA“

6

GRANIČNI PRELAZ:

„ČEMERNO“

9

GRANIČNI PRELAZ:

„NUDO“

6

GRANIČNI PRELAZ:

“VUČA”

9

VII. Razvoj sistema elektronskog nadzora državne granice

Uprava policije je u cilju unapređenja sistema granične bezbjednosti na vodi, povećanja efikasnosti vršenja poslova i zadataka nadzora i kontrole prelaženja državne granice, i racionalizacije i uštede kadrovskih i tehničkih resursa, 2006 godine započela implementaciju projekta Sistema elektronskog nadzora „plave granice“.

Sistem elektronskog nadzora „plave granice“ Uprave policije namijenjen je za vršenje elektronskog nadzora obalnog mora i priobalja Jadranskog mora, teritorijalnih voda i priobalnog pojasa Skadarskog jezera i rijeke Bojane, uključujući pri tome i nadzor „zelene granice“ prema R. Albaniji nad teritorijom između Skadarskog i Šaskog jezera.

Elektronski nadzor se vrši primjenom multisenzornog osmatranja datih akvatorija i teritorija, upotrebom radarskih, termovizijskih, CCTV-televizijskih i drugih osmatračkih senzora.

Sam sistem elektronskog nadzora „plave granice“ se sastoji od niza stacionarnih i mobilnih centara i stanica za elektronski nadzor i operativnih centra iz kojih se vrši neprekidan i potpun daljinski monitoring svih osmatračkih senzora upotrebom posebnog softvera, uz automatsko 90 dnevno arhiviranje podataka sa svih osmatračkih senzora.

U Sistem elektronskog nadzora je softverski integrisan i pomorski automatski identifikacioni sistem (AIS) Uprave pomorske sigurnosti.

Polaznu tehničku osnovu za realizaciju projekta su predstavljala savremena osmatračko-detekciona sredstva koja su prethodno projektom „EXBS“ Vlade USA bila donirana Upravi policije (2 radara velikog dometa, 6 radara srednjeg dometa, 2 termovizijske i 10 CCTV-televizijskih kamera srednjeg dometa).

Prilikom modelovanja i implementacije samog sistema korišćeni su i kapaciteti Radio-difuznog centra Crne Gore u dijelu infrakstrukture osmatračkih platformi i sistema prenosa podataka, Uprave pomorske sigurnosti u dijelu korišćenja podsoftvera „AIS“ i infrastrukture osmatračkih platformi i Mornarice Vojske Crne Gore u dijelu korišćenja infrastrukture osmatračkih platformi.

Dostignuti nivo implementacije Sistema elektronskog nadzora »plave granice« Uprave policije je u dosadašnjoj upotrebi postigao značajne rezultate, što je rezultiralo brojnim sprečavanjima ilegalnih prelazaka državne granice koje su za cilj imali krijumčarenje robe, ilegalni prelazak državne granice i nedozvoljeni ribolov. Tokom 2008. godine sistem je detektovao 37 nedozvoljenih prelazaka državne granice, 2009. godine – 153, 2010. godine – 77, 2011 godine 200, dok je 2012. za prvih 9 mjeseci detektovano 564 nedozvoljenih prelazaka »plave granice«.

Operativnom upotrebom Sistema elektronskog nadzora „plave granice“ Uprave policije, u potpunosti se mijenjaju i operativno-taktičko-tehnički uslovi vršenja poslova i zadataka nadzora i kontrole prelaženja državne granice na vodi, tj. opto-elektronskim osmatranjem obezbjeđuje se efikasan i permanentan uvid u stanje bezbjednosti, odnosno bezbjednosnu problematiku u realnom vremenu (korišćenjem radarskih, termovizijskih, CCTV-televizijskih i drugih senzora), tako da dostignuti bezbjednosni sistem zahtijeva brzu i efikasnu intervenciju organa bezbjednosti patrolnog čamca - kopnene motorizovane patrole u svim hidronavigacijskim uslovima, po konkretnoj problematici u realnom vremenu u datoj akvatoriji – teritoriji. Shodno čemu se operativna procedura prvenstveno sastoji iz senzorske detekcije, klasifikacije i identifikacije, na osnovu čega se vrši procjena situacije i donošenje odluke o preduzimanju potrebnih operativno-taktičkih mjera i aktivnosti.

Realizacijom gore navedenog projekta unaprijeđen je postojeći sistem granične bezbjednosti crnogorske akvatorije i stvoren potreban ambijent za uspješno i energično preduzimanje svih potrebnih mjera i

radnji na suzbijanju i sprečavanju svih bezbjednosnih rizika u crnogorskoj akvatoriji i priobalju u cilju doprinosa valorizaciji Crne Gore kao atraktivne, sigurne i bezbjedne turističke destinacije.

FAZE REALIZACIJE SISTEMA ELEKTRONSKOG NADZORA „PLAVE GRANICE” UPRAVE POLICIJE

Iz razloga kompleksnosti instalacije Sistema elektronskog nadzora Plave granice Uprave policije i znatnih novčanih sredstava neophodnih za uspostavljenje samog sistema, realizacija projekta instalacije planirana je u više faza realizacije, i to:

1.1 I faza instalacije (decembar 2006)

U sklopu I faze instalacije sistema, Uprava policije je vlastitim kapacitetima izvršila ugradnju radara srednjeg dometa na 2 (dva) patrolna broda PB-01 i PB-03 iz sastava Ispostave granične pomorske policije, sa ciljem unapređenja radarskog nadzora obalnog mora.

1.2 II faza instalacije (decembar 2006 – maj 2007)

U sklopu II faze instalacije sistema, Uprava policije je vlastitim kapacitetima realizovala projekat instalacije, opremanja i uvođenja u operativnu upotrebu 2 (dva) Mobilna centra za elektronski nadzor, namijenjenih za multisenzorni nadzor (radarskim, termovizijskim i CCTV-televizijskim osmatračkim senzorom) zadate akvatorije, priobalja i teritorije.

1.3 III faza instalacije (2008 – avgust 2011)

U sklopu III faze instalacije sistema, Uprava policije je vlastitim kapacitetima tokom juna i jula uspješno završila sve planirane pripremne radove u dijelu nabavke i instalacije opreme i hardverskih komponenti sistema ukupne vrijednosti cca 35.000,00€, pri čemu su na taj način obezbijeđeni svi potrebni preduslovi za instalaciju specijalno izrađenog softvera kompanije »Cybernetica« iz Estonije;

U period od 15.07. do 05.08.2011. godine, 2 (dva) inženjera kompanije »Cybernetica« iz Estonije uz punu podršku službenika Uprave policije, realizovali su radove na instalaciji dijela hardverskih komponenti i specijalno razvijenog softvera sa kojim je izvršeno softversko uvezivanje svih komponenti sistema u jedinstven sistem, shodno zahtjevima Uprave policije u sklopu III faze instalacije Sistema elektronskog nadzora »plave granice«. Ova aktivnost, realizovana je u okviru projekta donacije »EXBS« Američke ambasade u Beogradu u vrijednosti od 240.000,00\$;

Realizacijom gore navedenog završena je implementacija III faze Sistema elektronskog nadzora »plave granice« koji se sastoji od:

- 3 (tri) komunikaciona centra:
 - Komandno-kontrolni centar Sektora granične policije u Podgorici;
 - Nacionalni Komunikaciono-operativni centar u Baru, i
 - Lokalni komunikaciono-operativni centar na Božaju – Skadarsko jezero.
- 2 (dva) Stacionarna centra za elektronski nadzor (SCEN) »Obostnik« i »Božaj«;
- 6 (šest) Stacionarnih stanica za elektronski nadzor (SEEN) »Spas«, »Stari grad«, »Božaj«, »Bjelasica-Virpazar«, »Stegvaš« i »Fraskanjel«, i
- 2 (dva) Mobilna centra za elektronski nadzor (MCEN I i II).

Iz svih komunikacionih centara se vrši: potpun daljinski monitoring nad svim postojećim osmatračkim senzorima, jedinstveni prikaz podataka sa svih osmatračkih senzora na elektronskoj karti i automatsko 90 dnevno arhiviranje podataka sa svih osmatračkih senzora.

Dostignuti nivo Sistema elektronskog nadzora "plave granice" obezbjeđuje:

- Na Jadranskom moru:
 - Permanentno radarsko osmatranje sa 2 radara velikog dometa, instalirana na Stacionarnim centrima za elektronski nadzor (SCEN) »Crni Rt« (Bar) i »Obostnik« (Herceg Novi),
 - Permanentna upotreba »AIS« podsistema Uprave pomorske sigurnosti (AIS – je sistem za automatsku identifikaciju svih brodova preko 300brt i drugih plovila koja moraju imati ugrađene AIS uređaje);
 - Osmatranje u dnevnim uslovima sa 4 CCTV televizijska osmatračka senzora srednjeg dometa instaliranih na SCEN »Obostnik« i »Crni Rt« i Stacionarnim stanicama za elektronski nadzor (SSEN) »Spas« (Budva) i »Stari grad« (Ulcinj).
- Na Skadarskom jezeru:
 - Osmatranje u dnevnim uslovima sa 3 CCTV televizijska osmatračka senzora srednjeg dometa instaliranih na nadzor (SSEN) »Božaj«, »Bjelasica-Virpazar« i »Stegvaš«.
- Na rijeci Bojani:
 - Osmatranje u dnevnim uslovima sa 1 CCTV televizijskim osmatračkim senzorom srednjeg dometa instaliranim na SSEN »Fraskanjel«.
- Angažovanje Mobilnih centara za elektronski nadzor I i II na:
 - Lokalnom radarskom, termovizijskom i CCTV televizijskom osmatranju srednjeg dometa, zadate akvatorije, priobalja i teritorije, shodno produktima analize rizika.

Očekivani rezultati operativne upotrebe dostignutog Sistema elektronskog nadzora "plave granice", i multisenzornog (radarskog, termovizijskog i CCTV televizijskog) osmatranja crnogorske akvatorije i priobalja na Jadranskom moru, Skadarskom jezeru i rijeci Bojani su:

- ✓ Kratkoročno povećanje broja uspješno riješenih slučajeva na suzbijanju prekograničnog kriminala na plavoj i dijelom zelenoj granici;
- ✓ Dugoročno smanjenje prekograničnog kriminala na plavoj i dijelom zelenoj granici;
- ✓ Unapređenje ukupnog sistema bezbjednosti i sigurnosti u crnogorskoj akvatoriji i priobalju kroz efikasnu realizaciju akcija traganja i spašavanja, kontrole plovidbe, kontrole ribolova, kontrole podvodnih aktivnosti i vršenju zajedničkih inspekcijskih nadzora;
- ✓ Unapređenje prekogranične saradnje na plavoj granici kroz realizaciju zajedničkih aktivnosti sa bezbjednosnim partnerima u Italiji, Hrvatskoj i Albaniji kroz razmjenu podataka sa osmatračkih senzora i operativnih podataka;
- ✓ Učestvovanje Sistema elektronskog nadzora Uprave policije kao podsistem sistema EUROSUR (Evropski sistem za nadzor plave granice), i
- ✓ Smanjenja cijene koštanja operativne upotrebe sistema granične i javne bezbjednosti na vodi uz istovremeno povećanje efikasnosti sistema.

1.4 IV i V faza instalacije – u okviru projekta IPA 2012-2013

U sklopu IV i V faze instalacije sistema, u okviru projekta IPA 2012-2013 planirano je unapređenje postojećeg Sistema elektronskog nadzora »Plave granice«, kroz:

- Uspostavljanje multisenzornog elektronskog nadzora crnogorske akvatorije, priobalja i teritorije kroz opremanje Odsjeka za nadzor državne granice bespilotnim letelicama, termovizijskim i CCTV osmatračkim senzorima velikog dometa i termovizijskim osmatračkim senzorima srednjeg dometa;
- Uspostavljanje saradnje, razmjene informacija i sadejstva sa Nacionalnim centrima Sistema elektronskog nadzora »Plave granice« zemalja koje izlaze na Jadransko more (Italija, Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Albanija), i
- Participiranje, podrška i realizacija aktivnosti u sistemu »EUROSUR«.

VIII. Informacioni sistemi i oprema

U informatičkoj strukturi Granične policije na svim graničnim prelazima nalaze se lokalne računarske mreže, sa instaliranim aplikacijama za kontrolu prelazaka državne granice, koje su povezane u jedinstveni informacioni sistem Uprave policije.

Kao dio aplikativnih rješenja, implementiran je softver za kontrolu prelazaka državne granice „Granica” i MIND servis Interpolu I-24/7, koji omogućava pretraživanje Interpolove baze podataka u realnom vremenu (ukradenih i nestalih dokumenata, i ukradenih vozila i registarskih tablica).

Obuka službenika granične policije za rad sa novim softverom i hardverom, vrši se permanentno.

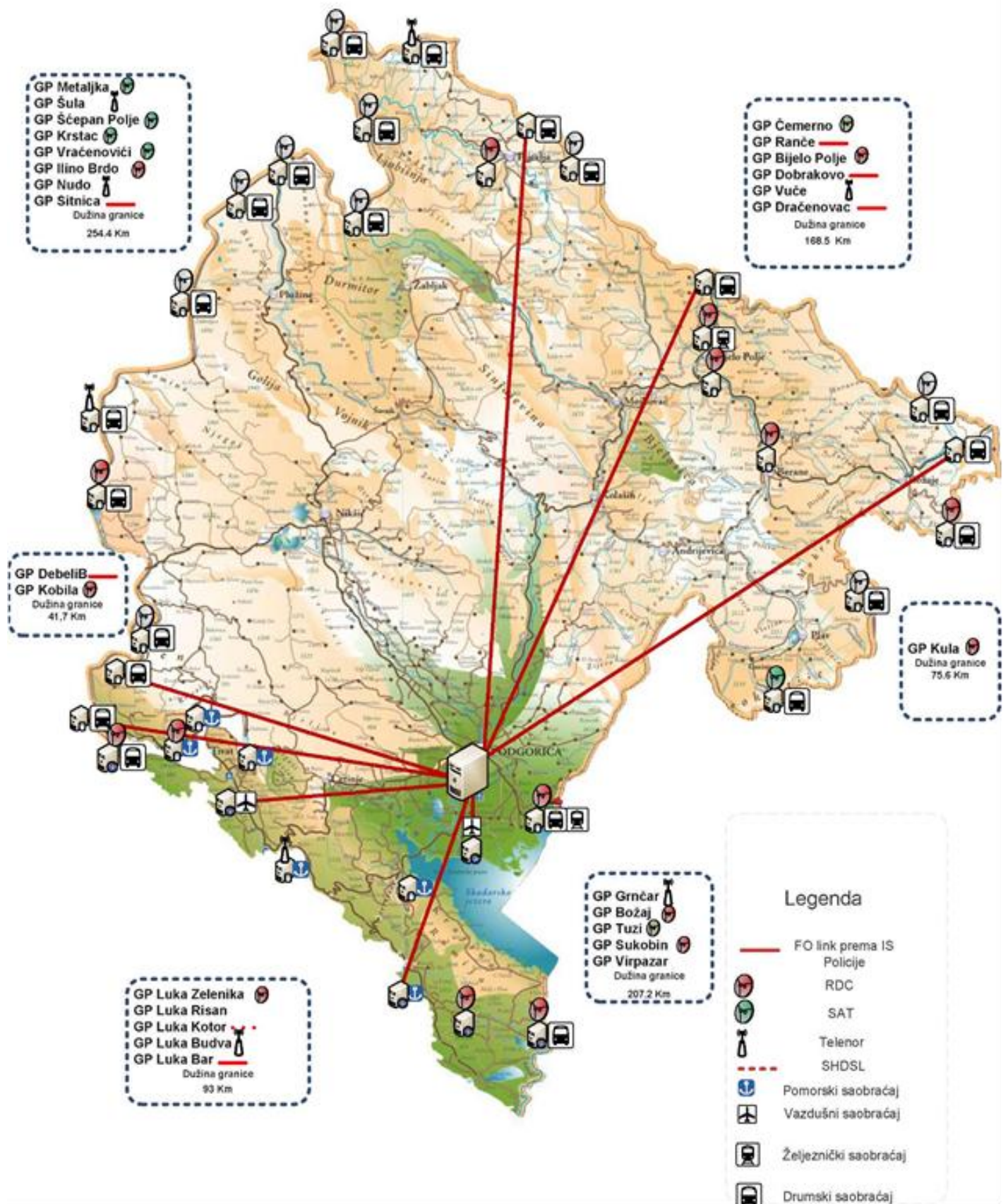
Komunikacioni IT sistemi su projektovani i implementirani uz primjenu opšte prihvaćenih protokola i standarda, i na taj način su stvorene mogućnosti za razmjenu informacija sa susjednim zemljama i zemljama članicama Evropske unije (npr. ostvarivanje direktne komunikacije i razmjene podataka sa FIND informacionim sistemom INTERPOL-a, koji se nalazi u Lionu, Francuska).

Na graničnim prelazima obezbijedena je osnovna tehnika i oprema za rutinske provjere i uzorkovanje, kao i za brzu razmjenu informacija sa drugim graničnim službama.

Granična policija na graničnim prelazima raspolaže sa:

- Računarskom opremom integrisanom sa centralnim informacionim sistemom Policije:
 - PC radne stanice;
 - printeri;
 - prednaponska zaštita računarske opreme sa backup napajanjima;
 - lokalna računarska mreža (LAN), i
 - aktivna mrežna oprema (Switch 100Mb/s).
- Aktivna mrežna oprema:
 - Switch 100Mb/s;
 - Link ostvaren preko (iznajmljenim optičkim vlaknima propusne moći 1Gb/s) Media convertor-a FO-UTP 100Mb/s;
 - Link ostvaren preko iznajmljenog radio linka od Radio difuznog centra Crne Gore (NERA) propusnog opsega 2Mb/s,
 - Link ostvaren preko radio linkova u vlasništvu Policije dobijenih donacijom Evropske agencije za rekonstrukciju (EAR) iz programa CARDS 2005 propusni opseg 49 Mb/s.
- Telefonskim priključcima (mobilna i fiksna mreža);
- Radio-relejnou vezom,
- Uređajima za kontrolu dokumenata sa UV lampom.

PREGLED INSTALACIJE SISTEMA NA GRANIČNIM PRELAZIMA

Na većini graničnih prelaza nalazi se i sljedeća oprema:

- uređaji za pregled vozila – CO2 detektor "Multiwarm Field Spec" ;
- ručni detektor za identifikaciju radioaktivnih materija "Field Spec N&H";
- ručni detektor metala;
- rendgen uređaji za pregled ručnog prtljaga (samo na aerodromima i luci Bar);
- metal – detektorska vrata (samo na aerodromima i luci Bar), i
- stacionarni uređaj za identifikaciju radioaktivnih materija "Canberra industries", model S585 radsentry (luka Bar).
- Mašinski čitači identifikacionih dokumenata "CrossMatch D-Scan A 100"

Analogni sistem video nadzora postoji na graničnim prelazima u vazdušnom saobraćaju "Aerodrom Podgorica" i "Aerodrom Tivat" i drumskom graničnom prelazu "Sukobim-Murićan".

IP sistem video nadzora instaliran je na drumskim graničnim prelazima "Dobrakovo" i "Dračenovac"

Na graničnim prelazima još uvijek ne postoji mogućnost automatskog očitavanja registarskih tablica i biometrijskog očitavanja otisaka prstiju i ne postoje uređaji za otkrivanje narkotika i eksploziva.

U informatičkoj strukturi Uprave carina je u upotrebi integrisani informacioni sistem od 2003. godine. U tom periodu nabavljena je nova informatička oprema (PC, serveri i mrežna oprema) koja je implementirana u novo-postavljeni centralizovani carinski informacioni sistem (CIS).

Uprava Carina trenutno raspolaže sa 25 fizičkih servera, oko 500 računara i 100 komunikacionih (mrežnih) uređaja raspoređenih na 40 carinskih lokacija na čitavoj teritoriji Crne Gore. Čitava ta infrastruktura predstavlja osnovu Carinskog Informacionog Sistema (CIS-a).

Svi serveri i desktop računari su "brand name" sa licenciranim operativnim sistemom "Windows XP Professional", "Windows 7", "Microsoft Office 2003, 2007 i 2010" paketom. Oprema je nabavljena na javnim tenderima. Brandovi su DELL, FUJITSU SIEMENS, HP, MSI. Serverska oprema je od proizvođača DELL.

Za povezivanje carinskih lokacija u jedinstveni informacioni sistem, iskorišćen je sistem prenosa crnogorskog Telekom (gdje god je to bilo moguće, odnosno tamo gdje je Telekom imao razvijenu svoju infrastrukturu). Na lokacijama gdje Telekom nije mogao da ponudi svoj servis, Uprava carina je iskoristila pokrivenost tih lokacija sa signalom mobilne telefonije i sa lokalnim provajderima omogućila konekciju tih carinskih lokacija na Carinski informacioni sistem (CIS). Uprava carina je takođe jednim dijelom svoje udaljene lokacije u CIS povezala i preko mreže Uprave policije sa kojom Uprava carina ima direktnu vezu preko optičkog kablova. Carinske lokacije na željezničkim stanicama u pojedinim gradovima su povezane preko mrežne infrastrukture Željeznice Crne Gore sa kojom Uprava carina takođe ima direktnu vezu preko optičkog kablova.

- Podgorica, UC

- CI Podgorica - Zetatrans
- CI Podgorica – Željeznička stanica
- CR Pošta - Podgorica
- CI Aerodrom - Podgorica
- CI Cetinje
- CI Božaj
- CI Bar
- CI Slobodna Zona Bar
- CI Bar GAT 5

- CI Kotor - Račica
- CI Kotor – Luka Kotor
- Carinarnica Kotor
- CI Aerodrom Tivat
- CI Aerodrom Tivat – Terminal
- CI Luka Tivat - PortoMontenegro
- CI Luka Bijela
- CI Zelenika
- CI Debeli Brijeg
- CI Nikšić
- CI Ilino Brdo
- CI Berane
- CI Rožaje
- CI Kula - Rožaje
- CI Dračnovac
- Carinarnica Bijelo Polje
- CI Bijelo polje - Željeznička
- CI Bijelo Polje - Terminal
- CI Dobrakovo
- CI Pljevlja
- CI Ranče
- CI Sukobin
- CI Budva
- CI Vračenovići
- CI Šćepan Polje
- CI Metaljka
- CI Danilovgrad
- CI Sitnica

Lokacije na kojima nije realizovano povezivanje sa CIS-om su:

- CI Konfin
- CI Krstac
- CI Grnčar

Nerealizovane lokacije su predviđene po novoj sistematizaciji i biće predmet daljeg povezivanja u jedinstveni informacioni sistem.

IX. Međunarodna saradnja u oblasti bezbjednosti granica

U cilju unaprjeđenja regionalne bezbjednosti i prekogranične saradnje i daljeg razvijanja i jačanja dobrosusjedskih odnosa, međunarodna saradnja se realizuje preko svih organa uključenih u sistemu granične bezbjednosti.

Policijska saradnja sa susjednim zemljama, na poboljšanju sigurnosti granica, vrši se na osnovu niza potpisanih sporazuma i to:

- Protokol između Vlade Savezne Republike Jugoslavije i Republike Hrvatske o privremenom režimu uz južnu granicu između dvije države na području Prevlake, potpisan 10. decembra 2002. godine;
- Sporazum o tehničkim aranžmanima o privremenim operativnim procedurama između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i KFOR-a (Međunarodnih snaga bezbjednosti na Kosovu) – TOPA sporazum, potpisan 15. decembra 2008. Godine.
- Ministarska deklaracija o graničnoj bezbjednosti u Jugoistočnoj Evropi između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Makedonije, Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Albanije, potpisana u Beogradu, dana 06. marta 2009. godine.
- Konvencija o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi, potpisana je 05.05.2006. godine u Beču (Zakon o ratifikaciji Konvencije "SLCG" br.1/2008 od 10.01.2008. godine). Potpisnici Konvencije su : R.Albanija, BiH, R.Makedonija, R.Moldavija, R.Rumunija, R.Crna Gora i R.Srbija.

Konvencijom je utvrđeno, između ostalog, da ugovorene strane mogu zaključiti sporazume u svrhu implementacije ove Konvencije.

Konvencija je potpisana sa ciljem efikasne borbe protiv prekograničnih prijetnji i međunarodnog kriminala partnerstvom, unapređenjem policijske saradnje i kroz sljedeće oblike saradnje: razmjenom informacija i zajedničkom analizom prijetnji, redovnom razmjenom informacija u borbi protiv nezakonitih migracija, postavljanjem oficira za vezu, zaštitu svjedoka, obuku i razmjenu iskustava, prevencija, hitne potrage, prekograničnom prismotrom kontrolisanim isporukama, tajne istrage u cilju istraga i prevencije krivičnih djela, prikupljanje dokaza u slučaju neposredne opasnosti, prenos i poređenje DNK profila i drugih identifikacionih materijala, tehničke mjere za unapređenje prekogranične saradnje, zajednička saradnja i prekogranične operacije potrage, zajednički istražni timovi, mješovite patrole duž državne granice, saradnja u zajedničkim centralama i dr.

Implementacija Konvencije o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi sa susjednim državama

SUSJEDNE DRŽAVE POTPISNICE KONVENCIJE	SPORAZUM O POLICIJSKOJ SARADNJI	PROTOKOL O ORGANIZOVANJU ZAJEDNIČKIH PATROLA DUŽ DRŽAVNE GRANICE	PROTOKOL O ORGANIZOVANJU SASTANAKA NA NACIONALNOM, REGIONALNOM I LOKALNOM NIVOU IZMEĐU PREDSTAVNIKA GRANIČNIH SLUŽBI	SPORAZUM O OTVARANJU ZAJEDNIČKOG GRANIČNOG PRELAZA	SPORAZUM O SPROVOĐENJU GRANIČNIH PROVJERA NA ZAJEDNICKIM GRANIČNIM PRELAZIMA
Republika Albanija		Sporazum između Vlade CG i Savjeta ministara R. Albanije o prekograničnoj policijskoj saradnji, 1.februara 2008.godine. 22.02.2008.godine, u Budvi na petoj Ministarskoj konferenciji o graničnoj bezbjednosti u Jugoistočnoj Evropi potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Albanije o zajedničkim patrolama duž državne granice Republike Crne Gore i Republike Albanije.	22.02.2008.godine na petoj Ministarskoj konferenciji o graničnoj bezbjednosti u jugoistočnoj Evropi potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i ministarsva unutrašnjih poslova Republike Albanije o organizovanju i održavanju sastanaka na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou između predstavnika graničnih službi.	- Dana 17.01.2007. godine u Ulcinju je potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o otvaranju graničnog prelaza Sukobin- Murićan, između Republike Crne Gore i Republike Albanije, u mjestu Murićan. - Dana 18.06.2008. godine poptpisan je Protokol između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vršenju aktivnosti zajedničke kontole na zajedničkom graničnom prelazu, od kada funkcioniše ovaj zajednički prelaz. - Potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva finansija Republike Albanije o plaćanju troškova nastalih u radu zajedničkog graničnog prelaza Sukobin- Murićn, u januaru 2011. godine.	

Bosna i Hercegovina		Sporazum između Vlade CG i Vijeća ministara BiH o saradnji u borbi protiv terorizma, organizovanog kriminala, nelegalne trgovine narkoticima, psihotropnim supstancama i prekursorima, ilegalne migracije i ostalih krivičnih djela, 07. septembra 2007. godine. Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine zaključili su Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu, 06.03.2009 godine.	22.02.2008.godine na petoj Ministarskoj konferenciji o graničnoj bezbjednosti u jugoistočnoj Evropi potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstva javne sigurnosti Bosne i Hercegovine o organizovanju i održavanju redovnih sastanaka između prestavnika graničnih službi na državnom, regionalnom i lokalnom nivou.		Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara BiH o sprovođenju graničnih provjera na zajedničkim graničnim prelazima, potpisan je 06.03.2009. godine. Odluka je objavljena u „Sl.List CG – Međunarodni ugovori“, broj 13/2012 od 27.11.2012.godine.
Republika Srbija	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Srbije o policijskoj saradnji.(Odluka o objavljivanju Sporazuma,"Sl.list CG"-Međunarodni ugovori br 10/2011). Između ostalog, predmet Sporazuma je jačanje u oblasti zaštite državne granice, kroz sledeće oblike saradnje: kontrolu i obezbjeđenje državne granice, održavanje redovnih sastanaka i nezakonitih migracija i prekograničnog kriminala, što se uređuje posebnim protokolima, odnosno dogovorom.	Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije zaključili su Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu, 06.03.2009 godine.	22.02.2008.godine na petoj Ministarskoj konferenciji o graničnoj bezbjednosti u jugoistočnoj Evropi potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije o organizovanju i održavanju redovnih sastanaka između predstavnika graničnih policija na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.		

OSTALI SUSJEDI KOJI NIJESU POTPISNICI KONVENCIJE	SPORAZUM O POLICIJSKOJ SARADNJI	PROTOKOL O ORGANIZOVANJU ZAJEDNICKIH PATROLA DUŽ DRŽAVNE GRANICE	PROTOKOL O ORGANIZOVANJU SASTANAKA NA NACIONALNOM,REGIONALNOM I LOKALNOM NIVOU IZMEĐU PREDSTAVNIKA GRANIČNIH SLUŽBI	SPORAZUM O OTVARANJU ZAJEDNICKOG GRANICNOG PRELAZA	SPORAZUM O SPROVODJENJU GRANICNIH PROVJERA NA ZAJEDNICKIM GRANICNIM PRELAZIMA
Republika Hrvatska	Sporzum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o policijskoj saradnji (Odluka o objavljivanju Sporazuma "Sl.list CG"broj 0/2011). Predmet Sporazuma, između ostalog, je u području stanja bezbjednosti u nadzoru državne graniče u pograničnom području, kao i suzbijanje prekograničnog kriminala, saradnju u oblasti nadzora državne granice, kroz sljedeće oblike saradnje: mješovite patrole, održavanje redovnih sastanaka i zajedničke kontakt sluzbe, uz mogućnost zaključivanja protokola za sprovođenje ovog Sporazuma.				
Republika Kosovo	/	/	/	/	/

U Upravi carina, u okviru multilateralnih aktivnosti, danas centralno mesto zauzima saradnja sa Svjetskom carinskom organizacijom, kao i učešće u radu njenih stalnih komiteta i podkomiteta. Uprava carina je angažovana i na praćenju sprovođenja konvencija koje su donijete pod okriljem SCO. U periodu "dvostrukog kolosjeka" Uprave carina Crne Gore i Uprava carina Srbije su imale dogovor da se zajednički predstavljaju na Sjednicama SCO i drugim važnim dešavanjima u vezi sa SCO.

Nakon sticanja nezavisnosti, Crna Gora je postala samostalna članica Svjetske carinske organizacije, 24. oktobra 2006. god. i samim tim postala je ugovorna strana Konvencije o osnivanju Savjeta za carinsku saradnju.

U Crnoj Gori od 01. maja 2010. godine u primjeni je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i Evropske Unije. Carinska saradnja ugovornih strana odvija se shodno članu 99 Sporazuma, odnosno shodno Protokolu 6, tj. Protokolu o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima. Ovaj protokol omogućava carinskoj službi Crne Gore saradnju u svim pitanjima vezano za carinske procedure, a naročito u sprječavanju, istraživanju i suzbijanju djela kojima se krši carinsko zakonodavstvo.

Kako je u Crnoj Gori u primjeni i Sporazum o izmjeni i pristupanju centralno evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA) carinska saradnja ugovornih strana odvija se shodno Aneksu 5 pomenutog Sporazuma. Sporazum o slobodnoj trgovini Centralne Evrope čine zemlje u tranziciji, na raznim nivoima razvoja i sa zajedničkim ciljevima. Zajednička želja svih članica sporazuma CEFTA je kreiranje tržišnih ekonomija i obezbjeđivanje nastavka razvoja veća dobrobit za njihove građane, ljudska prava, demokratija i cjelishodni sistem koji je, u mnogim od njih, već na nivou koji se može uporediti sa onim razvijenim u tržišnim ekonomijama.

U međunarodnim bilateralnim aktivnostima Uprave carina Crne Gore centralno mjesto imaju bilateralni sporazumi o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima. Ovi sporazumi predstavljaju pravni osnov za razmjenu informacija između carinskih administracija. Osnovna svrha Sporazuma je: uzajamno pružanje pomoći u sprečavanju i istrazi kršenja carinskih i spoljnotrgovinskih propisa, pružanje pomoći u davanju obavještenja koja se koriste u svrhe suzbijanja krijumčarenja, uzajamno usklađivanje carinskih sistema, usavršavanje carinske tehnike i rešavanje problema nastalih u primjeni carinskih propisa, visok stepen međusobne saradnje, usklađivanje propisa i pojednostavljenje i ubrzanje carinskog postupka u robnom i putničkom prometu, preduzimanje mjera za ostvarivanje saradnje u proučavanju, razradi i sprovođenju novih carinskih postupaka, obuci kadrova, razmjeni stručnjaka i dr. Njima je definisan način dostavljanja i korišćenja informacija i dokumenata, njihova upotreba u eventualnim sudskim procesima, učešće eksperata i svjedoka u tim procesima, kao i zaštita ličnih podataka koji se mogu naći u razmijenjenim informacijama.

U primjeni su sljedeći sporazumi sa susjednim zemljama:

1. Sporazum između Vlade SFRJ i Vlade Narodne Republike Poljske o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima
(potpisan 9. maja 1967. god. u Varšavi)
2. Sporazum o admin. pomoći u sprečavanju, otkrivanju i suzbijanju carinskih prekršaja između Vlade SFRJ i Vlade Republike Francuske
(potpisan 28. aprila 1971. god. u Beogradu)
3. Ugovor između SFRJ i Savezne Vlade Republike Njemačke o uzajamnoj administrativnoj pomoći u sprečavanju, otkrivanju i suzbijanju povreda carinskih propisa
(potpisan 2. aprila 1974. god. u Bonu)

4. Sporazum između SFRJ i Republike Austrije o administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima u cilju suzbijanja povreda carinskih propisa (potpisan 15. marta 1978.god u Beogradu)
5. Sporazum između saveznog Izvršnog Vijeća Skupštine SFRJ i Vlade Republike Grčke o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima
(potpisan 4.oktobra 1983 god. u Atini)
6. Sporazum između Saveznog izvršnog vijeća SFRJ i Vlade Narodne Republike Kine o saradnji u carinskim pitanjima
(potpisan 23.januara.1989 god.)-nije objavljen u Sl.Listu ali se primjenjuje
7. Sporazum između Saveznog izvršnog vijeća SFRJ i Vlade Sjedinjenih Američkih Država o uzajamnoj pomoći između njihovih Uprava carina
(potpisan ali nije objavljen u Sl.Listu ali je u primjeni)
8. Sporazum između savezne Vlade SRJ i Vlade Ruske Federacije o saradnji i uzajamnoj pomoći carinskih službi
(potpisan 6.novembra 1996god u Moskvi)
9. Sporazum između Savezne Vlade SRJ i Vlade Republike Makedonije o carinskoj saradnji i uzajamnoj pomoći
(potpisan 4.septembra 1996god u Skoplju)
10. Sporazum između Savezne Vlade SRJ i Vlade Republike Bugarske o carinskoj saradnji i uzajamnoj pomoći
(potpisan 4 juna 1997 god u Beogradu)
11. Sporazum između Savezne Vlade SRJ i Vlade Češke Republike o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima
(potpisan 9.septembra 1998 u Beogradu)
12. Sporazum između Savezne Vlade SRJ i Vlade Rumunije o carinskoj saradnji i uzajamnoj administrativnoj pomoći i u sprečavanju, istraživanju i suzbijanju carinskih prekršaja
(potpisan 14.januara 1998 u Beogradu)
13. Sporazum između Savezne Vlade SRJ i Vlade Republike Mađarske o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima
(potpisan 24.septembra 1998 u Beogradu)
14. Sporazum između Savezne Vlade SRJ i Vlade Republike Slovačke o carinskoj saradnji
(potpisan 28.marta 2001.god)
15. Sporazum između Savezne Republike Jugoslavije i Bosne i Hercegovine o carinskoj saradnji i uzajamnoj pomoći
(potpisan 18.decembra 2001god u Sarajevu)
16. Sporazum o uzajamnoj admin. Pomoći između Savezne Vlade SRJ i Vlade Republike Italije u sprečavanju,istraživanju i suzbijanju carinskih prekršaja(potpisan 29. marta 2002 god u Beogradu- nije u primjeni jer nije ratifikovan od strane Italije –u primjeni je sporazum potpisan 10.novembra 1965 u Beogradu
17. Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći između Savezne Vlade SRJ i Vlade Republike Turske u sprečavanju,istraživanju i suzbijanju carinskih prekršaja

(potpisan 6.februara 2002 god u Istanbulu)- u primjeni

18. Sporazum između Uprave Carina Crne Gore i Uprave Carina Srbije o carinskoj saradnji i uzajamnoj pomoći

(potpisan 29.aprila 2003god)-u primjeni

19. Sporazum između Uprave carina Crne Gore i carinske službe UNMIK-a (potpisan 19. novembra 2004 u Podgorici)u primjeni

20. Sporazum između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o uzajamnoj pomoći o carinskim pitanjima

(potpisan 09.decembar 2005 u Podgorici) u primjeni od 01. januara 2008

21. Sporazum između Vlade Republike Crne Gore i Savjeta Ministara Republike Albanije o uzajamnoj pomoći o carinskim pitanjima

(potpisan 26.decembar. 2005 u Tirani) u primjeni od 1 decembra 2007

22. Sporazum između Vlade Islamske Republike Irana i Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Crne Gore o uzajamnoj pomoći i saradnji u carinskim pitanjima

(potpisan 01.juna 2005 u Teheranu)(još nije u primjeni)

23. Sporazum između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Slovenije o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima

(potpisan u Podgorici, 19. aprila 2007.godine u primjeni od 1 juna 2008)

24. Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Moldavije o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima (potpisan u Kišinjevu 27.oktobar 2008. ratifikovan u julu 2008, čeka se obavještenje od MIP-a trebao je biti u primjeni još od noovembra 2009)

25. Sporazum između Vlade Crne Gore i Kabineta Ministara Ukrajine o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima

(potpisan u Kijevu 17.juna 2009. u primjeni od 01.juna 2010)

26. Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima

(potpisan u Podgorici 17. marta 2010 u primjeni od 1.marta 2011)

27. Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima

(potpisan u Beogradu 26.novembra 2010, u primjeni od 01.septembra 2011.godine)

28. Memorandum o razumijevanju između Uprave carina Crne Gore i Carinske agencije Italije o razmjeni informacija, koji Predstavlja osnov za unapređenje saradnje između ove dvije carinske službe. Cilj potpisivanja Memoranduma je sprječavanje nelegalnog prometa robe i drugih nelegalnih aktivnosti, uz istovremeno jačanje legalne trgovine i ubrzanje carinskih procedura.

(potpisan je jula 2012. godine)

29. Protokoli o elektronskoj razmjeni podataka između Uprave carina Crne Gore i carinskih službi Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije i Kosova, u okviru Projekta SEED (Sistematska elektronska razmjena podataka). Ovaj Projekat je nastavljen kroz višekorisnički program IPA 2010 »EU –SEED Faza 2« (započet je kroz IPA 2008) u okviru kojeg smo, tokom 2012. godine, potpisali nove protokole sa istim carinskim službama zbog uvođenja novih elemenata i nadogradnje postojećeg softwera. SEED projekat je za carinsku službu od velikog značaja obzirom da isti predstavlja korak dalje u sprječavanju krijumčarenja i unapređenju borbe protiv organizovanog kriminala, ubrzanju carinskih procedura i

olakšavanju legalne trgovine, sprječavanju korupcije, unapređenju analize rizika pre-arrival podacima, unapređenju profila rizika, efikasnosti naknadne kontrole carinjenja i dr.

Međunarodna saradnja sa susjednim zemljama, na poboljšanju kontrole granica u oblasti fitosanitane i veterinarske zaštite, vrši se na osnovu potpisanih sporazuma i to:

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o saradnji u oblasti zdravstvene zaštite bilja, potpisan 18. oktobra 2005. godine;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o veterinarskoj saradnji, potpisan 18. oktobra 2005. godine.

X. Obuka

U saradnji sa Policijskom akademijom i uz podršku međunarodnih organizacija, službenicima granične policije omogućava se obuka po savremenim metodama prilagođenim evropskim standardima.

Od 2006.godine vrši se stalna obuka kroz program stručnog usavršavanja službenika i namještenika koji donosi Uprava za kadrove. Kroz ovaj program službenici granične policije završili su više kurseva iz različitih oblasti.

stručni i specijalistički seminari i kursevi koji se sprovode, odnose se na: primjenu pojedinih zakonskih propisa, opasnosti od oružja za masovno uništenje, obuku za graničnu pomorsku policiju, otkrivanje lažnih dokumenata, zaštitu državne granice od mogućih prijetnji i terorističkih akcija, tehnička sredstva za nadzor i kontrolu prelaženja državne granice, sprječavanje krijumčarenja droga preko državne granice, borbu protiv trgovine i krijumčarenja ljudi i nezakonite migracije, vizni režim, primjenu Kodeksa policijske etike, uputstvo o prijavljivanju korupcije u policiju, lingvističku i informatičku obuku i dr.

Osim toga jedan broj obuka realizuje se u inostranstvu, putem seminara, radionica, okruglih stolova i slično.

Za službenike granične pomorske policije, koji obavljaju poslove policajca motoriste i policajca kormilara, u saradnji sa Lučkom kapetanijom organizuje se posebna obuka za polaganje za zvanja vođitelja čamca i mornara motoriste.

Za policijske službenike koji vrše poslove protivdiverzinone kontrole putnika i prtljaga organizuje se dodatna obuka putem seminara i kurseva. Na Policijskoj akademiji organizuje se i obuka vođiča službenih pasa.

OBRAZOVANJE I OBUKA SLUŽBENIKA SEKTORA GRANIČNE POLICIJE CRNE GORE OD 2006 – 2011. godine							
Osnovno policijsko obrazovanje		Dopunska obuka granične policije		Stručno obrazovanje		Specijalističko obrazovanje	
Broj polaznika	Nastavni sadržaji	Broj polaznika	Nastavni sadržaji	Broj polaznika	Naziv obuke	Broj polaznika	Naziv obuke
2006. upisano 47 završilo 40	Opšta teorija države i prava	2006. upisan o 47 završil o 47	Krivično pravo	2 0 0 6. godina			
	Ustavno pravo		Osnovi prekršajnog prava	72	Primjena Zakona o nadzoru državne granice	178	Usavršavanje za graničnu policiju
	Krivično pravo		Policija u predkr. i krivič. postupku	29	Protivdiverziona zaštita		
	Krivično procesno pravo		Osnovi ljudskih prava i etika	14	Održavanje komunikacije prilikom najave postavljanja minsko-eksplozivnih sredstava i pronalaska neeksplozivnih ubojnih sredstava		
2007 upisano 26 završilo 26	Upravno i prekršajno pravo	2007 upisan o 42 završil o 42	Engleski jezik	19	Principi modernog menadžmenta		
	Psihologija		Organiz. rada polic. i polic. poslovi	137	Kontrola prtljaga i vozila		
2008 upisano 36 završilo 33	Engleski jezik		Osnovi policijske kriminalistike	2 0 0 7. godina			
	Policijsko pravo – polic. poslovi, ovlašč. i dužnosti		Bezbjednost saobraćaja	38	Krijumčarenje roba, narkotika, motornih vozila umjetničkih djela i kulturno-istorijskog blaga preko državne granice, falsifikovanje putnih dokumenata i ilegalne migracije		

2009 Nije bilo upisa	Kriminalistika	2008 upisan o 51 završilo 50	Samoodbrana	21	Primjena Zakona o azilu				
	Bezbjednost saobraćaja		Obuka rukov.naoružanjem u	21	Obuka o vizama				
	Granična kontrola i stranci - Granice - Nacionalni propisi u vezi granica - Nadzor - zaštita državne granice na kopnu - Nadzor - zaštita državne granice n na vodi - Prelazak državne granice i granični prelazi - Granične provjere - Suzbijanje i otkrivanje prekograničnog kriminala - Analiza rizika - Pojam stranaca i uslovi ulaska - Boravak stranaca - Međunarodni propisi u vezi granica - Međunarodna policijska saradnja - Ostvarivanje uvida u		Granična kontrola i stranci - Granice - Nacionalni propisi u vezi granica - Nadzor - zaštita državne granice na kopnu - Nadzor - zaštita državne granice n na vodi - Prelazak državne granice i granični prelazi - Granične provjere - Suzbijanje i otkrivanje prekograničnog kriminala - Analiza rizika - Pojam stranaca i uslovi ulaska - Boravak stranaca - Međunarodni propisi u vezi granica - Međunarodna policijska saradnja - Ostvarivanje uvida u	10	Identifikacija ukradenih vozila i dokumentovanje				
				8	Rad sa sistemom za pozicioniranje (GPRS				
				13	Identifikacija krivotvorenih i falsifikovanih dokumenata				
				5	Tehnika ispitivanja				
				5	Trgovina ljudskim bićima				
				10	Upravljanje državnom granicom				
				2 0 0 8. godina					
				57	Traženje azila i postupak sa azilantima	18	Falsifikovanje dokumenata		
2010 upisano 25 Nisu još završili	2009 upisan o 50 završilo 50	2010 upisan o 50 završilo 50	20	Saradnja između grani. i krim.pol. i sprovođenje operativnih obrada	29	Identifikacija ukradenih vozila i dokumentovanje			
			5	Kurs za mentore praktične obuke					
			30	Osnovni kurs protivdiverzione zaštite					
			30	Dopunska obuke granične policije					
			17	Identifikacija falsifikovanih putnih isprava					
			2 0 0 9. godina						
			2011 upisano 26	2010 upisan o 52 završilo 51	2011 upisan o 51 završilo 51	10	Identifikacija ukradenih vozila i dokumentovanje		
						8	Rad sa sistemom za pozicioniranje (GPRS		
						13	Identifikacija krivotvorenih i falsifikovanih dokumenata		
						5	Tehnika ispitivanja		
5	Trgovina ljudskim bićima								
10	Upravljanje državnom granicom								
2 0 0 8. godina									
57	Traženje azila i postupak sa azilantima	18				Falsifikovanje dokumenata			
20	Saradnja između grani. i krim.pol. i sprovođenje operativnih obrada	29				Identifikacija ukradenih vozila i dokumentovanje			
5	Kurs za mentore praktične obuke								
30	Osnovni kurs protivdiverzione zaštite								
30	Dopunska obuke granične policije								
17	Identifikacija falsifikovanih putnih isprava								
2 0 0 9. godina									

	rad službenika - Sektora granične policije	2011 upisan o 75 završil o 75	- Sektora granične policije				
	Kriminologija		Informatika	37	Etika, kodeks i antikorupcijske mjere	25	Osvjež. znanja sa služb. koji vrše poslove protivdiv. kontrole putnika i prtljaga na aerodromima
	Naoružanje sa nastavom gađanja		Prva pomoć i osnovi sudske medicine	22	Vizni režim	53	Obuka za procedure protivdiver.pregleda putnika i prtljaga
	Specijalno fizičko obrazovanje		Situaciona nastava	16	Saradnja policija u regionu na suzbijanju organizovanog kriminala		
	Nacionalna bezbjednost i bezbjednost EU			10	Osnovna obuka o drogama, otkrivanju i proces. kriv. djela u vezi sa drogama		
	Informatika i informac. sistemi Uprave policije			30	Rad granične policije u zajednici		
	Ljudska prava i etika			39	Sprječavanje krijumčarenja opojnih droga preko državne granice		
	Taktičke komunikacije			26	Ilegalne migracije i trgovina ljudima		
	Situaciona nastava			9	Borba protiv trgovine drogom, sa akcentom na pronalaženje droge pregledom i pretresom		
	Praktična obuka u područnim jedinicama UP			25	Identifikacija narkotika		

				20	Osnovni kurs protivdiverzione zaštite		
				2 0 1 0. godina			
				81	Obuka za procedure protivdiverzionog pregleda putnika i prtljaga -osvježavanje znanja		
				22	Kurs za osvježanje znanja iz oblasti protivdiverzione zaštite		
				20	Samoprocjenjivanje kvaliteta u policijskoj organizaciji upotrebom modela CAF		
				16	Nadzor drža. granice posmatrano sa aspekta red. i van. aktivnosti u sluč. terorističkih akata, teških kriv.djela, elementarnih nepogoda i slično		
				12	Identifikacija droga		
				15 8	Identifikacija narkotika		
				2	Kurs za trenere		
				24	Šengenski informacioni sistem i formiranje SIRENE biroa		
				16	Vježba prekogranične potjere		
				45	Otkrivanje falsifikovanih dokumenata		
				2 0 1 1. godina			
				10 8	Nadzor drž. granice posmatrano sa aspekta red. i vanr. aktivnosti u sluč. teror. akata, teških krivičnih djela, elementarnih nepogoda i sl.	12	Analiza rizika

				10	Kriminalističko obavještajni rad i DESK funkcija		
				72	Zajednički granični prelazi		
				76	Samoprocj. kvaliteta u policijskoj organizaciji upotrebom modela CAF		
				39	Kurs albanskog jezika za službenike sektora granične policije		
				46	Implemen. propisa koji se odnose na strance, migraciju i readmisiju		
				77	Borba protiv korupcije u javnoj upravi		
				49	Obuka za kontradiverzione kontrolore u civilnom vazduhoplovstvu		
				39	Izrada plana redovnog i pojačanog nadzora državne granice		
				27	Vježba prekograničnog nadzora između Crne Gore i Republike Albanije		
				45	Zajedničke patrole		
				14	Savremena tehnička sredstva za nadzor državne granice		
				6	Rad granične policije u zajednici		
				7	Rad policije u zajednici		
				8	Rad policije u zajednici-kontakt policajaci		
				20	Kontrola putnih isprava turskih državljana		

				12	Radionica za osnovnu obuku trenera		
				12	Policijske provjere identiteta lica-postupci izdavanja dokumenata		
				4	Korupcija i institucije		

Usavršavanje i osposobljavanje službenika Uprave carina razvija se preko tri osnovna vida obuke, i to:

- Obuku i osposobljavanje službenika koju vrši samostalno Uprava carina
- Obuku i osposobljavanje službenika koju vrši Uprava carina u saradnji sa Upravom za kadrove;
- Obuku i usavršavanje službenika, koju Uprava carina vrši u saradnji sa savremenim carinskim službama i organima s kojima ima usku povezanost i saradnju.
- Obuku službenika koju stručni timovi Policijske akademije, oraganizuju u saradnji sa Upravom carina.

U toku 2007. godine 304 službenika i namještenika Uprave carina pohađalo je 144 različita vida obuka, dok je u toku 2008.godine 393 službenika pohađalo 136 različitih vidova obuka.

U toku 2009.godine, 526 službenika i namještenika ove Uprave je pohađalo 185 različitih vida stručnog usavršavanja.

U toku 2010.godine, 576 službenika i namještenika ove Uprave je pohađalo 157 različitih vida stručnog usavršavanja

U toku 2011.godine, 521 službenika i namještenika ove Uprave je pohađalo 154 različitih vida stručnog usavršavanja.

U periodu od 01.01.2012.godine do 01.11.2012.godine, 221 službenika i namještenika ove Uprave je pohađalo 95 različitih vida stručnog usavršavanja

U narednom periodu posebna pažnja će se posvetiti dugoročnom planiranju stručnog usavršavanja službenika i namještenika u Upravi carina, te preduzeti potrebne aktivnosti na jačanju jedinice za obuku.

XI. Zaključak

Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje je planski i organizovano koordinirala aktivnosti ministarstva i drugih organa uprave, kako bi se ostvarila dinamika realizacije Akcionog plana za sprovođenje Strategije u ovoj oblasti.

Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policija, Uprava carina i inspeksijske službe su, kroz izgradnju savremenog sistema granične bezbjednosti, dali doprinos u okviru zajedničkih napora koje ulažemo na planu rješavanja jednog od ključnih globalnih problema, definisanog kao organizovani kriminal i terorizam i u održavanju stabilnog bezbjednosnog ambijenta u Crnoj Gori.

Uspostavljanjem i izgradnjom sistema integrisanog upravljanja granicom, dat je pun doprinos unapređenju granične bezbjednosti, kao dijela ukupnog bezbjednosnog sistema Crne Gore.

Realizacija planiranih zadataka u oblasti integrisanog upravljanja granicom je od posebnog značaja za dalje aktivnosti u pogledu cjelokupnog procesa integracija Crne Gore.

Crna Gora
VLADA CRNE GORE

Strategija integrisanog upravljanja granicom
2013-2016

Podgorica, decembar 2012. god.

SADRŽAJ

REZIME	5
KLJUČNE PREPORUKE (Evropska komisija, Međunarodna organizacija za migracije i Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju u oblasti integrisanog upravljanja granicom)	6
1. UVOD	14
2. GEOPOLITIČKE KARAKTERISTIKE	16
3. INSTITUCIONALNI OKVIR	18
3.1. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	15
3.2. GRANIČNA POLICIJA	18
3.3. CARINA	20
3.4. GRANIČNA FITOSANITARNA INSPEKCIJA	20
3.5. GRANIČNA VETERINARSKA INSPEKCIJA	21
3.6. ZDRAVSTVENO-SANITARNA INSPEKCIJA	22
4. KOORDINIRAJUĆI MEHANIZMI	23
5. SARADNJA I KOORDINACIJA U TRI STUBA INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM	24
5.1. SARADNJA UNUTAR SLUŽBI	24
5.1.1. GRANIČNA POLICIJA	25
5.1.1.1. Pravni i regulativni okvir	25
5.1.1.2. Upravljanje i organizacija	26
5.1.1.3. Procedure	27
5.1.1.4. Ljudski potencijali i obuka	27
5.1.1.5. Komunikacija i razmjena informacija	28
5.1.1.6. Sistemi informacione tehnologije	28
5.1.2. CARINA	30
5.1.2.1. Pravni i regulativni okvir	30
5.1.2.2. Upravljanje i organizacija	30

5.1.2.3. Procedure	31
5.1.2.4. Ljudski potencijali i obuka	31
5.1.2.5. Komunikacija i razmjena informacija	31
5.1.2.6. Sistemi informacione tehnologije	32
5.1.3. GRANIČNA FITOSANITARNA INSPEKCIJA	32
5.1.3.1. Pravni i regulativni okvir	33
5.1.3.2. Upravljanje i organizacija	33
5.1.3.3. Procedure	33
5.1.3.4. Ljudski potencijali i obuka	33
5.1.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	34
5.1.3.6. Sistemi informacione tehnologije	35
5.1.4. GRANIČNA VETERINARSKA INSPEKCIJA	36
5.1.4.1. Pravni i regulativni okvir	36
5.1.4.2. Upravljanje i organizacija	36
5.1.4.3. Procedure	36
5.1.4.4. Ljudski potencijali i obuka	41
5.1.4.5. Komunikacija i razmjena informacija	42
5.1.4.6. Sistemi informacione tehnologije	42
5.2. MEĐURESORSKA SARADNJA	42
5.2.1. Pravni i regulativni okvir	42
5.2.2. Upravljanje i organizacija	43
5.2.3. Procedure	44
5.2.4. Ljudski potencijali i obuka	44
5.2.5. Komunikacija i razmjena informacija	44
5.2.6. Sistemi informacione tehnologije	45
5.2.7. Infrastruktura i oprema	45
5.3. MEĐUNARODNA SARADNJA	46
5.3.1. GRANIČNA POLICIJA	46
5.3.1.1. Pravni i regulativni okvir	47
5.3.1.2. Upravljanje i organizacija	48
5.3.1.3. Ljudski potencijali i obuka	49
5.3.1.4. Komunikacija i razmjena informacija	49
5.3.1.5. Sistemi informacione tehnologije	49
5.3.1.6. Infrastruktura i oprema	50

5.3.2. CARINA	50
5.3.2.1. Pravni i regulativni okvir	50
5.3.2.2. Upravljanje i organizacija	51
5.3.2.3. Ljudski potencijali i obuka	51
5.3.2.4. Komunikacija i razmjena informacija	51
5.3.2.5. Infrastruktura i oprema	52
5.3.3. GRANIČNA FITOSANITARNA INSPEKCIJA	52
5.3.3.1. Pravni i regulativni okvir	52
5.3.3.2. Upravljanje i organizacija	52
5.3.3.3. Procedure	53
5.3.3.4. Ljudski potencijali i obuka	53
5.3.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	53
5.3.3.6. Sistemi informacione tehnologije	53
5.3.3.7. Infrastruktura i oprema	53
5.3.4. GRANIČNA VETERINARSKA INSPEKCIJA	54
5.3.4.1. Pravni i regulativni okvir	54
5.3.4.2. Upravljanje i organizacija	54
5.3.4.3. Procedure	54
5.3.4.4. Ljudski potencijali i obuka	54
5.3.4.5. Komunikacija i razmjena informacija	54
5.3.4.6. Sistemi informacione tehnologije	55
5.3.4.7. Infrastruktura i oprema	55
5.4. ZDRAVSTVENO-SANITARNA INSPEKCIJA	55
6. AZIL, MIGRACIJE, VIZE	56
7. AKTUELNI ZADACI U NAREDNOM PERIODU	54
PREPORUKE I OCJENE IZ IZVODA IZ IZVJEŠTAJA ANALITIČKOG PREGLEDA ZA POGLAVLJE 24 ZA PODOBLAST SPOLJNJE GRANICE I ŠENGEN	57
8. IMPLEMENTACIJA STRATEGIJE	58

PRILOG 1 Nacionalni i međunarodni propisi koji se odnose na nadležnost i ovlašćenja Granične policije, Uprave carina, Granične veterinarske inspekcije, Granične fitosanitarne inspekcije i Zdravstveno- sanitarne inspekcije.....	59
---	----

REZIME

Programom rada Vlade Crne Gore za 2012. godinu, utvrđena je obaveza pripreme Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2013-2016.godine, s Akcionim planom za 2013.godinu.

Prethodno, sačinjen je izvještaj o sprovođenju Strategije za period 2006-2012.godina, kroz objektivnu analizu i na osnovu toga planirane su aktivnosti za naredni period.

Nosilac obaveze je Ministarstvo unutrašnjih poslova, u saradnji sa Međuresorskom komisijom za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje. Rok za razmatranje je IV kvartal.

Saglasno programiranoj obavezi, Međuresorska komisija pripremila je Strategiju integrisanog upravljanja granicom za period 2013-2016.godine, Akcioni plan za navedeni period, s Akcionim planom za 2013. godinu i Izvještaj o sprovođenju Strategije za period 2006-2012.godina.

Vlada Republike Crne Gore usvojila je Strategiju integrisanog upravljanja granicom 23.02.2006.godine, a Akcioni plan za sprovođenje Strategije 07.12.2006.godine.

Odlukom Vlade Crne Gore, obrazovana je Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje („Sl.List CG”, broj 5/07, 69/09, 21/2011i 30/2012). Na ovaj način, u operativnom smislu, u osnovi Vlada Crne Gore obezbjeđuje mehanizme konkretne koordinacije i sinhronizuje aktivnosti organa državne uprave i drugih nadležnih organa koji upravljaju granicom na sprovođenju Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje.

Vlada Crne Gore razmatrala je i usvajala godišnje izvještaje o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i utvrđivala prioritetne aktivnosti za narednu godinu, koje je pripremala Međuresorska komisija. Tim povodom, Vlada Crne Gore je donosila određene zaključke, na sjednicama od 28.februara 2008.godine, 26.juna2008.godine, 02.aprila 2009.godine, 04.marta2010.godine, 10.februara2011.godine i 09.februara 2012.godine.

Međuresorska komisija je zaključila da je neophodno izvršiti reviziju postojeće Strategije i Akcionog plana, te u tom smislu predstavnici ministarstava i drugih organa uprave uključenih u proces integrisanog upravljanja granicom pripremili su novu Strategiju i Akcioni plan.

Dokument je urađen u skladu sa smjernicama Evropske komisije za integrisano upravljanje granicama na zapadnom Balkanu, koje su izrađene 2004.godine, uključujući i inoviranu verziju pomenutog dokumenta iz januara 2007.godine.

Strategija je koncipirana u osam poglavlja, i to:

Prvo poglavlje pojašnjava koncept integrisanog upravljanja granicom.

U drugom poglavlju navedene su geopolitičke karakteristike Crne Gore i njenih granica.

U trećem poglavlju opisan je institucionalni okvir primjene i sprovođenja strateških ciljeva integrisanog upravljanja granicom i nadležnim državnim organima, koji obavljaju granične kontrole.

Četvrto poglavlje pojašnjava koordinaciju sprovođenja Strategije u nadležnosti Međuresorske komisije, sastav, zadatke, način funkcionisanja i nadležnosti Komisije, koji su utvrđeni odlukom o obrazovanju Komisije.

Koncept integrisanog upravljanja granicom obuhvata tri stuba saradnje i to: saradnja unutar službe, međuresorska saradnja i međunarodna saradnja.

U poglavlju pet Strategije razrađuju se navedena tri stuba saradnje:pravni i regulatorni okvir, rukovođenje i organizaciju, procedure, ljudske resurse i obuku, komunikacije i informacione tehnologije, infrastrukturu i opremu.

Poglavlje šest razrađuje ciljeve u oblasti viza, migracija i azila.

Poglavlje sedam utvrđuje aktuelne zadatke u narednom periodu.

Poglavlje osam definiše implementaciju Strategije.

KLJUČNE PREPORUKE EVROPSKE KOMISIJE, MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA MIGRACIJE I ORGANIZACIJE ZA EVROPSKU BEZBJEDNOST I SARADNJU U OBLASTI INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA EVROPSKE KOMISIJE O NAPRETKU CRNE GORE ZA 2012. GODINU⁵.

Ocjena stanja u pojedinim oblastima:

- „Crna Gora i dalje održava dobre bilateralne odnose s drugim zemljama proširenja, kao i sa susjednom državom članicom EU - Italijom. Ipak, **razgraničavanje sa Hrvatskom, Srbijom, Bosnom i Hercegovinom i Kosovom i dalje nedovršeno.**”
- „Privremeni sporazum o Prevlaci i dalje nesmetano funkcioniše.”
- „Potpisani su sporazumi o readmisiji (vraćanju i prihvatanju) lica koja su bez dozvole boravka i o policijskoj saradnji.”
- „Crna Gora je nastavila da održava dobre odnose s *Kosovom*, iako postupak obilježavanja granice nije napredovao.”
- „Ostala su neriješena određena bilateralna pitanja sa susjednim zemljama, naročito u pogledu obilježavanja granice.”
- **Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor**

„Mali napredak se bilježi u pogledu **opšte bezbjednosti hrane**. Obezbijedena je obuka kadra koja je obuhvatila brojne tematske oblasti na području bezbjednosti hrane. Ipak, Zakon o bezbjednosti hrane tek treba donijeti. Usvojene su izmjene i dopune Zakona o inspekcijskom nadzoru kojima se osniva jedinstveno tijelo odgovorno za veterinarske i fitosanitarne inspekcije, mada i dalje ostaje zabrinutost u pogledu njegove efikasnosti. Pripreme u ovoj oblasti pravne tekovine EU su u ranoj fazi. Napredak je ostvaren u oblasti **veterinarske politike**. Pokrenut je program iskorjenjivanja bjesnila. Nastavljena je obuka veterinarskog osoblja. Crna Gora je donijela novi Zakon o veterinarstvu. Potrebno je pojačati napore kako bi se donijeli planovi za vanredne situacije u

⁵

- *Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i Evropske unije potpisan je oktobra 2007. godine, a stupio je na snagu u maju 2010. godine.*
- *Sporazum o readmisiji između EU i Crne Gore potpisan je 18. septembra 2007. godine, a stupio je na snagu januara 2008. godine.*
- *Vizna liberalizacija za crnogorske građane koji putuju u zemlje Šengen zone je na snazi od 19. decembra 2009. godine. Bezvizni režim se nesmetano sprovodi.*
- *Crna Gora podnijela je zahtjev za prijem u punopravno članstvo u EU 15. decembra 2008. godine.*
- *Objavljeno Mišljenje EK o zahtjevu Crne Gore za članstvo u EU u novembru 2010. godine (Upitnik EK).*
- *Dodijeljen status zemlje kandidata Crnoj Gori od strane Evropskog savjeta u decembru 2010. godine.*
- *Evropska komisija je preporučila otvaranje pristupnih pregovora s Crnom Gorom u oktobru 2011. godine. Ova preporuka je ponovljena u maju 2012. godine.*
- *Odlukom Evropskog Savjeta otvoreni su pregovori CG sa Evropskom Unijom, 29. juna 2012. godine.*

slučaju bolesti životinja i sveobuhvatni program za kontrolu i praćenje prenosive sumpetaste encefalopatije. Pripreme u oblasti veterinarske politike su u ranoj fazi.

Što se tiče **plasiranja na tržište hrane, stočne hrane i životinjskih nus-proizvoda**, nije zabilježen napredak. Pripreme u ovoj oblasti su u ranoj fazi.

Ostvaren je ograničen napredak u sprovođenju pravila o bezbjednosti hrane. Crna Gora je donijela program monitoringa rezidua pesticida u hrani životinjskog i biljnog porijekla i program monitoringa rezidua veterinarskih medicinskih proizvoda. Pripreme u oblasti pravila bezbjednosti hrane nijesu naročito napredovale.

Ne bilježi se napredak u pogledu **posebnih pravila za stočnu hranu**. Pravni propisi za stočnu hranu namijenjeni za određene nutritivne svrhe i određene proizvode koji se koriste u ishrani životinja tek treba da budu doneseni. Pripreme u oblasti posebnih pravila za stočnu hranu su u ranoj fazi.

Ostvaren je određeni napredak u pogledu **fitosanitarne politike**. Izmjene i dopune Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja su donijete s ciljem njegovog usklađivanja s pravnom tekovinom EU. Donijeti su pravilnici o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja nekoliko vrsta štetnih organizama. Laboratorija za biljnu patologiju je počela da primjenjuje metode kompatibilnosti za identifikaciju određenih štetnih organizama. Administrativni kapaciteti fitosanitarne inspekcije su ojačani kroz zapošljavanje još jednog fitosanitarnog inspektora. Nastavljena je obuka zaposlenih. Pripreme u fitosanitarnom sektoru su umjereno napredovale.

Napredak nije ostvaren u pogledu usklađivanja i sprovođenja pravne tekovine EU u oblasti **genetski modifikovanih organizama (GMOs)**. Pripreme u ovoj oblasti tek treba pokrenuti.

Zaključak

Ostvaren je ograničeni napredak u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog nadzora. Potrebni su naporu u svim aspektima ove oblasti politike, naročito u pogledu daljeg usklađivanja s pravnom tekovinom EU, jačanja kontrolnog kapaciteta u oblasti veterine, i procjene higijenskih standarda u pogonima za proizvodnju hrane i stočne hrane. U cjelini posmatrano, usklađenost s pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti i dalje je u ranoj fazi.”

• **Pravda, sloboda i bezbjednost**

„Bilježi se izvjestan napredak u oblasti **migracija**. Druga faza konstrukcije centra za strance, koja se tiče opreme i prostorija, je u završnoj fazi. Izmjene i dopune Zakona o strancima su donijete u novembru 2011.godine. Njima se predviđa produženje roka za podnošenje zahtjeva raseljenih lica za sticanje statusa stranca do kraja 2012. godine. Više relevantnih podzakonskih akata bolje regulišu uslove za strance. Broj nelegalnih migranata je u 2011. godini bio u porastu i iznosio je 1.504 (1.160 u 2010.). Crna Gora je potpisala sporazum o readmisiji s Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom u martu i ratifikovala postojeće sporazume o readmisiji s Kosovom i Švajcarskom. Potrebni su dalji naporu u cilju postizanja pune usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti legalne migracije, naročito u pogledu ponovnog spajanja porodice, dugoročnog boravka i uslova za prijem državljanu trećih zemalja u svrhu studiranja, istraživanja i visoko

kvalifikovanog zapošljavanja. Zaključivanje sporazuma o readmisiji sa Srbijom se još uvijek očekuje.

Ostavarivanje rezultata u ovoj oblasti dobro napreduje.

U pogledu **azila** ostvaren je izvjestan napredak. Sprovođenje Zakona o azilu se nastavlja usvajanjem više podzakonskih akata o evidenciji u azilu i o konkretnoj pomoći licima koji traže azil. Centar za lica koja traže azil je uspostavljen i očekuje se da postane funkcionalan kada se dobiju dozvole. Crna Gora je primila 239 zahtjeva za azil od čega je samo u jednom dodjeljena subsidijarna zaštita. Potrebno je uložiti dalje napore za usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i međunarodnim standardima u ovoj oblasti uključujući i potrebu za uspostavljanje potpuno funkcionalne nacionalne baze podataka koja bi omogućila provjeru ličnih podataka lica koja traže azil. Drugostepeno donošenje odluka o azilu treba unaprijediti.

Država je postigla umjeren napredak u ovoj oblasti.

Ostvaren je izvjestan napredak u oblasti **vizne politike**. U 2011, u trećim zemljama izdato je ukupno 996 viza za ulazak u Crnu Goru. Broj viza izdatih na graničnim prelazima smanjen je na 120 u 2011. (280 u 2010) i nastavio je da se smanjuje u 2012. Država je djelimično uskladila svoje zakonodavstvo s pozitivnom i negativnom listom EU sadržanom u regulativi 539/2001. Odluke o privremenom ukidanju viznih zahtjeva za državljane Jermenije, Azarbejdžana i Kazahstana usvojene su za period ljetnje sezone. Još uvijek ne postoji elektronska veza između diplomatskih i konzularnih predstavništava i nacionalnog viznog sistema u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija niti postoji viza koja sadrži bezbjednosne elemente. Država je ostvarila umjereni napredak u ovoj oblasti.

Zabilježen je napredak u oblasti **vanjskih granica i Šengena**. Strategija za integrisano upravljanje granicama i akcioni plan se i dalje sprovode, i kroz rehabilitaciju određenih graničnih objekata kao i kroz otvaranje novih graničnih prelaza na državnoj granici sa Srbijom. Obezbjedena je dodatna tehnička oprema; obezbjeđeno je jačanje kapaciteta i obuka. Saradnja s Fronteksom je i dalje dobra Crna Gora i dalje sprovodi Zajednički osnovni program i učestvuje kao posmatrač u zajedničkim aktivnostima. S organima susjednih država, održani su redovni koordinativni sastanci posvećeni graničnim pitanjima i zajedničkim patrolama. Pripreme za uspostavljanje zajedničke kontaktne tačke s Bosnom i Hercegovinom i s Kosovom su u toku. Potrebni su dalji napor kako bi se obezbijedila instalacija IT opreme na graničnim prelazima, redovna obuka granične policije i izbjeglo česta rotacija obučenog osoblja. Treba značajno ojačati bezbjednost plave granice i granice s Kosovom što podrazumijeva i kontrole glavnih luka. To bi unaprijedilo bezbjednost čitavoh pomorskog sektora. Još uvijek treba izvršiti procjenu rizika.

Pripreme u oblasti vanjske granice i Šengena su napredovale”.

- „Određeni napredak može se uočiti u oblasti **carinske saradnje**. U okviru Uprave carina, osnovano je odjeljenje nadležno za izgradnju kapaciteta.

Dodatni napor su potrebni kako bi se zakonodavni okvir uskladio s pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti: napredak nije ostvaren kad je riječ o pristupanju Konvenciji o zajedničkom tranzitu.

Postupak pristupanja Konvenciji o uzajamnoj pomoći i saradnji između država članica (Napulj II)

još nije pokrenut, dok Konvencija o upotrebi informacionih tehnologija u carinske svrhe još uvijek nije ratifikovana.”

- **Carinska unija**

„Određen napredak je postignut u **carinskom zakonodavstvu**. Zakonodavstvo je usvojeno s ciljem usklađivanja nomenklature nacionalnih carinskih tarifa s Kombinovanim nomenklaturom EU za 2012. godinu. Uredba takođe sadrži carinske tarife koje su uređene u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i Sporazumu o slobodnoj trgovini (SST) koje je Crna Gora potpisala s drugim zemljama. Parlament je usvojio novi Zakon o carinskoj tarifi s ciljem njegovog daljeg usklađivanja s *acquis*-em koji se odnosi na oblast tarifa i statističke nomenklature i Zajedničke carinske tarife. Ostvaren je umjeren napredak u pripremama u oblasti carinskog zakonodavstva.

Ostvaren je napredak u izgradnji **administrativnih i operativnih kapaciteta** Crne Gore. U okviru sistema za elektronsku razmjenu podataka SEED projekta, potpisani su novi protokoli o razmjeni podataka između uprava carina Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine u martu, odnosno u junu. Ostali sporazumi su zaključeni s državnim organima i susjednim zemljama u okviru operativne saradnje, u svrhe obuke, obavještajne, veterinarske i fito-sanitarne provjere. Dalji naponi su neophodni kako bi se unaprijedili kapaciteti rukovođenja, posebno na strateškom nivou, kao i kroz veće uključivanje poslovne strane Uprave carina u vodećim informatičkim dešavanjima. Još uvijek postoji jasna potreba za sveobuhvatnom poslovnom i informatičkom strategijom. Nedostatak kadra u informatičkim jedinicama još uvijek je zabrinjavajući. Neophodni su dalji naponi za jačanje interne kontrole kako bi se efikasno spriječila i otkrila korupcija i ostala nedozvoljena ponašanja. Pripreme za buduće članstvo u Konvenciji o zajedničkom tranzitu treba pojačati. Ostvaren je umjeren napredak u pripremama.

Zaključak

Određeni napredak je ostvaren u carinskom zakonodavstvu. Novim zakonom o carinskoj tarifi postiže se dalje usklađivanje zakonodavstva sa Zajedničkom carinskom tarifom. Na području administrativnih i operativnih kapaciteta, sprovođenje postojećih procedura i metoda rada se mora pojačati. Treba ubrzati pripreme za moguće članstvo u Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku. Napredak u pripremama u oblasti carinske unije je umjeren.”

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA MISIJE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA MIGRACIJE (IOM)

Međunarodna organizacija za migracije, takođe, u Izvještaju Tima za ocjenu i nadzor, u zaključcima i preporukama, između ostalog, naglašava: da je „**postignut impresivan i značajan napredak u implementaciji koncepta integrisanog upravljanja granicom (IUG), ali da postoji prostor za dalji rad i unapređenje**; nedostaci su identifikovani u oblasti razmjene informacija, analize rizika i prekogranične saradnje; **koncept IUG nije prihvaćen i shvaćen u potpunosti na lokalnom nivou**; ima prostora za dalje jačanje administrativnih i operativnih kapaciteta; veterinarska inspekcija nije u potpunosti harmonizovana sa standardima EU; **najbolji institucionalni okvir za sprovođenje koncepta IUG je obrazovanje nacionalne komisije, koja**

je direktno odgovorna premijeru i koja nije u okviru nijednog ministarstva; fitosanitarni i veterinarski inspektori su neadekvatno opremljeni i loše obučeni; naglašava se potreba pojednostavljenih procedura „jedinstvenog šaltera”; potrebno je unaprijediti infrastrukturu i opremu na graničnim prelazima; problemi u vezi sa razgraničenjem predstavljaju prepreke za proces modernizacije i razvoja; budući razvoj i implementaciju koncepta IUG bazirati na koordiniranom regionalnom pristupu; ojačati pravni okvir carinske službe u cilju povećanja kapaciteta za borbu protiv korupcije, kriminala i utaje poreza; uskladiti zakone u oblasti zaštite prava intelektualne svojine i borbe protiv krivotvorenja i piraterije; uspostaviti drugu liniju kontrole; uspostaviti centre za zajedničku analizu rizika; potpisati memorandume o razumijevanju sa avionskim kompanijama, kako bi se postigao direktan pristup njihovim kompjuterskim sistemima, listama putnika za sprovođenje analize rizika, prije dolaska putnika; uvođenjem sistema video nadzora unaprijediti analizu rizika i selektivnost; unaprijediti bilateralnu saradnju u upravljanju granicama sa susjednim državama; razviti zajednički program obuke graničnih službi i zajedničke treninge sa graničnim policijama susjednih zemalja; veterinarski i fitosanitarni inspektori na graničnim prelazima treba da rade u zvaničnim, prepoznatljivim uniformama i identifikacionim karticama radi boljeg nivoa poštovanja i prepoznavanja; **uspostavljanje međuagencijskog nacionalnog koordinacionog centra smatra se ključnim za efikasnu implementaciju principa IUG**; predlaže se uspostavljanje zajedničkih kontaktnih kancelarija za prekograničnu međunarodnu saradnju; unaprijediti opremu za kontrolne pretrage roba i vozila; granični prelazi treba da budu ograđeni i nadgledani kamerama i monitorima; sisteme za prepoznavanje registarskih tablica (LIPRE) treba uvesti na svim većim graničnim prelazima; kontrolne kabine treba da budu podignute na višu poziciju radi efikasnijih graničnih provjera, da imaju komunikaciju sa službenicima, sa službenicima na drugoj liniji i šefom smjene, a staklo da spriječi neovlašćena posmatranja; obezbijediti kancelarije za uzimanje izjava za lica kojima je odbijen ulazak u prostorije za tražioce azila; preduzeti bezbjednosne mjere prekograničnog kretanja nuklearnih i radioaktivnih materija”.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA MISIJE OEBS-A

Evropska komisija redovno prati oblast granične bezbjednosti uopšte, a posebno dio koji se odnosi na graničnu policiju (poput migracija, azila, vizne politike, borbe protiv narkotika, trgovine ljudima i carinske saradnje), s obzirom da **granična bezbjednost iziskuje stalna ulaganja u unapređivanje ljudskih, organizacionih i tehničkih kapaciteta**. Takođe, predstavljeni su ključni izazovi koji se odnose na usvajanje savremenih metoda rada granične policije i na **izgradnji kapaciteta za integraciju u šengensku zonu**”.

Ključni izazovi za usvajanje savremenih metoda rada Granične policije i na izgradnji kapaciteta za integraciju u Šengen zonu:

- „Izbjeći čestu rotaciju zaposlenih u Graničnoj policiji.
- Potrebno je da Policijska akademija razvije program obavezne „obuke osvježavanja znanja”. Upoznati granične policajce sa **standardima i praksom EU i Šengenskog sporazuma**.
- Sektor granične policije treba da usmjeri **dalji razvoj specijalističke i napredne obuke**, praćenju prioriteta oblasti za pristupanje EU i šengenskom prostoru: rad policije vođen

obavještajnim podacima, trgovine ljudima, zaštita ličnih podataka, prekogranična saradnja i istrage, zajedničkoj operativnoj obuci sa državama članicama EU.

- Nastaviti sa daljim **razvojem rada Granične policije u zajednici.**
- Granična policija mora **preći na model rada policije vođene obavještajnim radom.** Odsjek za operativni rad mora da postane integralni dio centralnog kriminalističko-obavještajnog sistema. U potpunosti sprovesti novousvojeno uputstvo, Model za analizu rizika u Graničnoj policiji, na svim nivoima rada.
- Unaprijediti nadzorne sisteme kojima se kontroliše sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i pretećeg Akcionog plana. Potrebno je razviti standardne radne procedure za saradnju na terenu između Sektora granične policije i drugih sektora Uprave policije, kao i ostalih službi za sprovođenje zakona radi sprovođenja integrisanog upravljanja granicom na regionalnom i lokalnom nivou – na graničnim prelazima, što je od značaja za suzbijanje svih oblika prekograničnog kriminala.
- Poboljšati saradnju sa službama granične policije susjednih zemalja na terenu, održavanjem redovnih prekograničnih sastanaka, razmjenom podataka, izučavanjem procedura, zajedničkim vježbama i zajedničkim patrolama.
- Crna Gora, zemlja kandidat za članstvo u EU, treba pažljivo da prati i priprema se za integraciju u brzorastući sistem upravljanja granicom EU, usaglašavanjem relevantnih podzakonskih akata sa šengenskim akcijem, posebno sa Šengenskim graničnim kodeksom. Takođe, potrebno je da se usvoji nacionalna strategija za pristupanje šengenskom prostoru.
- Pažljivo planirati izgradnju IT informacionog sistema podudarnog sa ključnim informacionim sistemom EU u ovoj oblasti, poput ŠIS II i SIRENE.
- Brižljivo planirati izgradnju relevantnog informacionog sistema za azil (DublinNet and EURODAC).
- Crna Gora treba da iskoristi Radni sporazum potpisan sa Fronteksom 2009. godine kako bi poboljšala operativnu saradnju sa službama granične policije članica Evropske unije i to sticanjem statusa posmatrača u relevantnim tijelima za nadzor migracionih trendova (CIREFI) i analize rizika (Fronteksova Jedinica za analizu rizika i FRAN). Takođe, potrebno je da Crna Gora **aktivno učestvuje u radu Fronteksa sa ilegalnim migrantima i žrtvama trgovine ljudima.** To se postiže učestvovanjem, kao posmatrač, u zajedničkim operacijama koje koordiniše Fronteks, a u dogovoru sa Italijom kao najbližom državom članicom EU. Potrebno je takođe da **Sektor granične policije traži da imenuje svoje službenike pri Koordinacionim kancelarijama Fronteksa koje se nalaze na spoljnim granicama EU.**
- **Međunarodna donatorska zajednica treba da pruži usmjerenu i stratešku podršku Sektoru granične policije.** Ta podrška treba podjednako da obuhvati kako **infrastrukturne tako i kadrovske kapacitete.** Podrška treba da bude uslovljena razvojem strategija, standarda i usklađivanjem procedura”.

1. UVOD

Granice Crne Gore s bivšim republikama unutar bivše SFRJ određene su i definisane u skladu sa Ustavom SFRJ iz 1974. godine, te su kao takve nakon obnove nezavisosti priznate i potvrđene kao državne.

Naime, raspadom bivše SFRJ i nastankom sedam novih država stvoreno je više od 5.000 km novih međunarodnih granica na zapadnom Balkanu, što nameće potrebu uspostavljanja koncepta integrisanog upravljanja granicom.

Koncept integrisanog upravljanja granicom Crne Gore bitno doprinosi da prostor jugoistočne Evrope bude zona partnerstva, stabilnosti i privrednog razvoja, budući da se smanjivanjem potencijalnih bezbjednosnih rizika stvaraju preduslovi za brži i kvalitetniji razvoj crnogorskog društva.

Razlog za uspostavljanje sistema integrisanog upravljanja granicom je potreba za uspješnijim sprovođenjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uspostavljanjem efikasnog sistema nadzora državne granice primjenom opšteprihvaćenih standarda i najbolje prakse Evropske unije u ovoj oblasti, a time i ostvarivanje strateškog cilja, punopravno članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji.

Strategija integrisanog upravljanja granicom određuje srednjoročne i dugoročne ciljeve za poboljšanje saradnje unutar službi, međuresorske i međunarodne saradnje, a s ciljem ostvarivanja djelotvornog sistema za upravljanje granicom.

Strategija će se po potrebi revidirati u skladu s vitalnim interesima Crne Gore i promjenama unutar Evropske unije.

U skladu sa Smjernicama Evropske komisije, glavni cilj je ojačati saradnju i koordinaciju unutar službi, međuresorsku saradnju organa koji imaju ovlašćenja na državnoj granici, kao i s nadležnim organima susjednih i drugih zemalja, čime se omogućava brži i bezbjedniji prekogranični promet, povećava bezbjednost granica, obezbjeđuje zaštita zdravlja ljudi, životne sredine, te suzbijaju svi oblici prekograničnog kriminala, kao doprinosa regionalnoj bezbjednosti.

Glavni nosioci sprovođenja koncepta integrisanog upravljanja granicom su nadležne službe Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, Ministarstva finansija – Uprave carina, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za inspekcijske poslove – Granične veterinarske inspekcije i Granične fitosanitarne inspekcije i Ministarstva zdravlja – Zdravstveno-sanitarne inspekcije.

Pored toga, koncept integrisanog upravljanja granicom podrazumijeva i saradnju s ostalim ministarstvima i organima uprave, a posebno sa, Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvom odbrane, Ministarstvom pravde, Ministarstvom saobraćaja i pomorstva, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Agencijom za zaštitu životne sredine, kao i ostalim organima koji su uključeni u prekogranični promet.

Dosljednim sprovođenjem ciljeva Strategije treba postići funkcionalniji i efikasniji sistem integrisanog upravljanja granicom, što će rezultirati bržem i sigurnijem prekograničnom prometu lica i roba, manjim zadržavanjem na graničnim prelazima, boljim praćenjem prekograničnog prometa, kvalitetnijoj graničnoj kontroli, poboljšanjem uslova rada službi uključenih u graničnu kontrolu i efikasnijom zaštitom državne granice. Pozitivni rezultati se, takođe, ogledaju u

smanjenju nezakonitih migracija, krijumčarenju ljudi, suzbijanju i otkrivanju i svih drugih vidova prekograničnog kriminala, te povećanje ukupne bezbjednosti Crne Gore i regiona u cjelini.

Nadzor i zaštita državne granice će predstavljati ključni izazov u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, jer ova oblast obuhvata problematiku: spoljnjih granica, stranaca, azila, migracija, viza i šengensku pravnu tekovinu, a prije svega kroz usklađenost našeg zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti, kao i efikasno umrežavanje sudskih, tužilačkih i policijskih organa, kako bi se zaštitile spoljnje granice i ujedno garantovala bezbjednost građanima unutar EU. Dakle, sve aktivnosti moraju biti usmjerene na zaštiti spoljnjih granica i bezbjednosti građana EU.

Prioritet će biti usklađivanje našeg zakonodavstva u oblasti bezbjednosti granica sa pravnom tekovinom EU, te u tom smislu usklađivanje našeg Zakona o graničnoj kontroli sa Šengen border kodom, Šengenskom konvencijom i Šengenskim priručnikom, kako bi se pripremili za preuzimanje odgovornosti za obezbjeđenje spoljnjih granica EU i usklađivanje sa zakonom Šengena.

Poseban značaj treba posvetiti obavljanju poslova razgraničenja i zaključivanju međunarodnih ugovora o državnoj granici, jer je utvrđivanje državne granice, bez sporova sa susjednim državama, preduslov za pridruživanje EU. Ulaskom Crne Gore u EU, prije susjednih država, pomjeraju se spoljnje granice EU na teritoriji Crne Gore, prema Bosni i Hercegovini, Republici Srbiji, Republici Kosovo i Republici Albaniji, a priprema granične infrastrukture na spoljnjim granicama EU je veoma zahtjevna.

Neophodno je dati pregled uloženih sredstava i neophodnih dodatnih ulaganja za ispunjavanje ovih uslova. Takođe, treba dati odgovor na pitanje statusa zajedničkih graničnih prelaza do momenta stupanja u šengenski prostor i ispuniti veoma zahtjevnu obuku graničnih službenika kroz sistem integrisanog upravljanja granicom – granični policajci, carinici, veterinarski i fitosanitarni granični inspektori.

2. GEOPOLITIČKE KARAKTERISTIKE

Crna Gora je evropska, sredozemna i balkanska zemlja, koja preko Jadranskog mora ima vezu sa čitavim svijetom. Crnoj Gori pripadaju i određene vodene površine Jadranskog mora, Skadarskog i Bilečkog jezera. Unutrašnje morske vode Crne Gore zahvataju preko 346,7 km², teritorijalne morske vode 2047,2 km², a epikontinentalni pojas obuhvata više od 4917,1 km².

U geopolitičkom smislu, kao zemlja kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, Crna Gora se nalazi između buduće zemlje članice Evropske unije, Republike Hrvatske koja će ubrzo postati članica EU i zemalja koje još uvijek nemaju status zemlje kandidata za članstvo u EU (Bosna i Hercegovina, Republika Srbija, Republika Kosovo, Republika Albanija), čime se pred državnim organima Crne Gore, zbog relativno brzog preuzimanja odgovornosti za kontrolu spoljnih i unutrašnjih granica Evropske unije, stavlja obaveza prihvatanja pravnih standarda i najbolje prakse Evropske unije u oblasti bezbjednosti granica.

Državna granica Crne Gore proteže se kopnom, morem, jezerima i rijekama i njena dužina je zbog neodređivanja granične linije sa susjednim državama - aproksimativno određena i iznosi oko 840,4 km. Državna granica na kopnu (*u daljem tekstu: zelena granica*) duga je 571,6 km, a na jezerima 50,5 km, rijekama 81,3 km i moru 137 km. (*u daljem tekstu: plava granica*).

Prema Republici Hrvatskoj dužina državne granice je 41,7 km, Bosni i Hercegovini 254,4 km, Republici Srbiji 168,5 km, Republici Kosovo 75,6 km i Republici Albaniji 207,2 km. Državna granica, još uvijek nije utvrđena, prema svim susjednim državama, pa je ova dužina prikazana samo aproksimativno.

Na teritoriji Crne Gore funkcioniše 28 graničnih prelaza, i to: drumskih 19, vazdušnih 2, pomorskih 5 i željezničkih 2 granična prelaza, od čega, prema Republici Hrvatskoj funkcionišu 2 granična prelaza, Bosni i Hercegovini 8, Republici Srbiji 6, Republici Kosovu 1 i Republici Albaniji 4 granična prelaza.

U pogledu bezbjednosnih pitanja i nadzora državne granice Crne Gore, državna granica je kompleksna zbog sljedećih karakteristika:

- duga državna granica u odnosu na ukupnu površinu državne teritorije.
- granična linija je utvrđena i obilježena i zaključen je Ugovor o granici, samo, s Republikom Albanijom.
- granična linija nije ugovorom uređena, niti označena sa Republikom Hrvatskom, Republikom Srbijom, Bosnom i Hercegovinom i Republikom Kosovom (utvrđivanje državne granice zaključivanjem međunarodnog ugovora).
- veliki broj graničnih prelaza.
- određeni broj puteva koji sijeku graničnu liniju, budući da su građeni u vrijeme kada se na tom prostoru nije protezala državna, već republička granica (administrativne granice).
- državna granica koja se proteže rijekama, zbog niskog nivoa vodostaja pogodna je za nezakonite prelaske.
- morska granica se najvećim svojim dijelom naslanja na međunarodne vode, a manji dio morske granice je prema Republici Hrvatskoj i Republici Albaniji.
- Planinski lanci otežavaju zaštitu zelene granice, a u pojedinim područjima su ispresijecani putevima.

U navedene karakteristike, potrebno je ukazati i na činjenicu da je Crna Gora tranzitna zemlja, preko koje vode mnogi evropski, drumski, morski i vazdušni pravci, kao i na činjenicu da Crna Gora ima ambiciju da postane jedna od vodećih turističkih destinacija.

Granična policija obavlja poslove iz svoje nadležnosti, na svim graničnim prelazima, uz zelenu i plavu granicu, kao i u unutrašnjosti države.

Carina obavlja poslove iz svoje nadležnosti na cijeloj teritoriji Crne Gore, na 25 graničnih prelaza i unutar teritorije Crne Gore ima 12 robnih carinskih ispostava.

Za Fitosanitarnu inspekciju određeno je devet mjesta ulaska za pošiljke bilja, biljnih proizvoda i drugih roba koje podliježu fitosanitarnom pregledu.

Na graničnim prelazima nadzor nad putnicima i robom obavljaju i zdravstveno-sanitarni granični inspektori, po potrebi i u skladu sa procjenom epidemiološke situacije.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

U opisu organizacije i zadataka službi koje imaju nadležnost u upravljanju granicom treba imati u vidu organizacione promjene u sprovođenju nove Strategije i Akcionog plana u oblasti integrisanog upravljanja granicom.

3.1. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.List CG”, broj 5/12 i 25/12), između ostalih, propisani su poslovi iz djelokruga Ministarstva unutrašnjih poslova, bezbjednost državne granice i integrisano upravljanje granicom.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova, obrazovana je organizaciona jedinica, Odjeljenje za integrisano upravljanje granicom, koje vrši poslove koji se odnose na bezbjednost državne granice, integrisano upravljanje granicom, upravljanje i gazdovanje graničnim prelazima, koordiniranje, organizovanje i sinhronizovanje aktivnosti graničnih službi i nadzor nad zakonitošću rada u skladu sa njihovim nadležnostima pri obavljanju graničnih procedura i dr.

3.2. GRANIČNA POLICIJA

Nadzor državne granice, u nadležnosti je Ministarstva unutrašnjih poslova i obavlja ga Uprava policije – Sektor granične policije. Radi obavljanja navedenih poslova u Sektoru granične policije obrazovane su sljedeće organizacione jedinice i to:

- Odsjek za nadzor državne granice;
- Odsjek za kontrolu prelaženja državne granice;
- Odsjek za operativni rad;
- Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija;
- Ispostave granične policije: Berane, sa ekspoziturama u Rožajama i Plavu; Pljevlja, sa ekspoziturama u Pljevljima i Boljanićima; Bijelo Polje; Podgorica, sa ekspoziturama u Tuzima, na Aerodromu i za obuku i dresuru službenih pasa; Nikšić, sa ekspoziturama u Vilusima, Banjanima i Plužinama; Bar, sa ekspoziturama u Baru i Ulcinju; Herceg Novi, sa ekspoziturama u Tivtu i Sutorini; i Ispostava granične pomorske policije, sa ekspoziturama u Podgorici, Baru i Herceg Novom.

Nadzor državne granice obuhvata graničnu kontrolu lica, stvari, prevoznih sredstava na graničnim prelazima, nadzor i kontrolu kretanja lica i prevoznih sredstava uz državnu granicu i poslove granične policije u unutrašnjosti države.

Zadaci granične policije:

- obezbjeđenje nepovredivosti državne granice;
- zaštitu života i zdravlja ljudi te njihove imovine;
- sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela i prekršaja, te otkrivanje i pronalazak njihovih počinitelja;
- sprječavanje nezakonitih migracija i svih oblika prekograničnog kriminala;
- sprječavanje i otkrivanje drugih opasnosti za javnu bezbjednost, pravni poredak i nacionalnu bezbjednost;
- sprovođenje drugih bezbjednosnih mjera na granici.

Radi obavljanja navedenih poslova policijski službenici granične policije, koriste se prvenstveno ovlaštenjima iz propisa o unutrašnjim poslovima, nadzoru državne granice, strancima, azilu, oružju, te su u skladu sa njima ovlašćeni da preduzmu niz radnji, među kojima su najznačajnije:

- obavljanje kontrole (provjere) lica, stvari i prevoznog sredstva u graničnom saobraćaju;
- traženje od osoba na uvid propisnih isprava za prelazak državne granice, utvrđivanje njihovog identiteta i državljanstva, te zadržavanje osoba u vremenu neophodnom za obavljanje granične kontrole;
- provjeravanje da li lica ispunjavaju uslove za ulazak u Crnu Goru;
- izdavanje viza, odobrenja za unos lovačkog i sportskog oružja, odobrenja članu posade stranog teretnog ili putničkog broda za kretanje u mjestu u kojem se nalazi luka, graničnih odobrenja, kao i ostalih propisanih isprava koje se odnose na granični saobraćaj, kada su za to ispunjeni propisani uslovi;
- unos podataka o ulasku i izlasku iz zemlje, odbijanju ulaska u Crnu Goru i drugih relevantnih podataka u isprave za prelazak granice;
- kada postoji sumnja u vjerodostojnost isprave za prelazak državne granice, uzimanje otiska prstiju i dlanova, te drugih biometrijskih podataka;
- nadziranje i kontrola kretanja osoba i prevoznih sredstava uz granicu, te preduzimanje potrebnih mjera i radnji kako bi se zaštitila njezina nepovredivost, uključujući i nadzor nad pomorskim prometom u unutrašnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, te unutrašnjim vodama;
- sprovođenje provjere zastave plovila, zaustavljanje plovila, pregled brodskih isprava, pregled plovila, potjeru, zadržavanje i sprovođenje u luku plovila;
- učestvovanje u akcijama traganja i spašavanja;
- rješavanje povreda državne granice, samostalno ili u saradnji s Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija;

- obavljanje pretresa prevoznog sredstva, bez sudskog naloga, u slučaju kada postoje osnovi sumnje da osoba u prevoznom sredstvu prevozi skrivene osobe, zabranjene predmete ili stvari, koje bi omogućile utvrđivanje njezinog identiteta ili identiteta drugih putnika;
- obavljanje kontrole osoba, prevoznih sredstava i stvari na saobraćajnim pravcima i objektima značajnim za prekogranični promet, radi sprječavanja nezakonitog ulaska i boravka na području Crne Gore, te sprječavanja i otkrivanja prekograničnog kriminala, kada su za to ispunjeni propisani uslovi;
- obavljanje fotografisanja, snimanja i video nadzora, kao i primjena drugih tehničkih pomagala, kada je to nužno, da se postignu ciljevi traganja, utvrđivanja identiteta osoba, odnosno pronadu počinioci krivičnog djela i prekršaja;

Koncept organizacije granične policije usklađen je sa operativnim potrebama i praksom u državama Evropske unije.

3.3. CARINA

Uprava carina je organ Uprave u sastavu Ministarstva finansija Crne Gore. Ovlašćenja i odgovornosti Uprave carina i carinskih službenika uređena su propisima o organizaciji državne uprave, carinskim propisima i posebnim propisima o uređenju i ovlašćenjima carinskih službenika.

Poslove iz nadležnosti Uprave carina obavljaju organizacione jedinice i područne jedinice.

Organizacione jedinice Uprave carina su: Sektor za carinsko-pravne poslove; Sektor za carinsko – informacioni sistem i naplatu prihoda; Sektor za planiranje i upravljanje ljudskim resursima; Sektor za carinsku bezbjednost, kontrolu i koordinaciju rada carinarnica; Odjeljenje za unutrašnju kontrolu; Odjeljenje za unutrašnju reviziju; Služba za finansijsko – materijalne poslove; Služba za investicije i održavanje i Služba za opšte poslove, odnose sa javnošću i javne nabavke.

Područne jedinice Uprave carina su: PJ Carinarnica Podgorica, PJ Carinarnica Bar, PJ Carinarnica Kotor i PJ Carinarnica Bijelo Polje.

Osnovni zadaci carinske službe su:

- obavljanje carinskog nadzora;
- odobravanje carinski dozvoljenog postupanja ili upotrebe robe;
- sprovođenje carinske kontrole i inspekcijskih kontrola;
- sprječavanje i otkrivanje prekršaja vezanih za robu koja se unosi na carinsko područje ili iznosi iz tog područja;
- vršenje kontrole unošenja i iznošenja domaćih i stranih sredstava plaćanja;
- kontrola unošenja, iznošenja i tranzita robe za koju su propisane posebne mjere zbog interesa sigurnosti, čuvanja zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka, čuvanja okoline, čuvanja nacionalnih vrijednosti, umjetničke, istorijske ili arheološke vrijednosti ili čuvanja svojine;
- kontrola prelaza lica preko državne granice na graničnim prelazima, koje odredi Vlada;
- obavljanje drugih zadataka određenih Zakonom o carinskoj službi i drugim propisima.

3.4. GRANIČNA FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Poslovi fitosanitarne inspekcije u nadležnosti su Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja – Fitosanitarne uprave i Uprave za inspekcijske poslove.

Fitosanitarna inspekcija je organizaciona jedinica u sastavu Uprave za inspekcijske poslove.

Fitosanitarni granični inspektori rade na devet graničnih fitosanitarnih mjesta.

Fitosanitarna granična inspekcija obavlja fitosanitarni pregled određenog bilja, biljnih proizvoda i druge robe kojom se mogu prenijeti određeni štetni organizmi u međunarodnom saobraćaju. Svojom preventivnom ulogom - otkrivanjem i sprječavanjem unošenja štetnih organizama kojih nema na području Crne Gore, kao i onih koji su ograničeno rasprostranjeni na pojedinom području, fitosanitarna inspekcija štiti domaću proizvodnju bilja. Osim toga, ova inspekcija fitosanitarnim pregledom bilja, biljnih proizvoda, obezbjeđuje nesmetano odvijanje međunarodnog saobraćaja zdravstveno ispravnim biljem i biljnim proizvodima.

Djelokrug rada i područje nadležnosti fitosanitarne inspekcije propisani su opštim inspekcijskim propisima, fitosanitarnim i propisima o organizaciji državne uprave.

Fitosanitarni pregled pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih roba obuhvata: provjeru isprava koje prate pošiljku, provjeru identiteta pošiljke i provjeru zdravstvenog stanja.

Djelokrug rada Fitosanitarne inspekcije je:

- fitosanitarni pregled određenog bilja, biljnih proizvoda i drugih roba u prometu preko državne granice (unošenje, izvoz i prevoz u posebnim slučajevima);
- fitosanitarni pregled određenog bilja, biljnih proizvoda i drugih roba u unutrašnjosti zemlje (na mjestu proizvodnje, prerade, skladištenja i sl.);
- kontrola reprodukcijaskog materijala poljoprivrednog bilja pri uvozu;
- kontrola reprodukcijaskog materijala šumskog bilja pri uvozu;
- nadzor nad uvozom sredstava za zaštitu bilja.

Uz navedeno, Fitosanitarna inspekcija izdaje izvozne i reeksportne fitosanitarne sertifikate nakon obavljenog fitosanitarnog pregleda, uzima uzorke bilja, biljnih proizvoda i drugih roba za potrebe laboratorijskih analiza, određuje fitosanitarne mjere (vraćanje, tretiranje, uništenje, uklanjanje zaraženog dijela pošiljke i dr.), pomaže carinskoj službi u sprovođenju poslova na osnovu Zakona o zaštiti prirode u okviru svoje nadležnosti, obavlja inspekcijske poslove pri uvozu GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO, a uvoze se kao biljni reprodukcijaski materijal ili kao sredstva za zaštitu bilja. U posebnim slučajevima, Fitosanitarna inspekcija obavlja fitosanitarni pregled pošiljaka bilja kada organi koji sarađuju u neposrednom nadzoru na kopnenoj i morskoj granici kao i u unutrašnjosti zemlje, otkriju neprijavljenu pošiljku bilja, biljnih proizvoda i drugih roba koje podliježu fitosanitarnom pregledu i o tome obavijeste Fitosanitarnu inspekciju.

3.5. GRANIČNA VETERINARSKA INSPEKCIJA

Veterinarska inspekcija je organizaciona jedinica u sastavu Uprave za inspekcijske poslove. Ovlašćenja i odgovornosti Veterinarske granične inspekcije uređena su opštim i inspekcijskim propisima, veterinarskim i propisima o organizaciji državne uprave.

Poslove iz nadležnosti veterinarske granične inspekcije obavljaju inspektori iz područnih jedinica u kojima se nalaze granični prelazi, a po potrebi i inspektori iz drugih područnih inspekcija kao ispomoć u slučajevima povećanog prometa i sl.

Zakonom o veterinarstvu definisano je:

- Radi obavljanja poslova službenih kontrola formiraju se područne jedinice veterinarske inspekcije i granična inspekcijska mjesta.
- **Predmet službene kontrole**

(1) Službene kontrole iz člana 138 ovog zakona obuhvataju inspekcijski nadzor:

- životinja i proizvoda životinjskog porijekla i nus proizvoda životinjskog porijekla iz uvoza ili namijenjene izvozu;
- objekata i prostorija u kojima se obavlja djelatnost proizvodnje, prerade, skladištenja, pakovanja, prodaje i snabdijevanja hranom za životinje, mediciniranom hranom za životinje i hranom za posebne nutritivne potrebe životinja, kao i druge djelatnosti s hranom za životinje i mediciniranom hranom za životinje;
- prevoza hrane za životinje i medicinirane hrane za životinje;
- hrane za životinje iz uvoza ili namijenjenu izvozu;
- drugih objekata, sredstava, predmeta i opreme, koji mogu biti prenosioci zaraznih bolesti životinja ili na drugi način ugrožavati njihovo zdravlje i zdravlje ljudi.

(2) Službene kontrole iz stava 1 ovog člana vrše se u skladu sa ovim Zakonom, Zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor i Zakonom kojim se uređuje bezbjednost hrane.

3.6. ZDRAVSTVENO-SANITARNA INSPEKCIJA

U skladu sa Međunarodnim zdravstvenim pravilnikom i Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Sl.list RCG” br. 32/05 i „Sl.list CG” br. 14/10), **zdravstveno-sanitarni inspektori na graničnim prelazima vrše nadzor nad sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nadzor nad putnicima i njihovim prtljagom, u cilju sprječavanja unošenja i širenja zaraznih bolesti** na teritoriju Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, **zdravstveno-sanitarni inspektori vrše zdravstveni nadzor nad licima koja dolaze iz zemalja u kojima postoji mogućnost obolijevanja od zaraznih bolesti (kolera i malarija).**

Zadaci Zdravstveno-sanitarne inspekcije:

- kontrola zdravstvene ispravnosti hrane neživotinjskog porijekla i predmeta opšte upotrebe na unutrašnjem tržištu na mjestu carinjenja,

- nadzora nad putnicima i njihovim stvarima radi spečavanja unošenja zaraznih bolesti u Crnu Goru.

Ukoliko se na domaćem tržištu ustanovi postojanje zdravstveno neispravne robe, zdravstveno sanitarni inspektori moraju odmah biti informisani, kako bi se sproveo pojačani nadzor nad zdravstvenom ispravnošću takve robe pri uvozu. Takođe, ukoliko zdravstveno sanitarna inspekcija naknadno dobije saznanje o zdravstvenoj neispravnosti robe koja je već uvezena, potrebno je odmah izvijestiti inspekciju, kako bi sproveli odgovarajući nadzor nad takvom robom na domaćem tržištu, odnosno naredili njezino povlačenje s tržišta u skladu sa njihovom nadležnošću.

U procesu priključenja Crne Gore Evropskoj uniji, Zdravstveno-sanitarna inspekcija će imati važnu ulogu u razmjeni informacija sa službama u zemljama članicama Evropske unije u cilju zaštite zdravlja potrošača.

4. KOORDINIRAJUĆI MEHANIZMI

Strategiju integrisanog upravljanja granicom sprovodi Međuresorska komisija. U cilju operativnosti u sprovođenju zadataka utvrđenih Odlukom o obrazovanju Komisije, mogu se obrazovati stručni radni timovi.

Prioritetni cilj Međuresorske komisije je poboljšanje koordinacije i saradnje između organa uključenih u upravljanje granicom, kako bi se izbjeglo dupliranje postupaka prilikom obavljanja poslova vezanih uz nadzor državne granice, smanjilo vrijeme obavljanja određenih postupaka, uklonili prazni hodovi, bolje uskladio rad svih službi na granici, kao i uspješnije suzbijali svi oblici prekograničnog kriminala.

Zadaci Međuresorske komisije za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje:

- koordinira, organizuje i sinhronizuje aktivnosti organa državne uprave i drugih državnih organa koji upravljaju granicom na sprovođenju Strategije i Akcionog plana;
- utvrđuje prioritete, dinamiku i rokove realizacije i ocjenjuje postignute rezultate u implementaciji Strategije;
- vrši nadzor u vezi sa sprovođenjem Strategije;
- koordinira aktivnosti na izradi propisa u oblasti integrisanog upravljanja granicom i nacrta sporazuma o međuresorskoj saradnji između graničnih službi;
- koordinira i organizuje zajedničke akcije organa državne uprave i drugih nadležnih organa koji upravljaju granicom;
- saraduje sa odgovarajućim međunarodnim organizacijama i sa državnim organima i organima lokalne samouprave u vezi sa integrisanim upravljanjem granicom;
- predlaže mjere za efikasno rješavanje problema nastalih kretanjem lica, roba i prevoznih sredstava preko granice;

- učestvuje u realizaciji dogovora o izgradnji zajedničkih objekata i predlaže prioritete u modernizaciji graničnih prelaza;
- predlaže mjere za otklanjanje uočenih nedostataka u primjeni Strategije i dostavlja redovne godišnje izvještaje Vladi Crne Gore.

U cilju realizacije zadataka Međuresorska komisija može osnovati stalne ili ad hoc stručne radne timove sa ciljem obavljanja specifičnih zadataka iz koncepta integrisanog upravljanja granicom, kao što su: revidiranje teksta Strategije, praćenje i usklađivanje pravnog i regulativnog okvira s pravnim standardima i dobrom praksom Evropske unije, pregled graničnih i drugih procedura, izrada standardnih operativnih procedura, izrada zajedničke analize rizika, korišćenje infrastrukturnih objekata i tehničke opreme, organizovanje zajedničkih obuka i vježbi, izrada priručnika i sl.

5. SARADNJA I KOORDINACIJA U TRI NIVOA INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM

U ovom poglavlju, u skladu sa konceptom integrisanog upravljanja granicom, navedene su aktivnosti svih organa sa ovlašćenjima na državnoj granici i to na tri nivoa saradnje: saradnja unutar službi, međuresorska i međunarodna saradnja. Svaki dio sadrži informacije o postojećoj situaciji, kao i aktivnosti pojedinih organa.

Navedene aktivnosti razrađene su u sljedećim područjima:

- pravnog i regulativnog okvira;
- upravljanja i organizacije;
- procedura;
- ljudskih potencijala i obuke;
- komunikacije i razmjene informacija;
- informaciono-tehnoloških sistema i
- infrastrukture i opreme.

Izvršavanje zadataka pojedinih organa, u okviru navedenih područja, preduslov je za postizanje djelotvornog sistema integrisanog upravljanja granicom.

5.1. SARADNJA UNUTAR SLUŽBI

Ovo područje podrazumijeva saradnju unutar službi koje su prisutne na granici, a to su: granična policija, carina, granična fitosanitarna i granična veterinarska inspekcija. Saradnja unutar službi uključuje saradnju koja se odvija unutar organa državne uprave i to vertikalno, od nacionalnog, regionalnog do lokalnog nivoa, do graničnih prelaza, te horizontalno, između različitih graničnih prelaza i policijskih stanica uz državnu granicu, kao i policijskih stanica u unutrašnjosti, te mobilnih jedinica za nadzor državne granice.

Za ovaj oblik saradnje, koji je izuzetno važan, postoji jasna podjela odgovornosti i utvrđen oblik komunikacije u cilju blagovremenog protoka informacija. Preduslov za djelotvornu saradnju unutar službi je izgrađenost adekvatne infrastrukture i opreme, koja je neophodna da bi se kvalitetno obavljao posao.

Takođe, potrebno je obezbijediti sprovođenje Zakona o tajnosti podataka i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, u skladu sa međunarodnim standardima. Sprovođenjem navedenih propisa biće omogućena pouzdana razmjena podataka, između organa, u skladu sa Sporazumom o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, koji su zaključili organi uključeni u upravljanje granicom.

Permanentno praćenje izmjena zakonodavstva Evropske unije i njihovo sprovođenje u praksi, ključno je za dalji razvoj svih područja koja su obuhvaćena ovom Strategijom.

5.1.1. GRANIČNA POLICIJA

Da bi granična policija adekvatno djelovala u sistemu integrisanog upravljanja granicom, potrebno je permanentno prilagođavanje i sprovođenje novih propisa, adekvatna implementacija međunarodnih dokumenata i standarda te usavršavanje i blagovremeno upoznavanje o promjenama u ovoj oblasti.

Takođe, potrebno je izvršiti procjenu operativnosti i djelotvornosti rada na graničnim prelazima i organizacije rada na zaštiti zelene i plave granice, kao i preduzetih mjera u unutrašnjosti zemlje, te u skladu sa operativno-analitičkim praćenjem problematike i dobijenim pokazateljima preduzeti mjere koje će doprinijeti poboljšanju ukupnih rezultata rada granične policije u sprovođenju mjera graničnih provjera i zaštiti granice.

U cilju ostvarivanja ovog cilja, neophodno je nastaviti jačanje ukupnih kapaciteta, uspostaviti efikasne procedure, obezbijediti odgovarajući nivo tehničke opreme, informacione tehnologije i infrastrukture, ne samo na graničnim prelazima, već i za obavljanje poslova granične policije u unutrašnjosti države i zaštite državne granice na kopnu, moru i rijekama.

Radi uspostavljanja efikasnog i savremenog sistema zaštite državne granice, gdje god to omogućavaju geografski i drugi uslovi, u cilju racionalnosti i operativnosti, treba koristiti savremenu tehničku opremu.

Pored toga, neophodno je nastaviti rad na obavljanju poslova razgraničenja, utvrđivanja i obilježavanja državne granice, uređivanju granične linije, postavljanju natpisa i signalizacije, koji upozoravaju na približavanje graničnoj liniji i zaprečavanju komunikacija koje nijesu u funkciji prekograničnog saobraćaja.

5.1.1.1. Pravni i regulativni okvir

Pravni okvir za saradnju unutar službi granična policija ima prvenstveno u Zakonu o unutrašnjim poslovima („Sl.List CG”, broj 44/2012), kao i nizu podzakonskih propisa.

Nadležnost postupanja i specifični zadaci regulisani su Zakonom o graničnoj kontroli („Sl.List CG”, broj 72/2009) Zakonom o strancima („Sl.List CG”, broj 82/08), kao i Zakonom o azilu („Sl.List CG”, broj 45/06), čije su odredbe, uglavnom, usklađene s pravnim standardima i dobrom praksom Evropske unije. To znači da granična policija ima ovlašćenja i mogućnost efikasnijeg obavljanja poslova granične kontrole, na način kako to rade granične policije država članica Evropske unije.

Pored toga, Sporazumom o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, zaključenim između Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Uprave carina, Veterinarske uprave i Fitosanitarne uprave, uspostavljeni su osnovni principi saradnje u obavljanju poslova iz svojih nadležnosti, koja se posebno odnosi na: usklađivanje rada i unapređenje saradnje, zajedničku analizu rizika, sprovođenje zajedničkih akcija, pružanje stručne i tehničke pomoći, zajedničko korišćenje opreme, zajedničko obrazovanje, i razmjena podataka i telekomunikaciono povezivanje (broj 01-731/1 od 03.02.2009.godine).

Sistemske promjene i dopuna zakonodavstva Evropske unije i Šengenskih standarda, Ministarstvo unutrašnjih poslova i crnogorska granična policija posebno teže da:

- promjene u zakonodavstvu i praksi Evropske unije usklade sa nacionalnim pravnim sistemom, kao i u praktično postupanje;
- propise koji regulišu status i boravak stranaca u potpunosti usklade sa pravnom tekovinom Evropske unije;
- usklade propise koji regulišu nezakonit boravak stranaca, kako bi se efikasnije i brže sprovodili postupci vezani za njihov nezakonit boravak;
- permanentno ažuriraju procedure rada na graničnim prelazima;
- analiziraju međunarodne sporazume i prate njihovo sprovođenje u djelu u kojem oni imaju uticaj na saradnju unutar službe;
- pravni i regulativni okvir prilagode na način da on omogući brži protok, razmjenu i korišćenje informacija i podataka, uzimajući u obzir njihovu tajnost, zaštitu kao i lica koje će njima raspolagati i upravljati, u cilju da se ubrza obavljanje granične kontrole.

5.1.1.2. Upravljanje i organizacija

U cilju postizanja boljih operativnih rezultata postojeći sistem programiranja i planiranja rada potrebno je poboljšati. Potrebno je sačiniti programe rada, projekte, elaborate, opšte operative planove, kao i planove za vanredne situacije. Potrebno je uspostaviti efikasan sistem finansijskog planiranja i obezbijediti finansijska sredstva koja će omogućiti, kadrovsko popunjavanje, obuku granične policije i policijskih službenika za suzbijanje nezakonitih migracija, izgradnju infrastrukture, nabavku tehničke opreme i uređaja, vozila i plovila za nadzor zelene i plave granice, kao i savremene informatičke tehnologije.

Ljudskim potencijalima potrebno je upravljati na sistemski način, provjeravajući da li su poslovi obavljani u skladu s jasno definisanim i objektivno sagledanim mjerilima.

Način organizacije rada organizacione jedinice koja se bavi analizom rizika u Graničnoj policiji treba uskladiti sa Šengenskim katalogom. Svrha takvog usklađivanja je, osim planiranja sopstvenih aktivnosti, stvaranje uslova za obavezno uspostavljanje komunikacije s takvom jedinicom u Evropskoj uniji kada se za to ostvare uslovi.

5.1.1.3. Procedure

Nadležnosti i procedure jasno su definisane propisima o graničnoj kontroli, kao i drugim propisima koje sprovodi policija. Međutim, procedure mogu biti jednostavnije.

U skladu sa tim, potrebno je permanentno ažuriranje procedura koje se sprovode na graničnim prelazima, detaljnom analizom svakog postupka, a zatim predložiti mjere poboljšanja kako bi se proces rada na graničnim prelazima pojednostavio i ubrzao. Detaljno razrađene procedure postupanja na graničnim prelazima potrebno je objediniti u Zajedničkom priručniku, i periodično ažurirati i prilagođavati najboljoj praksi Evropske unije.

5.1.1.4. Ljudski potencijali i obuka

Urađena je nova unutrašnja organizacija i sistematizacija Granične policije. Polazna osnova pri izradi organizacije bila je sprovođenje mjera na području granične kontrole po «Šengenskim kriterijumima», koji zahtijeva zaštitu i nadzor državne granice s profesionalnim i visoko specijalizovanim policijskim službenicima koji moraju poznavati zakonodavno uređenje EU u ovoj oblasti.

Imajući u vidu potrebe zapošljavanja kompetentnih i stručnih službenika, uspostavljeni su odgovarajući mehanizmi odabira kandidata i obuke službenika, donijeti su objektivni, transparentni i jasni uslovi zapošljavanja, utemeljeni na opisu radnog mjesta te na adekvatnim vještinama i sposobnostima. Istovremeno, potrebno je profesionalnost, praktična znanja i vještine službenika podići na viši nivo.

Obuka se sprovodi u saradnji sa Policijskom akademijom. Izrađen je novi program specijalističke obuke granične policije koji je usklađen sa standardima EU, te se sprovodi kontinuirana obuka. Potrebno je voditi računa o tome da je obuka vezana za koncept integrisanog upravljanja granicom zahtjevnija i da traži angažman dovoljnog broja osposobljenih predavača i instruktora za realizaciju nastave, kako iz teorije, tako i iz prakse.

Osim osposobljavanja kroz specijalistički kurs granične policije, policijske službenike za kontrolu državne granice, potrebno je, u policijskim jedinicama, uspostaviti konzistentan sistem stručnog usavršavanja putem predavača – multiplikatora te instruktora, a u funkciji permanentnog obnavljanja i nadogradnje stečenih znanja i održavanja nivoa vještina i sposobnosti potrebnih za stručno obavljanje poslova granične policije.

Policijske službenike koji obavljaju poslove zaštite na moru i rijekama potrebno je permanentno upućivati na određene specijalističke kurseve radi sticanja dodatne edukacije u smislu korišćenja i obavljanja službe na policijskim plovilima.

Vrlo važan dio obuke je osposobljavanje rukovodilaca u graničnoj policiji. Za njih se predviđa organizacija seminara na kojima se stiču potrebna opšta i specijalistička znanja iz područja rukovođenja i kontrole državne granice.

5.1.1.5. Komunikacija i razmjena informacija

Sadašnje sisteme komunikacija i razmjene informacija potrebno je dalje unapređivati. Treba težiti da se protok informacija unutar sistema pojednostavi. Uz to, pojednostavljivanjem i uvođenjem savremene tehnologije koja omogućuje veliki stepen prohodnosti i bezbjednosti distribucije, korištenja, arhiviranja i čuvanja informacija, moguće je postići uspješniji vertikalni i horizontalni protok informacija unutar i između organizacionih jedinica.

Treba razviti koncept upravljanja informacijama, uključujući razmjenu informacija na svim nivoima - granični prelazi, policijske stanice, mobilne jedinice, policijske uprave, te razviti standardne operativne procedure za komunikaciju. Konceptom upravljanja informacijama treba odrediti vrstu i strukturu informacija, selektirati ih prema kriteriju operativnih potreba te, u skladu sa potrebama procesa rada, odrediti krajnje korisnike.

U cilju suzbijanja nezakonitog prenošenja preko državne granice i krijumčarenja kulturnog blaga i zaštićenih životinjskih vrsta, kao i devastacije morskog dna, nužno je izraditi potrebne baze podataka koje će biti dostupne i drugim organima.

U svrhu efikasnijeg sprečavanja i suzbijanja prekograničnog kriminala trebalo bi uspostaviti efikasniji sistem prikupljanja, obrade i korišćenja operativnih podataka na nivou Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije te, u skladu sa bezbjednosnim procjenama organizovati operativne akcije.

Kako bi se obezbijedilo efikasno korišćenje informacija, potrebno je opremiti jedinice granične policije odgovarajućom informatičkom opremom, preko koje je moguće obezbijediti povratnu informaciju o krajnjem ishodu svakog operativnog događaja, preduzetih mjera ili pokrenutih procedura, u realnom vremenu.

5.1.1.6. Sistemi informacione tehnologije

Analiza stanja IT strukture granične policije pokazala je da je nivo opremljenosti, posebno na nivou graničnih prelaza, relativno dobar, ali da još uvijek ne ispunjava veoma zahtjevne potrebe protoka i razmjene informacija u realnom vremenu. Software-ska i hardware-ska rješenja, trenutno zadovoljavaju, ali ne ispunjavaju zahtjeve koji se postavljaju pred savremenu evropsku graničnu policiju, a posebno za povezivanje sa Šengenskim informacionim sistemom.

Permanentno se nabavlja i instalira odgovarajuća IT oprema nužna za efikasno obavljanje poslova granične kontrole prvenstveno na graničnim prelazima na budućoj vanjskoj granici Crne Gore. Uvodi se novi digitalni sistem radio veze (Tetra), potreban za ostvarivanje komunikacije

između jedinica koje obavljaju graničnu kontrolu, kao i sa ostalim operativnim strukturama Uprave policije.

Potrebno je izraditi interne web stranice i potrebna aplikativna rješenja u skladu s potrebama poslovnih procesa granične policije, a sve kako bi policijskim službenicima bili dostupni potrebni operativni podaci, ali i informacije o novim propisima koje trebaju sprovoditi.

5.1.2. CARINA

Osnovni zadaci carinske službe jasno su definisani Poslovnom strategijom, čija je misija da obezbijedi brz promet legalne robe i putnika, zaštitu i bezbjednost carinskog područja uz efikasnu naplatu prihoda, u skladu sa propisima, i to sve u cilju razvoja privrede Crne Gore. Pri tom carinska služba u svom radu prati standarde Evropske unije, Svjetske carinske organizacije i Svjetske trgovinske organizacije, kako bi djelovala u skladu sa dobrom praksom.

Uprava carina, kroz ispunjavanje zadataka iz svoje nadležnosti, olakšava poslovanje domaćim i stranim privrednim subjektima koji učestvuju u carinskim postupcima, a s druge strane, sprovodi mjere zaštite državne granice, u smislu zaštite budžeta, privrede, tržišta, kulturne baštine, zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, te zdravlja građana i očuvanja okoline.

Uz poštovanje međunarodnih standarda i zahtjeva, a u cilju obezbjeđenja carinskog područja i bržeg razvoja privrede Crne Gore, razvoj i implementacija mehanizama za olakšanje trgovine usmjereni su na brz protok legalne robe, smanjenje dokumentacije i uspostavljanje bespapirnog poslovanja, smanjenje troškova sprovođenja carinskih postupaka, kao i na pojednostavljeno deklarisanje robe.

5.1.2.1. Pravni i regulativni okvir

Osnovni propisi carinskog zakonodavstva Crne Gore su Carinski zakon („Sl.List RCG”, broj, 7/02,38/02,72/02,21/03,31/03,29/05,66/06i „Sl.List CG”, broj 21/08), Uredba za sprovođenje Carinskog zakona („Sl.List RCG”, broj 15/03,81/06, i „Sl.List CG”, broj 38/08), i Zakon o carinskoj službi („SL.List RCG”, broj 7/02 i 29/05).

Uz navedene osnovne propise Uprava carina primjenjuje i druge propise kojima su određeni zadaci stavljeni u njenu nadležnost.

Sistematizacija i opis poslova carinskih službenika opisani su u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Carinski propisi su uglavnom usklađeni sa carinskim zakonodavstvom i praksom država Evropske unije, te se stalno prilagođavaju i ažuriraju u skladu s usvojenim izmjenama.

Ovlašćeni carinski službenici mogu obavljati pregled i pretres prevoznog sredstva na cijelom carinskom području Crne Gore, kao i pregled i pretres poslovnih prostorija i drugog poslovnog prostora u kojima se roba istovara, utovara ili pretovara i poslovnih prostorija i drugog poslovnog prostora u kojima se obavlja djelatnost proizvodnje ili dorade robe. Pregled ostalih prostorija i prostora moguće je obaviti samo na osnovu odluke suda. Ovlašćeni carinski službenici mogu pregledati i pretresati lica u putničkom prometu, kao i prtljag i druge stvari koje ove osobe nose. Ovlašćeni carinski službenici vrše provjere vjerodostojnosti i istinitosti carinske i druge dokumentacije, poslovnih knjiga te sprovode i postupke naknadnih kontrola.

Pri tome se upotrebljava posebna tehnička oprema, kao što su alati za pregled prevoznih sredstava i roba, službena vozila i dr.

Mobilne jedinice obavljaju poslove carinskog nadzora i carinskih provjera te praćenje sumnjivih pošiljki na carinskom području Crne Gore, radi sprečavanja i suzbijanja krijumčarenja

robe i carinskih prevara. Ove mobilne jedinice djeluju u zajedničkim akcijama s mobilnim jedinicama granične policije.

5.1.2.2. Upravljanje i organizacija

Preduzimaju se mjere poboljšanja protoka roba i lica i to decentralizacijom sistema donošenja odluka. Zbog toga je važno obezbijediti adekvatne materijalne resurse i ljudske potencijale na osnovu planova za upravljanje. Uspostavljena je efikasna i nezavisna kontrola radi adekvatne upotrebe gore navedenih resursa te nadzora rada carinskih službenika na svim nivoima.

Adekvatna kontrola na granici može se postići uz poboljšanje infrastrukture te svih potrebnih resursa, uključujući i stručne osobe obučene za upravljanje tim resursima.

Pored provjera na graničnim prelazima, potrebno je dodatno ojačati mobilne jedinice koje bi obavljale provjere u unutrašnjosti zemlje, ali i na kopnenoj, morskoj i jezerskoj granici, uz potrebna zakonska ovlašćenja za obavljanje takvih poslova.

Pridruživanjem Evropskoj uniji, državna granica Crne Gore postaće vanjska granica Evropske unije, koja zahtijeva efikasan carinski nadzor na vanjskim granicama. Iz tog razloga, prije pridruživanja, mora se obezbijediti efikasan carinski nadzor. Uz navedeno, u svakodnevnom poslu, carinska služba mora prihvatati najbolju praksu i standarde Evropske unije.

5.1.2.3. Procedure

U cilju obezbjeđenja carinskog područja i bržeg razvoja privrede Crne Gore, razvije se i implementirati mehanizmi za olakšanje trgovine usmjerene na brz promet legalne robe, smanjenje dokumentacije i uspostavljanje bespapirnog poslovanja, kao i pojednostavljeno deklarisanje robe. Takođe, Uprava carina će svoje napore usmjeriti na razvoj informacionog sistema kako bi se obezbjedila elektronska podrška pojednostavljenim postupcima deklarisanja robe na osnovu knjigovodstvenih upisa, čime bi se omogućilo elektronsko praćenje pojednostavljenih postupaka, ubrzao protok roba, smanjili troškovi i rasteretili carinski terminali. Osim toga, planirana je implementacija ATA karneta u Carinski informacioni sistem.

U svijetlu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kao i ubrzanja prometa na granici, smanjenja troškova i pojednostavljenja postupka tranzita za legalnu robu, preduzeće se inicijalni koraci za uvođenje Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS) i primjenu Konvencije o zajedničkom tranzitu.

Vrlo važan dio u postizanju kontrolisanih i bezbjednih granica je i razvoj planova za postupanje u vanrednim situacijama, u kojima je ugrožen ljudski život, imovina i okolina.

5.1.2.4. Ljudski potencijali i obuka

Uprava carina nastoji da carinske poslove povjeri profesionalno obučanim carinskim službenicima. U tu svrhu Uprava carina će razvijati strategiju menadžmenta ljudskim resursima kojom će biti definisana funkcija, uloga i odgovornosti u okviru strukture carinske službe. Zbog sve kompleksnijeg oblika međunarodne trgovine, Uprava carina će razviti i inovativne programe obuke carinskih službenika, kako bi se u potpunosti upoznali sa carinskim i drugim propisima, procedurama rada i poslovnim tehnikama privatnog sektora. Posebna pažnja će biti usmjerena na

stručno usvršavanje iz oblasti: poznavanja stranih jezika, suzbijanja krijumčarenja (naročito narkotika, oružja, robe dvostruke namjene...), obavještajnog rada, tranzitnog postupka, korišćenja specijalnih uređaja, analize rizika, intelektualne svojine i dr.

U cilju bolje motivisanosti i predanosti radu njenih službenika, Uprava carina će nastaviti sa transparentnim funkcionisanjem sistema ocjenjivanja, promocijom sistema nagrađivanja zasnovanog na zasluži i angažovanju, kao i praćenju radnog učinka na nepristrasan način.

5.1.2.5. Komunikacija i razmjena informacija

Uvodi se jednostavan pristup i dostupnost najnovijim informacijama relevantnima za donošenje konzistentnih i jednoobraznih odluka kako bi se carinske procedure mogle sprovesti. Daju se instrukcije o pravilnom upravljanju informacijama uz obavezu svakog carinskog službenika da se upozna sa sadržajem pružene informacije prije početka rada. Dobro upravljanje informacijama takođe je važno kada govorimo o sistemu ranog uzbunjivanja, jer omogućuje pravovremeno reagovanje na konkretnu situaciju.

Podstiče se komunikacija između službenika održavanjem redovnih radnih sastanaka i zajedničke obuke službenika raznih profila, čime se postiže bolja saradnja između službenika i bolje upravljanje poslovima. Klijentima je obezbijeđen jednostavan pristup informacijama vezanim uz carinske procedure. Carinska služba je uključena u suzbijanje različitih oblika kriminala, a razrađeni su i novi načini saradnje s medijima.

Uprava carina, kao dio državnog sistema, ima za cilj izgradnju, održavanje i unaprijeđenje povjerenja cjelokupne javnosti u carinski sistem kao važan, servisno orijentisan, profesionalan, pouzdan i nepristrasan organ, koji efikasno i djelotvorno sprovodi svoju misiju zaštite društva i ekonomije od krijumčarenja i prevare, prijetnji za životno okruženje, kulturno nasljeđe i drugu imovinu.

5.1.2.6. Sistemi informacione tehnologije

Uprava carina će, u skladu sa standardima EU, unaprijediti razvoj informacione i komunikacione tehnologije, odnosno sistema koji u potpunosti pružaju podršku funkcionisanju carinske službe, obezbjeđuju upravljanje rizicima, olakšavaju odvijanje trgovine, omogućavaju carinsko poslovanje na najvišem nivou efikasnosti i dozvoljavaju interoperabilnost i interkonektivnost sa drugim sistemima. Kao dugoročni cilj predviđa se postepeno uvođenje elektronskog poslovanja tzv. „poslovanja bez papira“.

Rukovodstvo Uprave carina prepoznaje izuzetan značaj ulaganja u informacione tehnologije jer razvoj carinske službe sa visoko postavljenim ciljevima nije moguć bez informatičke podrške osnovnoj delatnosti.

5.1.3. GRANIČNA FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Fitosanitarnu inspekciju potrebno je osposobiti za obavljanje fitosanitarnih pregleda određenog bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta u prometu preko državne granice i u unutrašnjosti zemlje, u skladu s propisima Evropske unije.

5.1.3.1. Pravni i regulativni okvir

Izvršena je analiza usklađenosti crnogorskih fitosanitarnih propisa s odgovarajućim zakonodavstvom Evropske unije. Djelimično su usklađeni fitosanitarni propisi s propisima Evropske unije u ovoj oblasti. Izrada nacrtu ključnih propisa, usklađenih s akijem (acquis) je u toku.

Tokom sprovođenja Twinning projekta "Jačanje sistema fitosanitarne inspekcije" iz programa CARDS 2002, stupio je na snagu Zakon o biljnom zdravlju, kao i dio, projektom predviđenih propisa iz područja zdravstvene zaštite bilja.

U skladu sa Nacionalnim programom integracija Crne Gore nastavlja se proces usklađivanja fitosanitarnih propisa s ostalim direktivama i odlukama EU, koji se odnose na biljno zdravlje – štetne organizme.

5.1.3.2. Upravljanje i organizacija

Prema Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave Fitosanitarna uprava je obrazovana u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, a Granična fitosanitarna inspekcija u sastavu Uprave za inspekcijske poslove.

Odgovornosti fitosanitarne inspekcije su proširene. Uz zdravstvenu kontrolu bilja, u međunarodnom prometu, fitosanitarna inspekcija preuzima i zdravstveni nadzor nad određenim vrstama bilja i biljnim proizvodima u unutrašnjosti zemlje.

Započela je primjena odredbi iz područja uspostavljanja Fito-upisnika.

Fitosanitarna inspekcija je započela i sa preduzimanjem mjera vraćanja, uništenja ili tretiranja drvnog materijala za pakiranje koji nije propisno označen ili sadrži neispravnu oznaku.

U skladu sa odredbama relevantnih direktiva i odluka EK i Vijeća nastavljeno je sprovođenje programa posebnog nadzora nad određenim štetnim organizmima bilja koji se prate i u zemljama EU.

5.1.3.3. Procedure

U toku su aktivnosti na usklađivanju fitosanitarnih procedura s procedurama Evropske unije i međunarodnim normama.

U cilju unificiranja rada fitosanitarnih inspektora radi se na izradi Priručnika za fitosanitarne inspektore. Priručnik se izrađuje u vidu preporuka kojih su se fitosanitarni inspektori obavezni pridržavati pri obavljanju fitosanitarnih pregleda. Priručnik se redovito ažurira u skladu sa novonastalim promjenama i dostavlja fitosanitarnim inspektorima na korišćenje.

5.1.3.4. Ljudski potencijali i obuka

U okviru Twinning projekta sprovodi se obuka fitosanitarnih inspektora u vidu stručnih radionica koje vode strani i domaći stručnjaci.

U okviru CARDS 2003 twinning light projekta „Nastavak potpore fitosanitarnoj inspekciji“ nastavilo se sa treninzima fitosanitarnih inspektora, a po prvi put je uveden sistem „train the trainers“.

U okviru istog projekta nastavljeno je osposobljavanje fitosanitarnih inspektora za sprovođenje posebnog nadzora i praćenje zdravstvenog stanja bilja u proizvodnji i na tržištu.

U cilju sprovođenja kontinuirane edukacije fitosanitarnih inspektora održane su radionice o postupku upisa u Fito-upisnik i kontroli sistema biljnih putovnica te je započeto s informatičkom obukom fitosanitarnih inspektora.

U narednom periodu planiraju se sprovesti daljnji treninzi fitosanitarnih inspektora, kroz radionice i seminare koje će održavati domaći i strani stručnjaci.

5.1.3.5. Komunikacija i razmjena informacija

Prilagođavanje crnogorskog zakonodavstva sa zahtjevima Evropske unije u području biljnog zdravstva, između ostalog, zahtijeva brzu razmjenu podataka o zdravstvenom stanju bilja u zemlji hitnih mjera u slučaju iznenadne pojave štetnih organizama. Iz tog razloga potrebno je izgraditi odgovarajući informacioni sistem koji će to omogućiti. Sadašnji nivo komunikacije i razmjene informacija ne zadovoljava i treba težiti poboljšanju. Jedan od glavnih razloga otežane komunikacije i razmjene informacija između zaposlenih na graničnim prelazima, Ministarstva te drugih relevantnih službi je nedostatak komunikacione opreme.

Kako bi se olakšala međusobna komunikacija između fitosanitarnih inspektora, ali i razmjena informacija s drugim zainteresovanim subjektima, potrebno je uspostaviti sistem interne i eksterne komunikacije putem interneta.

U okviru programa CARDS 2002 kreirana je web-stranica fitosanitarne inspekcije, koja se popunjava odgovarajućim sadržajima te po potrebi ažurira. Izrada software-a za fitosanitarnu inspekciju u okviru CARDS 2002 projekta nije ostvarila tražene rezultate, ova aktivnost nastavlja se kroz projekt Svjetske banke.

U toku su aktivnosti izrade idejnog projekta za izgradnju cjelovitog informaciono komunikacionog sistema Ministarstva (ICT), a glavna podkomponenta je Informacioni sistem Fitosanitarne uprave i fitosanitarne inspekcije.

Razrađen je sistem razmjene informacija između fitosanitarnih inspektora na graničnim prelazima i relevantnih subjekata iz područja biljnoga zdravstva unutar i izvan Crne Gore. Uputstva o načinu komunikacije i razmjene informacija detaljno su opisana u posebnom poglavlju Priručnika za fitosanitarne inspektore.

5.1.3.6. Sistemi informacione tehnologije

Pored dijela već nabavljene opreme iz sredstava pomoći CARDS 2001 i CARDS 2002 projekta, iz budžetskih sredstava nabavljena je dodatna informatička oprema za fitosanitarne inspektore.

U narednom periodu zaposleni iz područja biljnoga zdravlja intenzivno će sarađivati sa stručnjacima preduzeća koja su uključena u izradu baze podataka, softverskih aplikacija i web portala, potrebnih za izgradnju cjelovitog informacionog sistema. Aktivnosti se sprovode unutar podkomponente: Informacioni sistem Fitosanitarne uprave i fitosanitarne inspekcije.

5.1.4. GRANIČNA VETERINARSKA INSPEKCIJA

5.1.4.1. Pravni i regulativni okvir

Propisi kojima je definisan sistem kontrole uvoza živih životinja, sjemeni, jajnih ćelija, embriona i proizvoda životinjskog porijekla su:

- Zakon o veterinarstvu;
- Zakon o identifikaciji i registraciji životinja;
- Zakon o zaštiti dobrobiti životinja;
- Zakon o bezbjednosti hrane;
- i podzakonska akta donijeta na osnovu ovih zakona.

Nadležni organ

Veterinarska uprava je nadležni organ za uvoz živih životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona i proizvoda životinjskog porijekla.

Uprava za inspekcijske poslove preko graničnih veterinarskih inspektora vrši nadzor nad sprovođenjem propisanih zahtjeva za zdravlje, identifikaciju, dobrobit životinja i bezbjednost hrane životinjskog porijekla isključivo na odobrenim graničnim inspekcijskim mjestima –prelazima, tj., vrši preglede pošiljki živih životinja, sjemeni, jajnih ćelija, embriona i proizvoda životinjskog porijekla.

5.1.4.2. Upravljanje i organizacija

Veterinarska inspekcija je organizaciona jedinica u sastavu Uprave za inspekcijske poslove. Ovlašćenja i odgovornosti Veterinarske granične inspekcije uređena su propisima o organizaciji državne uprave, veterinarskim i opštim inspekcijskim propisima.

5.1.4.3. Procedure

Sistem kontrole uvoza živih životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona

Sve pošiljke životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona koje se uvoze u Crnu Goru podliježu veterinarskom pregledu od strane graničnog veterinarskog inspektora.

Pošiljka životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona najavljuje se graničnom veterinarskom inspektoratu za pregled najmanje 24 sata prije prispjeća pošiljke na granično inspekcijsko mjesto.

Po prispjeću uredno najavljene pošiljke životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona na granično inspekcijsko mjesto, uvoznik ili njegov ovlašćeni zastupnik podnosi zahtjev za pregled pošiljke graničnom veterinarskom inspektoratu na obrascu koji je propisala Veterinarska uprava. Uz zahtjev

se prilaže veterinarski certifikat i ostala dokumentacija kao što su fakture, tovarni listovi i lista sa identifikacionim oznakama životinja.

U cilju efikasne kontrole i dobijanja informacija o pošiljci, granični veterinarski inspektor može zatražiti informaciju od odgovornih lica, odnosno uvid u manifest o teretu broda ili aviona radi određenih provjera.

Pregled pošiljki živih životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona koje se uvoze u Crnu Goru

Dokumentacijski pregled

Svaka pošiljka životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona koja se uvozi u Crnu Goru mora biti podvrgnuta dokumentacijskom pregledu radi utvrđivanja usaglašenosti sa propisima. Certifikat mora biti na štampanom obrascu, originalan, označen serijskim brojem, sastavljen na dan otpreme pošiljke, ovjeren i potpisan od strane nadležnog organa.

Certifikat mora biti na crnogorskom jeziku i na jeziku zemlje porijekla. Uz certifikat koji prati pošiljke životinja mora se priložiti i specifikacija identifikacionih oznaka životinja na koje se certifikat odnosi.

Nepotpuni, nejasni, precrtavani, prepravljani, faksirani, nepotpisani certifikati ne mogu se smatrati odgovarajućim i u tim slučajevima neće se odobriti uvoz. Pošiljka životinja, sjemeni jajnih ćelija i embriona zadržava se na graničnom inspekcijskom mjestu dok se ne dostavi odgovarajuća dokumentacija.

Identifikacijski pregled

Radi utvrđivanja podudarnosti informacija navedenih u dokumentaciji i pošiljke životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona koja se uvozi vrši se identifikacijski preled svake pošiljke. To podrazumijeva vizuelnu inspekciju službenih oznaka, koje pokazuju zemlju i instituciju porijekla pošiljke, kontrolnih veterinarskih brojeva objekta, identifikacionih oznaka na životinjama.

Fizički pregled

Kako bi se utvrdila ispunjenost propisanih zahtjeva zdravlja, identifikacije i dobrobiti vrši se i fizički pregled svake pošiljke. To podrazumijeva provjeru prevoznog sredstva, životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona.

Laboratorijske provjere vrše se u skladu sa mjerama utvrđenim rješenjem o karantinu.

U slučaju kada se vrši laboratorijska provjera pošiljka ne smije biti stavljena u promet do dobijanja rezultata laboratorijskog testiranja i nalazi se pod nadzorom carinske službe i granične veterinarske inspekcije.

Nakon dobijanja izvještaja o karantinu veterinarski granični inspektor donosi odluku o pošiljci - odobrava ili zabranjuje uvoz.

Kada pošiljka životinja, sjemeni, jajnih ćelija i embriona ne ispunjava propisane zahtjeve granični veterinarski preduzima sljedeće radnje:

- 1) zabranjuje uvoz;

- 2) privremeno zabrađuje uvoz, kada treba otkloniti nedostatke na pošiljci i pratećoj dokumentaciji;
- 3) zabranjuje upotrebu vozila za prevoz pošiljaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove.

Granični veterinarski inspektor odlučuje o vraćanju ili uništavanju pošiljke na zahtjev uvoznika.

Do konačne odluke o postupanju sa pošiljkom ona mora biti pod nadzorom carinske službe i granične veterinarske inspekcije.

Troškove nastale u postupku ponovne otpreme ili uništavanja pošiljke snosi uvoznik.

Pregled pošiljki živih životinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona preko teritorije Crne Gore (tranzit)

Granični veterinarski inspektor na osnovu prethodnih provjera, epizootiološke situacije zemlje porijekla odnosno zemlje izvoznice, odobrava tranzit preko teritorije Crne Gore pošiljki životinja, sjemena jajnih ćelija i embriona samo ako:

- pošiljke dolaze iz države ili dijela države iz koje nije zabranjen uvoz odnosno tranzit u Crnu Goru;
- pošiljku prati propisana dokumentacija;
- je pošiljka podvrgnuta dokumentacijskom i identifikacijskom pregledu.

Pošiljke životinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona koje se prevoze avionskim ili pomorskim prevozom mogu se identifikovati i obaviti dokumentacijski pregled na osnovu brodskog odnosno avionskog manifesta samo kada se pošiljke ne istovaraju.

U izuzetnim situacijama, kada postoje informacije da pošiljke predstavljaju opasnost po javno zdravlje ili zdravlje životinja moraju se izvršiti i fizički pregledi takvih pošiljki.

Kod drumskog i željezničkog prevoza preko teritorije Crne Gore pošiljka životinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona mora biti transportovana bez istovaranja nakon napuštanja graničnog ulaznog inspekcijskog mjesta i mora napustiti teritoriju Crne Gore najkasnije u roku od tri dana.

Granični veterinarski inspektor koji odobrava prevoz, obavještava graničnog veterinarskog inspektora na izlaznom graničnom prelazu putem postojećih sredstava komunikacije.

Sistem kontrole uvoza proizvoda životinjskog porijekla

Sve pošiljke proizvoda životinjskog porijekla koje se uvoze u Crnu Goru podliježu veterinarskoj kontroli od strane graničnog veterinarskog inspektora.

Pošiljka proizvoda životinjskog porijekla najavljuje se graničnom veterinarskom inspektoratu za pregled najmanje 24 sata prije prispjeća pošiljke na granično inspekcijsko mjesto.

Po prispjeću uredno najavljene pošiljke proizvoda životinjskog porijekla na granično inspekcijsko mjesto, uvoznik ili njegov ovlašćeni zastupnik podnosi zahtjev za pregled pošiljke graničnom veterinarskom inspektoratu na obrascu koji je propisala Veterinarska uprava.

Uz zahtjev se prilaže veterinarski sertifikat i ostala dokumentacija.

U cilju efikasne kontrole i dobijanja informacija o pošiljci, granični veterinarski inspektor može zatražiti informaciju od odgovornih lica, odnosno uvid u manifest o teretu broda ili aviona radi određenih provjera.

Pregled pošiljki proizvoda životinjskog porijekla koje se uvoze u Crnu Goru

Dokumentacijski pregled

Svaka pošiljka proizvoda životinjskog porijekla koja se uvozi u Crnu Goru mora biti podvrgnuta dokumentacijskom pregledu radi utvrđivanja usaglašenosti sa propisima. Certifikat mora biti na štampanom obrascu, originalan, označen serijskim brojem, sastavljen na dan otpreme pošiljke, ovjeren i potpisan od strane nadležnog organa.

Certifikat mora biti na crnogorskom jeziku i na jeziku zemlje porijekla. Nepotpuni, nejasni, precrtavani, prepravljani, faksirani, nepotpisani certifikati ne mogu se smatrati odgovarajućim i u tim slučajevima neće se odobriti uvoz.

Pošiljka proizvoda životinjskog porijekla zadržava se na graničnom inspekcijskom mjestu dok se ne dostavi odgovarajuća dokumentacija.

Identifikacijski pregled

Radi utvrđivanja podudarnosti informacija navedenih u dokumentaciji i proizvoda životinjskog porijekla vrši se identifikacijski pregled svake pošiljke. To podrazumijeva vizuelnu inspekciju pečata, službenih oznaka, lotova, kontrolnih veterinarskih brojeva objekata, deklaracija i dr.

Da bi se izvršila efikasna provjera identiteta proizvoda životinjskog porijekla potrebno je otvoriti pakovanja. Pri tom postupku mora se voditi računa da se sa proizvodima životinjskog porijekla manipuliše na higijenski način.

U slučaju da se radi o kontejnerskim pošiljkama, identifikuje se i broj kontejnera.

Fizički pregled

Kako bi se utvrdila ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti, koji su definisani propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, kao i da bi se potvrdila tačnost garancija iz certifikata vrši se i fizički pregled svake pošiljke.

Fizički pregled podrazumijeva:

- senzorni pregled (miris, boja, ukus, konzistencija);
- jednostavne brze i fizičke probe (sjeckanje, narezivanje, odmrzavanje, kuvanje ili pečenje);
- pregled prevoznog sredstva radi utvrđivanja održavanja hladnog lanca ili eventualnog prekida, provjerom liste termografa i mjerenjem temperature u dubini proizvoda;
- provjeru ambalaže i svih oznaka (žigova, etiketa, veterinarskih kontrolnih brojeva) radi utvrđivanja usklađenosti sa propisima;
- upoređivanje stvarne težine pošiljke sa težinom navedenom u certifikatu, provjerom određenog broja pakovanja ili ako je potrebno vaganjem pošiljke.

Provjera se mora izvršiti na nizu različitih uzoraka iz cijele pošiljke, i to na najmanje 1% artikala ili pakovanja u pošiljci (najmanje 2, najviše 10 proizvoda odnosno pakovanja). Međutim, zavisno od proizvoda i okolnosti može se uzeti i veći broj uzoraka.

U slučaju proizvoda u rasutom stanju potrebno je uzeti najmanje 5 uzoraka sa različitih dijelova pošiljke.

Tokom rada preduzimaju se sve radnje u cilju eliminisanja rizika od manipulativne kontaminacije.

Laboratorijsko provjeravanje pošiljki na mjestu istovara vrši se prema utvrđenom planu uzorkovanja pošiljki proizvoda životinjskog porijekla iz uvoza. Uzorkovanje se vrši uvijek kada postoje opravdani razlozi za sumnju, bilo da se iz prateće dokumentacije ne može tačno utvrditi stanje štetnih materija ili kada date garancije nijesu dovoljno precizne.

U slučaju kada se vrši laboratorijska provjera pošiljka ne smije biti stavljena u promet do dobijanja rezultata laboratorijskog testiranja i nalazi se pod nadzorom carinske službe i granične veterinarske inspekcije.

Kada pošiljka proizvoda životinjskog porijekla ne ispunjava propisane zahtjeve granični veterinarski inspektor preduzima sljedeće radnje:

- 1) zabranjuje uvoz;
- 2) privremeno zabranjuje uvoz, kada treba otkloniti nedostatke na pošiljci i pratećoj dokumentaciji;
- 3) zabranjuje upotrebu vozila za prevoz pošiljaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove.

Granični veterinarski inspektor odlučuje o vraćanju ili uništavanju pošiljke na zahtjev uvoznika.

Do konačne odluke o postupanju sa pošiljkom ona mora biti pod nadzorom carinske službe i granične veterinarske inspekcije.

Troškovi nastali u postupku ponovne otpreme ili uništavanja pošiljke snosi uvoznik.

Ako su rezultati laboratorijskih provjera pozitivni, vrši se pojačana laboratorijska provjera 10 sljedećih uzastopnih pošiljki tih proizvoda.

Pregled pošiljki proizvoda životinjskog porijekla preko teritorije Crne Gore (tranzit)

Granični veterinarski inspektor na osnovu prethodnih provjera, epizootiološke situacije zemlje porijekla odnosno zemlje izvoznice, odobrava tranzit preko teritorije Crne Gore pošiljki proizvoda životinjskog porijekla samo ako:

- pošiljke dolaze iz države ili dijela države iz koje nije zabranjen uvoz odnosno tranzit u Crnu Goru;
- pošiljku prati propisana dokumentacija;
- je pošiljka podvrgnuta dokumentacijskom i identifikacijskom pregledu.

Pošiljke proizvoda životinjskog porijekla koje se prevoze avionskim ili pomorskim prevozom mogu se identifikovati i obaviti dokumentacijski pregled na osnovu brodskog odnosno avionskog manifesta samo kada se pošiljke ne istovaraju.

U izuzetnim situacijama, kada postoje informacije da pošiljke predstavljaju opasnost po javno zdravlje ili zdravlje životinja moraju se izvršiti i fizički pregledi takvih pošiljki.

Kod drumskog i željezničkog prevoza preko teritorije Crne Gore pošiljka proizvoda životinjskog porijekla mora biti transportovana, bez istovaranja nakon napuštanja graničnog ulaznog inspeksijskog mjesta i mora napustiti teritoriju Crne Gore najkasnije u roku od tri dana.

Granični veterinarski inspektor koji odobrava provoz, obavještava graničnog veterinarskog inspektora na izlaznom graničnom prelazu putem postojećih sredstava komunikacije.

Mjere zaštite

Mjere ograničenja i zabrane prometa proizvoda životinjskog porijekla određuju se naredbom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Kada se utvrdi da hrana ili hrana za životinje predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okolinu, i da se taj rizik ne može na zadovoljavajući način ukloniti, nadležni organ, zavisno od težine situacije, sprovodi jednu ili više mjera:

- privremeno zabranjuje uvoz proizvoda životinjskog porijekla iz zemlje ili dijela zemlje izvoznice;
- određuje posebne mjere i uslove uvoza odnosno tranzita;
- naređuje neškodljivo uklanjanje proizvoda životinjskog porijekla.

Mjere ograničenja i zabrane prometa životinja, sperme, jajnih ćelija i embriona određuju se naredbom Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Kada postoji opravdana opasnost od unošenja zaraznih bolesti životinjama iz uvoza Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donosi naredbu kojom određuje jednu ili više mjera:

- privremeno zabranjuje uvoz životinja iz zemlje ili dijela zemlje izvoznice ili zemlje provoza;
- određuje posebne mjere i uslove uvoza odnosno tranzita;
- naređuje neškodljivo uklanjanje životinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona;
- druge odgovarajuće privremene mjere.

5.1.4.4. Ljudski potencijali i obuka

Granična veterinarska inspekcija organizovana je na 9 graničnih inspekcijskih mjesta.

Radni sati usklađeni su sa nadležnim organima granične veterinarske inspekcije susjednih zemalja kao i sa obimom prometa na pojedinim prelazima.

Granična inspekcijska mjesta su smještena u neposrednoj blizini mjesta ulaska u Crnu Goru i na području koje je odredio nadležni organ za upravljanje graničnim prelazima.

Na graničnim inspekcijskim mjestima na kojima je organizovana veterinarska kontrola nijesu obezbjeđeni svi potrebni uslovi za vršenje pregleda u skladu sa EU zahtjevima, osim na novoizgrađenim graničnim prelazima Debeli Brijeg i Božaj (a ni oni ne ispunjavaju uslove za promet živih životinja i uništavanje neispravnih pošiljki životinjskog porijekla). Na novoizgrađenom graničnom prelazu Sukobin (prema Albaniji) još nije organizovana granična veterinarska inspekcija, iako su obezbjeđeni uslovi za rad.

Na svim graničnim inspekcijskim mjestima obezbjeđena je osnovna oprema za uzimanje uzoraka za rutinske pretrage, kao i odgovarajuća oprema za brzu razmjenu informacija s drugim

graničnim veterinarskim mjestima (direktne telefonske linije, faksovi, kompjuteri, Internet priključci) koja još uvijek nije umrežena u centralni informacijski sistem.

Za određena granična inspekcijska mjesta planirana je rekonstrukcija ili izgradnja novih u skladu sa zahtjevima EU.

5.1.4.5. Komunikacija i razmjena informacija

U Crnoj Gori nije uspostavljen TRACES sistem.

Planirano je da se u što skorijem periodu podnese zahtjev Evropskoj Komisiji za pristup TRACES sistemu i obuku zaposlenih službenika.

5.1.4.6. Sistemi informacione tehnologije

Na svim graničnim inspekcijskim mjestima nijesu obezbjeđeni infrastrukturni i tehnički uslovi (kompjuteri, internet priključci) i uspostavljen program za praćenje živih životinja.

5.2. MEĐURESORSKA SARADNJA

Međuresorska saradnja se odnosi na saradnju između svih službi uključenih u upravljanje granicom, kako na granici, tako i unutar teritorije s ciljem da se umani preklapanje postupaka i obezbijedi koordinacija i sinhronizacija aktivnosti službi. To podrazumijeva operativne kontakte na svim nivoima kako bi se obezbijedilo usaglašeno sprovođenje aktivnosti svih službi uključenih u sistem integrisanog upravljanja granicom, te uspostavio efikasan i rizicima prilagođen sistem u skladu sa standardima EU i zahtjevima Šengena.

Osnovni preduslov efikasne buduće saradnje između različitih službi sa ovlaštenjima u upravljanju granicom su jasno definisanje zadataka i nadležnosti svake službe. To podrazumijeva usklađivanje i saradnju, i definisanje zadataka i postupanja sa standardima i dobrom praksom Evropske unije, kako bi se izbjeglo preklapanje i dupliranje postupaka.

Međuresorska saradnja omogućava racionalno korišćenje postojećih ljudskih potencijala i resursa službi, kroz koordiniranu i zajedničku aktivnost, s ciljem postizanja bolje prohodnosti graničnih prelaza, unapređenje bezbjednosti i nepovredivosti granice i suzbijanja prekograničnog organizovanog kriminala.

U cilju unaprjeđenja saradnje između svih službi koje imaju nadležnosti na granici, prilikom izrade akcionih planova, imaće se u vidu posebni aspekti međuresorske saradnje. Akcioni planovi čine osnovu za sprovođenje ciljeva navedenih u ovoj strategiji.

5.2.1. Pravni i regulativni okvir

Zakon o državnoj upravi daje opšti okvir za saradnju između organa državne uprave, pa samim tim i između organa koji imaju nadležnost na državnoj granici.

U skladu sa Zakonom o državnoj upravi, a saglasno Strategiji integrisanog upravljanja granicom, u cilju unapređenja međusobne saradnje i povećanja efikasnosti u radu, Ministarstvo unutrašnjih polsova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava i Fitosanitarna uprava, zaključili su Sporazum o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, koja se posebno odnosi na: usklađivanje rada i unapređenje saradnje, zajedničku analizu rizika, osnivanje zajedničkih radnih timova, sprovođenje zajedničkih akcija, pružanje stručne i tehničke pomoći i zajedničko korišćenje opreme, zajedničko obrazovanje i usavršavanje, saradnja sa drugim tijelima i razmjenu podataka i telekomunikaciono povezivanje.

Zajednički cilj svih organa državne uprave uključenih u sistem integrisanog upravljanja granicom je koordinirano i permanentno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom i najboljom praksom Evropske unije. Obaveza njihova je da prate sve promjene i implementiraju ih u skladu sa svojim nadležnostima, u domaće zakonodavstvo, i na taj način će izbjeći pravne praznine propisa.

5.2.2. Upravljanje i organizacija

Obrazovana je Međuresorska komisija koja je odgovorna da obezbijedi i poboljša koordinaciju i saradnju unutar i između organa uključenih u upravljanje granicom. Pored toga, utvrđena je, u skladu sa Sporazumom o saradnji u integrisanom upravljanju granicom, obveza održavanja zajedničkih sastanaka na lokalnom, regionalnom i državnom nivou s ciljem rješavanja zajedničkih problema, pružanja pomoći u obavljanju zadataka kao i organizovanje zajedničkih operativnih akcija.

Obrazovaće se posebna grupa eksperata, u koji će biti uključeni stručnjaci za analizu rizika iz svih organa. Zadatak tog tima biće uspostavljanje nacionalnog koncepta «Zajedničke analize rizika», koji će biti usklađen i kompatibilan sa sistemom analize rizika u Evropskoj uniji.

Na taj način se omogućava brži protok graničnog prometa i poboljšava međunarodna trgovina.

Odabir graničnih prelaza za promet putnika i svih vrsta roba izvršiće se na osnovu kriterijuma koji su dogovoreni s drugim službama i susjednim državama, ali i na osnovu pažljivo sprovedene analize postojećih i mogućih budućih protoka ljudi i roba i analize rizika. Neizbježno je smanjenje broja graničnih prelaza na kojima će biti dostupna fitosanitarna i granična veterinarska inspekcija.

Organizacione promjene unutar jedne službe imaju uticaj na druge službe, pa prema tome i na međuresorsku saradnju.

Nadzor granice treba organizovati zajedničkim patrolama sa susjednim državama i djelovati u skladu sa analizom rizika.

5.2.3. Procedure

Brža kontrola na granici, sa skraćanjem vremena zadržavanja, postići će se pojednostavljivanjem administrativnih procedura. Kako bi se postigao ovaj cilj, mora se izbjeći bilo kakvo dupliranje procedura. Sve aktivnosti na graničnom prelazu moraju biti jasno definisane i analizirane, uzimajući u obzir dužnosti i nadležnosti pojedinih organa, kao i njihovu međusobnu povezanost.

Gdje god je to moguće treba uvesti zajedničku kontrolu, uzimajući u obzir praksu Evropske unije i drugih zemalja. Najbolja praksa razradiće se u obliku Priručnika čija je izrada u toku. Navedeni Priručnik sadržaćе sve procedure na graničnom prelazu sa ciljem, kao i njihov redoslijed, kako bi se obezbijedila sinhronizacija i koordiniranost.

Smanjenje broja dokumenata u procedurama ostvariće se uvođenjem međusobno povezanih i kompatibilnih informatičkih sistema.

Za uspješno suzbijanje prekograničnog kriminala, potrebno je organizovati i sprovesti zajedničke akcije.

Takođe, potrebno je pripremiti zajednički plan za postupanje u vanrednim situacijama. Takav zajednički plan za nepredviđene situacije (terorizam, epidemije i sl.) je potrebno redovno ažurirati. Za uspješno sprovođenje navedenog plana potrebna je edukacija i obuka službenika kako bi ga u datom trenutku mogli uspješno sprovesti.

5.2.4. Ljudski potencijali i obuka

Za realizaciju ciljeva ove Strategije mora se obezbijediti dovoljan broj službenika. Planovi obuke moraju biti u skladu sa sistemom integrisanog upravljanja granicom, uključujući i međuresorsku saradnju.

Imajući u vidu zadatke i odgovornosti organa uključenih u upravljanje na granici, pa tako i zajednički cilj otvorenih i istovremeno sigurnih granica, u osnovnu obuku organa treba uključiti specifičnosti drugih službi. Takođe, organizovati i zajedničku obuku službenika.

5.2.5. Komunikacija i razmjena informacija

Potrebno je poboljšati razmjenu informacija i komunikaciju, te definisati protok informacija između organa na svim nivoima sa ciljem optimalnog obavljanja zadataka od strane svih organa pojedinačno i prilikom izvođenja zajedničkih operativnih akcija. U cilju ostvarivanja navedenog treba održavati periodične sastanke svih organa na svim nivoima, definisati formalne procedure obavješćavanja, odrediti jasne procedure za brzu razmjenu informacija, uspostaviti sistem ranog upozoravanja i obavješćavanja te zajedničkog automatizovanog i informatičkog vođenja

posebnih statističkih podataka. Statistika se mora sastojati od podataka prikupljenih od svih organa.

Takođe, potrebno je obezbijediti da se sve aktivnosti sprovode u skladu sa međunarodnim i nacionalnim obavezama u pogledu zaštite podataka i standardima koji se odnose na razmjenu informacija. Takođe, potrebno je uspostavljanje zajedničkog automatskog i informatičkog vođenja posebnih statističkih podataka u svrhu zajedničke analize rizika.

Za realizaciju naprijed navedenih ciljeva uspostaviće se zajednički stručno-radni tim sastavljen od predstavnika organa i ostalih pravnih subjekata zainteresovanih za statističke podatke. Obezbiđiće se jednostavan pristup statističkim podacima prikupljenim od drugih organa, koji neće biti uključeni u gore navedeni zajednički sistem.

Radi informisanja javnosti potrebno je izgraditi sistem informisanja putem medija, a posebno putem internet stranica. Internet stranice organa uključenih u koncept integrisanog upravljanja granicom moraju imati linkove za pristup svim ostalim agencijama, kako bi se postigao brz i efikasan uvid u sve informacije vezane uz granične prelaze i informacije o organima.

Analiza rizika koja se koristi u uspješnom nadzoru državne granice (kopno, more, jezera i rijeke) zahtijeva dobru saradnju između granične policije i carine, kao i stanovništva naseljenog uz državnu granicu.

5.2.6. Sistemi informacione tehnologije

U cilju uspješnog sprovođenja ove Strategije omogućiće se optimalna razmjena informacija telekomunikacionim putem između organa. Odrediće se vrste podataka i informacija koje će se međusobno razmjenjivati na svim nivoima, a prvenstveno na operativnom nivou.

Takođe, odrediće se načini i metodi informatičko–telekomunikacione razmjene podataka i informacija, te će se definisati nivo pristupa određenoj vrsti podataka i informacija, preduzeti sve mjere zaštite informatičko–telekomunikacionih sistema, u smislu kriptološke bezbjednosti i zaštite podataka, kao i zaštite od virusa i slično.

Radi racionalizacije troškova zakupa telekomunikacionih linija od provajdera prema graničnim prelazima, nužno je ostvariti zajedničko korišćenje prenosnih resursa između organa na graničnim prelazima.

U cilju ostvarivanja ovog cilja svi organi treba da iskažu svoje potrebe za prenosnim kapacitetima i predviđenim protokom, kako bi se na osnovu ukupno potrebnih kapaciteta zakupili odgovarajući telekomunikacioni linkovi, što će biti jeftinije. Organi će proporcionalno učestvovati u izmirenju troškova zakupa. Svi organi na graničnim prelazima treba da imaju usklađene tehničke standarde, sa standardima Evropske unije.

5.2.7. Infrastruktura i oprema

Novi granični prelazi moraju se graditi, a postojeći rekonstruisati u skladu sa Uredbom o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi, te preporukama Evropske unije, kako bi se na njima bezbjedno i ekonomično odvijao granični promet i obavljala granična kontrola.

Potrebno je obezbijediti odgovarajuće standardizovane prostorije potrebne za rad svih organa smještenih na granici, kako bi se omogućilo efikasno vršenje procedura na graničnim prelazima. U tom smislu, potrebno je definisati zajedničke standarde u vezi sa uslovima, te obezbijediti mogućnost zajedničkog korišćenja tehničke opreme prilikom obavljanja granične kontrole.

Organi će, osim u zajedničkoj upotrebi tehničke opreme, težiti i zajedničkoj upotrebi određenih prostorija, kako bi se olakšali formalni i neformalni kontakti, postigla optimalnost i umanjili troškovi, te na taj način obezbijedili što bolji radni uslovi za obavljanje zadataka. Saglasno tome treba težiti zajedničkoj nabavci opreme za nadzor državne granice.

Uspostaviće se kontrolne tačke, na određenim saobraćajnicama gdje će se sprovoditi zajednička policijska i carinska kontrola s mogućnošću uključivanja ostalih organa.

5.3. MEĐUNARODNA SARADNJA

Međunarodna saradnja se, prema ovoj Strategiji, odnosi na lokalnu operativnu saradnju između državnih službenika s obje strane granice, formalnu bilateralnu saradnju između susjednih države, kao i multilateralnu saradnju koja će se usmjeriti na pitanja u vezi sa upravljanjem granicom.

Organi teže poboljšanju saradnje s nadležnim službama u susjednim zemljama. Postoje dodatni aspekti međunarodne saradnje koje sve organe moraju uzeti u obzir. To podrazumijeva dovoljan broj službenika koji će se baviti pitanjima međunarodne saradnje korišćenjem potrebne informacione tehnologije, uzimajući u obzir buduće povezivanje nacionalnog sistema s aktivnim mrežama EU-a, kao i uspostavljanje mehanizma koji će omogućiti da se informacije dobijene na međunarodnim sastancima ili aktivnosti u vezi saradnje, a koje su važne za pojedine organe, proslijeđuju nadležnim organima bez odlaganja.

O kategorizaciji, i o statusu graničnih prelaza biće potrebno pokrenuti pregovore, ne samo sa organima uključenim u sistem integrisanog upravljanja granicom, već i sa nadležnim organima pojedinih susjednih zemalja, sa ciljem usaglašavanja.

U procesu pregovaranja, koji se odnosi na sklapanje bilateralnih i multilateralnih ugovora, organi treba da obezbijede interese države Crne Gore.

5.3.1. GRANIČNA POLICIJA

5.3.1.1. Pravni i regulativni okvir

Crna Gora do sada je sklopila niz međunarodnih ugovora koji predstavljaju pravni okvir za međunarodnu saradnju, a koji regulišu vizni sistem, readmisiju, određivanje graničnih prelaza, pogranični promet, prekograničnu policijsku saradnju, suzbijanje prekograničnog kriminala i saradnja u borbi protiv terorizma.

Od bilateralnih ugovora najznačajniji su oni koji su sklopljeni sa susjednim državama.

Sa Republikom Hrvatskom potpisani su: Protokol između Savezne Vlade Savezne Republike Jugoslavije i Vlade Republike Hrvatske o privremenom režimu uz južnu granicu između dvije država, Protokol o načelima za identifikaciju-utvrđivanje granične crte i pripremu Ugovora o državnoj granici, Protokol o tromednim tačkama između SCG, Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade RH o predaji i prihvatu osoba kojima je ulazak ili boravak nezakonit i pripadajućeg Protokola i Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o policijskoj saradnji (Odluka o objavljivanju Sporazuma "Sl.list CG" broj 0/2011). Predmet Sporazuma, između ostalog, je u području stanja bezbjednosti u nadzoru državne granice u pograničnom području, kao i suzbijanje prekograničnog kriminala, saradnju u oblasti nadzora državne granice, kroz sljedeće oblike saradnje: mješovite patrole, održavanje redovnih sastanaka i zajedničke kontakt službe, uz mogućnost zaključivanja protokola za sprovođenje ovog Sporazuma.

Sa Bosnom i Hercegovinom potpisani su: Sporazum između Vlade CG i Vijeća ministara BiH o saradnji u borbi protiv terorizma, organizovanog kriminala, nelegalne trgovine narkoticima, psihotropnim supstancama i prekursorima, ilegalne migracije i ostalih krivičnih djela, 07. septembra 2007. godine, Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu, 06.03.2009. godine, parafiran Ugovor o državnoj granici između Crne Gore i BiH, u Sarajevu 23.12.2009.godine, Sporazum između Vlade CG i Vijeća ministara BiH o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj, potpisan 7.10.2010.godine u Podgorici i Zakon o potvrđivanju ovog Sporazuma („Sl.List CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011), Sporazum između Vlade CG i Vijeća ministara BiH o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj, potpisan 7.10.2010.godine u Podgorici i Zakon o potvrđivanju ovog Sporazuma („Sl.List CG-Međunarodni ugovori”, broj 9/2011) i Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara BiH o sprovođenju graničnih provjera na zajedničkim graničnim prelazima, potpisan 06.03.2009. godine.

Sa Republikom Srbijom potpisani su: Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Srbije o policijskoj saradnji.(Odluka o objavljivanju Sporazuma,"Sl.list CG"-Međunarodni ugovori br 10/2011). Između ostalog, predmet Sporazuma je jačanje u oblasti zaštite državne granice, kroz sledeće oblike saradnje: kontrolu i obezbjeđenje državne granice, održavanje redovnih sastanaka i nezakonitih migracija i prekograničnog kriminala, što se uređuje posebnim protokolima, odnosno dogovorom. Parafirano je četiri od šest sporazuma između Vlade CG i Vlade R. Srbije o graničnim prelazima za međunarodni i pogranični saobraćaj. Tekst Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit i tekst Protokola za njegovo sprovođenje, usaglašeni su 05. i 06. septembra 2012. godine, na

pregovorima održanim u Beogradu i Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o graničnoj kontroli u željezničkom saobraćaju (Zakon o potvrđivanju Sporazuma „Sl.List CG-Međunarodni ugovori”, br.4/2009).

Sa Republikom Kosovo potpisani su: Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka, potpisan je 29. juna 2011. godine, Zakon je objavljen u „Sl.List CG-Međunarodni ugovori” , broj 15/2011 od 28.11.2011.godine. Istovremeno, potpisan je i implementacioni Protokol.

Sa Republikom Albanijom potpisani su: Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara R.Albanije o obnavljanju, popravci i održavanju piramida, međupiramida i drugih graničnih oznaka duž crnogorsko-albanske državne granice, potpisan 06.11.2009.godine. (Zakon o potvrđivanju ovog Sporazuma „Sl.List CG”, br.8/2010 – Međunarodni ugovori.); Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vraćanju i prihvatanju lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit i Protokol o primjeni Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vraćanju i prihvatanju lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit. Sporazum i Protokol su potpisani 16.11.2009. godine, u Podgorici. Zakon o potvrđivanju ovog Sporazuma objavljen je u (»Službenom Listu CG – Međunarodni ugovori«, broj 1/2011); Sporazum o otvaranju stalnog graničnog prelaza Grnčar, za međunarodni putnički saobraćaj, Sporazum o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza za međunarodni putnički saobraćaj Zatrijebačka Cijevna – Grabon i granične tačke Vranica – Čerem, potpisan ; Sporazum o otvaranju graničnog prelaza za međunarodni jezerski putnički saobraćaj Virpazar – Skadar; Sporazum između Vlade CG i Savjeta ministara R. Albanije o prekograničnoj policijskoj saradnji, potpisan 1.februara 2008.godine; Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Albanije o zajedničkim patrolama duž državne granice Republike Crne Gore i Republike Albanije, potpisan 22.02.2008.godine; Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore i ministarsva unutrašnjih poslova Republike Albanije o organizovanju i održavanju sastanaka na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou između predstavnika graničnih službi, dana 17.01.2007. godine u Ulcinju je potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza Sukobin- Murićan, između Republike Crne Gore i Republike Albanije, u mjestu Murićan, dana 18.06.2008. godine poptpisan je Protokol između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vršenju aktivnosti zajedničke kontole na zajedničkom graničnom prelazu, od kada funkcioniše ovaj zajednički prelaz, potpisan je Protokol između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva finansija Republike Albanije o plaćanju troškova nastalih u radu zajedničkog graničnog prelaza Sukobin- Murićan, u januaru 2011. godine.

Postojeći sporazumi o prekograničnoj policijskoj saradnji modifikovaće se i uskladiti sa standardima i dobrom praksom Evropske unije, a samim tim i s potrebama Crne Gore.

5.3.1.2. Upravljanje i organizacija

Organizacione jedinice koje se bave prikupljanjem obavještajnih podataka, svoju aktivnost i način rada prilagodiće operativnim potrebama međunarodne policijske saradnje. Razmjena

informacija obavljaje se u skladu sa standardima i praksom Evropske unije. Unutrašnji propisi prilagodiće se standardima međunarodne razmjene informacija, uzimajući u obzir i pojedine mjere bezbjednosti i poboljšanje vremena reagovanja. Razmjena informacija poboljšaće se postavljanjem mreže oficira za vezu.

Zajedničke patrole, odnosno, koordinirana sektorska zajednička zaštita državne granice na zelenoj i plavoj granici, kao i zajednički planovi za graničnu kontrolu omogućiće postizanje maksimalnih operativnih učinaka s ograničenim brojem službenika angažovanih na zaštiti državne granice.

Sa susjednim zemljama uradiće se zajednički planovi o postupanju u vanrednim situacijama i prirodnim katastrofama. Ukoliko rezultati analize rizika pokažu da druge zemlje, takođe, imaju interes uključiti se u planirane akcije, na zajedničkim sastancima će se raspravljati o planovima i sprovođenju akcija.

5.3.1.3. Ljudski potencijali i obuka

Obezbijediće se stalna obuka kroz standardizovani nastavni plan, kako bi se održao visok nivo profesionalizma i svjesnost o važnosti međunarodne saradnje. Izradiće se i posebni priručnici za obuku u području međunarodne policijske saradnje i razmjene informacija, a sve u skladu sa najboljom praksom Evropske unije. Sa istim ciljem obezbijediće se sprovođenje kurseva stranih jezika i omogućiti zajednička obuka s drugim zemljama.

5.3.1.4. Komunikacija i razmjena informacija

Imajući u vidu kompleksnost i strukturu prekograničnog kriminala, u praksu će se uvesti održavanje redovnih sastanaka sa susjednim zemljama na državnom i regionalnom nivou. Sastancima će biti prisutni predstavnici svih organa. Sastanci će omogućiti uspješnije sprovođenje bilateralnih i multilateralnih sporazuma, jer će se na njima raspravljati o problemima, o načinima uspješnije saradnje.

Potrebe direktnog razmjenjivanja podataka u vezi sa analizom rizika uvešće se mogućnost da Sektor granične policije može podatke, direktno, razmjenjivati sa susjednim i drugim zemljama. Pored navedenog, uvešće se sistem ranog uzbunjivanja, koji će omogućiti efikasnu borbu protiv svih novih oblika prekograničnog kriminala i nezakonitih migracija.

5.3.1.5. Sistemi informacione tehnologije

Razmotriće se mogućnost razmjene informacija, između graničnih prelaza sa susjednim državama, direktnim telefonskim putem, a ne putem nacionalnih telekom-operatera (preko internacionalne veze sa susjednom zemljom), kao što je to slučaj, sada, na pojedinim graničnim prelazima.

Uspostavljanjem direktnih linkova, bez posredovanja nacionalnih i internacionalnih operatera, u praksi će značajno poboljšati razmjenu informacija, bitno smanjiti troškove komuniciranja, a poboljšaće se stabilnost veze i povećati sigurnost linija.

Utvrđiće se vrsta informacija koje bi se međusobno razmjenjivale na graničnim prelazima, kao i nivo službenika koji bi razmjenjivali predmetne informacije. Takođe, preduzeće se adekvatne mjere bezbjednosti i zaštite.

5.3.1.6. Infrastruktura i oprema

Sa susjednim državama razmotriće se mogućnost izgradnje zajedničkih graničnih prelaza, u cilju obavljanja zajedničke granične kontrole.

5.3.2. CARINA

Nakon obnove nezavisnosti, Crna Gora je postala samostalna članica Svjetske carinske organizacije, 24.oktobra 2006.god. i samim tim postala je ugovorna strana Konvencije o osnivanju Savjeta za carinsku saradnju.

5.3.2.1. Pravni i regulativni okvir

- U Crnoj Gori od 01. maja 2010.godine u primjeni je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i Evropske Unije. Carinska saradnja ugovornih strana odvija se shodno članu 99 Sporazuma, odnosno shodno Protokolu 6, tj. Protokolu o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.Ovaj protokol omogućava carinskoj službi Crne Gore saradnju u svim pitanjima vezano za carinske procedure, a naročito u sprječavanju, istraživanju i suzbijanju djela kojima se krši carinsko zakonodavstvo.

- U međunarodnim bilateralnim aktivnostima Uprave carina Crne Gore centralno mjesto imaju bilateralni sporazumi o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima. Ovi sporazumi predstavljaju pravni osnov za razmjenu informacija između carinskih administracija. Osnovna svrha Sporazuma je: uzajamno pružanje pomoći u sprečavanju i istrazi kršenja carinskih i spoljnotrgovinskih propisa, pružanje pomoći u davanju obavještenja koja se koriste u svrhe suzbijanja krijumčarenja, uzajamno usklađivanje carinskih sistema, usavršavanje carinske tehnike i rešavanje problema nastalih u primjeni carinskih propisa, visok stepen međusobne saradnje, usklađivanje propisa i pojednostavljenje i ubrzanje carinskog postupka u robnom i putničkom prometu, preduzimanje mjera za ostvarivanje saradnje u proučavanju, razradi i sprovođenju novih carinskih postupaka, obuci kadrova, razmjeni stručnjaka i dr. Njima je definisan način dostavljanja i korišćenja informacija i dokumenata, njihova upotreba u eventualnim sudskim procesima, učešće eksperata i svjedoka u tim procesima, kao i zaštita ličnih podataka koji se mogu naći u razmijenjenim informacijama.

- Imajući u vidu da s mnogim carinskim službama postoje ugovori, koji predstavljaju pravni osnov za međunarodnu saradnju, potrebno je sprovesti pregovore za zaključivanje ugovora s budućim strateški važnim carinskim upravama, kako bi se ojačao osnov za međunarodnu saradnju.

S ciljem omogućavanja nesmetanog razvoja međunarodne trgovine potrebno je neprestano razvijati metode carinjenja i provjera u skladu s najboljom praksom Evropske unije. Imajući u vidu predstojeći proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, potrebno je naglasiti važnost uske saradnje s Carinskim službama zemalja članica Evropske unije i trećih zemalja, u svrhu sprječavanja svih oblika prekograničnog kriminala.

Evropska komisija povećava svoja nastojanja u borbi protiv prevara, kako bi se postiglo da sve Carinske uprave iz država članica Evropske unije rade kao jedna jedinstvena organizacija, na ostvarenju cilja, a to je ubiranje poreza i davanja na robu koja se uvozi na teritorij Evropske unije.

Dakle, iz tog razloga, neophodno je da i Crna Gora, u skladu sa preporukama i praksom, najboljom u državama članicama Evropske unije, omogući stupanje na snagu takvih zakonskih propisa koji bi unaprijedili operativne kapacitete u vezi sa carinskom istragom, primjera radi u području zapljene i pretrage, ispitivanja i lišavanja slobode. Uspješna borba protiv prevara zahtijeva angažiranje specijalizovanih službenika.

5.3.2.2. Upravljanje i organizacija

Saradnja s državama članicama Evropske unije i drugim međunarodnim organizacijama neprestano se intenzivira, što omogućava brzu razmjenu potrebnih informacija, posebno informacija u vezi sa analizom rizika. Cilj ovakve saradnje je uspješno koordiniranje zajedničkim operacijama s ciljem sprječavanja svih oblika nezakonite trgovine i drugih oblika prekograničnog kriminala, u cilju zaštite finansijskih interesa i bezbjednosti Crne Gore i spoljnjih granica Evropske unije.

Zajedničke operacije doprinijeće unapređenju operativnih kapaciteta u zemljama članicama Evropske unije kao najbolja praksa, na primjer, u području kontroliranih isporuka. Na taj način omogućiće se i razmjena informacija među partnerima.

Promoviše se saradnja u međunarodnim operacijama, koje organizuju Carinske uprave, SCO i druge organizacije. To omogućava da budemo stalno upoznati s trendovima i oblicima carinskih prekršaja i ostalih aspekata nezakonitih radnji, što bi doprinijelo uspješnom sprovođenju carinske kontrole. Istovremeno, na ovaj način poboljšavaju se operativni kontakti između crnogorske Uprave carina i ostalih carinskih uprava.

5.3.2.3. Ljudski potencijali i obuka

Istovremeno, promoviše se saradnja u obuci i edukaciji u okviru međunarodne razmjene Carinskih uprava. Neprekidno se radi na unapređivanju znanja stranih jezika.

5.3.2.4. Komunikacija i razmjena informacija

Na graničnim prelazima intenziviraju se direktni kontakti sa susjednim graničnim carinskim službama i ostalim organima koji imaju ovlaštenja na granici, i na taj način se postiže bolja razmjena informacija na lokalnom nivou, te omogućava brži protok robe i putnika ali i suzbijanje i otkrivanje prekograničnog kriminala.

Informacijama o međunarodnoj trgovini i ostalim informacijama važnima za carinske procedure, analizu rizika i ostale aktivnosti na graničnim prelazima lako se pristupa putem web linka na stranici Uprave carina. To je, takođe, od velike važnosti i za odnose s carinskim službama u drugim zemljama, jer se može lakše pristupiti informacijama o međunarodnim otpremnicima, carinjenje se odvija brže. Potrebno je koristiti web linkove carinskih uprava drugih zemalja kako bi se dobio uvid u postojeće baze podataka s važnim informacijama.

Intenziviraju se kontakti sa carinskim i drugim državnim tijelima pomorskih zemalja, te je u tu svrhu Uprava carina, posmatrač u organizaciji MARINFO.

5.3.2.5. Infrastruktura i oprema

U planiranju izgradnje graničnih prelaza razmotriće se mogućnost korišćenja zajedničkih objekata sa susjednim državama. Prostor mora omogućiti uspješno obavljanje carinskih procedura za službenike obiju zemalja.

5.3.3. GRANIČNA FITOSANITARNA INSPEKCIJA

5.3.3.1. Pravni i regulativni okvir

Nastavlja se proces usklađivanja nacionalnog zakonodavstva iz područja biljnog zdravlja sa zakonodavstvom Evropske unije, koji omogućava zadovoljavajuću primjenu procedura u prometu roba biljnog porijekla preko državne granice, brzu razmjenu informacija, bolju saradnju sa fitosanitarnim službama susjednih zemalja i državama članica Evropske unije, te regionalnim i međunarodnim organizacijama.

5.3.3.2. Upravljanje i organizacija

Reorganizacija administrativnog i upravljačkog sistema će pomoći ne samo u uspješnom sprovođenju zdravstvene zaštite bilja u skladu sa normama Evropske unije, već i u razvoju odgovarajućih oblika međunarodne saradnje s relevantnim službama drugih zemalja, regionalnim i međunarodnim organizacijama, a ubuduće i Evropskom komisijom, te na taj način omogućiti brz protok važnih informacija. Razmjena informacija sa susjednim državama treba da se odvija na redovnim sastancima po potrebi, sprovođenjem zajedničkih aktivnosti. Kontakti s fitosanitarnim inspekcijama susjednih država ili drugim nadležnim službama na granici treba intenzivirati na svim nivoima, prioritarno na lokalnom nivou, na graničnim prelazima.

5.3.3.3. Procedure

U skladu sa zakonodavstvom Evropske unije, međunarodnim normama i najboljoj praksi, uspostavljene su i primjenjuju se precizne procedure vezane za zadržavanje pošiljki bilja, biljnih proizvoda i drugih kontrolisanih predmeta.

Pri izvozu bilja, biljnih proizvoda i drugih kontrolisanih predmeta primjenjuju se obrasci fitosanitarnih sertifikata, koji su usklađeni s odgovarajućim međunarodnim normama. Izdavanje fitosanitarnih sertifikata i postupanje s njima odvija se takođe na način koji je utvrđen tim normama.

Detaljna uputstva za primjenu pomenutih procedura razrađene su u Priručniku za fitosanitarne inspektore.

5.3.3.4. Ljudski potencijali i obuka

U cilju obuke za sprovođenje aktivnosti u vezi sa međunarodnom saradnjom, fitosanitarni inspektori učestvuju na međunarodnim stručnim seminarima i radionicama za fitosanitarne inspektore.

5.3.3.5. Komunikacija i razmjena informacija

Fitosanitarnoj inspekciji treba omogućiti pristup, putem interneta, posebnoj bazi podataka o važnim konvencijama, sporazumima, međunarodnim i regionalnim organizacijama, domaćem zakonodavstvu, zakonodavstvu Evropske unije i zakonodavstvu drugih zemalja, normama, podacima o rasprostranjenosti štetnih organizama i drugo.

Sadržaj web-stranice Fitosanitarne inspekcije, gdje su dostupne informacije drugim zainteresovanim subjektima, neophodno je permanentno ažurirati.

5.3.3.6. Sistemi informacione tehnologije

U cilju obezbjeđenja brže, uspješnije i nesmetane razmjene informacija, započele su aktivnosti vezane za izradu detaljnog plana, koji uključuje predlog potrebne baze podataka, softverskih aplikacija, web portala i drugo, za potrebe Fitosanitarne uprave sa ciljem uspostavljanja informaciono-komunikacionog sistema (ICT) u Fitosanitarnoj upravi i Fitosanitarnoj inspekciji.

5.3.3.7. Infrastruktura i oprema

Pored fitosanitarnih mjesta ulaska (graničnih prelaza), koji će ostati u funkciji nakon pristupa Crne Gore Evropskoj uniji, potrebno je izgraditi i u skladu s odredbama Direktiva

Komisije 98/22/EZ opremiti ih osnovnom tehničkom opremom, koja će se kasnije, postupno, upotpunjavati i nadograđivati. Finansiranje izgradnje i opremanja planira se iz sredstava predpristupnih fondova i Budžeta Crne Gore.

5.3.4. GRANIČNA VETERINARSKA INSPEKCIJA

5.3.4.1. Pravni i regulativni okvir

Osnovni cilj je usklađivanje pravnog i regulativnog okvira u vezi sa prekograničnim procedurama i uslovima uvoza s najboljom praksom Evropske unije. Takođe, sporazumima na svim nivoima, potrebno je uskladiti procedure i efikasnu razmjenu informacija u prekograničnom prometu s glavnim državama uvoza/izvoza, koje se odnose na rizike po zdravlje ljudi i životinja.

5.3.4.2. Upravljanje i organizacija

Takođe, potrebno je uskladiti okvir rada za Graničnu veterinarsku inspekciju sa susjednim zemljama, kako bi se omogućila razmjena informacija i uspješna prekogranična saradnja. Status graničnih veterinarskih inspeksijskih mjesta, na obje strane granice, potrebno je usaglasiti.

5.3.4.3. Procedure

Procedure Granične veterinarske inspekcije u vezi sa međunarodnom saradnjom i prekograničnim aktivnostima uskladiće se s legislativom i najboljom praksom Evropske unije. Prekogranična saradnja je omogućena upotrebom standardizovanih formulara i odgovarajućih priručnika.

Saradnja u međunarodnoj trgovini omogućiće se uvođenjem legislative u vezi sa uslovima uvoza, umjesto postojećih pojedinačnih uvoznih dozvola.

5.3.4.4. Ljudski potencijali i obuka

Obuka graničnih veterinarskih inspekcija o međunarodnoj saradnji i prekograničnim aktivnostima biće organizovana u skladu sa ažuriranim priručnikom i uputstvima za obuku. Konačni cilj je odgovarajuće i stručno osoblje na svim nivoima, koje bi pokrivalo aktivnosti u vezi sa međunarodnom saradnjom.

Prema potrebi, organizovati zajedničku obuku sa susjednim zemljama za Graničnu veterinarsku inspekciju, te uvesti kurseve stranih jezika za granične veterinarske inspektore.

5.3.4.5. Komunikacija i razmjena informacija

Treba obezbijediti otvorenu i aktivnu komunikaciju na svim nivoima između Granične veterinarske inspeksijske službe i službi susjednih država i država glavnih uvoznica/izvoznica, čemu, djelimično, doprinosi i novouspostavljeni sistem TRACES. Sastanci će biti organizovani na redovnoj osnovi i mrežama odgovarajućih kontaktnih tačaka, kako bi se obezbijedila efikasna komunikacija u vezi sa rizikom po zdravlje ljudi i životinja, kao i uz promjene u zakonodavstvu i organizaciji Granične veterinarske inspekcije.

Predviđeno je pružanje informacija i preporuka o zakonodavstvu, rizicima, sistemima ranog uzbunjivanja već dostupnima iz Evropske unije i međunarodnih organizacija (WTO,OIE,Codex Alimentarius I CEFTA).

5.3.4.6. Sistemi informacione tehnologije

Da bi se omogućio brz pristup ovim informacijama, potreban je moderan i standardizovani IT sistem i oprema, koja bi omogućavala pristup međunarodnoj bazi podataka. Web stranice, takođe, treba da sadrže važne ažurirane informacije u vezi sa podacima uvoz/izvoz i međunarodne standarde.

5.3.4.7. Infrastruktura i oprema

Saradnja između susjednih zemalja omogućena je adekvatnom infrastrukturuom i opremom, i isti okvir za isti režim za Granične veterinarske inspekcije s obje strane granice. Objekti Granične veterinarske inspekcije treba da odgovaraju zahtjevima Evropske unije, u skladu sa veličinom i funkcijom.

Da bi se obezbijedile potrebe za odgovarajućim inspeksijskim objektima na granicama sadašnjih država članica Evropske unije, potrebno je izgraditi određene granične veterinarske stanice, kako bi se omogućio efikasniji pregled pošiljaka koje ulaze u Crnu Goru.

5.4. ZDRAVSTVENO-SANITARNA INSPEKCIJA

Zdravstveno-sanitarna inspekcija, nema službenika posebno zaduženog za međunarodnu saradnju, već samo na nivou Ministarstva.

Neophodno je utvrditi procedure za komunikaciju i razmjenu stručnih informacija i hitnih obavještenja koja se odnose na hitno postupanje ove službe.

U cilju zaštite zdravlja potrošača na našem tržištu, posebno uzimajući u obzir budućnost Crne Gore u Evropskoj uniji, te činjenicu da će crnogorska granica postati vanjska granica Evropske unije, potrebno je poboljšati organizaciju zdravstveno - sanitarne službe, kao i poboljšati saradnju s ostalim organima koji imaju ovlaštenja za sprovođenje kontrole na državnoj granici, u cilju obezbjeđenja slobodnog protoka ljudi i roba uz istovremeno povećanje nivoa zaštite zdravlja ljudi.

Da bi se postigli ovi ciljevi i prilagodili zadaci zdravstveno-sanitarne inspekcije zahtjevima Evropske unije i potrebama društva, potrebno je osnovati brzu razmjenu informacija na svim nivoima: unutar službe, sa svim poslovnim subjektima (uvoznicima, izvozniciima, farmaceutskim preduzećima i drugim organizacijama), s ostalim službama na granici i sa sličnim službama u zemljama članicama EU i susjednim zemljama.

Takođe, postoji potreba za uspostavljanjem Central Information Desk-a (CID) i linka na već postojeći sistem, kao što je RASFF, kako bi se omogućila odgovarajuća razmjena važnih informacija.

6. AZIL, MIGRACIJE, VIZE

Opšta strategija unapređenja crnogorskog sistema za vize, migracije i azil, te njegove usklađenosti s akcijem Evropske unije, razvija se u okviru odvojenih aktivnosti. Ovaj dio više se fokusira na one teme važne za poboljšanje rada granične policije, a posebno tamo gdje je to važno za saradnju unutar službi, međuresorsku i međunarodnu saradnju.

Sistem azila u Crnoj Gori počeo je da se implementira donošenjem Zakona o azilu («Službeni list Republike Crne Gore», broj 45/06) koji je stupio na snagu 25. jula 2006. godine, a primjena istog počela je 25.01.2007. godine.

Donijeti su podzakonski akti u cilju pune implementacije Zakona o azilu.

Nakon donošenja Zakona o azilu formirana je posebna organizaciona jedinica u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova – Kancelarija za azil.

Kancelarija za azil prima zahtjeve za azil, vodi postupak i donosi odluke po zahtjevu za azil, donosi odluke o prestanku i ukidanju azila, vodi postupak i donosi odluke o statusu lica koja već imaju status, izdaje isprave za dokazivanje identiteta i putovanje u inostranstvo, pravnog statusa i prava u skladu sa propisima, vodi evidenciju o situaciji u državi porijekla, vodi postupak za odobravanje, odnosno ukidanje dodatne zaštite, privremene zaštite i vrši druge poslove u oblasti azila.

Postupak po žalbama izjavljenim na odluke prvostepenog organa vodi Državna komisija za rješavanje po žalbama za azil. Ista je obrazovana Odlukom Vlade Crne Gore, novembra 2007. godine i istu čine predsjednik i četiri člana koji su sudije Upravnog suda Crne Gore ili stručni saradnici u istom sudu.

Zakonom o azilu je propisano da zbrinjavanje lica iz sistema azila vrši organ uprave nadležan za poslove izbjeglica (Uprava za zbrinjavanje izbjeglica).

U toku je izgradnja Centra za tražioce azila u Spužu, opština Danilovgrad. Centar je projektovan za 65 lica. Projekat se u proteklom periodu realizovao uz brojne tehničke, finansijske i imovinske probleme. Realizacija projekta se nalazi u završnoj fazi i očekuje se da Centar bude

stavljen u upotrebu do kraja tekuće godine. Izgradnja Centra je finansirana sredstvima Budžeta CG, UNHCR-a i Evropske unije.

Ustav Crne Gore (član 8) zabranjuje svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu.

Takođe, Ustav Crne Gore (član 44) propisuje da stranac koji osnovano strahuje od progona zbog svoje rase, jezika, vjere ili pripadnosti nekoj naciji ili grupi ili zbog političkih uvjerenja može da traži azil u Crnoj Gori.

Azil se daje strancima kojima je potrebna međunarodna zaštita u skladu sa Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine, Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine, Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine i drugim ratifikovanim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, saglasno Zakonu o azilu.

Osnovni principi koji su inkorporirani u Zakon o azilu su sljedeći: zabrana vraćanja i protjerivanja, nediskriminacija, povjerljivost i zaštita podataka, jedinstvo porodice, nekažnjavanje za nezakoniti ulazak ili boravak, zaštita lica sa posebnim potrebama, odredbe koje se odnose na pol, poštovanje pravnog poretka, pravna zaštita, saradnja sa UNHCR-om...

S obzirom da je 2010. godine u Crnoj Gori 9 lica zatražilo azil, 2011. godine 239 lica, a u toku 2012.godine, do 04.oktobra 2012.godine, 1003 lica je zatražilo azil u Crnoj Gori, evidentan je trend povećanja broja tražilaca azila, te je potrebno dodatno jačati administrativne i tehničke kapacitete sistema azila, kao i uložiti napore koji će dovesti do većeg stepena međuagencijske saradnje svih subjekata u sistemu azila u Crnoj Gori.

Shodno navedenom, a uvažavajući i značaj sistema azila u Poglavlju 24 (Pravda, sloboda i bezbjednost) u procesu pregovora sa Evropskom unijom, značajno je obezbijediti veće razumijevanje i podršku nadležnih subjekata u Crnoj Gori, kako bi ovaj sistem funkcionisao na zadovoljavajućem nivou.

Radi se na uspostavljanju Informaciono-dokumentacionog centra, a planirano je i uspostavljanje sistema za razmjenu informacija između vlasti različitih država i međunarodnih organizacija. Izvršena je nadogradnja postojećeg sistema Informacijsko-dokumentacijskog centra, čime je ostvarena potpuna funkcionalnost, tako da je IDC u mogućnosti udovoljiti svim potrebnim korisničkim zahtjevima.

U toku su pripreme za uspostavljanje sistema EURODAC i DubliNet, kao i za potpunu implementaciju uredbi koje uređuju navedene sisteme. Priprema se Operativni priručnik za sprovođenje „Dublin“ postupka.

Nabavljen je dio informatičke, komunikacione i specijalističke opreme koja bi predstavljala infrastrukturni okvir za uspostavljanje nacionalnog „EURODAC“ i „DubliNet“ sistema .

Poboljšaće se saradnja između svih zainteresovanih subjekata, kako bi se bržim postupkom identifikovali i razdvojili ekonomski migranti od lica koja ispunjavaju uslove za priznavanje azila.

Zajedničku migracijsku politiku koju u bližoj budućnosti utvrdi Evropska unija za sve svoje zemlje članice, Crna Gora će prihvatiti kao svoj model. To uključuje trajnu profesionalnu obuku službenika uključenih u procedure u vezi sa pitanjem migracija.

U cilju suzbijanja nezakonitih migracija s preporukama Evropske unije uskladiće se postojeći nacionalni propisi, te potpisati novi sporazumi o readmisiji. Sprovedeće se evaluacija sprovođenja postojećih sporazuma, a u slučaju da pojedini sporazumi ne daju željeni rezultat, utvrdiće se i otkloniti nedostaci.

Prilikom usklađivanja viznog sistema Crne Gore s viznim sistemom Evropske unije, treba izbjegavati sklapanje novih dvostranih ugovora o ukidanju viza sa onim državama koje su na „negativnoj“ listi Evropske unije, te nastojati da vizni sistem Crne Gore bude u potpunosti usklađen s viznim sistemom Evropske unije u vrijeme kada Crna Gora postane članica EU.

Radi postizanja efikasnijeg rješavanja zahtjeva za vize te ulaska stranaca u Crnu Goru, kao i poboljšanja saradnje organa uključenih u pitanja viza, potrebno je uspostaviti nacionalni elektronski sistem viza, koji će biti povezan sa sistemom viza Evropske unije, te omogućiti pristup i korišćenje tog sistema graničnoj policiji.

U cilju efikasnog suzbijanja nezakonitih migracija, krijumčarenja i trgovanja ljudima, falsifikovanja isprava, u područjima viza, migracija i azila, uspostaviće se sistem razmjene oficira za vezu, pri čemu će se uzeti u obzir znanje i iskustvo eksperata Evropske unije. Razmjena informacija biće s posebnim naglaskom na obuku o falsifikovanim putnim ispravama, odnosno falsifikovanim vizama.

Da bi se postigli ovi ciljevi, potrebno je službenike opremiti sa adekvatnom IT opremom i sprovoditi profesionalnu obuku u njihovom području rada.

Na osnovu analize sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom u periodu 2006-2012.godina, i pored ostvarenog napretka, **u cilju daljeg ostvarivanja dinamike sprovođenja Akcionog plana u ovoj oblasti i sveobuhvatnih priprema za preuzimanje odgovornosti za upravljanje spoljnim granicama EU i za usklađivanje sa zahtjevima Šengena, potrebno je preduzeti sljedeće:**

7. AKTUELNI ZADACI U NAREDNOM PERIODU:

Ministarstvo unutrašnjih poslova-Uprava policije

Granična policija

- **Prilagoditi postojeći organizacijsko-kadrovski koncept Granične policije u skladu sa zahtjevima EU za područje buduće spoljne granice** i sistematski popunjavati Graničnu policiju. U skladu sa tim, novim konceptom, na budućoj spoljnoj granici EU prema Bosni i Hercegovini, Republici Srbiji, Republici Kosovo i Republici Albaniji, na drumskim graničnim prelazima, za nadzor državne granice i na vazдушnim i pomorskim graničnim prelazima utvrditi broj službenika Granične policije koji će obavljati poslove granične kontrole.
- Pripremiti **Akcioni plan za buduću operativnu saradnju sa FRONTEX-om** – Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na spoljnim granicama država članica EU.
- Utvrditi **finansijska sredstva potrebna za ispunjavanje obaveza Granične policije** koji se odnose na pravnu tekovinu EU i uspostavljanje nadzornih mehanizama koji obezbjeđuju da se ta sredstva namjenski koriste, za nabavku tehničke opreme, izgradnju infrastrukture i upravljanje ljudskim potencijalima.
- Preduzeti mjere **permanentnog stručnog usavršavanja službenika graničnih službi**, za područje EU i Šengena, suzbijanje i otkrivanje krijumčarenih vozila i zloupotrebe putnih dokumenta.
- Sačiniti **plan opremanja graničnih prelaza**.
- Izgraditi **informacioni sistem za upravljanje državnom granicom na budućoj spoljnoj granici EU**.
- Uspostaviti **bazu podataka o vizama**, čiji bi korisnici bili MVPiEI, DKP i MUP (olakšati razmjenu podataka o zahtjevima za vize, jedinstveno postupanje u rješavanju zahtjeva i efikasnija kontrola naljepnica za vize).
- Uvođenje novog **digitalnog sistema radio veze „TETRA”**.
- Razvoj **AFIS sistema** za potrebe Azila i Granične policije.
- Pripreme za korišćenje **„Eurodac” sistema** (Sistem EU za poređenje otisaka prstiju podnosilaca zahtjeva za azil i nezakonitih migranata).
- Priprema za priključenje na **Šengenski informacioni sistem (SIS) i uspostavljanje sistema SIRENE**.
- Instaliranje **Interpolove baze podataka I 24/7** na novootvorenim GP.
- Planirati **izgradnju i renoviranje objekata Granične policije na spoljnim granicama EU** i opremanje Granične policije za zaštitu zelene i plave granice i za obavljanje poslova graničnih provjera na graničnim prelazima, kao i za **obavljanje poslova u unutrašnjosti teritorije Crne Gore**, sa finansijskim pokazateljima.

Ministarstvo finansija-Uprava carina

- **Potpuno usklađivanje carinskog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i za funkcionisanje na spoljim granicama EU**.
- Uspostavljanje mobilne jedinice za mobilnu carinsku kontrolu u unutrašnjosti zemlje.
- Planirati **opremanje službenika** za suzbijanje nelegalnog rada.
- Planirati **obuku i stručno usavršavanje** carinskih službenika.
- Uspostavljanje **sistema informacione tehnologije**.

- **Tehničko opremanje graničnih prelaza** za funkcionisanje carinskih službenika.
- Nabavka **opreme za detekciju nuklerarnog i radioaktivnog materijala**, u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja-Veterinarska uprava

Uprava za inspekcijske poslove

Granična veterinarska inspekcija

- **Usklađivanje i implementacija zakonodavstva u nadležnosti Granične veterinarske inspekcije, u području međunarodnog prometa, sa zakonodavstvom EU.**
- Pripremiti priručnik za rad graničnih veterinarskih inspektora.
- Izvršiti procjenu stanja na postojećim prelazima na kojima je organizovana veterinarska inspekcija u odnosu na propisane zahtjeve.
- **Izgradnja objekata za graničnu veterinarsku kontrolu na za to određenim mjestima na graničnim prelazima**, u skladu sa propisanim zahtjevima za granična inspekcijska mjesta (EU standardima).
- Intenzivirati **obuku** graničnih veterinarskih inspektora.
- **Inicirati promjenu postojeće organizacione strukture u odsjeku za veterinarsku inspekciju – Uprava za inspekcijske poslove formiranjem posebnog odsjeka za graničnu veterinarsku inspekciju**, jer trenutno su veterinarski inspektori angažovani i na poslovima u unutrašnjoj i graničnoj kontroli.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja-Fitosanitarna uprava

Uprava za inspekcijske poslove

Granična fitosanitarna inspekcija

- **Nastaviti proces usklađivanja nacionalnog zakonodavstva iz područja zdravstvene zaštite bilja sa relevantnim zakonodavstvom EU.**
- **Nastaviti sprovođenje programa posebnog nadzora nad određenim štetnim organizmima bilja čije praćenje nalaže EU.**
- Izrada projektno tehničke dokumentacije za izgradnju **objekata za graničnu fitosanitarnu kontrolu** na određenim mjestima na GP, koji će ostati u funkciji nakon pristupanja Crne Gore EU.

Ministarstvo zdravlja

Uprava za inspekcijske poslove

Zdravstveno-sanitarna inspekcija

- **Nastaviti proces usklađivanja propisa sa relevantnim zakonodavstvom EU i savremenim metodama rada u području zdravstveno-sanitarnog nadzora na graničnim prelazima.**
- **Definisati ulazna mjesta u EU na koja mogu ulaziti robe koje podliježu ovom nadzoru** (promet pojedinih prehrambenih proizvoda moraće se najavljivati 24 časa prije, sa

određenim sertifikatima), i u tom smislu opremanje graničnih prelaza za rad zdravstveno-sanitarnih inspektora.

- **Obuka zdravstveno-sanitarnih inspektora** u području postupaka i procedura na GP (kontrola, uzorkovanje i laboratorijske analize).

Projekti izgradnje infrastrukturnih objekata finansiraju se dijelom iz pretpristupnih fondova.

PREPORUKE I OCJENE IZ IZVODA IZ IZVJEŠTAJA ANALITIČKOG PREGLEDA ZA POGLAVLJE 24 ZA PODOBLAST SPOLJNJE GRANICE I ŠENGEN:

Vanjske granice

- **Zakonski i administrativni okvir za upravljanje vanjskim granicama** potrebno je u potpunosti uskladiti sa standardima EU. Izmijeniti crnogorsko zakonodavstvo prije pridruživanja EU i Šengenskoj zoni.
- **Usvojiti novu strategiju i akcioni plan zasnovan na konceptu integrisanog upravljanja granicom koji postoji u EU.**
- **Nastaviti sa opremanjem graničnih prelaza.**
- **Dodatno razviti analizu rizika vezano za kapacitete potrebne za upravljanje granicom, po uzoru na zajednički integrisani model analize rizika razvijen od strane FRONTEX-a.**
- **Preduzeti mjere na sprječavanju nezakonitih prelazaka državne granice alternativnim putevima, postavljanjem fizičkih barijera ili uvođenjem elektronskog nadzora.**
- **Unaprijediti međuresorsku saradnju između različitih službi koje djeluju na granici, uključujući razmjenu informacija kroz zajednički operativni rad, kako bi se povećala njihova efikasnost, naročito kada je riječ o plavoj granici.**
- **Uvođenje tehnologije za zaštitu plave granice se mora završiti.**
- **Poboljšati zaštitu spoljnjih granica kroz unapređenje operativne saradnje sa susjednim zemljama.**
- **Unaprijediti borbu protiv korupcije na granici, na osnovu antikorupcijskog etičkog kodeksa.**

Pravne tekovine koje se odnose na Šengen

Pripreme u ovoj oblasti su u ranoj fazi, s obzirom na to da će Crna Gora pristupiti Šengenskoj zoni tek kada se pridruži Evropskoj uniji.

- **Usvojiti Nacionalni šengenski akcioni plan.**

- **Započeti izradu nacrtu planova za stvaranje nacionalne informacione strukture koja će biti kompatibilna sa Šengenskim informacionim sistemom, uključujući adekvatne odredbe o zaštiti podataka, kao i u pogledu predloženog pristupa i upotrebe Šengenskog informacionog sistema, uključujući ispitivanje, kreiranje, ažuriranje i brisanje upozorenja u ŠIS-u.**
- **Uključiti analizu izvora informisanja, kako za upozorenja, tako i za dopunske informacije, kako bi bilo obezbijeđeno da Biro SIRENE može obavljati svoju ulogu u informacionoj razmjeni sa ostalim državama članicama korisnicima sistema 24/7.**

Pripreme za priključenje Šengenskoj zoni zahtijevaju značajna sredstva, tako da je neophodno pažljivo i temeljno planiranje pojedinih koraka.

U tom smislu pripremiće se **sveobuhvatna analiza infrastrukture** u cilju poboljšanja zaštite budućih spoljnjih granica EU. Na osnovu toga sačiniće se **plan izgradnje i rekonstrukcije infrastrukturnih objekata – graničnih prelaza i objekata za boravak i rad Granične policije, u obavljanju poslova nadzora zelene i plave granice, sa finansijskim pokazateljima, vodeći računa o klasifikaciji graničnih prelaza prema susjednim državama.**

8. IMPLEMENTACIJA STRATEGIJE

Akcionim planom za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2013-2016, utvrdiće se **mjere i aktivnosti koje je potrebno preduzeti prije pridruživanja Evropskoj uniji i Šengenskoj zoni, u oblasti vanjskih granica i Šengena**, a prije svega, usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa Šengenskim kodeksom o granicama, Uredbom kojom se uređuju pravila pograničnog saobraćaja na vanjskim kopnenim granicama država članica EU, Direktivom o obavezi prevoznika, Uredbom o osnivanju FRONTEX-a na vanjskim granicama, Uredbom o razvoju ŠIS-a, Odlukom o uspostavljanju viznog informacionog sistema, a cjelovit Šengenski akcioni plan će se donijeti u okviru poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

U cilju planskog i organizovanog sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom, Akcionim planom za njeno sprovođenje, definišće se prioritetni ciljevi, aktivnosti, rokovi i institucije odgovorne za sprovođenje planiranih mjera.

PRILOG 1

Nacionalni i međunarodni propisi koji se odnose na nadležnost i ovlašćenja Granične policije, Uprave carina, Granične veterinarske inspekcije, Granične firosanitarne inspekcije i Zdravstveno-sanitarne inspekcije

1. **Zakonom o graničnoj kontroli** (Sl.list RCG, broj 72/09), između ostalog, uređeni su: granična kontrola, državna granica i granična linija, prelazak državne granice, poslovi Policije van graničnog prelaza, međunarodna granična saradnja i evidencije.

Granična kontrola, u smislu ovog Zakona, obuhvata poslove nadzora državne granice, granične provjere i procjenu prijetnji za bezbjednost državne granice, koji se vrše radi:

- obezbjeđenja državne granice;
- zaštite života i zdravlja ljudi i životne sredine;
- sprječavanja vršenja i otkrivanja krivičnih djela i prekršaja i pronalaženja i hvatanja njihovih učinilaca;
- sprječavanja nezakonitih migracija, i
- sprječavanja i otkrivanja drugih aktivnosti i radnji kojima se ugrožava javna bezbjednost.nadzor državne granice, način obavljanja kontrole prelaska državne granice Crne Gore, kontrola u unutrašnjosti, međunarodna granična policijska saradnja i saradnja službi na državnoj granici.

Podzakonski akt:

- Pravilnik o obliku, sadržini i izgledu oznaka i signalizacije kojima se upozorava na približavanje graničnoj liniji i označava granični prelaz i njegovo područje („Službeni list CG”, br. 33/2011)
- Pravilnik o sadržaju, obrascu i bližem načinu izdavanja odobrenja za prelazak državne granice van graničnog prelaza („Službeni list CG”, br. 33/2011)
- Pravilnik o obrascu identifikacione oznake lica koja obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza i načinu njenog izdavanja („Službeni list CG”, br. 33/2011)
- Pravilnik o izgledu, sadržaju i načinu stavljanja otiska štambilja u putnu ispravu, obrascu potvrde koja služi kao dokaz o ulasku u Crnu Goru ili izlasku iz Crne Gore i obrascu posebnog lista koji se uručuje strancu („Službeni list CG”, br. 33/2011)
- Pravilnik o obrascu, sadržini i načinu izdavanja odobrenja članu posade stranog broda za kretanje na području u kojem se luka nalazi („Službeni list CG”, br. 33/2011)
- Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja evidencija za potrebe vršenja granične kontrole („Službeni list CG”, br. 33/2011)
- Pravilnik o načinu postupanja Policije u utvrđivanju i rješavanju graničnog incidenta i povrede državne granice („Službeni list CG”, br. 22/2012)
- Pravilnik o načinu vršenja nadzora državne granice ("Sl. list CG", br. 25/2012)
- Uredba o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi („Sl.List CG”, br. 12/2010), donijeta na osnovu člana 17 Zakona o graničnoj kontroli

Ostali zakonski i podzakonski propisi, koji uređuju ovu oblast su:

1. **Zakon o državnoj upravi** („Sl. list RCG”, br. 38/03 i „Sl. list CG”, br. 22/08 i 42/011) - uređuje se koncept moderne, profesionalne, efikasne i efektivne državne uprave u Crnoj Gori;

Podzakonski akt:

- Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG”, br. 5/012 i 25/012);

2. **Zakon o unutrašnjim poslovima** („Sl. list CG”, br. 44/2012).

Podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o policiji:

- Pravilnik o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova („Sl. list CG”, br. 5/2007);
- Pravilnik o uslovima i načinu izbora policijskog službenika koji se upućuje na rad u inostranstvo („Sl. list CG”, br. 32/2007);

3. **Zakon o azilu** (Sl. list RCG br. 45/06) - uređuju se principi, uslovi i postupak za davanje azila, priznavanje statusa izbjeglice i odobravanje dodatne i privremene zaštite, organi nadležni za odlučivanje, prava i obaveze lica koja traže azil, kojima je priznat status izbjeglice i odobrena dodatna ili privremena zaštita, kao i razlozi za prestanak i ukidanje statusa izbjeglice i dodatne zaštite i prestanak privremene zaštite u Crnoj Gori.

Podzakonski akti:

- Uredba o sadržaju i načinu vođenja evidencije u oblasti azila („Sl. list CG”, br. 09/08);
- Uredba o novčanoj pomoći za lica koje traži azil, kojem je priznat status izbjeglice i kojem je odobrena dodatna zaštita („Sl. list CG”, br. 56/08);
- Odluka o izgledu i sadržaju obrazaca i načinu izdavanja isprava licu koje traži azil, licu kojem je priznat status izbjeglice, licu kojem je odobrena dodatna zaštita i licu kojem je odobrena privremena zaštita („Sl. list CG”, br. 13/09);
- Pravilnik o obrascima zahtjeva za dobijanje azila i zapisnika o usmeno podnešenom zahtjevu za dobijanje azila („Sl. List CG”, br. 4/o7);
- Pravilnik o postupku i načinu uzimanja fotografije, otisaka prstiju, potpisa i drugih podataka od lica koje traži azil („Sl. list CG”, br. 4/07);

4. **Zakon o strancima** („Sl. list CG”, broj: 82/08, 72/09, 32/011 i 53/011) - uređuju se uslovi za ulazak, kretanje i boravak stranaca na teritoriji Crne Gore.

Podzakonski akti:

- Uredba o viznom režimu („Sl. list CG”, br. 18/09 i 61/011) ;

U toku je izrada ostalih podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o strancima.

5. **Zakon o zaštiti podataka o ličnosti** („Sl. list CG”, br. 79/08, 70/09 i 44/012) – uređuje se zaštita podataka o ličnosti pod uslovima i na način propisan ovim Zakonom, a u skladu sa principima i standardima sadržanim u potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

6. **Zakon o tajnosti podataka** („Sl. list CG”, br. 14/08, 76/09, 41/10, 38/12 i 44/12) - propisuje se jedinstven sistem određivanja tajnosti podataka, pristupa tajnim podacima, čuvanja, korišćenja, evidencije i zaštite tajnih podataka.

Podzakonski akti:

- Uredba o načinu i postupku označavanja tajnosti podataka („Sl. list CG", br. 67/08);
- Uredba o evidenciji tajnih podataka („Sl. list CG", br. 67/08);
- Uredba o bližim uslovima i načinu sprovođenja mjera zaštite tajnih podataka („Sl. list CG", br. 72/08);
- Pravilnik o sadržini i obliku dozvole za pristup tajnim podacima („Sl. list CG", br. 71/08);

7. **Zakonik o krivičnom postupku** („Sl. list CG", br.57/09 i 49/010)

8. **Krivični zakonik** („Sl. list RCG", br. 70/03, 13/04, 47/06 i „Sl. list CG", br.40/08 ,25/010 i 32/011) - ovim Zakonom je, između ostalog, propisano krivično djelo nedozvoljeni prelazak državne granice i krijumčarenje ljudi (član 405).

9. **Zakonom o prekršajima** („Sl. listu CG", br. 1/011, 6/011 i 39/011) - uređuju se uslovi prekršajne odgovornosti, uslovi za propisivanje i primjenu prekršajnih sankcija, sistem sankcija, prekršajni postupak, postupak izvršenja rješenja o prekršaju i organizacija i rad organa za prekršaje.

10. **Zakon o oružju** („Sl. list RCG", br. 49/04 i „Sl. list CG", br. 49/08 i 20/011.) - ovim Zakonom su propisani uslovi za nabavku, držanje, nošenje, proizvodnju, promet i prevoz oružja i municije, kao i način postupanja sa oružjem.

Podzakonski akti:

- Pravilnik o programu i načinu osposobljavanja za držanje i nošenje i pravilnu upotrebu vatrenog oružja („Sl. list RCG", br. 5/05);
- Pravilnik o obrascima isprava o oružju i municiji („Sl. list RCG", br. 2/05 i „Sl. list CG", br. 35/08);
- Pravilnik o obrascima i načinu vođenja evidencija o oružju i municiji („Sl. list RCG", br. 2/05);
- Pravilnik o prostornim i tehničkim uslovima za bezbjednu proizvodnju i smještaj oružja i municije („Sl. list RCG", br. 2/05);

11. **Zakon o registrima prebivališta i boravišta** („Sl. list CG", br. 13/08 i 41/010) - uređuje način vođenja registra prebivališta i registra boravišta crnogorskih državljana i stranaca, kao i način dopune, korišćenja i zaštite podataka.

U toku je izrada podzakonskih propisa za sprovođenje zakona.

12. **Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima** („Sl. listu CG- Međunarodni ugovori", br. 4/08) - uređuje mjere kontrole na granicama koje su neophodne za spriječavanje i otkrivanje trgovine ljudima.

13. **Carinski zakon** („Sl.list RCG", br. 7/02, 38/02, 72/02, 21/03, 31/03, 29/05, 66/06, i „Sl.list CG, br. 21/08) - uređuju se carinski postupak, prava i obaveze lica koja učestvuju u carinskom postupku i prava, obaveze i ovlašćenja organa nadležnog za carinjenje robe.

Podzakonski akti:

- Uredba za sprovođenje Carinskog zakona („Sl.list RCG", br.15/03, 81/06 i „Sl.list CG", br.38/08);
- Uredba o postupku ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja carine („ Sl.list RCG«, br.22/03);

- Uredba o odloženom plaćanju carinskog duga („Sl. list CG“, br. 25/09 i 48/09);
- Uredba o vrsti, visini i načinu plaćanja naknade za usluge carinskog organa („Sl. list CG“, br. 47/08);
- Uredba o bližem postupku i uslovima za otvaranje slobodnih carinskih prodavnica („Sl. list RCG“, br. 43/05);
- Uredba o postupanju carinskog organa sa robom za koju postoji osnovana sumnja da se njome povređuju prava intelektualne svojine („Sl. list CG“, br. 33/011);
- Uredba o uslovima za obavljanje poslova zastupanja pred organima carinske službe („Sl. list RCG“, br. 20/03, 62/04);
- Uredba o uslovima i načinu prodaje carinske robe i drugim postupcima sa carinskom robom („Sl. list RCG“, br. 22/03, 62/04);
- Uredba o izdavanju uvjerenja koja prate robu pri izvozu, uvozu ili tranzitu („Sl. list RCG“, br. 41/05);
- Pravilnik o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave („Sl. list RCG“, br. 16/03, 43/04, 2/05, 14/05, 48/07);
- Pravilnik o vrstama i načinu upotrebe carinskih obilježja („Sl. list RCG“, br. 49/05);
- Pravilnik o posebnim mjerama carinskog nadzora i carinskom postupku za robe koje se koriste za snabdijevanje prevoznih sredstava u međunarodnom saobraćaju („Sl. list RCG“, br. 78/06, 57/07 i »Sl. list CG« br. 52/010 i 34/011);
- Uputstvo o uslovima i načinu pod kojim iznos carinskog duga umjesto dužnika može da plati treće lice („Sl. list RCG“, br. 19/04);
- Uputstvo o posebnim mjerama carinskog nadzora pri stavljanju robe u slobodan promet, odnosno u postupku izvoza i tranzita šećera („Sl. list RCG“, 37/03);
- Uputstvo o posebnim mjerama carinskog nadzora pri stavljanju cigareta u postupak tranzita, izvoza i ponovnog izvoza („Sl. list RCG“, 14/07);

14. **Zakon o carinskoj tarifi** („Sl. list CG“, br. 28/012) - uređuje se carinska stopa u iznosima utvrđenim carinskom tarifom, na robu koja se uvozi na carinsko područje Crne Gore.

Podzakonski akt:

- Uredba o usklađivanju nomenklature Carinske tarife za 2009. godinu („Sl. list CG“, br. 78/08);

15. **Zakon o carinskoj službi** („Sl. list RCG“, br. 7/02 i 29/05) - uređuje se djelokrug rada organa nadležnog za carinske poslove, prava, obaveze i odgovornosti carinskih službenika.

16. **Zakon o bezbjednosti hrane** („Sl. list CG“, br. 14/07) - uređuju se osnove i načela za obezbjeđenje visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite interesa potrošača i zahtjevi u oblasti proizvodnje i prometa bezbjedne hrane i hrane za životinje.

17. **Zakonom o inspekcijskom nadzoru** („Sl. list RCG“, br. 39/03 i „Sl. list CG“, br. 76/09 i 57/011) - uređuju se svi relevantni elementi inspekcijskog nadzora kojima se obezbjeđuje uvid u rad i postupanje ustanova, pravnih lica, državnih organa i organa opštine, Glavnog grada, Prijestonice i Crne Gore, fizičkog lica i drugog subjekta u pogledu pridržavanja propisa i preduzimanje odgovarajućih mjera. Obuhvata opšta pitanja o vršenju inspekcijskog nadzora, načela inspekcijskog nadzora, obaveze i ovlašćenja inspektora, prava i obaveze subjekata nadzora i drugih lica, postupak inspekcijskog nadzora, posebne radnje inspekcijskog postupka, odnose inspekcijskih i drugih organa, troškove inspekcijskog postupka, zajedničko vršenje inspekcijskog nadzora i statusna pitanja i odgovornost inspektora.

18. **Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti** („Sl. list RCG“, br. 32/05 i „Sl. list CG“, br. 14/010 i 30/012) - utvrđuju se zarazne bolesti koje ugrožavaju zdravlje stanovništva

Crne Gore, kao i infekcije koje nastaju kao posljedica obavljanja zdravstvene djelatnosti, mjere za njihovo sprečavanje i suzbijanje, nadležni subjekti za njihovo sprovođenje, način obezbjeđivanja sredstava za njihovo sprovođenje, kao i vršenje nadzora nad izvršavanjem ovog zakona.

19. **Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja** („Sl. list RCG”, br.28/06 i „SL. List CG”, br. 28/011)- uređuju se zdravstvena zaštita bilja i biološke mjere za zaštitu bilja, mjere za sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama i mjere za suzbijanje štetnih organizama na bilju, biljnim proizvodima i objektima pod nadzorom, kao i druga pitanja od značaja za zdravstvenu zaštitu bilja.

20. **Zakon o sadnom materijalu** („Sl. list RCG”, br. 28/06 i „SL. List CG”, br. 61/011) - uređuju se uslovi i način proizvodnje, prometa i uvoza sadnog materijala voćaka, vinove loze, hmelja, ukrasnog, ljekovitog i aromatičnog bilja, postupak priznavanja sadnog materijala, upis sorti i podloga u Registar sorti podloga sadnog materijala i druga pitanja od značaja za proizvodnju i promet sadnog materijala.

21. **Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja** („Sl. list RCG”, br. 28/06 i „SL. List CG”, br. 61/011) - uređuju se uslovi i način proizvodnje, dorade, kontrole, postkontrole, ispitivanje kvaliteta, promet i uvoz sjemena žita, inustrijskog, krmnog, povrtarskog, ljekovitog, aromatičnog i začinskog bilja, cvijeća, krtola, lukovica, češnjeva, rasada, rizoma, micelija jestivih i ljekovitih gljiva, priznavanje sorti poljoprivrednog bilja, upis sorti u Registar sorti poljoprivrednog bilja i druga pitanja od značaja za proizvodnju i promet sjemenskog materijala.

22. **Zakon o zaštiti biljnih sorti** („Sl. list RCG”, br. 48/07 i “SL list CG”, br.48/08) - uređuju se uslovi i postupak zaštite biljnih sorti kao i prava i obaveze nosilaca oplemenjivačkog prava.

23. **Zakon o sredstvima za zaštitu bilja** („Sl. list CG”, br. 51/08) - uređuje se način klasifikacije, registracija, promet i upotreba sredstava za zaštitu bilja i aktivnih materija, maksimalno dozvoljeni nivo rezidua sredstava za zaštitu bilja, način vođenja registara i evidencija, razmjena podataka i druga pitanja od značaja za sredstva za zaštitu bilja.

24. **Zakon o sredstvima za ishranu bilja** („Sl. list RCG”, br. 48/07 i “SL list CG”, br.76/08) - uređuju se uslovi za proizvodnju, promet, karakteristike i primjenu sredstava za ishranu bilja, kao i druga pitanja od značaja za proizvodnju i promet sredstava za ishranu bilja.

25. **Zakon o ratifikaciji međunarodne konvencije o zaštiti bilja** („Sl. list CG”, br. 8/08).

26. **Zakon o genetički modificovanim organizmima** („Sl. list CG”, br. 22/08) - uređuju se uslovi za upotrebu genetički modificovanih organizama i proizvoda koji sadrže , sastoje se ili su dobijeni od genetski modificovanih organizama, njihovu upotrebu u zatvorenim sistemima i namjerno uvođenje u životnu sredinu, kao i stavljanje u promet, rukovanje, prevoz, pakovanje, tranzit (provoz) preko teritorije Crne Gore, obilježavanje, preradu i mjere za sprječavanje i otklanjanje štetnih efekata.

27. **Zakon o veterinarstvu** („Sl. list CG”, br.30/012) - uređuju se zazarzne bolesti životinja, spječavanje pojave, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti životinja, preventivne veterinarske mjere, obavezan obim zdravstvene zaštite životinja, zaštita dobrobiti životinja, finansiranje zdravstvene zaštite životinja, organizovanje pravnih lica za obavljanje veterinarske djelatnosti, obezbjeđivanje vršenja poslova od javnog interesa, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje veterinarske djelatnosti.

28. **Zakon o zaštiti dobrobiti životinja** („Sl. list CG”, br.14/08) - uređuju se prava, obaveze i odgovornosti fizičkih i pravnih lica za zlostavljanje, mučenja, pri držanju i uzgoju, usmrćivanje životinja u pogledu zaštite životinja od zlostavljanja, pri prevozu i vršenju eksperimenata pravila p bavljanju zahvata na životinjama, životinja, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu dobrobiti životinja.

Od međunarodnih propisa u nadležnosti granične policije su međunarodni ugovori koje je zaključila Crna Gora sa susjednim ili drugim državama, a koji se odnose na određivanje graničnih prelaza, regulisanje graničnog ili pograničnog saobraćaja, readmisiju, prekograničnu policijsku suradnju i suzbijanje prekograničnog kriminala.

Osim međunarodnih ugovora značajnih za rad graničnih službi su: Konvencija o pravu mora, Bečka konvencija o diplomatskim i konzularnim odnosima, Konvencija Ujedinjenih nacija o borbi protiv nadnacionalnog organizovanog kriminala, kao i niz propisa koji se odnose na zaštitu civilnog vazdušnog i pomorskog saobraćaja.

Crna Gora
VLADA CRNE GORE

AKCIONI PLAN

ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM 2013-2016

Podgorica, decembar 2012. godine

REZIME	4
1. UVOD	4
1.1. Strateški okvir na području integrisanog upravljanja granicom	4
1.2. Struktura Akcionog plana	5
2. SARADNJA UNUTAR ORGANA	6

2.1. Granična policija	6
2.1.1. Pravni i regulativni okvir	6
2.1.2. Upravljanje, organizacija i procedure	6
2.1.3. Ljudski potencijali i obuka	7
2.1.4. Komunikacija i razmjena informacija	7
2.1.5. Sistem informacione tehnologije	8
2.1.6. Infrastruktura i oprema	8
2.2. Uprava carina	13
2.2.1. Pravni i regulativni okvir	13
2.2.2. Upravljanje i organizacija	13
2.2.3. Procedure	13
2.2.4. Ljudski potencijali i obuka	13
2.2.5. Komunikacija i razmjena informacija	14
2.2.6. Sistemi informacione tehnologije	14
2.2.7. Infrastruktura i oprema	14
2.3. Veterinarska inspekcija	17
2.3.1. Pravni i regulativni okvir	17
2.3.2. Upravljanje i organizacija	17
2.3.3. Procedure	18
2.3.4. Ljudski potencijali i obuka	18
2.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	18
2.3.6. Sistem informacione tehnologije	18
2.3.7. Infrastruktura i oprema	19
2.4. Fitosanitarna inspekcija	20
2.4.1. Pravni i regulativni okvir	20
2.4.2. Upravljanje i organizacija	20
2.4.3. Procedure	20
2.4.4. Ljudski potencijali i obuka	20
2.4.5. Komunikacija i razmjena informacija	21
2.4.5. Sistem informacione tehnologije	21
2.4.6. Infrastruktura i oprema	21
3. MEĐURESORSKA SARADNJA	22
3.1. Pravni i regulativni okvir	23
3.2. Upravljanje i organizacija	23
3.3. Procedure	25
3.4. Ljudski potencijali i obuka	26
3.5. Komunikacija i razmjena informacija	26
3.6. Sistem informacione tehnologije	26
3.7. Infrastruktura i oprema	27
4. MEĐUNARODNA SARADNJA	28
4.1. Granična policija	28
4.1.1. Pravni i regulativni okvir	29
4.1.2. Upravljanje i organizacija	29
4.1.3. Procedure	30
4.1.4. Ljudski potencijali i obuka	30
4.1.5. Komunikacija i razmjena informacija	30
4.1.6. Sistem informacione tehnologije	31
4.2. Carina	31
4.2.1. Pravni i regulativni okvir	32
4.2.2. Upravljanje i organizacija	33
4.2.3. Ljudski potencijali i obuka	33
4.2.4. Komunikacija i razmjena informacija	33
4.2.5. Sistem informacione tehnologije	33
4.3. Veterinarska inspekcija	34
4.3.1. Pravni i regulativni okvir	34
4.3.2. Upravljanje i organizacija	34
4.3.3. Procedure	34
4.3.4. Ljudski potencijali i obuka	34
4.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	34
4.3.6. Sistem informacione tehnologije	35
4.4. Fitosanitarna inspekcija	35
4.4.1. Pravni i regulativni okvir	35
4.4.2. Upravljanje i organizacija	35

4.4.3. Procedure	35
4.4.4. Ljudski potencijali i obuka	36
4.4.5. Komunikacija i razmjena informacija	36
4.4.6. Sistem informacione tehnologije	36
5. Zdravstveno-sanitarna inspekcija	37
5.1. Pravni i regulativni okvir	37
5.2. Organizacija i upravljanje	37
5.3. Procedure	37
5.4. Ljudski potencijali i obuka	38
5.5. Komunikacija i razmjena informacija	38
5.5. Sistem informacione tehnologije	38
6. MIGRACIJE, VIZE, AZIL	38
6.1. Pravni i regulativni okvir	39
6.2. Procedure	40
6.3. Ljudski potencijali i obuka	40
7. PRILOG	42

REZIME

Vlada Republike Crne Gore usvojila je Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom, za period 2006-2012.godina, 07. decembra 2006.godine. Za svaku godinu izrađivan je Akcioni plan i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije, koje je Vlada Crne Gore razmatrala, usvajala i donosila odgovarajuće zaključke u cilju održavanja dinamike sprovođenja Strategije u ovoj oblasti.

U Crnoj Gori Strategiju integrisanog upravljanja granicom (u daljem tekstu: Strategija) i Akcioni plan sprovode Ministarstvo unutarašnjih poslova i Uprava policije, Ministarstvo finansija – Uprava carina, Uprava za inspekcijske poslove -Veterinarska inspekcija i Fitosanitarna inspekcija, Ministarstvo zdravlja – Zdravstveno-sanitarna inspekcija. Za sprovođenje navedenih strateških dokumenata Vlada Crne Gore obrazovala je Međuresorsku komisiju za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje, 27.11.2007. godine, u kojoj se nalaze predstavnici ovih organa i drugih organa koji imaju nadležnost na granici.

Odlukom Vlade CG utvrđeno je da Ministarstvo unutrašnjih poslova bude nosioc saradnje i koordinacije djelovanja tijela državne uprave uključenih u sprovođenje koncepta integriranog upravljanja granicom, kao i pravnih osoba koje su poslovnim interesima vezane uz granični promet, sigurnost granice, zaštitu života i zdravlja ljudi i njihove imovine.

Uvažavajući činjenice da je u procesu pridruživanja Europskoj uniji Akcioni plan uzet kao jedan od mjerila za otvaranje Poglavlja 24. Pravda, Sloboda i Bezbjednost, potrebno je njegovo redovno godišnje ažuriranje, u svrhu trajnog praćenja napretka u ispunjavanju zadataka. U skladu s navedenim, kao i Nacionalnim programom pridruživanja Europskoj uniji, predlaže se Vladi Crne Gore usvajanje revidiranih tekstova Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana i ujedno stavljanje van snage prethodnih tekstova Strategije i Akcionog plana.

1. UVOD

1.1. Strateški okvir na području integrisanog upravljanja granicom

Crna Gora na području integrisanog upravljanja granicom kontinuirano preduzima niz aktivnosti usmjerenih na jačanju administrativnih kapaciteta nadležnih institucija. Na taj način omogućava se uspješno sprovođenje niza nacionalnih strateških dokumenata, kao i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kojim je propisana obaveza uspostavljanja sistema granične kontrole. Kao rezultat aktivnosti vezanih za proces pristupanja EU i potrebe za uređenjem granice Crne Gore, u skladu sa standardima EU na ovom području, Vlada Crne Gore usvojila je strateška dokumenta na području upravljanja granicom i to:

- Strategiju razvoja granične policije, koja je usvojena s ciljem dostizanja schengenskih standarda upravljanja granicom, novog koncepta organizacije i upravljanja ljudskim resursima granične policije, te minimalnih standarda opreme granične policije. Definisan je i program obuke granične policije.

- „Poslovnu strategiju Uprave carina Crne Gore za razvoj od 2009. - 2011.“, sa ciljem dostizanja standarda carinskih službi u Evropskoj uniji i doprinosu carine kao subjekta bezbjednosti u suzbijanju prekograničnog kriminala i zaštiti društva primjenom odgovarajućih međunarodnih konvencija i nacionalnih propisa. Izrađena je nova poslovna strategija i akcioni plan za period 2012. – 2015.

- Strategiju, koja definiše ciljeve koji se odnose na integrisano upravljanje granicama i sadrži uputstva za graničnu policiju, carinu, fitosanitarnu, veterinarsku i zdravstveno-sanitarnu inspekciju. Strategija uključuje i Akcioni plan za njeno sprovođenje, a sadrži takođe i odredbe o azilu, migracijama i vizama, s mogućnošću uključivanja i drugih državnih tijela u skladu sa potrebama. U izradi ovih dokumenata učestvovali su, osim organa državne uprave i domaćih stručnjaka, i eksperti država članica EU.

U cilju sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom, 12.novembra 2007.godine obrazovana je Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom.

Međuresorska komisija od dana svog obrazovanja, do sada, održavala je redovne i vanredne radne sastanke, na kojima je doneseno niz odluka u području upravljanja granicom te usvojen značajan broj dokumenata, uključujući i izvještaje o sprovođenju Strategije, i godišnje Akcione planove, koji su dostavljani Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

U cilju sprovođenja novog Akcionog plana na području međuresorske saradnje, obrazovaće se međuresorski stručni radni timovi: 1. Stručni radni tim za pravna pitanja, 2. Stručni radni tim za organizaciju i upravljanje i 3. Stručni radni tim za infrastrukturu, opremu i informacionu tehnologiju. O sprovođenju aktivnosti i realizaciji mjera iz Akcionog plana, uključujući i operativno sprovođenje Sporazuma o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, kojeg sprovode na lokalnom i regionalnom nivou koordinatori saradnje, navedeni timovi podnose izvještaje Međuresorskoj komisiji.

1.2. Struktura Akcionog plana

Akcioni plan sastoji se od tri nivoa saradnje: saradnja unutar organa, međuresorske i međunarodne saradnje. U svim nivoima saradnje obrađuju se sljedeća poglavlja: Pravni i regulativni okvir, Upravljanje i organizacija, Procedure, Ljudski potencijali i obuka, Komunikacija i razmjena informacija, Sistemi informacione tehnologije i Infrastruktura i oprema. Ciljevi u svakom poglavlju sadrže određene aktivnosti, odnosno mjere. Za svaku pojedinu aktivnost određen je rok za njenu realizaciju. Najveći broj aktivnosti realizovaće se do 2016. godine, a neke od njih nastaviće da se realizuju kontinuirano.

Akcioni plan prikazuje aktivnosti kroz tabele u dva dijela. U prvom dijelu nalazi se pregled aktivnosti koje se moraju preduzeti, kako bi se ostvarili ciljevi određeni Strategijom. Ovaj dio tabele sadrži naziv cilja, trenutno stanje, zahtjeve i dobre prakse EU, utvrđene potrebe, kao i aktivnosti koje treba sprovesti u cilju ostvarenja postavljenog cilja. Drugi dio tabele sadrži aktivnosti koje će se preduzeti, nosioce aktivnosti, rokove, očekivane rezultate, potrebne ljudske potencijale i okvirni budžet. Najveći dio planiranih aktivnosti obavljaće se kroz redovnu djelatnost uključenih organa, te troškovi sprovođenja tih aktivnosti nijesu posebno iskazani.

Aktivnosti sadržane u ovom dokumentu zajednički su definisali organi uključeni u integrisano upravljanje granicom Crne Gore. Planirane mjere, kao i sistem koordinacije, obezbijediće postizanje ciljeva utvrđenih Strategijom. U cilju preglednijeg prikaza sadržaja Akcionog plana, njegova struktura prati strukturu Strategije. Poglavlja Akcionog plana međusobno se dopunjavaju, te po potrebi upućuju na druge njegove dijelove i ostale relevantne dokumente.

2. SARADNJA UNUTAR ORGANA

Saradnja unutar organa ima važnu ulogu u omogućavanju bolje prohodnosti ljudi i roba preko graničnih prelaza, povećanju bezbjednosti državne granice i suzbijanju svih vidova prekograničnog kriminala. U cilju postizanja veće efikasnosti svih organa uključenih u upravljanje granicom, unutar ovog poglavlja obuhvaćene su aktivnosti koje se sprovode unutar svih uključenih organa. U potpoglavlju "Pravni i regulativni okvir" obuhvaćene su one aktivnosti koje se odnose na usklađivanje nacionalnih propisa s pravnom tekovinom EU, a obuhvaćene su i aktivnosti permanentnog praćenja propisa EU *acquisa*, kako bi se te odredbe primijenile u nacionalno zakonodavstvo.

U cilju efikasnog sprovođenja radnih procedura koje se odnose na djelokrug upravljanja granicom, potrebno je poboljšati postojeći sistem planiranja rada, izrade analize rizika, kao i organizacije rada, kako bi se postigli bolji rezultati i usklađenost s dobrom praksom EU. Iskazani su odgovarajući finansijski pokazatelji troškova s jasnim iskazivanjem komponenti koje se odnose na određeni organ.

Pretpostavka za uspješno upravljanje granicom je kadrovska popunjenost u skladu sa zadatim okvirom. Pored kadrovske popunjenosti, važan preduslov za uspješno upravljanje granicom je i odgovarajuća stručnost službenika svih organa uključenih i upravljanje granicom. U tom kontekstu potrebna je njihova stalna edukacija kroz određene vidove specijalističke obuke i stručnog usavršavanja.

Za efikasnu razmjenu informacija bitan je njihov sadržaj, pouzdanost i brzina dostupnosti onome kome je namijenjena. Na osnovu tako dobijenih informacija, postojeće sisteme ranog upozoravanja i obavješćavanja u svim organima, potrebno je dalje razvijati s ciljem pravovremene i efikasne reakcije na određeni događaj.

Kompjuterizacija radnih procesa neophodna je za uspješno postupanje svih uključenih organa. U tu svrhu potrebna je nabavka odgovarajuće informatičke tehnologije, kao i umrežavanje svih organa. Pored toga, za obavljanje poslova i zadataka potrebna je savremena tehnička oprema u skladu sa standardima i dobrom praksi EU, koju organi treba da obezbijede za svoje potrebe. Pored tehničke opreme koja direktno utiče na efikasno obavljanje poslova na granici i u unutrašnjosti države, važan preduslov je i infrastruktura za rad i smještaj državnih službenika i namještenika, koji obavljaju djelatnost na granici.

2.1. Granična policija

2.1.1. Pravni i regulativni okvir

Usklađivanje nacionalnog pravnog i regulativnog okvira s pravnom tekovinom i dobrom praksom Evropske unije je trajan zadatak. Zato je potrebno kontinuirano pratiti promjene u zakonodavstvu Evropske unije i permanentno ih implementirati u nacionalno zakonodavstvo i praksu.

2.1.2. Upravljanje, organizacija i procedure

Potrebno je sagledati postojeći ukupan broj policijskih službenika granične policije i potrebnog broja za primjenu evropske pravne tekovine po ulasku CG u EU i schengenski prostor. U tom smislu, potrebno je revidirati postojeći organizaciono-kadrovski koncept granične policije Crne Gore koji će rezultirati uvođenjem novih linija rada, te spajanjem određenih policijskih stanica u cilju njihove veće operativnosti u skladu sa dobrom praksom Evropske unije, za područje granične kontrole spoljnjih granica EU.

U tom smislu potrebno je, utvrditi organizaciju Granične policije koja će preuzeti odgovornost za obezbjeđenje spoljnjih granica EU na kopnu, sa granicom Bosnom i Hercegovinom, Republikom Srbijom, Republikom Kosovom i Republikom Albanijom. Takođe, potrebno je u cilju racionalizacije izvršiti prekategORIZACIJU graničnih prelaza na spoljnjim granicama Evropske unije.

Ministarstvo unutrašnjih poslova izradiće sveobuhvatni finansijski plan za potrebe osposobljavanja i opremanja granične policije, za preuzimanje odgovornosti za obezbjeđenje spoljnjih granica EU. Plan će se odnositi na upravljanje ljudskim potencijalima, nabavku potrebne tehničke opreme, informacione tehnologije te izgradnju infrastrukture.

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

U cilju boljeg i efikasnijeg nadzora državne granice uveden je novi sistem analize rizika u graničnoj policiji, u skladu sa FRONTEX-ovom analizom rizika. Sprovođenjem tih metoda i tehnika ispuniće se preporuke date u preambuli (tačka 8.) Schengenskog kodeksa o granicama, prema kojima se sprovođenje nadzora granice ne temelji samo na provjerama na graničnim prelazima i zaštiti granične linije, već i od procjene rizika za unutrašnju bezbjednost i procjene prijetnji koje bi mogle ugroziti bezbjednost spoljnjih granica. U svrhu sprovođenja analize rizika u radu granične policije, izrađeno je uputstvo za izradu analize rizika i obavljena osnovna obuka na nacionalnom i regionalnom nivou. Sistem planiranja i organiziranja je u skladu sa savremenim standardima struke. Mehanizmi saradnje između organizacionih jedinica regulisani su metodološkim uputstvima, a s drugim organima sporazumima o saradnji. U prethodnom periodu, na svim nivoima, održavani su sastanci, razmjenjivale su se informacije, analiziran je rad i donošene su odluke o sprovođenju operativnih akcija.

2.1.3. Ljudski potencijali i obuka

Organizacija granične policije biće uređena u skladu sa dobrom praksom Evropske unije za preuzimanja obaveza na budućim spoljnjim granicama EU. Ulaskom Crne Gore u Schengenski prostor doći će do smanjenja brojnog stanja granične policije na unutrašnjim granicama, te do njihove preraspodjele na spoljnu granicu. U skladu sa tim, potrebno je izraditi koncept tzv. kompenzacijskih mjera na budućoj unutrašnjoj granici.

Specijalistička obuka policijskih službenika granične policije sprovodi se kontinuirano. Obuka policijskih službenika za poslove granične kontrole obavlja se u skladu sa zahtjevom obveznog pohađanja specijalističke obuke za sve službenike granične policije.

Definisati prioriteta područja stručnog usavršavanja granične policije, u skladu sa iskustvima i najboljom praksom EU, i izraditi programe za područje EU i Šengenskog prava, sa posebnim osvrtom na suzbijanje krijumčarenja vozila i suzbijanje falsifikovanja dokumenata, na osnovu kojih će se, kroz određene projekte, vršiti dalja obuka instruktora-multiplikatora za sprovođenje dalje obuke na terenu.

U cilju bolje koordinacije, praćenja i usmjeravanja rada instruktora-multiplikatora na terenu, na nacionalnom nivou odrediti koordinatore za obuku granične policije, a na nivou ispostava granične policije imenovati koordinatore za obuku, sa zadatkom da izrade odgovarajuće planove realizacije, koordinacije i sprovedu seminare obuke. U cilju povećanja stručnosti u obavljanju svakodnevnih poslova i zadataka u području granične kontrole, postoji potreba za dodatnim stručnim usavršavanjem iz stranih jezika, prvenstveno engleskog jezika, obuke na temu druge linije kontrole, izdavanja viza na graničnim prelazima, te pretraživanja baza podataka.

2.1.4. Komunikacija i razmjena informacija

Uspostavljen je efikasan sistem za vertikalnu i horizontalnu razmjenu informacija na svim nivoima unutar i između organizacionih jedinica. U skladu s dobrom praksom EU sačinjen je pojednostavljeni model prikupljanja i razmjene informacija i podataka na nacionalnom i međunarodnom nivou. Razmjena informacija i podataka odvija se redovno neposrednom komunikacijom, stalnom međusobnom korespondencijom, te održavanjem sastanaka na svim nivoima, u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka i zaštiti tajnosti ličnih podataka. U razmjeni informacija između nadležnih službi Ministarstva unutrašnjih poslova (unutrašnje org.jedinice MUP-a, granične policije, kriminalističke policije, policije opšte nadležnosti i dr.), koristi se pojednostavljen sistem vertikalne i horizontalne razmjene informacija.

2.1.5. Sistem informacione tehnologije

Svi granični prelazi su uvezani u Jedinstvenu računarsku mrežu Uprave policije u okviru koje je implementiran sistem Interpol 24/7, kao i aplikacija „Granica“. Sistem ubrzava proces obavljanja graničnih provjera jer ima biometrijske čitače putnih isprava.

Takođe, potrebno je uspostaviti i crnogorsku bazu podataka o vizama, koja je u nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija. Korisnici baze podataka o vizama bili bi: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, diplomatske i konzularne misije Crne Gore u inostranstvu, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Uprava policije- Sektor granične policije, granični prelazi).

Baza podataka o vizama predstavlja evidenciju o svim poslovnim procesima viznih tijela koja učestvuju u postupcima izdavanja, poništenja, skraćivanja i produžavanja viza, i njome je ujednačeno postupanje svih tijela koja učestvuju u navedenim procesima. Istovremeno, uspostavljanjem Baze podataka o vizama olakšaće se razmjena podataka o zahtjevima za vize između viznih tijela, omogućiti jednostavniji postupak podnošenja i rješavanja zahtjeva za izdavanje viza, kao i bolja kontrola naljepnica viza. Ujedno, Crnogorska baza podataka o vizama ima za cilj sprečavanje zloupotreba u podnošenju zahtjeva, što će biti posebno važno kad se Baza podataka, kao vizni informacioni sistem Crne Gore, poveže s Viznim informacionim sistemom EU.

2.1.6. Infrastruktura i oprema

Da bi garantovala primjenu EU pravne tekovine i Šengenskih sporazuma, Crna Gora sprovođenjem Akcionog plana na svim područjima postepeno dostiže potrebne standarde. Ulaskom Crne Gore u EU, za zaštitu njenih spoljnjih granica, neophodno je izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti objekte za rad, te izgraditi objekte za smještaj policijskih službenika granične policije i službenika drugih organa koji rade na poslovima granične kontrole na graničnim prelazima i na poslovima nadzora (obezbjedenja) granice. Izgradnja Prihvatnog centra za strance i Centra za azilante, u završnoj je fazi.

U tehničkom opremanju granične policije postignut je značajan napredak. Nabavljena je značajna tehnička oprema, te izrađen plan nabavke za period od 2013. do 2016. godine. Opremanjem granične policije bitno je poboljšana efikasnost i mobilnost. Prioritetno će se nabaviti tehnička oprema za potrebe Ispostave granične pomorske policije, koja obavlja poslove nadzora državne granice na moru i jezerima, te vozila za nadzor državne granice na kopnu. Pored toga, kroz Kapitalni budžet i putem donatorske podrške neophodno je izvršiti nabavku nedostajuće tehničke opreme potrebne za rad granične policije u skladu sa Šengenskim standardima.

2.1. GRANIČNA POLICIJA

Područje saradnje	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
2.1.1. Pravni i regulativni okvir	Pravni i regulativni okvir nije u potpunosti usklađen s zakonodavstvom EU i dobrom praksom.	U području upravljanja granicama potrebno je nacionalno zakonodavstvo uskladiti s EU zakonodavstvom te zahtjevima i dobrom praksom Evropske unije, u prvom redu Šengenskim kodeksom o granicama i Šengenskim katalogom „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvat, preporuke i najbolja praksa“.	1.Uporediti postojeći pravni regulativni okvir koji je u nadležnosti Granične policije sa zahtjevima i dobrom praksom EU. 2.Permanentno pratiti promjene u zakonodavstvu Evropske unije i implementirati ih u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 3. Izvršiti izmjene i dopune Zakona o graničnoj kontroli i podzakonskih akata i uskladiti ga sa Uredbom (EZ-a) br. 562/2006 Europskog parlamenta i vijeća od 15. marta 2006. godine (Schengenski kodeks o granicama).	Harmonizovati pravni i regulativni okvir iz nadležnosti Granične policije i uskladiti sa standardima i dobrom praksom EU.	2013.god. i u kontinuitetu	MUP – Sektor za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor u saradnji sa Odjeljenjem za IUGiGP i Uprava policije - Sektor granične policije

2.1.2. Upravljanje i organizacija	Postojeći sistem organizacije i planiranja rada nije sistemski izgrađen u skladu sa savremenim međunarodnim standardima struke.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalog „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i dobra praksa“	1.Sprovediti proceduru organizacije, odabira i obuke službenika Granične policije za suzbijanje prekograničnog kriminala. 2.Otpočeti sa priprema za organizaciju nadzora buduće unutrašnje granice. 3.Implementirati sistem analize rizika u Graničnoj policiji. 4.Izvršiti pripreme za sprovođenje procedura organizacije novih radnih mjesta u Graničnoj policiji.	Izmjena organizacije i načina rada i poboljšanje sistema organizovanja i planiranja rada Granične policije	Kontinuirano	MUP – Uprava policije, Sektor granične policije
	Kontrola sprovođenja Strategije IUG na regionalnom i lokalnom nivou je neadekvatna.	Nadzor kojim se kontroliše sprovođenje sistema integrisanog upravljanja granicama EU je jasno definisan direktivama i najboljom praksom EU.	Unaprijediti nadzorne sisteme kojima se kontroliše sprovođenje Strategije IUG na regionalnom i lokalnom nivou na GP-ima.	Unaprijediti nadzorne sisteme u sprovođenju Strategije IUG.	2013. god.	MUP - Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije IUG i Akcionog plana za njeno sprovođenje (Stručni tim)
	U okviru Budžetskih sredstava namijenjenih za potrebe integrisanog upravljanja granicom, gazdovanje, izgradnju i rekonstrukciju postojeće infrastrukture na graničnim prelazima i za potrebe Granične policije, nije izrađen finansijski plan.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalog „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“	1.Izraditi finansijski plan za potrebe integrisanog upravljanja granicom i Granične policije. 2.Kontinuirano pratiti realizaciju finansijskog plana za potrebe IUG i Granične policije.	Obezbjedenje finansijskih sredstva na osnovu finansijskog plana za potrebe IUG i Granične policije.	2013.god. i u kontinuitetu	MUP-Odjeljenje za IUGiGP i Uprava policije - Sektor granične policije
2.1.2. Procedure	Urađen je Nacrt zajedničkog priručnika o procedurama rada graničnih službi na graničnim prelazima u skladu sa dobrom praksom EU.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“	1. Izraditi novi metodološki priručnik za Graničnu policiju o procedurama rada. 2. Uraditi metodologiju rada za Graničnu policiju, kao sastavni dio Zajedničkog priručnika o procedurama rada graničnih službi na graničnim prelazima.	Precizno i jasno definisati procedure rada Granične policije usklađene s najboljom praksom EU.	2013.god.	MUP - Uprava policije, Sektor granične policije, u saradnji sa Odjeljenjem IUGiGP,
2.1.3. Ljudski potencijali i obuka	U toku je implementacija Projekta „Rad Granične policije u zajednici“. Ne postoji plan popune i rasporeda Granične policije u skladu sa definisanim kriterijumima kontrole i nadzora spoljnjih granica EU.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“ jasno definišu potrebe kadrovske popunjenosti Granične policije. Zahtijeva se jasan koncept obuke koja pokriva operativne vještine, poznavanje propisa, jezika itd. Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - preporuke i najbolja praksa, EU nastavni plan obuke (Core Curriculum) za obuku granične policije.	1.Izraditi plan sa potrebnim brojem stručnih i dobro obučanih policijskih službenika za nadzor budućih spoljnjih granica EU. 2.Izraditi plan sa potrebnim brojem stručnih i dobro obučanih policijskih službenika za nadzor budućih unutrašnjih granica (kompenzacijske mjere). 3.Kontinuirano implementirati plan popune Granične policije novim kadrovima u skladu sa planovima za nadzor budućih spoljnjih i unutrašnjih granica (kompenzacijske mjere) EU. 4.Planirati specijalističku obuku za policijske	Planski definisati obuku službenika granične policije i instruktora-multiplikatora za nadzor budućih unutrašnjih i spoljnjih granica EU. Sistemske sprovoditi mjere upravljanja i rasporeda ljudskim potencijalima u Graničnoj policiji. Planski definisati nadzor budućih unutrašnjih i spoljnjih granica EU.	2013.god. i kontinuirano	MUP - Uprava policije, Sektor granične policije i Policijska akademija

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

			službenike Granične policije za nadzor budućih spoljnjih i unutrašnjih granica (kompenzacijske mjere) EU. 5.Kontinuirano sprovoditi stručno usavršavanje pripadnika Granične policije uvođenjem novih područja stručnog usavršavanja, kao i obučiti instruktore - multiplikatore. 6.Permanentno ažurirati Nastavni plan i program obuke sa standardima EU u oblasti bezbjednosti granica. 7.Nastaviti sa implementacijom Projekta „Rad Granične policije u zajednici“.			
2.1.4. Komunikacija i razmjena informacija	U skladu sa konceptom analize rizika u Graničnoj policiji, izrađena su interna uputstva kojima su definisana područja analize, rokovi izrade, nadležnost, organizacija, kao i sistem razmjene podataka	Sedmični i mjesečni izvještaji o analizi rizika i studije o karakterističnim slučajevima dostavljaju se Graničnoj policiji. Takođe, utvrđeni su postupci za izradu statističkih podataka i za izvještavanje na svim nivoima, po uzoru na rezultate analize rizika FRONTEX –a. Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvat, preporuke i najbolja praksa“	1. Utvrditi postupke za izradu statističkih podataka i za izvještavanje na svim nivoima, po uzoru na rezultate analize rizika FRONTEX –a. 2. Pratiti sprovođenje utvrđenog sistema analize rizika u Graničnoj policiji na osnovu Uputstva. 3. Razviti sistem ranog upozorenja i obaveštavanja, koji će biti usklađen s međunarodnim sistemom u skladu sa odredbama FRONTEX-a.	Uspostaviti nacionalni sistem ranog upozorenja i obaveštavanja koji će biti povezan s međunarodnim sistemom. Pratiti razvoj IT tehnologije. Uspostaviti sistem ranog upozorenja i obaveštavanja kroz izradu analize rizika i drugih analitičkih sistema.	2013.god. i kontinuirano	MUP- Služba za informacione tehnologije, Uprava policije-Sektor granične policije, Odjeljenje za IUGiGP,

2.1.5. Sistem informacione tehnologije	Svi granični prelazi uvezani su Jedinstvenu mrežu MUP-a - Uprave policije u okviru koje je implementiran sistem Interpol 24/7, kao i aplikacija „Granica“. Jedinstveni informacioni sistem za upravljanje državnom granicom implementira se u skladu s postavljenim planom. U pripremi je projekat razvoja AFIS sistema za potrebe azila i granične policije, kao i pripreme za uspostavljanje EURODAC sistema. Takođe, u toku su pripreme za prilagođavanje ŠIS-a i pripreme za ustrojavanje sistema SIRENA.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvat, preporuke i najbolja praksa“ (posebno katalozi za SIS i SIRENE).	1. Pripremiti potrebne aplikacije za radni proces Granične policije. 2. Opremiti granične prelaze dodatnom opremom u skladu s Jedinstvenim informacionim sistemom MUP-a – Uprave policije i za upravljanje državnom granicom. 3. Instalirati potrebnu informatičku opremu i aplikacije u ispostavama granične policije.	Poboljšati radni proces Granične policije i njenu efikasnost. Svi granični prelazi na budućim spoljnim granicama EU koristeće Jedinstveni informacioni sistem za upravljanje državnom granicom kompatibilan sa informacionim sistemima EU. Sve jedinice Granične policije povezane su u Jedinstveni informacioni sistem za upravljanje državnom granicom, internet sistemom sa mogućnošću korišćenja interneta i e-pošte.	Kontinuirano	MUP- Služba za informacione tehnologije, Uprava policije-Sektor granične policije, Odjeljenje za IUGiGP,
2.1.6. Infrastruktura i oprema	Infrastruktura i oprema na graničnim prelazima, i pored postignutih značajnih rezultata, nije u potpunosti u skladu sa zahtjevima EU (U Izveštaju o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije IUG za period 2006-2012.godina, dat je prikaz izgrađenosti i opremljenosti graničnih prelaza, u skladu sa Uredbom o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi).	Granična policija mora biti adekvatno opremljena za obavljanje poslova granične kontrole, u skladu sa Šengenskim kodeksom o granicama, Šengenskim katalozima - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvat, preporuke i najbolja praksa“	1. Odrediti lokacije i pripremiti tehničku dokumentaciju za objekte granične policije duž granične linije i granične prelaze, na budućim spoljnim granicama EU, koje je potrebno izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti. 2. Izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti određene objekte za rad i smještaj Granične policije. 3. Nabaviti i staviti u operativnu upotrebu opremu za nadzor kopnene državne granice. 4. Nabavka plovila za nadzor morske, jezerske i riječne granice.	Izgraditi i rekonstruisati postojeću infrastrukturu na graničnim prelazima i na graničnoj liniji i izvršiti nabavku potrebne opreme za nadzor državne granice u skladu sa standardima EU.	2013.g i u kontinuitetu	MUP - Odjeljenje za IUGiGP, Uprava policije - Sektor granične policije

	Granični prelazi, trenutno, nijesu u potpunosti opremljeni potrebnom opremom za otkrivanje falsifikovanih putnih isprava i viza u skladu sa utvrđenim standardima. Međutim, nabavka i instaliranje se sprovode u skladu s planom opremanja.		Opremiti sve granične prelaze potrebnom opremom za otkrivanje falsifikovanih putnih isprava i viza.	Opremiti sve granične prelaze sa neophodnom opremom za otkrivanje falsifikovanih isprava i viza.	2013-2014g.	MUP- Odjeljenje za IUGiGP, Uprava policije- Sektor granične policije
	Do sada su implementirane tri faze, od pet faza izgradnje Sistema elektronskog nadzora državne granice.		Nastaviti implementaciju Projekta elektronskog nadzora državne granice.	Adekvatno obezbjeđenje državne granice na moru i Skadarskom jezeru.	2013.god.	MUP- Uprava policije- Sektor granične policije
	U skladu sa Sporazumom o određivanju GP-a sa BiH, urađen je Elaborat zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva.		1. Implementacija Elaborata zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva. 2. Izrada Elaborata o zarušavanju na granici sa Srbijom, R.Hrvatskom, R.Kosovom i R.Albanijom.	Adekvatno obezbjeđenje zelene granice.	2013.god.	MUP- Uprava policije- Sektor granične policije, Odjeljenje za IUGiGP,

2.2 UPRAVA CARINA

Usklađivanje carinskih propisa sa regulativom Evropske unije u ovoj oblasti je trajan zadatak. Potrebno je kontinuirano pratiti promjene u zakonodavstvu Evropske unije i permanentno ih implementirati u nacionalno zakonodavstvo i praksu.

2.2.2. Upravljanje, organizacija i procedure

Potrebno je sagledati postojeći ukupan broj carinskih službenika i potrebnog broja za primjenu evropske pravne tekovine po ulasku CG u EU. U tom smislu, potrebno je revidirati postojeći organizaciono-kadrovski koncept carinske službe koji će rezultirati popunjavanju nedostajućih kapaciteta i optimalnom rasporedu carinskih službenika, za područje carinske kontrole spoljnjih granica EU.

U tom smislu potrebno je, utvrditi novu organizaciju Uprave carina koja će preuzeti odgovornost za promet roba na spoljnjim granicama EU na kopnu, sa BiH, Republikom Srbijom, Republikom Kosovom i Republikom Albanijom. Takođe, potrebno je u cilju racionalizacije izvršiti prekategoriizaciju graničnih prelaza na spoljnjim granicama Evropske unije.

Ministarstvo finansija-Uprava carina i Ministarstvo unutrašnjih poslova-Odjeljenje za integrisano upravljanje granicom i graničnim prelazima izradiće sveobuhvatni finansijski plan za potrebe osposobljavanja i opremanja carinske službe, za preuzimanje odgovornosti za obezbjeđenje legalnog prometa roba na spoljnjim granicama EU. Plan će se odnositi na upravljanje ljudskim potencijalima, nabavku potrebne tehničke opreme, informacione tehnologije te izgradnju infrastrukture.

U cilju obezbjeđenje legalnog prometa roba i efikasnijeg rada carinske službe uvodi se novi sistem analize rizika, u skladu sa sistemima za analizu rizika u carinskim službama država članica EU. Sprovedenjem tih metoda i tehnika ispuniće se dio preporuka datih u carinskim smjernicama EU(EU Customs Blueprints), prema kojima se kontrole roba sprovode selektivno i ciljano na osnovu parametara unijetih u sistem analize rizika. Sistem planiranja i organizovanja je u skladu sa savremenim standardima struke. Mehanizmi saradnje između organizacionih jedinica regulisani su metodološkim uputstvima, a s drugim organima sporazumima o saradnji. U prethodnom periodu, na svim nivoima, održavani su sastanci, razmjenjivale su se informacije, analiziran je rad i donošene su odluke o sprovođenju operativnih akcija.

2.2.4. Ljudski potencijali i obuka

Organizacija carinske službe biće uređena u skladu sa dobrom praksom Evropske unije za preuzimanja obaveza na budućim spoljnjim granicama EU. Ulaskom Crne Gore u EU doći će do preraspodjele carinskih službenika. U skladu sa tim, potrebno je izraditi plan preraspodjele carinskih službenika.

Usavršavanje i osposobljavanje službenika Uprave carina odvija se kroz:

- I. Obuke i osposobljavanje službenika koju vrši samostalno Uprava carina
- II. Obuke i osposobljavanje službenika koju vrši Uprava carina u saradnji sa Upravom za kadrove;
- III. Obuke i usavršavanje službenika, koju Uprava carina vrši u saradnji sa savremenim carinskim službama i organima s kojima ima usku povezanost i saradnju.
- IV. Obuke službenika koju stručni timovi Policijske akademije, organizuju u saradnji sa Upravom carina.

Definisani su prioriteti područja stručnog usavršavanja službenika Uprave carina, te u skladu sa iskustvima i najboljom praksom EU, izrađena je Strategija obuke Uprave carina.

Posebna pažnja će biti usmjerena na stručno usvršavanje iz oblasti: poznavanja stranih jezika, suzbijanja krijumčarenja (naročito narkotika, oružja, robe dvostruke namjene...), obavještajnog rada, tranzitnog postupka, korišćenja specijalnih uređaja, analize rizika, intelektualne svojine, integriteta i borbe protiv korupcije i dr, u skladu sa Strategijom obuke UC.

2.2.5. Komunikacija i razmjena informacija

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

Uspostavljen je efikasan sistem za vertikalnu i horizontalnu razmjenu informacija na svim nivoima unutar i između organizacionih jedinica. Razmjena informacija i podataka odvija se redovno neposrednom komunikacijom, stalnom međusobnom korespondencijom, te održavanjem sastanaka na svim nivoima, u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka i zaštiti tajnosti ličnih podataka.

2.2.6. Sistem informacione tehnologije

Svi granični prelazi su povezani u okviru carinskog Informacionog sistema Uprave carina.

Za povezivanje carinskih lokacija u jedinstveni informacioni sistem, iskorišćen je sistem prenosa crnogorskog Telekom (gdje god je to bilo moguće, odnosno tamo gdje je Telekom imao razvijenu svoju infrastrukturu). Na lokacijama gdje Telekom nije mogao da ponudi svoj servis, Uprava carina je iskoristila pokrivenost tih lokacija sa signalom mobilne telefonije i sa lokalnim provajderima omogućila konekciju tih carinskih lokacija na Carinski informacioni sistem (CIS). Uprava carina je takođe jednim dijelom svoje udaljene lokacije u CIS povezala i preko mreže Uprave policije sa kojom Uprava carina ima direktnu vezu preko optičkog kabla. Carinske lokacije na željezničkim stanicama u pojedinim gradovima su povezane preko mrežne infrastructure Željeznice Crne Gore sa kojom Uprava carina takođe ima direktnu vezu preko optičkog kabla.

2.2.7. Infrastruktura i oprema

Ulaskom Crne Gore u EU, za zaštitu njenih spoljnjih granica, neophodno je izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti objekte za rad, te izgraditi objekte za smještaj carinskih službenika i službenika drugih organa koji rade na poslovima granične kontrole na graničnim prelazima.

U tehničkom opremanju postignut je značajan napredak. Nabavljena je značajna tehnička oprema, te izrađen plan nabavke za period od 2013. do 2016. godine. Značajnim opremanjem bitno je poboljšana njezina efikasnost i mobilnost.

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Očekivani rezultati / pokazatelji uspjehnosti	Rok	Nosilac aktivnosti
2.2.1 Pravni i regulativni okvir	Carinski propisi uglavnom su usklađeni sa EU zakonodavstvom.	Uraditi novi Zakon o carinskoj službi u skladu sa preporukama EU.	1. Permanentno pratiti promjene u zakonodavstvu EU te ih implementirati u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 2. Izmijeniti Zakonik o krivičnom postupku 3. Donijeti podzakonske propise za sprovođenje Zakona o carinskoj službi.	Zakon o carinskoj službi i propisi donijeti na osnovu ovog zakona. Izmjena i dopuna Zakonika o krivičnom postupku.	2014.god	Ministarstvo finansija, Uprava carina i Ministarstvo pravde
2.2.2. Upravljanje i organizacija	Investicije i ljudski resursi planirani su u okviru državnog budžeta za narednu budžetsku godinu.	Uspostavljen je plan za upravljanje koji sadrži: Inventar postojeće i potrebne opreme; plan za stručno usavršavanje službenika. Radni rasporedi za službenike na graničnim prelazima i unutrašnjim carinskim ispostavama. Za upotrebu specijalističke opreme, sačinjen je poseban plan, na osnovu rezultata analize rizika.	1.Pripremiti i stalno ažurirati plan za investicije i upravljanje ljudskim potencijalima.	Funkcionalni i realni planovi za upravljanje raspoloživim resursima. Na osnovu planova za upravljanje, omogućeni su adekvatni potencijali, oprema kao i stručnjaci koji koriste tu opremu	kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
	Donijet je adekvatan zakonski okvir za uspostavljanje mobilnih jedinica. Potrebno je proširiti ovlašćenja carinskih službenika mobilnih jedinica	Zakon o carinskoj službi daje mogućnosti da mobilne jedinice vrše kontrolu primjenjujući posebna ovlašćenja.	1.Carinske mobilne jedinice, u saradnji sa drugim nadležnim organima, učestvuju u suzbijanju nelegalnih aktivnosti na carinskom području Crne Gore. Propisati Zakonom o carinskoj službi posebna ovlašćenja carinskih službenika.	Mobilne jedinice Uprave carina vrše kontrolu i sprečavaju nelegalne aktivnosti na carinskom području Crne Gore. Carinski službenici imaju posebna ovlašćenja.	2014.god.	Ministarstvo finansija, Uprava carina

2.2.3. Procedure	Puštanje komercijalne robe u slobodan promet moguće je na 18 graničnih ispostava.	Puštanje komercijalne robe u slobodan promet moguće je na svim graničnim prelazima prve kategorije.	1.Pripremiti i redovno ažurirati plan za sprovođenje carinjenja na granici, u pogledu infrastrukture i opreme, kao i priručnika o procedurama i dostavljati ih službenicima radi sprovođenja.	Plan za carinjenje roba na graničnim prelazima izrađen je i ažuriran, kao i Priručnik o procedurama i dostavljen je službenicima na sprovođenje. Carinjenje robe i potpuna carinska kontrola može se obavljati na graničnom prelazu 24 sata.	kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
	Planovi za postupanje u vanrednim situacijama nijesu urađeni.	Izraditi planove za postupanje u vanrednim situacijama, kako na graničnim prelazima, tako i u zemlji.	1.Identifikovati moguće vanredne situacije 2.Na osnovu prepoznatih vanrednih situacija, pripremiti planove za postupanje u tim situacijama, kojim treba definisati uputstva o postupanju i uvježbati postupak. 3.Redovno ažurirati planove za postupanje u vanrednim situacijama.	Pripremljeni planovi za postupanje u vanrednim situacijama.	2014 god.	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.4. Ljudski potencijali i obuka	Pripremljen je program obuke predavača i nastavni plan. Sistem unapređenja je uspostavljen.	Grupa eksperata prati i unapređuje obavljanje zadataka službenika.	1. Pripremiti i ažurirati plan razvoja ljudskih potencijala, njihove obuke i razviti sistem unapređenja. 2. Pripremiti plan obuke za mobilne carinske jedinice. 3. U cilju kvalitetnog sprovođenja mjera zaštite plave i zelene granice, ovlašćeni carinski službenici moraju proći specijalističku obuku.	Redovno pripremljeni godišnji planovi obuke. Ovlašćeni carinski službenici su uspješno realizovali specijalističku obuku. Priručnici za obuku su dostupni službenicima za sprovođenje. Priručnik za postupanje carinskih službenika i procedure na graničnim prelazima, je dostupan carinskim službenicima. Metodologija rada koordinacionih timova za sprovođenje Strategije IUG na regionalnom nivou i stručnih timova na graničnim prelazima je urađena i dostavljena svim koordinatorima. Takođe, urađen je Poseban sporazum o kućnom redu na graničnim prelazima i dostavljen na korišćenje svima. Službenici Uprave carina su motivisani i dobro obučeni za postupanje u carinskim poslovima i procedura-ma.	kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.5. Komunikacija i razmjena informacija	Komunikacija između Uprave carina i područnih organizacionih jedinica obavlja se putem e-maila, telefona i faksa.	Redovno se održavaju sastanci na svim nivoima na kojima se razmjenjuju iskustva.	1. Održavati redovne sastanke na svim nivoima.	Redovno se pripremaju uputstva za pripremu mjesečnih sastanaka, u cilju operativno – analitičkog praćenja problematike i na osnovu toga se usmjerava rad organizacionih jedinica Uprave carina. Unaprijeđena je razmjena informacija između carinskih službenika kroz redovne sastanke.	kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
	Unaprijeđena je web stranica Uprave carina www.upravacarina.me koja je pripremljena sa ciljem informisanja javnosti o aktivnostima Uprave carina.	Urađena je posebna web stranica na Internetu sa informacijama u vezi s carinskim postupcima. Takođe, dostupne su određene brošure korisnicima, za putnike, vozila i robe.	1.Ažurirati web stranicu, kako bi dodatno pojasnili carinske procedure.	Sporazumom sa zainteresovanim subjektima poboljšati komunikaciju u carinskim postupcima. Građanima je obezbijeđen jednostavan pristup informacija-ma u vezi sa carinskim postupcima.		Ministarstvo finansija, Uprava carina

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	Služba za odnose s javnošću permanentno upoznaje javnost sa informacijama iz djelokruga rada Uprave carina, a od značaja su za građane.	Carinski službenici nadležni za odnose s javnošću imaju osnovno obrazovanje na tom polju.	1.Pripremiti priručnik radnih postupaka	Pripremljen je priručnik radnih postupaka. Jačanje povjerenja javnosti u Upravu carina koja djelotvorno i efikasno vrši svoje zadatke, a prije svega zaštite privrede i građana od krijumčarenja i prevara.	2014. god.	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.6. Sistemi informacione tehnologije	IT sistem nije u potpunosti usklađen s EU standardima.	Za obezbjeđenje informacionih sistema između EU i njenih članica postoje tehnički i ljudski potencijali.	1.Nabavka potrebne IT opreme i aplikacija. 2.Obuka službenika u pogledu sistemskih poboljšanja.	Plan obuke u pogledu poboljšanja sistema je sproveden. IT sistemi su kompatibilni sa EU sistemom.	2016. god.	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.7. Infrastruktura i oprema	Postojeća infrastruktura i oprema Uprave carina ne omogućava efikasno i sveobuhvatno izvršavanje zadataka, kako na graničnim prelazima tako i na cijelom carinskom području CG.	Opremljenost i osposobljenost carinskih službi zemalja članica Evropske unije, treba da bude mjerilo za realizaciju ovog cilja. U realizaciji ovog cilja, treba koristiti iskustva sa studijskih putovanja, u okviru Projekta "Integrisano upravljanje granicom".	1.Izvršiti nabavku opreme za granične prelaze. 2.Nabaviti opremu za mobilne jedinice. 3.Nabaviti odgovarajuću opremu za efikasan carinski nadzor na moru, željeznici i jezeru.	Granični prelazi opremljeni su potrebnom opremom u skladu sa standardima EU i Uredbom o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi. Mobilne jedinice opremljene su u skladu sa standardima EU. Uprava carina posjeduje opremu za carinski nadzor na moru, željeznici i jezeru..	kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

2.3. Veterinarska inspekcija

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
2.3.1. Pravni i regulativni okvir	Crnogorsko veterinarsko zakonodavstvo u vezi sa međunarodnim prometom životinja, hrane za životinje i proizvoda životinjskog porijekla samo okvirno je usklađeno sa EU zakonodavstvom	Odluke Komisije i uredbe utemeljene na njima predstavljaju osnovu za zakonodavni okvir i najbolje prakse za režim Granične veterinarske inspekcije i podjelu odgovornosti u EU.	1. Pripremiti zakonodavstvo koje će biti u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom i najboljim praksama EU. 2. Kontinuirano pratiti promjene u pravnom sistemu (EU Acquis) i najboljim praksama EU. 3. Priprema propisa iz oblasti veterine i bezbjednosti hrane. 4. Usklađivanje postojećih propisa u skladu s izmjenama i dopunama relevantnog zakonodavstva EU.	Nacionalni propisi Zakon o veterinarstvu i Zakon o bezbjednosti hrane u potpunosti uskladiti sa zakonodavstvom EU i obezbijediti njegovo sprovođenje u skladu sa najboljim praksama EU.	Kotinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.2. Upravljanje i organizacija	Organizacija Veterinarske inspekcije nije u potpunosti u skladu sa zakonodavstvom i najboljim praksama u EU: Granični prelazi na kojima je organizovana granična Veterinarska inspekcija nijesu izgrađeni u skladu sa EU standardima i važećim nacionalnim Pravilnikom o tehničkim zahtjevima za granična inspekcijska mjesta. Izražen je nedovoljan broj zaposlenih veterinarstvenih inspektora zaduženih za graničnu kontrolu i zbog toga se na GP ne može uvijek izvršiti siguran veterinarski pregled pošiljke već se pošiljka upućuje na dodatni pregled na mjestu krajnje destinacije – objekat skladištenja u unutrašnjosti zemlje.	Režim rada Veterinarske inspekcije zasniva se na mreži Granične veterinarske inspekcije, inspekcijski kapaciteti određeni su za veterinarsku kontrolu pošiljaka koje ulaze u EU iz zemalja koje nijesu članice EU. Granična veterinarska inspekcija sprovodi preglede na granici, uz određene mjere, koje obavljaju veterinari u unutrašnjosti zemlje.	1. Urediti sistem rada granične veterinarske inspekcije u skladu sa zakonodavstvom EU i najboljim praksama. 2. Preduzeti mjere na daljoj decentralizaciji procesa donošenja odluka. 3. Dalje unapređenje administrativnih kapaciteta nacionalne službe za veterinu i bezbjednost hrane. 4. U skladu sa realno utvrđenim potrebama potrebno je nastaviti s dodatnim zapošljavanjem graničnih veterinarskih inspektora.	Organizovati Graničnu veterinarsku inspekciju u skladu sa zahtjevima EU. Decentralizovati proces donošenja odluka.	2013.g i u kontinuitetu	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.3.	Procedure se ne sprovode u potpunosti u	U skladu sa relevantnim EU zakonodavstvom granični veterinarski pregledi obavljaju se i	1. Sprovesti adekvatne procedure u skladu sa zahtjevima EU.	Procedure Granične veterinarske inspekcije u odnosu na saradnju unutar	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

Procedure	skladu sa zahtjevima EU zakonodavstva zbog nedostatka adekvatnih kapaciteta na GP.	završavaju na GP, u postorijama Granične veterinarske inspekcije. U posebnim slučajevima sprovodi se veterinarska kontrola u unutrašnjosti zemlje.		službe sprovoditi u skladu sa relevantnim EU zakonodavstvom.		uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.4 . Ljudski potencijali i obuka	Broj graničnih veterinarskih inspektora nije dovoljan da omogući primjereno vršenje veterinarske granične kontrole. Radno vrijeme nije određeno u skladu sa propisima EU. Trenutno postoji 9 graničnih veterinarskih inspektora, koji obavljaju veterinarske preglede na graničnim prelazima	U skladu sa relevantnim EU zakonodavstvom planira se broj graničnih veterinarskih inspektora dovoljan da omogući primjereno vršenje veterinarske granične kontrole kao i njihovo radno vrijeme.	1. Pripremiti i sprovesti plan koji će obezbijediti dovoljan broj ljudskih potencijala za buduće granične inspekcijske kontrole. 2. Izrada godišnjeg plana treninga veterinarskih graničnih inspektora 3. Nastavak kontinuiranog osposobljavanja i obnavljanja stečenog znanja veterinarskih graničnih inspektora.	Uspostaviti plan potreba ljudskih potencijala za buduće veterinarske kontrole i obezbijediti dovoljan broj službenika koji omogućava adekvatno sprovođenje granične veterinarske kontrole	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
	Izvršena je analiza postojeće obuke i procjena potreba za buduće obuke za granične veterinarske inspektore.	Sprovodi se permanentna obuka za granične veterinarske inspektore u skladu sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	Organizovati obuku za granične veterinarske inspektore u skladu sa planom obuke koji se primjenjuje EU.	Granične veterinarske inspektore obučiti u skladu sa zahtjevima EU i procedurama koji se odnose na Graničnu veterinarsku inspekciju EU.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	Interna baza podataka TRACES sistema je dostupna. Sprovedena je početna obuka za korišćenje ovog sistema ali je ograničena primjena zbog neopremljenosti prelaza i nepostojanja legislaive o dokumentu za prijavljivanje pošiljki.	EU elektronski informacioni sistem TRACES trenutno pruža mogućnost korištenja CVED-dokumenta za elektronsko pred-izvješćavanje i prikupljanje statističkih podataka u EU. U budućnosti TRACES će sadržavati zakonodavstvo EU u vezi Veterinarske granične inspekcije, RASFF sistem i informacije o odbijenim pošiljkama.	1. Prilagoditi interne baze podataka Granične veterinarske inspekcije. 2. Obezbijediti internet komunikaciju dostupnu svim graničnim veterinarskim inspektorima na graničnim prelazima kao i TRACES sistem. 3. Sprovesti dodatne obuke za Traces SISTEM. 4. Donijeti neophodne propise. 5. Ažurirati priručnik o komunikaciji i razmjeni informacija.	Uspostaviti interne baze podataka Granične veterinarske inspekcije koje sadrže relevantne informacije dostupne graničnim veterinarskim inspektorima u skladu sa standardima EU. Organizovati komunikaciju i razmjenu informacija na efikasan način, kako bi se omogućio brzi protok informacija o rizicima po zdravlje ljudi i životinja u skladu sa standardima EU. Uspostaviti brzi sistem razmjene informacija između graničnih veterinarskih inspektora i Veterinarske uprave.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.6. Sistem informacione tehnologije	Sofisticirana IT tehnologija nije dostupna na svim GP na kojima se vrši veterinarska kontrola	Uspostavljen sofisticiran sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola.	Uspostaviti sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola.	Na svim GP na kojima se vrši veterinarska granična kontrola uspostaviti sofisticiranu IT tehnologiju.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.7. Infrastruktura i oprema	Infrastruktura i oprema na graničnim prelazima na kojima se vrši granična veterinarska	Granični prelazi na kojima se obavlja veterinarska kontrola moraju zadovoljavati standarde u skladu sa direktivama EU.	1. Odrediti lokacije i pripremiti tehničku dokumentaciju za objekte granične veterinarske inspekcije na postojećim graničnim prelazima, kao i na budućim	Stvoriti uslove na graničnim prelazima za vršenje veterinarske kontrole u skladu sa zahtjevima EU.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	kontrola ne zadovoljavaju standarde i uslove neophodne za vršenje procedura veterinarske kontrole.		spoljnjim granicama EU, koje je potrebno izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti. 2. Izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti određene objekte za rad i smještaj graničnih veterinarskih inspektora.			inspekcijske poslove, u saradnji sa MUP

2.4. Fitosanitarna inspekcija

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
2.4.1. Pravni i regulativni okvir	Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja i podzakonski propisi iz područja zdravstvene zaštite bilja okvirno su usklađeni sa zakonodavstvom EU.	Područje zdravstvene zaštite bilja u EU regulisano je Direktivom 2000/29/EZ i drugim direktivama, odlukama i uredbama	1. Priprema preostalih propisa iz područja zdravstvene zaštite bilja. 2. Usklađivanje postojećih propisa u skladu s izmjenama i dopunama relevantnog zakonodavstva EU.	Uskladiti crnogorsko zakonodavstvo iz oblasti zdravstvene zaštite bilja sa zakonodavstvom EU.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.4.2. Upravljanje i organizacija	Uz zdravstvenu kontrolu bilja u međunarodnom saobraćaju, granična fitosanitarna inspekcija preuzima i zdravstveni nadzor nad određenim vrstama bilja i biljnim proizvodima na mjestu proizvodnje i na tržištu u unutrašnjosti zemlje.	Zdravstvena kontrola bilja u međunarodnom prometu i pri prometu na teritoriju EU obavlja se u skladu s relevantnim EU zakonodavstvom.	1. Dalje unapređenje administrativnih kapaciteta inspekcije za zdravstvenu zaštitu bilja. 2. U skladu sa realno utvrđenim potrebama na terenu potrebno je nastaviti s dodatnim zapošljavanjem fitosanitarnih inspektora. 3. U skladu s preporukama, a na osnovu unaprijed osmišljenog plana unutar Fitosanitarne uprave, potrebno je sprovesti nadzor nad radom fitosanitarnih inspektora na terenu, po sistemu subordinacije.	Uspostaviti efikasan administrativni sistem granične fitosanitarne inspekcije za zdravstvenu zaštitu bilja u skladu s pravilima EU. Odgovornosti i nadležnosti fitosanitarne inspekcijske službe jasno su definisane i proširene.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.4.3. Procedure	Granični fitosanitarni inspektori obavljaju procedure fitosanitarnog pregleda na graničnim prelazima u skladu sa svojim ovlaštenjima. Nije izrađen Priručnik za fitosanitarne inspektore.	Procedure obavljanja pregleda vrše se na odgovarajući način u skladu sa zahtjevima EU i međunarodnim normama.	Izraditi priručnik za fitosanitarne inspektore u skladu sa zahtjevima EU i međunarodnim normama i redovno ga ažurirati u skladu s izmjenama i dopunama nacionalnog zakonodavstva usklađenog sa zakonodavstvom EU.	Procedure koje se odnose na obavljanje fitosanitarnog pregleda na odgovarajući način u skladu s EU zakonodavstvom, definisane su u Priručniku za fitosanitarne inspektore.	2013.god.	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.4.4. Ljudski potencijali i obuka	Službenici Fitosanitarne inspekcije uglavnom su usvojili potrebna znanja.	Inspekcijska služba obučena je za obavljanje fitosanitarnih pregleda u skladu sa zahtjevima EU i međunarodnim normama.	1. Izraditi godišnji plan obuke i trening fitosanitarnih inspektora. 2. Nastaviti kontinuirano osposobljavanje i obnavljanje stečenog znanja fitosanitarnih inspektora.	Permanentno osposobljavanje i obnavljanje stečenog znanja fitosanitarnih inspektora obavljati u skladu sa godišnjim planom obuke i treninga.	2013.g i u kontinuitetu	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove

2.4.5. Komunikacija, razmjena informacija i sistemi informacione tehnologije	Komunikacija i razmjena informacija između graničnih fitosanitarnih inspektora i Uprave odvija se e-poštom, telefaksom ili telefonom, ali je primjena ograničena zbog neadekvatne opremljenosti graničnih prelaza za potrebe graničnih fitosanitarnih inspektora. Nije izrađen softver za potrebe graničnih fitosanitarnih inspektora u okviru jedinstvenog informacionog sistema Uprave. Veći dio fitosanitarnih inspektora ne posjeduje odgovarajuću IT opremu.	Brza i efikasna razmjena informacija unutar nacionalnih službi za zdravstvenu zaštitu bilja i korisnika vrše se na odgovarajući način u skladu sa standardima EU i međunarodnim normama. Visok nivo informacione tehnologije i softverskih aplikacija omogućava brzu razmjenu informacija o zdravstvenoj zaštiti bilja i korisnika na unutrašnjim i spoljnim granicama EU.	1. Nabavka nedostajuće i dopuna postojeće IT opreme. 2. Povezivanje računara na graničnim prelazima u jedinstvenu računarsku mrežu Uprave. 3. Izrada i implementacija software-a za potrebe granične fitosanitarne inspekcije u okviru jedinstvenog informacionog sistema Uprave.	Brza i efikasna komunikacija i razmjena informacija između graničnih fitosanitarnih inspektora i Uprave sa spoljnim korisnicima.	2013.g i u kontinuitetu	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.4.6. Infrastruktura i oprema	Infrastruktura i oprema na graničnim prelazima na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola ne zadovoljavaju standarde i uslove neophodne za vršenje procedura fitosanitarnog pregleda.	Granični prelazi na kojima se obavlja fitosanitarna kontrola moraju zadovoljavati standarde u skladu sa Direktivom 98/22/EC.	1. Odrediti lokacije i pripremiti tehničku dokumentaciju za objekte granične fitosanitarne inspekcije na postojećim graničnim prelazima, kao i na budućim spoljnim granicama EU, koje je potrebno izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti. 2. Izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti određene objekte za rad i smještaj graničnih fitosanitarnih inspektora.	Stvoriti uslove na graničnim prelazima za vršenje fitosanitarne kontrole u skladu sa zahtjevima EU.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove, u saradnji sa MUP

3. MEĐURESORSKA SARADNJA

Međuresorska saradnja doprinosi racionalnijem i optimalnijem korišćenju postojećih potencijala organa uključenih u sistem integrisanog upravljanja granicom. Sistem IUG povećava bezbjednost granice i takođe, doprinosi efikasnijem suzbijanju svih oblika prekograničnog kriminala, koordiniranim i zajedničkim aktivnostima organa. Crnogorski pravni i regulativni okvir organa uključenih u koncept IUG, uglavnom je usklađen sa zahtjevima i najboljom praksom Evropske unije i kao takav omogućava sveobuhvatnu saradnju između ovih organa, kao i sa drugim organima koji obavljaju djelatnost na granici.

U potpoglavlju "Pravni i regulativni okvir" predviđene su aktivnosti kontinuiranog praćenja promjena u zakonodavstvo EU koje se odnose na međuresorsku saradnju i njihovo implementiranje u nacionalne propise.

U skladu sa Sporazumom o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, a u cilju efikasnijeg suzbijanja svih vidova prekograničnog kriminala, uspostavljen je zajednički sistem za analizu rizika koji je neophodno unaprijediti i uskladiti s dobrom praksom EU. U potpoglavlju „Upravljanje i organizacija“ razrađene su aktivnosti na izradi zajedničkih analitičkih proizvoda, kao osnove za sprovođenje zajedničkih operativnih akcija. Odrediće se granični prelazi koje je potrebno modernizovati. Prilikom njihovog odabira vodiće se računa o nacionalnim interesima i zahtjevima EU. Uspostavljanje oficira za vezu, kao i kontaktnih centara sa susjednim zemljama, takođe su pretpostavka za efikasno upravljanje granicom.

Preduslov za efikasno suzbijanje svih oblika prekograničnog kriminala je i sprovođenje zajedničkih aktivnosti od strane organa uključenih u upravljanje granicom. Uvažavajući najbolju praksu EU izradiće se priručnik za obavljanje zajedničkih kontrola. Takođe, u dijelu međuresorskog postupanja ažuriraće se postupci u vanrednim situacijama, koje imaju uticaja na upravljanje granicom. Izradiće se zajednički plan postupanja, koji će biti usklađen s najboljom praksom EU, u skladu sa kojim će se sprovoditi zajednička obuka o postupanju u vanrednim situacijama. Takođe, treba unaprijediti saradnju organa koji se bave pitanjima azila, migracija i viza. Isto tako, uspostaviće se crnogorska baza podataka o vizama, kako bi se saradnja i na ovom području podigla na potreban nivo.

U cilju pojednostavnjenja procedura, uklanjanja praznih hodova i dupliranih postupaka, od strane predstavnika organa na granici, te ubrzanja protoka na granici, i unapređenja metodologije granične kontrole i zaštite državne granice, sačinjen je Priručnik, koji sadrži procedure koje sprovode organi uključeni u upravljanje granicom. Procedure su, uglavnom, usklađene s najboljom praksom i zahtjevima EU, kako bi se upravljanje granicom u Crnoj Gori sprovodilo na isti način, te ostvarili naprijed navedeni ciljevi.

Takođe, pretpostavka za efikasno upravljanje granicom, je odgovarajuća kadrovska popunjenost i njihova odgovarajuća obučenost. Službenici treba da posjeduju odgovarajuću osnovnu i specijalističku obuku u skladu sa poslovima i zadacima koje obavljaju. Takođe, tokom radnog vijeka, potrebna je permanentna obuka kroz određene posebne programe obuke.

Komunikacija i razmjena informacija je neophodna između svih organa koji su uključeni u upravljanje granicom. U tom smislu, potrebno je odrediti vrste podataka i informacija koje će se razmjenjivati između organa, kao i sa ostalim organima. U međuresorskoj razmjeni podataka IT sistema planira se zajedničko korištenje telekomunikacionih vodova i opreme, kao i ostalih resursa u cilju dostave podataka krajnjim korisnicima. Sprovođenje predloženih aktivnosti obezbijediće međusobnu informatičku povezanost svih organa uključenih u upravljanje granicom.

Takođe, potrebno je uspostaviti efikasan sistem ranog upozoravanja i obavješćavanja kako bi se u slučaju određenih događaja blagovremeno postupalo na najbolji mogući način. Ovaj sistem potrebno je uskladiti sa najboljom praksom EU i procedurama za analizu rizika, uz definisanje tehničkih uslova i potreba za uspostavljanje ovog sistema. U cilju što boljeg usklađivanja sa standardima i zahtjevima EU, potrebno je nastaviti s aktivnostima oko uspostavljanja sistema zajedničkog informisanja javnosti u cilju što boljeg upoznavanja javnosti s radnim procesima u smislu upravljanja granicom. U tom cilju pripremiće se web stranica MUP-a, kao koordinirajućeg tijela za sprovođenje strateških dokumenata u oblasti integrisanog upravljanja granicom. U navedenom potpoglavlju planiraju se i aktivnosti na uspostavljanju sistema zajedničkog vođenja statističkih podataka prikupljenih od strane organa.

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

Kompjuterizacija organa je neophodna pretpostavka za njihovo efikasnije djelovanje. Stvorene su mogućnosti za unutarresorsko povezivanje organa s bazama podataka koje su ustanovljene za upravljanje granicom. Umrežavanje i povezivanje organa uključenih u upravljanje granicom doprinijeće efikasnijem obavljanju radnih procesa, ali da bi se to u potpunosti ostvarilo, potrebno je instalirati odgovarajuću dodatnu informatičku tehnologiju i opremu. U pogledu razmjene informacija neophodno je obezbijediti mjere zaštite IT sistema u smislu bezbjednosti zaštite podataka kao i zaštite od virusa i dr., te definisati nivo pristupa određenoj vrsti podataka i informacija.

Za obavljanje poslova organi moraju imati adekvatne infrastrukturne objekte. U tom cilju potrebno je nastaviti sa daljom izgradnjom i rekonstrukcijom i investicionim održavanjem postojeće infrastrukture na graničnim prelazima kako bi se obezbijedili adekvatni uslovi za boravak i rad graničnih službi. Takođe, planiraće se i zajedničko korišćenje opreme i prostora i zajedničko korišćenje infrastrukturnih objekata na graničnim prelazima.

Područje saradnje	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
3.1. Pravni i regulativni okvir	Postojeći propisi organa koji su uključeni u sistem integrisanog upravljanja granicom u određenoj mjeri su usklađeni s propisima Evropske unije, te omogućavaju saradnju između njih.	U cilju uspostavljanja efikasne saradnje između različitih organa neophodno je da oni imaju adekvatan pravni okvir za zaključivanje sporazuma o međusobnoj saradnji u oblasti IUG, kao pretpostavku za uspješno sprovođenje zadataka iz svoje nadležnosti. Potpisani sporazumi između MUP-a, Uprave policije, Uprave carina, Veterinarske uprave i Fitosanitarnе uprave obuhvata sljedeća područja saradnje: zajednička analiza rizika, razmjena informacija i iskustava, zajednička obuka, pružanje uzajamne pomoći, zaštitu podataka, zajedničko korišćenje opreme i druga pitanja od zajedničkog interesa.	1. Kontinuirano pratiti promjene u zakonodavstvu EU koje se odnose na međuresorsku saradnju i implementirati ih u nacionalne propise. 2. Permanentno sprovođiti aktivnosti propisane postojećim sporazumima.	Efikasniji rad svih organa uključenih u sistem IUG. Usklađen crnogorski pravni i regulativni okvir sa zahtjevima i najboljom praksom Evropske unije, koji omogućava sveobuhvatnu saradnju između pojedinih organa, te sa privrednim i drugim subjektima koji su poslovnim interesom vezani uz granični promet i bezbjednost granice.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.2. Upravljanje i organizacija	U cilju sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom, Vlada Crne Gore je novembra 2007. god. obrazovala Međuresorsku komisiju za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za njeno sprovođenje, te imenovala predsjednika, zamjenika predsjednika, sekretara i članove komisije. Koordinirajuću ulogu u sprovođenju Strategije i Akcionog plana ima Ministarstvo unutrašnjih poslova koje obezbjeđuje i administrativne i tehničke uslove za rad Međuresorske komisije. Međuresorska komisija	Šengenski katalog od 18. marta 2009.g. I. Poglavlje i Smjernice za integrisano upravljanje granicama.	1. U skladu sa Poslovnikom o radu Međuresorske komisije održavati radne sastanke i nadzor sprovođenja donijetih odluka. 2. Koordinirati rad rukovodilaca stručnih radnih timova koji su osnovani u cilju operativnijeg sprovođenja Akcionog plana za integrisano upravljanje granicom. 3. Analizirati izvještaj o sprovođenju Sporazuma o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom te davati smjernice za unapređenje rada na	Uspostavljeni koordinirajući mehanizmi za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	održava permanentno redovne i vanredne satanke sa ciljem koordinacije, analize i praćenja sprovođenja Strategije. Takođe, Komisija dostavlja redovne izvještaje o svom radu Vladi Crne Gore, i do sada je podnijeto 5 izvještaja o radu, koji su razmatrani, usvojeni i tim povodom su donijeti odgovorajući zaključci.		sprovođenju sporazuma. 4. U skladu sa Odlukom o obrazovanju Međuresorske komisije, jednom godišnje izrađivati izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije IUG, za prethodnu godinu sa Akcionim planom za narednu godinu i dostavljati ga Vladi Crne Gore na razmatranje, usvajanje i donošenje određenih zaključaka. 5. Povremeno, a u skladu s analitičkim izvještajima, na nacionalnom nivou organizovati sprovođenje zajedničkih međuresorskih akcija. 6. Učestvovati u sprovođenju projekata Evropske unije koji se odnose na područje integrisanog upravljanja granicom.			
	Sistem za zajedničku analizu rizika nije uspostavljen.	Zajednička analiza rizika treba da se zasniva na potpisanim sporazumima. Unutar EU javlja se potreba za racionalizacijom i metodama upravljanja rizikom. Racionalizaciju treba započeti sagledavanjem provjera / pregleda koje se mogu ukinuti a da se pri tome ne umnožavaju rizici, kao i utvrđivanje onih pregleda koji se obavezno moraju sprovoditi na GP.	1. Pripremiti predlog za uspostavljanje zajedničkog sistema analize rizika. 2. Definirati precizne procedure postupanja u skladu sa najboljom praksom EU. 3. Pripremiti program obuke za analizu rizika i sprovesti obuku.	Uspostavljanje sistema zajedničke analize rizika, njegovog unificiranja, unapređenja i usklađivanja sa EU najboljom praksom. Pripremiti priručnik o procedurama i programima obuke u zajedničkoj analizi rizika.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.3. Procedure	Urađen je Nacrt priručnika o procedurama rada graničnih službi na graničnim prelazima, koji sadrži procedure koje sprovode službe uključene	Postupanja se zasnivaju na zakonodavstvu EU-a, na osnovu kojeg je izrađen priručnik, koji u obzir ima vrstu graničnog prelaza: Izbjegavanje dvostrukih i nepotrebnih provjera i izbjegavanje praznih hodova; Jasne nadležnosti za obavljanje provjera/pregleda,	Kontinuirano ažurirati Priručnik o procedurama u preko-graničnom prometu	Procedure za kontrolu na granici i u unutrašnjosti zemlje pojednostaviti i uskladiti sa najboljom praksom EU i sprovodi se.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove,

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	u upravljanju granicom. Procedure organa nijesu u potpunosti usklađene sa standardima i praksom EU.	standardizovanim obrascem; Uputstva treba da budu sadržana u priručnicima u kojima su opisana i jasna postupanja u okviru zajedničkih operacija na svim vrstama graničnih prelaza, ali i u unutrašnjosti teritorija.				Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	U skladu sa Sporazumom o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, koji je zaključen između MUP-a, UP, UC, VU i FU, imenovani su koordinatori saradnje u sprovođenju Strategije IUG na regionalnom i lokalnom nivou, na graničnim prelazima. Na zajedničkim sastancima, u skladu s analizom rizika, organizuju se i sprovode zajedničke međuresorske akcije. O sprovedenim akcijama i rezultatima rada, pisanim putem izvještava se Međuresrska komisija za sprovođenje Strategije IUG.	Organi uključeni u sprovođenje Strategije treba permanentno da razmatraju sprovođenje zajedničkih i koordiniranih provjera/pregleda. Po potrebi carina i granična policija treba da sprovede posebne provjere u cilju suzbijanja svih vidova krijumčarenja, uz odgovarajući kontakt sa operatorima.	1. Pripremati planove za zajedničke akcije koji su u skladu sa dobrom praksom EU. 2. U skladu sa navedenim planovima, kontinuirano organizovati i sprovoditi zajedničke akcije. 3. O sprovedenim akcijama permanentno izvještavati Međuresorsku komisiju.	Organizovati i sprovoditi zajedničke međuresorske akcije.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Pojedini organi imaju razrađene planove za vanredne situacije (na primjer, planovi za postupanje u slučaju vanrednih događaja u vazdušnom i pomorskom saobraćaju). Postoje Planovi za postupanje u vanrednim situacijama na nacionalnom nivou (Sektor za vanredne situacije MUP-a).	Planovi za postupanje u vanrednim situacijama u kojima bi se precizno razgraničile odgovornosti pojedinih organa: povećan broj izbjeglica, terorističke aktivnosti ili nesreće većih razmjera u graničnom području, izrađuju se u skladu sa direktivama EU. Planove treba pripremiti za regionalni i lokalni kako bi sadržavali podjelu odgovornosti i zadataka službi na graničnim prelazima. (Smjernice za integrisano upravljanje granicama).	1. Pripremiti zajednički plan za postupanje u vanrednim situacijama u skladu s najboljom praksom EU. 2. Pripremiti plan za sprovođenje zajedničke obuke za postupanje u vanrednim situacijama. 3. Redovno sprovoditi zajedničku obuku i vježbe za postupanje u vanrednim situacijama. 4. Redovno ažurirati zajedničke planove za postupanje u vanrednim situacijama	Izraditi i ažurirati zajednički plan za postupanje u vanrednim situacijama. Zajednički planirati i sprovoditi obuke i vježbe za postupanje u vanrednim situacijama.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.4. Ljudski potencijali i obuka	Službenici koji sprovode koncept međuresorske saradnje, nijesu u potpunosti informisani o modelu integrisanog upravljanja granicom (IUG).	Ustanovljena su dva različita načina sprovođenja obuke u oblasti integrisanog upravljanja granicom, koji se međusobno nadopunjuju. Prvi se sastoji od osnovne obuke službenicima iz različitih službi, i to obuke iz relevantnih stručnih područja kojima vladaju njihovi kolege iz drugih službi. Drugi	1. Nastaviti proces obučavanja sa ciljem postizanja boljih rezultata rada. 2. Izraditi i ažurirati Priručnik za obavljanje specijalističke	Osposobljavanje službenika graničnih službi za postizanje ciljeva međuresorske saradnje u skladu sa dobrom praksom EU.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	U okviru specijalističke obuke za graničnu policiju službenici se obučavaju i osposobljavaju na temu IUG.	vid obuke je zajednički, kako bi se unaprijedila saradnja i zajednički rad. (Smjernice za integrisano upravljanje granicama).	međuresorske obuke.			inspekcija
	Organi koji imaju nadležnosti na graničnim pralazima imaju dnevne rasporede rada, kojim se službenici raspoređuju za obavljanje dnevnih poslova. Angažovanje ljudskih potencijala na graničnim prelazima usklađuje se prema potrebama i u skladu sa zahtjevima i dobrom praksom EU.	Između organa koji obavljaju djelatnost na granici usklađuju se planovi o angažovanju ljudskih potencijala i prilagođavaju se različitim situacijama (noćne i dnevne smjene, turistička sezona, godišnji odmori, procjena bezbjednosnih rizika i dr.)	Kontinuirano usklađivati raspored službenika u skladu sa potrebama.	Za svaki granični prelaz uskladiti planove rasporeda ljudskih potencijala kojima je omogućeno izvršavanje zadataka u skladu sa zahtjevima EU.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.5. Komunikaci-ja i razmjena informacija	Sporazumom o saradnji u integrisanom upravljanju granicom definisane su vrste podataka i informacija koje se razmjenjuju.	Komunikacija i razmjena informacija između različitih organa treba da bude prioritet zajedničkog rada. Relevantne informacije treba rutinski da se razmjenjuju između organa. Vrsta informacija i način njihove razmjene treba da se utvrdi sporazumima.	1. U potpunosti implementirati Sporazum o saradnji u integrisanom upravljanju granicom, sa Prilogom o sadržaju podataka koji se razmjenjuju. 2. Uspostaviti sistem zajedničkog vođenja i korišćenja statističkih podataka prikupljenih od strane ovih organa.	Utvrđivanje i omogućavanje redovne razmjene informacija i podataka između organa koji imaju nadležnosti na graničnim pralazima, na svim nivoima.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Sistem komunikacija postoji unutar organa, ali ne postoji zajednički sistem informisanja.	Neophodno je obezbijediti redovno informisanje operatora i javnosti, kako bi se granični prelazi uskladili sa standardima i zahtjevima EU.	1. Razmotriti mogućnost uspostavljanja web stranice „Integrisano upravljanje granicom Crne Gore“.	Uspostavljanje web stranice „Integrisano upravljanje granicom Crne Gore“, kao zajedničkog sistema informisanja javnosti.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.6. Sistemi informacione tehnologije	Ne postoji međusobna IT uvezanost organa koji imaju nadležnosti na granici, tako da pristup podacima drugih organa nije moguć.	Potrebno je uspostaviti integrisani sistem informacione tehnologije koji će pokrivati informacije granične policije, carine i inspekcijskih službi. Sistem treba održavati centralno, ali pristup i korišćenje informacija sadržanih u njima treba dopustiti organima koji upravljaju granicom. Uspostavljanje različitih nivoa pristupa podacima obezbjeđuje zajedničko korišćenje relevantnih informacija. To omogućuje efikasno obavljanje zadataka koji su u zajedničkom interesu svih organa.	1. Obezbijediti mjere zaštite IT sistema u smislu bezbjednosti i zaštite podataka kao i zaštite od virusa i dr. 2. Definirati nivo pristupa određenim vrstama podataka i informacija. 3. Nabaviti, instalirati i testirati opremu za povezivanje IT sistema svih organa.	Uspostavljanje integrisanog sistema za razmjenu informacija koji će omogućiti efikasnu, bezbjednu i brzu razmjenu informacija između svih organa koji imaju nadležnosti na granici.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Granične službe ne koriste zajedničku tehničku infrastrukturu i	Organi koji upravljaju granicom treba da nastoje da zajedničkim ulaganjima nabavljaju i koriste tehničku infrastrukturu i	1. Potrebno je utvrditi lokacije na kojima je moguće	Zajedničko korišćenje tehničke infrastrukture i telekomunikacionih vodova na graničnim prelazima.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina,

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	telekomunikacione vodove na graničnim prelazima.	telekomunikacionu opremu na graničnim prelazima.	zajedničko korišćenje telekomunikacionih vodova i komunikacione opreme. 2. Nabaviti, instalirati i testirati opremu za korišćenje zajedničkih telekomunikacionih vodova.			Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.7. Infrastruktura i oprema	Granični prelazi su djelimično izgrađeni i nedovoljno opremljeni u skladu sa standardima i preporukama EU.	Infrastrukturu treba prilagoditi na način da omogućiti obavljanje integrisanih provjera/pregleda na jednom mjestu, kako bi se izbjeglo dupliranje postupaka različitih organa.	1. U skladu s planom razvoja infrastrukture izgraditi i opremiti postojeće granične prelaze, kao i na budućim spoljnim granicama EU u CG. 2. Permanentno tekuće i investiciono održavanje svih graničnih prelaza	Izgraditi i opremiti granične prelaze u skladu sa standardima EU i permanentno ih održavati.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Odabrane su najbolje lokacije za kontrolna mjesta.	Mjere suzbijanja nezakonitih migracija i prekograničnog kriminala treba sprovoditi i unutar teritorije države.	Definisati, izgraditi i opremiti fiksna kontrolna mjesta u unutrašnjosti države.	Uspostaviti kontrolna mjesta u unutrašnjosti zemlje na kojima se sprovode zajedničke međuresorske aktivnosti.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

4. MEĐUNARODNA SARADNJA

Osnova evropskog koncepta integrisanog upravljanja granicom je međunarodna saradnja, koja podrazumijeva saradnju sa susjednim i ostalim zemljama. Nemoguće je danas zamisliti modernu organizaciju koja svoje aktivnosti ne nadograđuje međunarodnom saradnjom. Međunarodna saradnja je posebno značajna za organe koji sprovode koncept integrisanog upravljanja granicom, jer se njihove aktivnosti odvijaju prekogranično. To nameće potrebu za saradnjom između organa unutar države, kao i sa

susjednom i trećim zemljama, dakle, potrebu za međunarodnom saradnjom. Međunarodna saradnja doprinosi ekonomičnijem, racionalnijem i optimalnijem korišćenju postojećih potencijala kroz koordiniranu i zajedničku aktivnost, a u cilju bolje prohodnosti graničnog saobraćaja, bezbjednosti granice i suzbijanja prekograničnog kriminala.

Potpoglavljem "Pravni i regulativni okvir" planirane su aktivnosti koje se odnose na usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u smislu prekograničnih aktivnosti, analizu i usklađivanje postojećih međunarodnih ugovora sa drugim zemljama, iniciranje zaključivanja novih ugovora, te njihovo praćenje. Potpoglavlje "Upravljanje i organizacija" odnosi se na saradnju sa susjednim zemljama u smislu sprovođenja zajedničkih operacija u aktivnostima prekograničnog postupanja, dok su u potpoglavlju "Procedure" planirane aktivnosti koje se odnose na procedure za sprovođenje mjera zajedničke granične kontrole, kao i ostalih prekograničnih aktivnosti. U potpoglavlju "Ljudski potencijali i obuka" planirane su aktivnosti koje se odnose na obuku službenika u smislu izrade programa specijalističke obuke, u odnosu na međunarodne aktivnosti, posebno u smislu poznavanja stranih jezika.

U potpoglavlju "Komunikacija i razmjena informacija" planirana je međunarodna saradnja sa susjednim zemljama kroz održavanje sastanaka na operativnom nivou, razmjena informacija sa drugim zemljama iz djelokruga upravljanja granicom, povezivanje sa istovjetnim službama u drugim zemljama, učestvovanje na međunarodnim sastancima i dr. Potpoglavljem "Sistemi informacione tehnologije" obrađuje se, ostvarivanje komunikacije putem IT strukture na bilateralnoj i multilateralnoj osnovi, razmjena informacija putem direktnih telefonskih linija na graničnim prelazima, razmjena informacija čini lako dostupnom službenicima koji su uključeni u upravljanje granicom, povezivanje sa međunarodnim bazama podataka i dr.

4.1. Granična policija

Međunarodna policijska saradnja predstavlja jedan od tri stuba saradnje u sistemu integrisanog upravljanja granicom, predviđenih Strategijom i Akcionim planom. Granična policija Crne Gore sprovodi i razvija vrlo intenzivnu međunarodnu saradnju, na bilateralnom i multilateralnom nivou. Međunarodna policijska saradnja bitna je pretpostavka uspješnog suprotstavljanja novim bezbjednosnim izazovima, međunarodne i nacionalne bezbjednosti. Kriminal, a posebno prekogranični, sa međunarodnim obilježjem, ugrožava osnovne ljudske vrijednosti i dovodi u pitanje međunarodne odnose i bezbjednost. Međunarodna policijska saradnja odvija se u dva vida: multilateralnom i bilateralnom. Multilateralni odnosi su nadogradnja ukupnih međunarodnih policijskih odnosa, te se u okviru njihovih stvaraju mehanizmi za ostvarivanje policijskih odnosa.

U nacionalnom zakonodavstvu postoji pravna osnova za međunarodnu saradnju granične policije i u drugim međunarodnim pravnim aktima koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova zaključilo u cilju unaprjeđenja međunarodne policijske saradnje. Pored toga, Crna Gora je zaključila određeni broj sporazuma o readmisiji u cilju prihvata i povraćaja lica sa nezakonitim boravkom. Međunarodna granična saradnja doprinosi ukupnom međunarodnom ugledu policije s obje strane granice. U tom cilju treba unapređivati i razvijati aktivno partnerstvo, koje će omogućiti efikasno sprovođenje međunarodnih ugovora.

Potpoglavlje Pravni i regulativni okvir definiše aktivnosti koje se odnose na kontinuirano nadgledanje stanja svih međunarodnih ugovora, njihovo sprovođenje, kao i potpisivanje ostalih međunarodnih ugovora. Kako bi međunarodni ugovori, posebno oni koji se odnose na prekograničnu policijsku saradnju, bili permanentno usklađivani s promjenama u zakonodavstvu Evropske unije, kao i realnim operativnim potrebama država, planirano je pokretanje inicijative za njihove izmjene i dopune. U skladu s potpisanim sporazumima sprovodi se zajednički nadzor državne granice Crne Gore sa susjednim državama. U potpoglavljima „Upravljanje i organizacija“ i „Procedure“ planirane su aktivnosti koje se odnose na zajedničku i koordiniranu zaštitu granice te izradu i sprovođenje zajedničkih planova za vanredne situacije.

U potpoglavlju o ljudskim potencijalima, predviđene su aktivnosti za sprovođenje obuke u skladu sa planom koji je usklađen s EU Core Curriculum. Obuka podrazumijeva i učenje stranih jezika. U potpoglavlju „Komunikacija i razmjena informacija“, u svrhu uređenja granične linije i razmjene informacija i podataka, a u skladu s potpisanim međunarodnim ugovorima, protokolima, memorandumima ili izjavama, planirano je redovno učestvovanje u radu međudržavnih komisija i na međunarodnim sastancima. Na području informacione tehnologije planirane su aktivnosti, procjena tehničkog stanja i sagledavanje potreba za pristup relevantnim međunarodnim bazama podataka.

4.1. Granična policija

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
4.1.1.	Većina sporazuma o	Šengenski kodeks o granicama,	1. Permanentno pratiti	Zaključiti i implementirati sporazume o	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

Pravni i regulativni okvir	prekograničnoj policijskoj saradnji je zaključena i u najvećoj mjeri usklađena sa standardima i dobrom praksom EU. Prati se sprovođenje sporazuma te iniciraju izmjene i dopune.	Šengenski katalozi - preporuke i dobra praksa.	međunarodne ugovore i njihovo sprovođenje, kao i razvoj EU zakonodavstva i dobre prakse u vezi sa djelokrugom rada granične policije i po potrebi inicirati usklađivanje sa nacionalnim zakonodavstvom.	međunarodnoj policijskoj saradnji usklađene sa zahtjevima i dobrom praksom EU.		poslova, Uprava policije
	Konvencija o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi, potpisana je 05.05.2006. godine u Beču (Zakon o ratifikaciji Konvencije "Sl. CG" br.1/2008 od 10.01.2008. godine). Potpisnici Konvencije su : R.Albanija, BiH, R.Makedonija, R.Moldavija, R.Rumunija, R.Crna Gora i R.Srbija.		1. Izvršiti analizu implementacije Konvencije o policijskoj saradnji u JIE	Zaključiti preostale sporazume i protokole koji proizilaze iz Konvencije o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi.	Kontinuirano	MUP, Sektor za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor, u saradnji sa Odjeljenjem za IUGiGP i Upravom policije – Sektor granične policije
4.1.2. Upravljanje i organizacija	Sa susjednim zemljama zaključeni su sporazumi o prekograničnoj policijskoj saradnji, osim sa R. Kosovom. U skladu sa ovim sporazumima sprovode se razni oblici zajedničkih aktivnosti u cilju efikasnije saradnje i veće bezbjednosti zajedničkih granica.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - preporuke i najbolja praksa.	1. U skladu s bilateralnim sporazumima o prekograničnoj saradnji i njihovim implementacionim protokolima, kontinuirano se sprovodi zajednička zaštita državne granice. 2. U skladu sa potpisanim sporazumima obrazovana su zajednička tijela za sprovođenje sporazuma.	Uspostaviti model zajedničkog nadzora državne granice sa susjednim zemljama, koji je usklađen sa dobrom praksom EU.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije
	U toku je usaglašavanje Sporazuma o uspostavljanju zajedničkog trilateralnog centra za razmjenu informacija između CG, BiH i R. Srbije, u Trebinju.	Preporučuje se uspostavljanje i razmjena oficira za vezu. Ovi oblici saradnje treba da doprinesu poboljšanju razmjene informacija i sprovođenju zajedničkih akcija na granici. Ukoliko nije moguće uspostaviti oficire za vezu, treba imenovati lica za kontak koji bi započeli s razmjenom informacija. (Smjernice za integrisano upravljanje granicom).	Oficire za vezu postavljati na osnovu sporazuma i usklađenih interesa organa, te na taj način obezbijediti odgovarajuću razmjenu informacija.	Uspostavljanje zajedničkih centara za razmjenu informacija i oficira za vezu sa susjednim i drugim zemljama.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije,
4.1.3. Procedure	Procedure u vezi sa zajedničkim nadzorom	Schengenski kodeks o granicama, Schengenski katalozi - preporuke i	U skladu s međunarodnim	Procedure za zajednički nadzor državne granice sa susjednim zemljama jasno definisati i uskladiti s	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova,

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	državne granice definisane su implementacionim protokolima, na osnovu potpisanih sporazuma o prekograničnoj policijskoj saradnji. U planu je potpisivanje preostalih implementacionih protokola.	dobra praksa	sporazumima potpisati i preostale implementacione protokole za zajednički nadzor državne granice.	dobrom praksom EU.		Uprava policije
4.1.4. Ljudski potencijali i obuka	Sprovodi se obuka granične policije s graničnom policijom susjednih zemlja po pitanju sprovođenja zajedničkih patrola. U saradnji s FRONTEX-om obučavaju se službenici granične policije po pitanju suzbijanja krijumčarenja ukradenih vozila, otkrivanja falsifikovanih dokumenata, analize rizika i dr. Za obuku granične policije takođe se koriste instrumenti TAIEX-a kao i strani eksperti u okviru bilateralne saradnje.	Predlaže se učestvovanje CEPOL-a i FRONTEX-a u programu obuke. FRONTEX-ov Core Curriculum za obuku granične policije.	1. Usaglasiti sadržaj obuke službenika uključujući i učenje stranih jezika te izraditi nastavni plan i program obuke u skladu s EU Core Curriculum. 2. Kontinuirano sprovesti obuku i usavršavanje policijskih službenika granične policije u saradnji s FRONTEX-om 3. Sprovoditi zajedničku obuku o sprovođenju zajedničkih akcija predviđenih potpisanim sporazumima sa susjednim zemljama.	Sprovoditi obuku granične policije u vezi sa međunarodnom suradnjom.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije
4.1.5. Komunikacija i razmjena informacija	Sprovodi se razmjena informacija sa graničnim policijama susjednih zemalja, međunarodnim organizacijama i FRONTEX-om. Informacije i podaci razmjenjuju se putem međunarodne saradnje.	Za posebnu analizu i razmjenu informacija, uspostavljena je mreža obavještajnih oficira za vezu. Osnivanje nacionalnih baza podataka koje će biti osnov informacija za SIS kao i za pripremu nacionalnog dijela SIS-a i nacionalnog dijela SIRENE. Schengenski kodeks o granicama, Schengenski katalozi - preporuke i najbolja praksa.	1. Redovno razmjenjivati podatke i informacije sa susjednim zemljama i međunarodnim organizacijama putem uspostavljenih komunikacionih mogućnosti. 2. Prilagoditi tehničke mogućnosti u nacionalnom informacionom sistemu za efikasnu razmjenu podataka s međunarodnim subjektima. 3. Redovno učestvovati u radu međudržavnih	Uspostaviti sistem komunikacije i razmjene informacija na međunarodnom nivou.	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

			komisija, na međunarodnim sastancima, forumima, okruglim stolovima, kursovima, obuci i radionicama.		
4.1.6. Sistem informacione tehnologije	Kancelarija Interpolu u sastavu Uprave policije je nacionalna tačka prvog kontakta za međunarodnu policijsku. Planira se i obrazovanje nacionalne kancelarije SIRENE	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - preporuke i dobra praksa (posebno katalozi za SIS i SIRENE).	1. Procijeniti tehničko stanje i utvrditi aktuelne potrebe vezano za pristup relevantnim međunarodnim bazama podataka u realnom vremenu. 2. Omogućiti razmjenu informacija putem direktnih linija između određenih susjednih graničnih prelaza, de je to moguće.	Uspostaviti sistem direktne komunikacije u realnom vremenu za poslove granične policije na bilateralnom i multilateralom nivou u skladu s dobrom praksom EU.	Kontinuirano Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije

4.2. Uparava carina

U okviru multilateralnih aktivnosti danas centralno mesto zauzima saradnja sa Svjetskom carinskom organizacijom, kao i učešće u radu njenih stalnih komiteta i podkomiteta.. Uprava carina je angažovana i na praćenju sprovođenja konvencija koje su donijete pod okriljem SCO.

Nakon sticanja nezavisnosti, Crna Gora je postala samostalna članica Svjetske carinske organizacije, 24.oktobra 2006.god.i samim tim postala je ugovorna strana Konvencije o osnivanju Savjeta za carinsku saradnju.

U Crnoj Gori od 01. maja 2010.godine u primjeni je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i Evropske Unije. Carinska saradnja ugovornih strana odvija se shodno članu 99 Sporazuma, odnosno shodno Protokolu 6, tj. Protokolu o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.Ovaj protokol omogućava carinskoj službi Crne Gore saradnju u svim pitanjima vezano za carinske procedure, a naročito u sprječavanju, istraživanju i suzbijanju djela kojima se krši carinsko zakonodavstvo.

Kako je u Crnoj Gori u primjeni i Sporazum o izmjeni i pristupanju centralno evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA) carinska saradnja ugovornih strana odvija se shodno Aneksu 5 pomenutog Sporazuma.Sporazum o slobodnoj trgovini Centralne Evrope čine zemlje u tranziciji, na raznim nivoima razvoja i sa zajedničkim ciljevima. Zajednička želja svih članica sporazuma CEFTA je kreiranje tržišnih ekonomija i obezbjeđivanje nastavka razvoja veća dobrobit za njihove građane, ljudska prava, demokratija i cjelishodni sistem koji je, u mnogim od njih, već na nivou koji se može uporediti sa onim razvijenim u tržišnim ekonomijama.

U međunarodnim bilateralnim aktivnostima Uprave carina Crne Gore centralno mjesto imaju bilateralni sporazumi o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima. Ovi sporazumi predstavljaju pravni osnov za razmjenu informacija između carinskih administracija. Osnovna svrha Sporazuma je: uzajamno pružanje pomoći u sprečavanju i istrazi kršenja carinskih i spoljnotrgovinskih propisa, pružanje pomoći u davanju obavještenja koja se koriste u svrhe suzbijanja krijumčarenja, uzajamno usklađivanje carinskih sistema, usavršavanje carinske tehnike i rešavanje problema nastalih u primjeni carinskih propisa, visok stepen međusobne saradnje, usklađivanje propisa i pojednostavljenje i ubrzanje carinskog postupka u robnom i putničkom prometu, preduzimanje mjera za ostvarivanje saradnje u proučavanju, razradi i sprovođenju novih carinskih postupaka, obuci kadrova, razmjeni stručnjaka i dr. Njima je definisan način dostavljanja i korišćenja informacija i dokumenata, njihova upotreba u eventualnim sudskim procesima, učešće eksperata i svjedoka u tim procesima, kao i zaštita ličnih podataka koji se mogu naći u razmijenjenim informacijama.

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

Potpisan je i Memorandum o razumijevanju između Uprave carina Crne Gore i Carinske agencije Italije o razmjeni informacija, koji predstavlja osnov za unapređenje saradnje između ove dvije carinske službe. Cilj potpisivanja Memoranduma je sprječavanje nelegalnog prometa robe i drugih nelegalnih aktivnosti, uz istovremeno jačanje legalne trgovine i ubrzanje carinskih procedura.

Tokom 2012. godine potpisani su novi protokoli o elektronskoj razmjeni podataka između Uprave carina Crne Gore i carinskih službi Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije i Kosova, u okviru Projekta SEED (Sistematska elektronska razmjena podataka). SEED projekat je za carinsku službu od velikog značaja obzirom da isti predstavlja korak dalje u sprječavanju krijumčarenja i unapređenju borbe protiv organizovanog kriminala, ubrzanju carinskih procedura i olakšavanju legalne trgovine, sprječavanju korupcije, unapređenju analize rizika pre-arrival podacima, unapređenju profila rizika, efikasnosti naknadne kontrole carinjenja i dr.

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Očekivani rezultati / pokazatelji uspješnosti	Rok	Nosilac aktivnosti
4.2.1. Pravni i regulativni okvir	Zaključeni su bilateralni sporazumi sa strateški važnim zemljama.	Međunarodna carinska saradnja se ostvaruje na osnovu bilateralnih ugovora s drugim zemljama. Konvencija o uzajamnoj pomoći i saradnji između carinskih uprava (Napulj II) reguliše uzajamnu pomoć i saradnju u pogledu suzbijanja prekograničnog kriminala između zemalja članica EU.	1. Izraditi i ažurirati popis strateški važnih zemalja za zaključivanje sporazuma o carinskoj saradnji i međusobnoj pomoći. 2. Zaključiti sporazume o carinskoj saradnji i međusobnoj pomoći s trećim zemljama u skladu s EU standardima.	Popis strateški važnih zemalja za zaključivanje ugovora o carinskoj saradnji i međusobnoj pomoći. Sporazumi o carinskoj saradnji su zaključeni sa budućim strateški važnim carinskim službama kako bi se unaprijedila međunarodna saradnja u ovoj oblasti. Ispunjeni uslovi za pristup Napulj II konvenciji.	Kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
	Crna Gora je članica SCO, te SELEC i posmatrač u MARINFO.	Potpisivanje ugovora s važnim organizacijama koje omogućavaju učestvovanje na sastancima (forumima), zajedničkim operacijama i povezivanje sa informacionim sistemima, te učestvovanje u radnim grupama.	1. Izrada i ažuriranje analize postojeće situacije u području zajedničke saradnje, a u cilju sprječavanja nezakonite trgovine i ostalih oblika prekograničnog kriminala. 2. Dalje jačanje carinske saradnje.	Izrađene i ažurirane analize. Novi sporazumi su na snazi Ugovori o zajedničkoj saradnji u cilju sprječavanja prekograničnog kriminala su zaključeni s međunarodnim organizacijama (MARINFO i sl.) i ostalim međunarodnim organizacijama.	Kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
4.2.2. Upravljanje i organizacija	Carinska uprava redovno učestvuje u međunarodnim carinskim operacijama.	Učestvovanje i/ili organizovanje međunarodnih operacija.	1. Izrada i ažuriranje uputstava u vezi sa sprovođenjem međunarodnih operacija.	Uputstva su objavljena. Učestvovanje u međunarodnim operacijama organizovanim od strane carinskih službi, Svjetske carinske organizacije, i drugih organizacija.	Kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
4.2.3. Ljudski potencijali i obuka	Carinska uprava učestvuje u Programu CARINA 2013, sastavni dio je obuka kadrova.	Učestvovanje u projektima međunarodne razmjene carinskih uprava.	1. Analizirati područja specijalističke carinske obuke koja nije moguća u Crnoj Gori ili koju može pružiti crnogorska Uprava carina. 2. Sprovoditi specijalističku obuku	Izrađena i ažurirana analiza specijalističke obuke i obrazovanja. Učestvovanje u obuci i obrazovanju. Učestvovanje u obuci i obrazovanju unutar okvira međunarodne razmjene carinskih službi.	Kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

			za međunarodnu saradnju.			
4.2.4. Komunikacija i razmjena informacija	Direktni kontakti temelje se na sporazumima o saradnji zaključeni sa susjednim zemljama.	Organizovati sastanke sa susjednim carinskim upravama i drugim agencijama s nadležnošću na granici na lokalnom nivou.	1. Održavati sastanke u skladu s operativnim potrebama. 2. Izraditi i ažurirati popis podataka i informacija koji su dostupni i koje treba razmijenjivati između carinskih službi u susjednim zemljama i ostalim organima. 3. Definirati jasne procedure za brzu razmjenu podataka i informacija.	Sastanci se održavaju u skladu sa operativnim potrebama. Izrađen i ažuriran popis podataka koje se mogu razmijenjivati i koji su dostupni kontakt osobama. Izrađen i ažuriran opis postupaka.	Kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
4.2.5. Sistemi informacione tehnologije	Uprava carina ima pristup International Road Transport Union (IRU) bazi podataka o tranzitnim dokumentima.	Lloyds baza podataka o pomorskom prometu (SCENT), OLAF Anti-Fraud Informacioni sistem (AFIS, EWS za osjetljive pošiljke), i ostale otvorene i baze podataka na pretplatu.	1. Izraditi i ažurirati popis relevantnih baza podataka i do kojeg nivoa je potreban ulaz u bazu podataka. 2. Potpisati ugovore za pretplatu. 3. Obuka kako koristiti baze podataka gdje je to potrebno.	Popis relevantnih baza podataka te definisanje nivoa pristupa podacima. Odobrene prijave za korištenje relevantnih baza podataka. Osoblje je obučeno za rad s bazama podataka do kojih imaju pristup. Obezbijeđen je pristup međunarodnim bazama podataka i bazama podataka ostalih carinskih službi.	Kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

4.3. Veterinarska inspekcija

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
4.3.1. Pravni i regulativni okvir	Prekograniczne aktivnosti se zasnivaju na Zakonu o veterinarstvu i propisima u vezi sa prekograničnom saradnjom koji su samo okvirno je usklađeno sa EU zakonodavstvom.	Postoje detaljni propisi unutar zakonodavstva EU, a koji se odnose na prekogranične aktivnosti. EU ima sporazume s trećim zemljama uvoznicama/izvoznicama koji se odnose na uslove uvoza i izvoza.	Sprovesti analizu EU zakonodavstva u ovoj oblasti i izvršiti usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u skladu sa dobrom praksom EU	Pravni i regulativni okvir u području međunarodne saradnje u vezi sa prekograničnim postupcima i izvoznim/uvoznim zahtjevima uskladiti sa zakonodavstvom i dobrom praksom EU	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.3.2. Upravljanje i	Granične veterinarske kontrolne tačke nalaze se na graničnim prelazima na	Koordinacija između susjednih zemalja na graničnim prelazima dozvoljenim za	Pratiti protok pošiljki pod kontrolom granične veterinarske inspekcije na granici.	Prekograniczną saradnju omogućiti kroz koordinaciju graničnih veterinarskih inspekcijskih službi sa susjednim zemljama	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

organizacija	osnovu analize protoka roba na graničnim prelazima (uvoz, izvoz, prevoz).	prelazak pošiljki životinjskog porijekla i živih životinja je važna za nesmetani protok roba.				Uprava za inspekcijske poslove
4.3.3. Procedure	Nacionalno zakonodavstvo o prekograničnim procedurama i međunarodnoj saradnji nije u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom EU-e.	Prekogranične procedure i međunarodna saradnja EU-e, zasnivaju se na transparentnim uvoznim uslovima, upotrebi standardizovanih dokumenata i jasnih propisa.	1. Planirati razvoj prekograničnih procedura i međunarodnu saradnju. 2. Izraditi priručnik o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji. 3. Sprovesti nove procedure u skladu sa priručnikom o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji.	Uspostaviti procedure granične veterinarske inspekcije vezane za međunarodnu saradnju i prekogranične aktivnosti, usklađene su sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.3.4. Ljudski potencijali i obuka	Stručno znanje veterinarskih inspektora potrebno je permanentno usavršavati, kao i znanje stranih jezika. Nije pripremljen plan obuke u oblasti međunarodne saradnje.	Direktivama EU jasno je definisana primjena transparentnih prekograničnih procedura u vezi sa međunarodnom saradnjom u oblasti veterinarske kontrole.	1. Organizovati redovnu obuku u vršenju procedura veterinarske kontrole u oblasti međunarodne saradnje. 2. Redovno učestvovati na međunarodnim sastancima, seminarima, konferencijama, okruglim stolovima i radionicama. 3. Organizovati kurseve stranih jezika.	Obučiti granične veterinarske inspektore u vršenju procedura veterinarske kontrole u oblasti međunarodne saradnje.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	Ne postoje redovni međunarodni kontakti ili sastanci na regionalnom i lokalnom nivou. Ne postoji razmjena informacija na međunarodnom nivou putem jedinstvenih baza podataka. Baza podataka TRACES sistema je dostupna u internoj upotrebi.	Uspostavljena je brza komunikacija i efikasna razmjena podataka i službenih informacija između nacionalnih veterinarskih službi država članica. TRACES sistem omogućava informacije o rezultatima sprovedenih veterinarskih kontrola susjednih zemalja.	1. Uspostaviti mrežu kontaktnih osoba u susjednim zemljama. 2. Organizovati redovne sastanke na lokalnom nivou. 3. Uspostaviti razmjenu informacija sa TRACES sistemom EU u realnom vremenu 4. Objavljivanje i ažuriranje podataka iz područja veterine i rizicima po zdravlje ljudi i životinja na WEB-u za potrebe korisnika.	Uspostaviti komunikaciju na svim nivoima između službi granične veterinarske inspekcije i nadležnih službi zemalja EU i susjednih zemalja, kao i drugih zemalja uvoznica/izvoznica životinja i proizvoda životinjskog porijekla	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.3.6. Sistemi informacione tehnologije	Savremena IT tehnologija nije dostupna na svim GP na kojima se vrši veterinarska kontrola	Uspostavljen sofisticiran sistem IT tehnologije za potrebe graničnih veterinarskih inspektora na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola osnovni je preduslov za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	Uspostaviti sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola.	Na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola stvoriti osnovne tehničke preduslove za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove

4.5. Fitosanitarna inspekcija

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
4.4.1. Pravni i regulativni okvir	Crna Gora je potpisnica svih relevantnih međunarodnih ugovora iz područja zdravstvene zaštite bilja. Nacionalno zakonodavstvo u području međunarodne saradnje je okvirno usklađeno s relevantnim zakonodavstvom EU.	Postoje detaljni propisi unutar zakonodavstva EU, a koji se odnose na prekogranične aktivnosti. EU ima sporazume s trećim zemljama uvoznicama/izvoznima koji se odnose na uslove uvoza i izvoza.	Kontinuirano pratiti sprovođenje relevantnih međunarodnih ugovora i promjena u EU zakonodavstvu u području zdravstvene zaštite bilja te po potrebi inicirati usklađivanje nacionalnog zakonodavstva.	Pravni i regulativni okvir u području međunarodne saradnje u zdravstvenoj zaštiti bilja u vezi sa prekograničnim postupcima i izvoznim/uvoznim zahtjevima uskladiti s relevantnim međunarodnim ugovorima i zahtjevima EU	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.2. Upravljanje i organizacija	Saradnja sa susjednim i drugim zemljama je uspostavljena, ali je naophodno unaprijediti.	Djelotvorna saradnja između država članica EU, kao i saradnja država članica EU s drugim državama.	1. Unaprijediti saradnju s predstavnicima nadležnih službi susjednih država, regionalnim i međunarodnim organizacijama. 2. Uspostaviti saradnju s državama članicama EU te nastaviti saradnju sa susjednim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama.	Uspostaviti uspješnu međunarodnu saradnju u oblasti fitosanitarne kontrole.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.3. Procedure	Nacionalno zakonodavstvo o prekograničnim procedurama i međunarodnoj saradnji nije u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom EU-e. Procedure u vezi sa međunarodnom saradnjom potrebno je definisati Priručnikom za fitosanitarne inspektore.	Uspostavljeno je izvješćavanje o zadržanim pošiljkama bilja i štetnim organizmima u skladu s Direktivom 94/3/EC.	1. Planirati razvoj prekograničnih procedura i međunarodnu saradnju. 2. Izraditi priručnik o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji. 3. Sprovesti nove procedure u skladu sa priručnikom o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji u vezi sa obavješćavanjem o zadržanim pošiljkama i štetnim organizmima.	Primjena jasnih procedura o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji u skladu sa zakonodavstvom EU i najboljom praksom.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.4. Ljudski potencijali i obuka	Stručno znanje fitosanitarnih inspektora potrebno je permanentno usavršavati, kao i znanje stranih jezika. Nije pripremljen plan obuke u oblasti međunarodne saradnje.	Direktivama EU jasno je definisana primjena transparentnih prekograničnih procedura u vezi sa međunarodnom saradnjom u oblasti fitosanitarne kontrole.	1. Organizovati redovnu obuku u vršenju procedura fitosanitarne kontrole u oblasti međunarodne saradnje. 2. Redovno učestvovati na međunarodnim sastancima, seminarima, konferencijama, okruglim stolovima i radionicama. 3. Organizovati kurseve stranih jezika.	Obučiti granične fitosanitarne inspektore u vršenju procedura veterinarske kontrole u oblasti međunarodne saradnje.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

4.4.5. Komunikacija i razmjena informacija	Ne postoje redovni međunarodni kontakti ili sastanci na regionalnom i lokalnom nivou. Ne postoji razmjena informacija putem Europhyt-a o zadržanim pošiljkama bilja s državama članicama EU.	Uspostavljena je brza i efikasna razmjena podataka i službenih informacija između nacionalnih službi za zaštitu bilja država članica EU o zadržanim pošiljkama bilja.	1. Uspostaviti mrežu kontaktnih osoba u susjednim zemljama. 2. Organizovati redovne sastanke na lokalnom nivou. 3. Uspostaviti interne baze podataka o pošiljkama bilja i razmjenu informacija putem Europhyt sistema. 4. Objavljivanje i ažuriranje podataka iz područja zdravstvene zaštite bilja na WEB-u za potrebe korisnika.	Uspostaviti komunikaciju na svim nivoima između službi granične fitosanitarne inspekcije i nadležnih službi zemalja EU i susjednih zemalja, kao i drugih zemalja uvoznica/izvoznica bilja i sadnog materijala.	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.6. Sistemi informacione tehnologije	Savremena IT tehnologija nije dostupna na svim GP na kojima se vrši fitosanitarna kontrola	Uspostavljen sofisticiran sistem IT tehnologije za potrebe graničnih fitosanitarnih inspektora na svim GP na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola osnovni je preduslov za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	Uspostaviti sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola.	Na svim GP na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola stvoriti osnovne tehničke preduoslove za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	Kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove

5. Zdravstveno-sanitarna inspekcija

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
5.1. Pravni i regulativni okvir	Crnogorsko zdravstveno-sanitarno zakonodavstvo okvirno je usklađeno sa EU zakonodavstvom.	Postoje detaljni propisi unutar zakonodavstva EZ-a, a koji se odnose na prekogranične aktivnosti, uslove uvoza i izvoza i provoza.	1. Sistemski pratiti promjene u zakonodavstvu EU te ih implementirati u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 2. Kontinuirano pratiti međunarodne ugovore i njihovo sprovođenje, kao i izmjene i dopune EU direktiva i najbolje prakse u vezi sa radom	Pravni i regulativni okvir vezan za prekogranične postupke i uvozne zahtjeve iz nadležnosti zdravstveno-sanitarne inspekcije uskladiti sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

			zdravstveno sanitarne inspekcije, te inicirati izmjenu ili potpisivanje novih međunarodnih ugovora.			
5.2. Organizacija i upravljanje	Zdravstveno-sanitarna inspekcija (ZSI) se trenutno povremeno angažuje na graničnim prelazima u skladu sa potrebama.	Direktivama EU definisana je koordinacija i saradnja sa susjednim zemaljama u vezi prometa na graničnim prelazima dozvoljenim za prevoz određenih pošiljki, kao važan aspekt za nesmetani protok.	1. Procijeniti organizaciju ZSI i prilagoditi ulazna mjesta i mjesta carinjenja za zajedničko djelovanje. 2. Procijeniti protok i količinu pošiljki koje podliježu zdravstveno-sanitarnoj kontroli na pojedinim GP-ima iz susjednih zemalja. 3. Na osnovu toga, izraditi plan angažovanja ZSI na GP.	Uspostaviti adekvatnu organizaciju i plan lokacija zdravstveno-sanitarne inspekcije za uspješniji rad na GP-ima.	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
5.3. Procedure	Prekogranične procedure funkcionišu na osnovu nacionalnog zakonodavstva koje je neophodno u potpunosti usaglasiti sa zakonodavstvom EU-e. Nadzor se sprovodi na osnovu nacionalnih zakonskih propisa koji su okvirno usklađeni sa evropskim. Propisi o nadzoru za pojedine rizične proizvode u fazi su izrade i primjenjivaće se i prije pristupanja EU.	Prekogranične procedure i međunarodna saradnja EU, temelje se na transparentnim uvoznim uslovima, upotrebi standardizovanih dokumenata i detaljnih propisa definisanih direktivama EU.	1. Analizirati postojeće prekogranične procedure i međunarodnu saradnju. 2. Planirati razvoj prekograničnih procedura i međunarodnu saradnju. 3. Pripremiti priručnik o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji. 4. Sprovesti nove procedure.	Uspostaviti procedure granične zdravstveno-sanitarne inspekcije u vezi sa prekograničnim aktivnostima, usklađene sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU-a u cilju uspješnijeg sprovođenja međunarodnih ugovora i obavljanja graničnih provjere.	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
5.4. Ljudski potencijali i obuka	Kroz organizovanu obuku inspektori se obučavaju o problematici u vezi sa prekograničnim prometom roba i opasnih hemikalija sa obavljanjem službenih kontrola i uzorkovanjem za laboratorijske analize.	Potrebno je planski organizovati redovnu obuku za zdravstveno-sanitarne inspektore po svim pitanjima vezanim za prekogranične procedure i međunarodnu saradnju. Prioritet treba dati učenju stranih jezika.	1. Analizirati postojeći nastavni plan obuke. 2. Izraditi nastavni plan obuke i izraditi priručnik. 3. Organizovati redovnu obuku, uključujući i učenje stranih jezika.	Obučiti zdravstveno-sanitarne inspektore u vršenju procedura prekograničnih aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje.		Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
5.5. Komunikacija i razmjena informacija	Ne postoje redovni međunarodni kontakti ili sastanci na regionalnom i lokalnom nivou u prekograničnim aktivnostima.	Potrebno je ostvariti permanentnu komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim i drugim zemaljama uvoznica/izvoznica, kako bi se omogućio nesmetan protok informacija o rizicima po zdravlje ljudi i životinja. U budućnosti omogućiti više opštih informacija npr. o zahtjevima uvoza EU, RASFF, RAPEX itd.	1. Organizovati sastanke na lokalnom nivou, na svim GP interesantnim za protok roba koje podliježu zdravstveno-sanitarnoj kontroli. 2. Uspostaviti odgovarajući softver i brz pristup internetu zdravstveno-sanitarnim inspektorima, kako bi se omogućio nesmetan i brz protok informacija. 3. Uspostaviti bližu saradnju sa drugim organima koji imaju nadležnosti na granici.	Uspostaviti adekvatnu komunikaciju na svim nivoima između ZSI i ostalih službi na graničnim prelazima, i sa laboratorijskim ustanovama i odrovarajućim organima u susjednim zemljama.		Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

5.6. Sistemi informacione tehnologije	Zdravstveno-sanitarnim inspektorima nije dostupna savremena IT tehnologija na GP na kojima vrše kontrolu.	Zakonodavstvo EU i najbolja praksa predviđju povezanost sa svim nadležnim subjektima, kao i međunarodnu razmjenu informacija o rizičnim proizvodima od RASFF-a, RAPEX-a i drugih izvještaj, i. informacije o određenim ulaznim mjestima za rizične proizvode i mjestima opremljenim za fizičke preglede pošiljaka.	1. Analizirati postojeću situaciju u vezi sa IT opremom i napraviti plan opremanja u skladu sa realnim potrebama 2. Uspostaviti sistem IT tehnologije neophodan za vršenje procedura zdravstveno-sanitarnim kontrole	Uspostaviti funkcionalan i standardizovan IT sistem koji omogućava međusobnu komunikaciju sa relevantnim subjektima.		Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

6. MIGRACIJE, VIZE, AZIL

Problematika azila, migracija i viza ima značajan uticaj na upravljanje granicom s obzirom da se u ovom poglavlju uređuju postupanja koje se odnose na određena statusna pitanja stranih državljana koji imaju namjeru da uđu u Crnu Goru.

U tom smislu potrebno je preduzeti određene aktivnosti, i to: uskladiti nacionalno zakonodavstvo kojim se reguliše ova problematika sa EU akijem; pratiti promjene u EU zakonodavstvu i implementirati ih u nacionalno zakonodavstvo; obezbijediti uvezivanje sa EU bazama podataka u ovim oblastima; informatički povezati sve organizacione jedinice koje se bave ovom problematikom; završiti izgradnju i staviti u funkciju Prihvatište za strance i Centar za azil i preduzeti mjere za efikasnije sprovođenje aktivnosti na polju nezakonitih migracija.

	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU-a	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
6.1. Pravni i regulativni okvir	Pravni i regulativni okvir nije u potpunosti usklađen sa zakonodavstvom i praksom EU.	Dio Šengenskog akija koji se odnosi na vize, azil i migracije posebno se fokusira na pravni i regulativni okvir koji omogućava saradnju između nadležnih organa, razmjenu informacija, zaštitu podataka te sprovođenje analize rizika. U vezi sa tim zahtjevi su sadržani u Dublinskoj konvenciji i u Katalogu preporuka za primjenu Šengenskog akija i najbolje prakse u području izdavanja viza, vraćanja i readmisije, Direktivi o opštim standardima i postupcima u zemljama članicama za vraćanje državljana trećih zemalja, koji nezakonito borave 2008/115,	1. Permanentno pratiti promjene u zakonodavstvu EU i implementirati ih u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 2. Uskladiti u potpunosti Zakon o strancima sa Direktivama EU. 4. Po stupanju na snagu novog Zakona o strancima izraditi podzakonske propise.	Uspostaviti pravni i regulativni okvir u skladu sa zahtjevima i najboljom praksom EU.	Kontinuirano	MUP, Sektor za upravne unutrašnje poslove, MVPiEI

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

		Uredbi (EZ) br 810/2009 Evropskog parlamenta i vijeća od 13.07.2009. g. Zakoniku Zajednice o vizama (Zakonik o vizama), koji je stupio na snagu 2010. godine, kao i s Uredbi (EZ) br. 767/2008 o Viznom informacionom sistemu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba VIS).				
	Sporazumi o readmisiji Crne Gore sa drugim državama usaglašeni su sa Sporazumom između Republike Crne Gore i Evropske Zajednice o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka, koji je potpisan 18. septembra 2007. godine u Briselu.	Primjena Šengenskog acquis-a i najbolje prakse u području izdavanja viza, vraćanja i readmisije	1. Nastaviti aktivnosti na zaključivanju preostalih sporazuma o readmisiji, i to: - Potpisivanje i potvrđivanje u Skupštini Crne Gore Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit i Protokola za njegovo sprovođenje; - Potpisivanje i potvrđivanje u Skupštini Crne Gore Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka; - Podnošenje inicijative Ruskoj Federaciji za zaključivanje Sporazuma o readmisiji; - Usaglašavanje tekstova implemacionog Protokola sa Republikom Francuskom, Italijom i Estonijom.	Uspostavljanje pravnog i regulatornog okvira u skladu sa zahtjevima i najboljom praksom EU i uskladiti sporazume o readmisiji sa EU standardima.		MUP, Sektor za upravne unutrašnje poslove, MVPiEI
6.2. Procedure	Saradnja između nadležnih organa je uspostavljena. Procedure nijesu u potpunosti usklađene.	Zakonik Zajednice o vizama, Šengenski katalog - nadzor vanjskih granica, protjerivanje i readmisija, Šengenski aki.	1. Analizirati postojeće procedure o saradnji. 2. Uskladiti procedure s najboljom praksom EU. 3. Pripremiti podzakonske propise za sprovođenje procedura o saradnji.	Uspostaviti procedure o saradnji nadležnih organa na području migracija, azila i viza usaglašene i prilagođene najboljoj praksi EU.	2014.godina	MVPiEI MUP
	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija priprema Priručnik za crnogorsku bazu podataka za potrebe rada diplomatsko-konzularnih predstavništava sa uputstvima za obradu zahtjeva za izdavanje viza. Ministarstvo unutrašnjih	Primjenu Šengenskog aki-a i najbolje prakse u području izdavanja viza, vraćanja i readmisije.	1. Izraditi Priručnik za izdavanje viza na granici poništavanje i skraćivanje roka važnosti viza. 2. Redovno ažurirati priručnike u skladu s promjenama u EU i operativnim potrebama.	Procedure za izdavanje viza precizno definisati i uskladiti s Šengenskim zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	2014.godina	MVPiEI, MUP, Sektor za upravne unutrašnje poslove

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom Crne Gore

	poslova priprema Priručnik za obradu zahtjeva za izdavanje viza, Priručnik za poslovni proces produženja viza u koji će biti implementiran u crnogorsku bazu podataka o vizama.					
6.3. Ljudski potencijali i obuka	Policijski službenici koji rade na izdavanju viza nijesu u potpunosti obučeni za rad u crnogorskoj bazi podataka o vizama.	Zahtjeva se jasan koncept obuke koji sadrži operativne vještine, poznavanje propisa, jezika itd. Šengenski kodeks o granicama, EU nastavni plan obuke (Core Curriculum) za obuku granične policije.	1. Organizovati seminar o uspostavljanju crnogorske baze podataka o vizama i poslovnom procesu produženja viza. 2. Organizovati seminar o procesu izdavanja viza na granici, poništavanju i skraćivanju roka važnosti viza. 3. Redovno ažurirati priručnik u skladu s promjenama u EU i operativnim potrebama.	Stručno osposobljavanje službenika za samostalan rad na crnogorskoj bazi viza i permanentno ažuriranje priručnika i uputstva za rad na izdavanju viza.		MUP-Uprava policije
	Radi se na uspostavljanju crnogorske baze podataka o vizama (CBV) - nacionalni sistem za razmjenu podataka između viznih tijela. Takođe, radi se na stvaranju pretpostavki da se nakon instaliranja potrebne opreme na graničnim prelazima za međunarodni promet odvija sveobuhvatna, brza i kvalitetna razmjena informacija i podataka na području viza između svih organa koji učestvuju u ovom procesu.	Uspostavljene su jedinice koje koriste podatke i informacije koje se odnose na migracije, azil i vize, i povezane su u poseban sistem (npr. EURODAC, CBV)	1. U svrhu obavljanja poslova u vezi sa vizama nabaviti i instalirati savremenu IT opremu na GP-ima i ispostavama Granične policije. 2. Instalirati biometrijsku identifikaciju u sve poslovne procese i opremiti ih sa potrebnom opremom. 3. CBV uvezati u Vizni informacijski sistem EU (VIS EU)	Uspostaviti savremeni informacijski sistem za razmjenu podataka na području migracija, azila i viza, uključujući biometrijsku identifikaciju u svim poslovnim procesima i uvezivanje Crnogorske baze podataka o vizama sa viznim sistemom EU.	2014.godina (dinamika zavisi od evropskih institucija)	MUP, Uprava policije MVPiEI
	Izgradnja Centra za azilante je u završnoj fazi.	Centar za azilante uspostavljen je u skladu sa najboljom praksom EU.	Završiti izgradnju i staviti u funkciju Centar za azilante.	Stavljanje u funkciju Centra za azilante		Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za zbrinjavanje izbjeglica
	Crna Gora nije u potpunosti razvila kapacitete za upravljanje nezakonitim migracijama. U funkciji je jedno Prihvatilište za strance, malih smještajnih kapaciteta.	Kapaciteti na području nezakonitih migracija usaglašavaju se u skladu sa najboljom praksom EU.	1. Izvršiti obuku policijskih službenika u postupanju sa nezakonitim migracijama u skladu sa standardima i najboljom praksom EU. 2. Unaprijediti uslove prihvata i smještaja nezakonitih migranata u Prihvatilištu za strance u Spužu. 3. Uspostaviti tranzitni prihvatni centar za strance, i obezbijediti smještaj za maloljetnike u kompleksu Prihvatilišta za strance.	Razviti neophodne smještajne kapacitete i kadrovsku obučenosť na nacionalnom nivou za sposobnost upravljanja nezakonitim migracijama.	2013.godina	MUP, Uprava policije

7.PRILOG:

- Pregled aktivnosti i potrebnih sredstava za pripremu tehničke dokumentacije i izgradnju, rekonstrukciju i adaptaciji i investiono-tehničko održavanje granične infrastrukture na graničnim prelazima, na budućim spoljnim granicama Evropske unije, u skladu sa standardima i praksom EU.
- Pregled aktivnosti i potrebnih sredstava za pripremu tehničke dokumentacije za izgradnju, rekonstrukciju i adaptaciji i investiono-tehničko održavanje objekata granične policije za nadzor buduće spoljne granice Evropske unije, u skladu sa standardima i praksom EU.
- Pregled aktivnosti i potrebnih sredstava za uvezivanja u skladu sa zahtjevima EU i Šengena u oblasti granice, stranaca, azila, viza i migracija.
- **Načelan pregled potrebne opreme i sredstava:**
 1. U okviru **saradnje unutar organa:**
 - 1/1 Granična policija
 - Oprema za Graničnu policiju za nadzor zelene granice - kopnena granica: prevozna sredstva – putnička vozila, vozilo za transport službenih pasa, terenska vozila, motocikli; kriminalističko-tehnička oprema – oprema za daktiloskopiju; oprema za regulisanje saobraćaja – policijska palica sa osvjetljenjem, čunjevi, alko test, sredstva za prinudno zaustavljanje vozila; zaštitna oprema – pancirna košulja; posebna tehnička sredstva i uređaji – uređaji za noćno osmatranje, termovizijski komplet, termovizija mobilna na vozilu; službeni psi za zaštitu državne granice; topografska oprema – dvogled, GPS navigacioni sistem; rasvjetna tijela – ručna lampa, signalna svjetiljka, megafon.
 - Oprema za pomorsku graničnu policiju: prevozna sredstva, plovila - patrolni brodovi dužine od 8 do 20 m, putnička vozila sa policijskom opremom i bez oznaka, putničko vozilo kombi, pancirne košulje, sredstva za prinudno zaustavljanje, uređaji za noćno osmatranje, termovizija, topografska oprema i rasvjetna tijela.
 - Oprema za kopnene granične prelaze: tehnička oprema, oprema za kontrolu putnih dokumenata – štambilj granične kontrole, uređaji za intezivnu provjeru – Docu Test, uređaji za provjeru dokumenata sa stonom UV lampom, uređaji za provjeru isprava - ručni „Regula”, uređaji za utvrđivanje autentičnosti putnih dokumenata – Docu Box, stereomikroskop; uređaji za pregled vozila – ogledalo s teleskopskom drškom sa osvjetljenjem, endoskop, CO2 detektor, mjerni uređaj za radijaciju, IR kamera za kontrolu putničkih i teretnih vozila, uređaji za mjerenje udaljenosti, detektor gustoće materijala – buster, detektor eksploziva i narkotika; službeni psi za detekciju droge i eksploziva.
 - Oprema za pomorske granične prelaze: Štambilj granične kontrole, uređaji za intezivnu provjeru(Waldman/inspecII), uređaji za provjeru isprava sa stonom UV lampom, uređaji za provjeru isprava ručni mobilni , uređaj za utvrđivanje autentičnosti putnih dokumenata, stereomikroskop, ogledalo sa teleskopskom drškom i osvjetljenjem, endoskop, CO2 detektor, fotoaparatus, oprema za daktiloskopiju, mjerni uređaj za radijaciju, detektor eksploziva i narkotika.

- Oprema za vazdušne granične prelaze: prevozna sredstva, putnička vozila, patrolno vozilo sa policijskom opremom, putničko vozilo kombi, vozilo za transport službenih pasa, sredstva za kontrolu putnih isprava – štambilj granične kontrole, uređaji za intezivnu provjeru, UV lampa, Docu Box, zaštitna oprema, uređaji za noćno osmatranje, detektori, službeni psi, rasvjetna tijela, topografska oprema, megafon.

1/2 Uprava carina

- Ljudski potencijali i obuka
- Infrastruktura i oprema

1/3 Granična veterinarska inspekcija

- Sistemi informacione tehnologije
- Infrastruktura i oprema

1/4 Granična fitosanitarna inspekcija

- Sistemi informacione tehnologije
- Infrastruktura i oprema

2. U okviru **Međuresorske saradnje**

- Upravljanje i organizacija
- Komunikacija i razmjena informacija
- Sistemi informacione tehnologije
- Infrastruktura i oprema

3. **Međunarodna saradnja**

3/1 Granična policija

3/2 Carina

3/3 Granična veterinarska inspekcija

3/4 Granična fitosanitarna inspekcija

3/5 Zdravstveno-sanitarna inspekcija

NAPOMENA: Neophodna finansijska sredstva za realizaciju mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom planiraće se u okviru godišnjih akcionih planova i opredjeljivaće se na godišnjem nivou, u okviru tekućeg i kapitalnog Budžeta Crne Gore, za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva finansija, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za inspekcijske poslove.

Dinamika obezbjeđenja sredstava za realizaciju mjera iz Akcionog plana zavisice i od spremnosti međunarodne zajednice da u okviru međunarodnih fondova pretprijetne pomoći odobre donatorsku podršku za realizaciju konkretnih projekata, kao i od tempa integracionih procesa Crne Gore.

Crna Gora
VLADA CRNE GORE

AKCIONI PLAN
za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom
za 2013. godinu

Podgorica, decembar 2012.godine

1. UVOD.....	4
2. Saradnja unutar organa.....	5
2.1. Ministarstvo unutrašnjih poslova- Uprava policije- Sektor granične policije.....	5
2.1.1. Pravni i regulatorni okvir.....	5
2.1.2. Procedure.....	5
2.1.3. Infrastruktura i oprema.....	6
2.1.4. Upravljanje i organizacija.....	7
2.1.5. Komunikacija i razmjena informacija	7
2.1.6. Sistem informacione tehnologije.....	8
2.1.7. Ljudski potencijali i obuka.....	8
2.2. Ministarstvo finansija - Uprava carina.....	9
2.2.1. Pravni i regulatorni okvir.....	9
2.2.2. Upravljanje i organizacija.....	9
2.2.3. Procedure.....	10
2.2.4. Komunikacija i razmjena informacija.....	10
2.2.5. Ljudski potencijali i obuka.....	10
2.2.6. Sistemi informacione tehnologije.....	11
2.2.7. Infrastruktura i oprema.....	11
2.3. Uprava za inspekcijske poslove – Veterinarska inspekcija.....	12
2.3.1. Pravni i regulatorni okvir.....	12
2.3.2. Ljudski potencijali i obuka.....	12
2.3.3. Upravljanje i organizacija.....	13
2.3.4. Procedure.....	13
2.3.5. Komunikacija i razmjena informacija.....	13
2.3.6. Sistem informacione tehnologije.....	14
2.3.7. Infrastruktura i oprema.....	14
2.4. Uprava za inspekcijske poslove – Fitosanitarna inspekcija.....	15
2.4.1. Pravni i regulatorni okvir.....	15
2.4.2. Infrastruktura i oprema.....	15
2.4.3. Upravljanje i organizacija.....	15
2.4.4. Procedure.....	16
2.4.5. Ljudski potencijali i obuka.....	16
2.4.6. Komunikacija i razmjena informacija i Sistem informacione tehnologije.....	16
2.5. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva – Direkcija za saobraćaj.....	17
2.5.1. Pravni i regulatorni okvir.....	17
2.6. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva – Direkcija za željeznice - Lučka uprava - operatori aerodroma luka i upravljači željezničke infrastrukture.....	17
2.6.1. Pravni i regulatorni okvir.....	17
2.7. Ministarstvo zdravlja.....	18
2.7.1. Ljudski potencijali i obuka.....	18
2.7.2. Infrastruktura i oprema.....	18
2.8. Ministarstvo odbrane.....	18
2.8.1. Ljudski potencijali i obuka – Infrastruktura i oprema.....	18
2.9. Ministarstvo finansija - Uprava za nekretnine.....	19
2.9.1. Infrastruktura.....	19
3. Međuresorska saradnja	20

3.1.Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije - Uprava carina - Veterinarska uprava - Fitosanitarna uprava - Zdravstveno-sanitarna inspekcija	
3.1.1. Procedure.....	20
3.1.2. Ljudski potencijali i obuka.....	20
3.1.3. Komunikacija i razmjena informacija.....	22
3.1.4. Infrastruktura i oprema.....	23
3.1.5. Upravljanje i organizacija.....	24
3.2.Ministarstvo unutrašnjih poslova.....	26
3.2.1. Infrastruktura i oprema.....	26
4. Međunarodna saradnja.....	26
4.1.Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija.....	26
4.1.1. Pravni i regulatorni okvir.....	26
4.2. Ministarstvo unutrašnjih poslova.....	27
4.2.1. Pravni i regulatorni okvir.....	27
4.2.2. Ljudski potencijali i obuka.....	27
4.2.3. Komunikacija i razmjena informacija.....	28
4.2.4. Upravljanje i organizacija.....	28
4.2.5. Infrastruktura i oprema.....	30
4.2.6. Infrastruktura i oprema.....	30
4.3 .Ministarstvo finansija – Uprava carina.....	30
4.3.1. Pravni i regulatorni okvir.....	30
4.3.2. Ljudski potencijali i obuka.....	31
4.3.3. Upravljanje i organizacija.....	31
4.3.4. Komunikacija i razmjena informacija.....	31
4.3.5. Sistem informacione tehnologije.....	32
4.4. Uprava za inspeksijske poslove – Veterinarska inspekcija.....	32
4.4.1. Ljudski potencijali i obuka.....	32
4.4.2. Upravljanje i organizacija.....	32
4.4.3. Procedure.....	32
4.4.4. Ljudski potencijali i obuka.....	33
4.4.5. Komunikacija i razmjena informacija.....	33
4.4.6. Sistem informacione tehnologije.....	33
4.5. Uprava za inspeksijske poslove – Fitosanitarna inspekcija.....	34
4.5.1. Pravni i regulatorni okvir.....	34
4.5.2. Procedure.....	34
4.5.3. Procedure.....	35
4.5.4. Ljudski potencijali i obuka.....	35
4.5.5. Komunikacija i razmjena informacija.....	36
4.5.6. Sistem informacione tehnologije.....	36
4.6.Ministarstvo zdravlja – Zdravstveno sanitarna inspekcija.....	37
4.6.1. Pravni i regulatorni okvir.....	37
4.6.2. Upravljanje i organizacija.....	37
4.6.3. Procedure.....	38
4.6.4. Ljudski potencijali i obuka.....	38
4.6.5. Komunikacija i razmjena informacija.....	39
4.6.6. Sistem informacione tehnologije.....	39
4.7. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva.....	40
4.7.1. Infrastruktura i oprema	40
5.Migracije, vize i azil.....	40
5.1.1. Pravni i regulatorni okvir.....	40
5.1.2. Procedure.....	42

5.1.3. Ljudski potencijali i obuka.....	42
5.1.4. Infrastruktura i oprema	43

1. UVOD

Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013.godinu, predstavlja izvod iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013-2016.godinu, jer se nameće potreba njegovog redovnog, godišnjeg, ažuriranja u cilju ostvarivanja napretka u ovoj oblasti.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013.godinu, sastoji se od tri nivoa saradnje, i to:

- **Saradnja unutar organa**, koja ima važnu ulogu na bezbjednost državne granice i suzbijanje svih vidova kriminala, kroz sljedeće aktivnosti: usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, poboljšanje postojećeg sistema planiranja rada, kadrovsku popunjenost, obučenost, efikasnu razmjenu informacija, kompjuterizaciju radnog procesa i adekvatnu infrastrukturu za rad i boravak svih organa koji obavljaju djelatnost na granici.

- **Međuresorska saradnja**, doprinosi racionalnijem i optimalnijem korišćenju postojećih potencijala organa uključenih u sistem integrisanog upravljanja granicom. Predviđene su aktivnosti kontinuiranog praćenja zakonodavstva u vezi sa međunarodnom saradnjom i njihova implementacija u nacionalne propise, sprovođenje zajedničkih akcija, zajednička obuka i zajedničko korišćenje opreme, pojednostavljenje procedura i otklanjanje praznih hodova i dupliranje postupaka, međusobna informatička povezanost, zajedničko informisanje javnosti, zajedničko vođenje statističkih podataka, priprema web stranice MUP-a- koordinirajućeg tijela za sprovođenje Strategije u oblasti integrisanog upravljanja granicom.

- **Međunarodna saradnja**, predstavlja osnovu evropskog koncepta integrisanog upravljanja granicom i podrazumijeva saradnju sa susjednim i ostalim zemljama, jer se aktivnosti sprovode prekogranično. Međunarodna saradnja doprinosi ekonomičnijem, racionalnijem i optimalnijem korišćenju postojećih potencijala kroz koordinirane i zajedničke aktivnosti u cilju ostvarivanja bezbjednosti državne granice i suzbijanja međunarodnog kriminala. Planirane su aktivnosti na: usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u smislu prekograničnih aktivnosti, usklađivanje međunarodnih ugovora, sprovođenje zajedničkih operacija, aktivnosti zajedničke granične kontrole, obuka u odnosu na međunarodne aktivnosti, održavanje sastanaka na svim nivoima, ostvarivanje komunikacije putem IT tehnologije na bilateralnom i multilateralnom nivou povezivanjem sa međunarodnim bazama podataka.

U svim nivoima saradnje obrađuju se sljedeća područja (poglavlja) saradnje, i to:

- pravni i regulatorni okvir;
- upravljanje i organizacija;
- procedure;
- ljudski potencijali i obuka;
- komunikacija i razmjena informacija;
- sistemi informacione tehnologije i
- infrastruktura i oprema.

Aktivnosti sadržane u ovom dokumentu zajedno su razvili organi uključeni u integrisano upravljanje granicom.

Sistem koordinacije u realizaciji planiranih aktivnosti obezbjeđuje postizanje ciljeva utvrđenih Strategijom.

2. Saradnja unutar organa

Područje saradnje	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Cilj i očekivani rezultati	Rok	Nosilac aktivnosti
2.1. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA -UPRAVA POLICIJE – SEKTOR GRANIČNE POLICIJE						
2.1.1. Pravni i regulatorni okvir	Pravni i regulativni okvir nije u potpunosti usklađen s dobrom praksom i zakonodavstvom EU.	U području upravljanja granicama potrebno je nacionalno zakonodavstvo uskladiti s EU zakonodavstvom te zahtjevima i dobrom praksom Evropske unije, u prvom redu Šengenskim kodeksom o granicama i Šengenskim katalogom „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvat, preporuke i najbolja praksa“.	1.Uporediti postojeći pravni regulativni okvir koji je u nadležnosti Granične policije sa zahtjevima i dobrom praksom EU. 2.Permanentno pratiti promjene u zakonodavstvu Evropske unije i implementirati ih u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 3. Izvršiti izmjene i dopune Zakona o graničnoj kontroli i podzakonskih akata i uskladiti ga sa Uredbom (EZ-a) br. 562/2006 Europskog parlamenta i vijeća od 15. marta 2006. godine (Schengenski kodeks o granicama).	Harmonizovati pravni i regulatorni okvir iz nadležnosti Granične policije i uskladiti sa standardima i dobrom praksom EU.	2013.god. i u kontinuitetu	MUP – Sektor za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor u saradnji sa Odjeljenjem za IUGiGP i Uprava policije - Sektor granične policije
2.1.2. Procedure	Urađen je Nacrt zajedničkog priručnika o procedurama rada graničnih službi na graničnim prelazima u skladu sa dobrom praksom EU.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvat, preporuke i najbolja praksa“	1. Izraditi novi metodološki priručnik za Graničnu policiju o procedurama rada. 2. Uraditi metodologiju rada za Graničnu policiju, kao sastavni dio Zajedničkog priručnika o procedurama rada graničnih službi na graničnim prelazima.	Precizno i jasno definisati procedure rada Granične policije usklađene s najboljom praksom EU.	2013.god.	MUP - Uprava policije, Sektor granične policije, u saradnji sa Odjeljenjem IUGiGP,

2.1.3. Infrastruktura i oprema	Infrastruktura i oprema na graničnim prelazima, i pored postignutih značajnih rezultata, nije u potpunosti u skladu sa zahtjevima EU (U Izvještaju o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije IUG za period 2006-2012.godina, dat je prikaz izgrađenosti i opremljenosti graničnih prelaza, u skladu sa Uredbom o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi).	Granična policija mora biti adekvatno opremljena za obavljanje poslova granične kontrole, u skladu sa Šengenskim kodeksom o granicama, Šengenskim katalozima - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“	5. Odrediti lokacije i pripremiti tehničku dokumentaciju za objekte granične policije duž granične linije i granične prelaze, na budućim spoljnim granicama EU, koje je potrebno izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti. 6. Izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti određene objekte za rad i smještaj Granične policije. 7. Nabaviti i staviti u operativnu upotrebu opremu za nadzor kopnene državne granice. 8. Nabavka plovila za nadzor morske, jezerske i riječne granice.	Izgraditi i rekonstruisati postojeću infrastrukturu na graničnim prelazima i na graničnoj liniji i izvršiti nabavku potrebne opreme za nadzor državne granice u skladu sa standardima EU.	2013.god. i kontinuirano	MUP - Odjeljenje za IUGiGP, Uprava policije - Sektor granične policije
	Granični prelazi, trenutno, nijesu u potpunosti opremljeni potrebnom opremom za otkrivanje falsifikovanih putnih isprava i viza u skladu sa utvrđenim standardima.		Opremiti sve granične prelaze potrebnom opremom za otkrivanje falsifikovanih putnih isprava i viza.	Opremiti sve granične prelaze sa neophodnom opremom za otkrivanje falsifikovanih isprava i viza.	2013.-2014.god.	MUP- Odjeljenje za IUGiGP, Uprava policije-Sektor granične policije
	U skladu sa Sporazumom o određivanju GP-a sa BiH, urađen je Elaborat zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva.		1. Implementacija Elaborata zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva. 2. Izrada Elaborata o zarušavanju na granici sa Srbijom, R.Hrvatskom, R.Kosovom i R.Albanijom.	Adekvatno obezbjeđenje zelene granice.	2013. god.	MUP, Uprava policije-Sektor granične policije, u saradnji sa Odjeljenjem IUGiGP
	Do sada su implementirane tri faze,		Nastaviti implementaciju	Adekvatno obezbjeđenje državne granice na	2013. god.	MUP- Uprava

	od pet faza izgradnje Sistema elektronskog nadzora državne granice.		Projekta elektronskog nadzora državne granice	moru i Skadarskom jezeru.		policije, Sektor granične policije
2.1.4. Upravljanje i organizacija	Postojeći sistem organizacije i planiranja rada nije sistemski izgrađen u skladu sa savremenim međunarodnim standardima struke. Kontrola sprovođenja Strategije IUG na regionalnom i lokalnom nivou je neadekvatna. U okviru Budžetskih sredstava namijenjenih za potrebe integrisanog upravljanja granicom, gazdovanje, izgradnju i rekonstrukciju postojeće infrastrukture na graničnim prelazima i za potrebe Granične policije, nije izrađen finansijski plan.	Nadzor kojim se kontroliše sprovođenje sistema integrisanog upravljanja granicama EU je jasno definisan direktivama i najboljom praksom EU. Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalog „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“	1.Sprovesti proceduru organizacije, odabira i obuke službenika Granične policije za suzbijanje prekograničnog kriminala. 2.Implementirati sistem analize rizika u Graničnoj policiji. 3.Izvršiti pripreme za sprovođenje procedura organizacije novih radnih mjesta u Graničnoj policiji. 4.Unaprijediti nadzorne sisteme kojima se kontroliše sprovođenje Strategije IUG na regionalnom i lokalnom nivou na GP-ima. 5.Izraditi finansijski plan za potrebe integrisanog upravljanja granicom i Granične policije i kontinuirano pratiti realizaciju finansijskog plana za potrebe IUG i Granične policije.	Izmjena organizacije i načina rada i poboljšanje sistema organizovanja i planiranja rada Granične policije Unaprijediti nadzorne sisteme u sprovođenju Strategije IUG. Obezbjedeće finansijskih sredstva na osnovu finansijskog plana za potrebe IUG i Granične policije.	2013.god. i kontinuirano	MUP, Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije IUG i Akcionog plana za njeno sprovođenje (Stručni tim)
2.1.5. Komunikacija i razmjena informacija	U skladu sa konceptom analize rizika u Graničnoj policiji, izrađena su interna uputstva kojima su definisana područja analize, rokovi izrade, nadležnost, organizacija, kao i sistem razmjene podataka	Sedmični i mjesečni izvještaji o analizi rizika i studije o karakterističnim slučajevima dostavljaju se Graničnoj policiji. Takođe, utvrđeni su postupci za izradu statističkih podataka i za izvještavanje na svim nivoima, po uzoru na rezultate analize rizika	4. Utvrditi postupke za izradu statističkih podataka i za izvještavanje na svim nivoima, po uzoru na rezultate analize rizika FRONTEX –a. 5. Pratiti sprovođenje utvrđenog sistema analize rizika u Graničnoj policiji na osnovu Uputstva. 6. Razviti sistem ranog upozorenja i obavještanja, koji će biti usklađen s međunarodnim	Uspostaviti nacionalni sistem ranog upozorenja i obavještanja koji će biti povezan s međunarodnim sistemom. Pratiti razvoj IT tehnologije. Uspostaviti sistem ranog upozorenja i obavještanja kroz izradu analize rizika i drugih analitičkih sistema.	2013.god. i kontinuirano	MUP- Služba za informacione tehnologije, Uprava policije- Sektor granične policije, Odjeljenje za IUGiGP,

		FRONTEX –a. Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“	sistemom u skladu sa odredbama FRONTEX-a.			
2.1.6. Sistem informacione tehnologije	Svi granični prelazi uvezani su Jedinstvenu računarsku mrežu MUP-a - Uprave policije u okviru koje je implementiran sistem Interpol 24/7, kao i aplikacija „Granica“. Jedinstveni informacioni sistem za upravljanje državnom granicom implementira se u skladu s postavljenim planom. U pripremi je projekat razvoja AFIS sistema za potrebe azila i granične policije, kao i pripreme za uspostavljanje EURODAC sistema. Takođe, u toku su pripreme za prilagođavanje ŠIS-u i pripreme za uspostavljanje sistema SIRENA.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“ (posebno katalozi za SIS i SIRENE).	4. Pripremiti potrebne aplikacije za radni proces Granične policije. 5. Opremiti granične prelaze dodatnom opremom u skladu s Jedinstvenim informacionim sistemom MUP-a – Uprave policije i za upravljanje državnom granicom. 6. Instalirati potrebnu informatičku opremu i aplikacije u ispostavama granične policije.	Poboljšati radni proces Granične policije i njenu efikasnost. Svi granični prelazi na budućim spoljnim granicama EU koristeće Jedinstveni informacioni sistem za upravljanje državnom granicom kompatibilan sa informacionim sistemima EU. Sve jedinice Granične policije povezane su u Jedinstveni informacioni sistem za upravljanje državnom granicom, internet sistemom sa mogućnošću korišćenja interneta i e-pošte.	2013.god. i kontinuirano	MUP- Služba za informacione tehnologije, Uprava policije- Sektor granične policije, Odjeljenje za IUGiGP,
2.1.7. Ljudski potencijali i obuka	U toku je implementacija Projekta „Rad Granične policije u zajednici“. Ne postoji plan popune i rasporeda Granične policije u skladu sa definisanim kriterijumima kontrole i nadzora spoljnih granica EU.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvati, preporuke i najbolja praksa“ jasno definišu potrebe kadrovske potpunosti Granične policije. Zahtijeva se jasan koncept obuke koja pokriva operativne vještine, poznavanje propisa, jezika itd. Šengenski kodeks o	1. Izraditi plan sa potrebnim brojem stručnih i dobro obučanih policijskih službenika za nadzor budućih spoljnih granica EU. 2. Izraditi plan sa potrebnim brojem stručnih i dobro obučanih policijskih službenika za nadzor budućih unutrašnjih granica (kompenzacijske mjere). 3. Kontinuirano implementirati plan popune Granične policije novim kadrovima u skladu sa planovima za nadzor	Planski definisati obuku službenika granične policije i instruktora-multiplikatora za nadzor budućih unutrašnjih i spoljnih granica EU. Sistemske sprovoditi mjere upravljanja i rasporeda ljudskim potencijalima u Graničnoj policiji. Planski definisati nadzor budućih unutrašnjih i spoljnih granica EU.	2013.god. i kontinuirano	MUP - Uprava policije, Sektor granične policije i Policijska akademija

		granicama, Šengenski katalozi - preporuke i najbolja praksa, EU nastavni plan obuke (Core Curriculum) za obuku granične policije.	budućih spoljnih i unutrašnjih granica (kompenzacijske mjere) EU. 4. Planirati specijalističku obuku za policijske službenike Granične policije za nadzor budućih spoljnih i unutrašnjih granica (kompenzacijske mjere) EU. 5. Kontinuirano sprovesti stručno usavršavanje pripadnika Granične policije uvođenjem novih područja stručnog usavršavanja, kao i obučiti instruktore -multiplikatore. 6. Permanentno ažurirati Nastavni plan i program obuke sa standardima EU u oblasti bezbjednosti granica. 7. Nastaviti sa implementacijom Projekta „Rad Granične policije u zajednici”.			
2.2 MINISTARSTVO FINANSIJA - UPRAVA CARINA						
2.2.1. Pravni i regulatorni okvir	Carinski propisi uglavnom su usklađeni sa EU zakonodavstvom.	Uraditi novi Zakon o carinskoj službi u skladu sa preporukama EU.	1. Permanentno pratiti promjene u zakonodavstvu EU te ih implementirati u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 2. Izmijeniti Zakonik o krivičnom postupku 3. Donijeti podzakonske propise za sprovođenje Zakona o carinskoj službi.	Uskladiti pravni okvir u oblasti carinskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.	2013.god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina i Ministarstvo pravde
2.2.2. Upravljanje i	Investicije i ljudski resursi planirani su u okviru državnog budžeta za	Uspostavljen je plan za upravljanje koji	1. Pripremiti i stalno ažurirati plan za investicije	Funkcionalni i realni planovi za upravljanje raspoloživim resursima.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija,

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013.godinu

organizacija	narednu budžetsku godinu.	sadrži: Inventar postojeće i potrebne opreme; plan za stručno usavršavanje službenika. Radni rasporedi za službenike na graničnim prelazima i unutrašnjim carinskim ispostavama. Za upotrebu specijalističke opreme, sačinjen je poseban plan, na osnovu rezultata analize rizika.	i upravljanje ljudskim potencijalima.	Na osnovu planova za upravljanje, omogućeni su adekvatni potencijali, oprema kao i stručnjaci koji koriste tu opremu		Uprava carina
2.2.3. Procedure	Puštanje komercijalne robe u slobodan promet moguće je na 18 graničnih ispostava.	Puštanje komercijalne robe u slobodan promet moguće je na svim graničnim prelazima prve kategorije.	1. Pripremiti i redovno ažurirati plan za sprovođenje carinjenja na granici, u pogledu infrastrukture i opreme, kao i priručnika o procedurama i dostavljati ih službenicima radi sprovođenja.	Plan za carinjenje roba na graničnim prelazima izrađen je i ažuriran, kao i Priručnik o procedurama i dostavljen je službenicima na sprovođenje. Carinjenje robe i potpuna carinska kontrola može se obavljati na graničnom prelazu 24 sata.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.4. Komunikacija i razmjena informacija	Komunikacija između Uprave carina i područnih organizacionih jedinica obavlja se putem e-maila, telefona i faksa.	Redovno se održavaju sastanci na svim nivoima na kojima se razmjenjuju iskustva.	2. Održavati redovne sastanke na svim nivoima.	Redovno se pripremaju uputstva za pripremu mjesečnih sastanaka, u cilju operativno – analitičkog praćenja problematike i na osnovu toga se usmjerava rad organizacionih jedinica Uprave carina. Unaprijedena je razmjena informacija između carinskih službenika kroz redovne sastanke.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
	Unaprijedena je web stranica Uprave carina www.upravacarina.me koja je pripremljena sa ciljem informisanja javnosti o aktivnostima Uprave carina.	Urađena je posebna web stranica na Internetu sa informacijama u vezi s carinskim postupcima. Takođe, dostupne su određene brošure korisnicima, za	1. Ažurirati web stranicu, kako bi dodatno pojasnili carinske procedure.	Sporazumom sa zainteresovanim subjektima poboljšati komunikaciju u carinskim postupcima. Građanima je obezbijeden jednostavan pristup informacija-ma u vezi sa carinskim postupcima.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

		putnike, vozila i robe.				
2.2.5. Ljudski potencijali i obuka	Pripremljen je program obuke predavača i nastavni plan. Sistem unapređenja je uspostavljen.	Grupa eksperata prati i unapređuje obavljanje zadataka službenika.	1. Pripremiti i ažurirati plan razvoja ljudskih potencijala, njihove obuke i razviti sistem unapređenja. 2. Pripremiti plan obuke za mobilne carinske jedinice. 3. U cilju kvalitetnog sprovođenja mjera zaštite plave i zelene granice, ovlašćeni carinski službenici moraju proći specijalističku obuku.	Redovno pripremljeni godišnji planovi obuke. Ovlašćeni carinski službenici su uspješno realizovali specijalističku obuku. Priručnici za obuku su dostupni službenicima za sprovođenje. Priručnik za postupanje carinskih službenika i procedure na graničnim prelazima, je dostupan carinskim službenicima. Metodologija rada koordinacionih timova za sprovođenje Strategije IUG na regionalnom nivou i stručnih timova na graničnim prelazima je urađena i dostavljena svim koordinatorima. Takođe, urađen je Poseban sporazum o kućnom redu na graničnim prelazima i dostavljen na korišćenje svima. Službenici Uprave carina su motivisani i dobro obučeni za postupanje u carinskim poslovima i procedura-ma.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.6. Sistemi informacione tehnologije	IT sistem nije u potpunosti usklađen s EU standardima.	Za obezbjeđenje informacionih sistema između EU i njenih članica postoje tehnički i ljudski potencijali.	1.Nabavka potrebne IT opreme i aplikacija. 2.Obuka službenika u pogledu sistemskih poboljšanja.	Plan obuke u pogledu poboljšanja sistema je sproveden. IT sistemi su kompatibilni sa EU sistemom.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
2.2.7. Infrastruktura i oprema	Postojeća infrastruktura i oprema Uprave carina ne omogućava efikasno i sveobuhvatno izvršavanje zadataka, kako na graničnim prelazima tako i na cijelom carinskom području CG.	Opremljenost i osposobljenost carinskih službi zemalja članica Europske unije, treba da bude mjerilo za realizaciju ovog cilja. U realizaciji ovog cilja, treba koristiti iskustva sa studijskih putovanja, u okviru Projekta	1.Izvršiti nabavku opreme za granične prelaze. 2.Nabaviti opremu za mobilne jedinice. 3.Nabaviti odgovarajuću opremu za efikasan carinski nadzor na moru, željeznici i jezeru.	Granični prelazi opremljeni su potrebnom opremom u skladu sa standardima EU i Uredbom o standardima i uslovima koje moraju ispunjavati granični prelazi. Mobilne jedinice opremljene su u skladu sa standardima EU. Uprava carina posjeduje opremu za carinski nadzor na moru, željeznici i jezeru.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

		"Integrisano upravljanje granicom".				
2.3 UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE – VETERINARSKA INSPEKCIJA						
2.3.1. Pravni i regulatorni okvir	Crnogorsko veterinarsko zakonodavstvo u vezi sa međunarodnim prometom životinja, hrane za životinje i proizvoda životinjskog porijekla samo okvirno je usklađeno sa EU zakonodavstvom.	Odluke Komisije i uredbe utemeljene na njima predstavljaju osnovu za zakonodavni okvir i najbolje prakse za režim Granične veterinarske inspekcije i podjelu odgovornosti u EU.	5. Pripremiti zakonodavstvo koje će biti u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom i najboljim praksama EU. 6. Kontinuirano pratiti promjene u pravnom sistemu (EU Acquis) i najboljim praksama EU. 7. Priprema propisa iz oblasti veterine i bezbjednosti hrane. 8. Usklađivanje postojećih propisa u skladu s izmjenama i dopunama relevantnog zakonodavstva EU.	Nacionalni propisi Zakon o veterinarstvu i Zakon o bezbjednosti hrane u potpunosti uskladiti sa zakonodavstvom EU i obezbijediti njegovo sprovođenje u skladu sa najboljim praksama EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.2. Ljudski potencijali i obuka	Broj graničnih veterinarskih inspektora nije dovoljan da omogući primjereno vršenje veterinarske granične kontrole. Radno vrijeme nije određeno u skladu sa propisima EU. Trenutno postoji 9 graničnih veterinarskih inspektora, koji obavljaju veterinarske preglede na graničnim prelazima.	U skladu sa relevantnim EU zakonodavstvom planira se broj graničnih veterinarskih inspektora dovoljan da omogući primjereno vršenje veterinarske granične kontrole kao i njihovo radno vrijeme.	1. Pripremiti i sprovesti plan koji će obezbijediti dovoljan broj ljudskih potencijala za buduće granične inspekcijske kontrole. 2. Izrada godišnjeg plana treninga veterinarskih graničnih inspektora 3. Nastavak kontinuiranog osposobljavanja i obnavljanja stečenog znanja veterinarskih graničnih inspektora	Uspostaviti plan potreba ljudskih potencijala za buduće veterinarske kontrole i obezbijediti dovoljan broj službenika koji omogućava adekvatno sprovođenje granične veterinarske kontrole	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
	Izvršena je analiza postojeće obuke	Sprovodi se permanentna obuka za granične	Granične veterinarske inspektore obučiti u	2013. god. i	Ministarstvo	

	i procjena potreba za buduće obuke za granične veterinarske inspektore.	veterinarske inspektore u skladu sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU. Organizovati obuku za granične veterinarske inspektore u skladu sa planom obuke koji se primjenjuje EU.		skladu sa zahtjevima EU i procedurama koji se odnose na Graničnu veterinarsku inspekciju EU.	kontinuirano	poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.3. Upravljanje i organizacija	Organizacija Granične veterinarske inspekcije nije u potpunosti u skladu sa zakonodavstvom i najboljim praksama u EU: Granični prelazi na kojima je organizovana granična Veterinarska inspekcija nijesu izgrađeni u skladu sa EU standardima I važećim nacionalnim Pravilnikom o tehničkim zahtjevima za granična inspekcijska mjesta. Izražen je nedovoljan broj zaposlenih veterinarских inspektora zaduženih za graničnu kontrolu i zbog toga se na GP ne može uvijek izvršiti siguran veterinarski pregled pošiljke već se pošiljka upućuje na dodatni pregled na mjestu krajnje destinacije – objekat skladištenja u unutrašnjosti zemlje.	Režim rada Veterinarske inspekcije zasniva se na mreži Granične veterinarske inspekcije, inspekcijski kapaciteti određeni su za veterinarsku kontrolu pošiljaka koje ulaze u EU iz zemalja koje nijesu članice EU. Granična veterinarska inspekcija sprovodi preglede na granici, uz određene mjere, koje obavljaju veterinari u unutrašnjosti zemlje.	6. Urediti sistem rada granične veterinarske inspekcije u skladu sa zakonodavstvom EU i najboljim praksama. 7. Preduzeti mjere na daljoj decentralizaciji procesa donošenja odluka. 8. Dalje unapređenje administrativnih kapaciteta nacionalne službe za veterinu i bezbjednost hrane. 9. U skladu sa realno utvrđenim potrebama potrebno je nastaviti s dodatnim zapošljavanjem graničnih veterinarskih inspektora.	Organizovati Graničnu veterinarsku inspekciju u skladu sa zahtjevima EU. Decentralizovati proces donošenja odluka.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.4. Procedure	Procedure se ne sprovode u potpunosti u skladu sa zahtjevima EU zakonodavstva zbog nedostatka adekvatnih kapaciteta na GP.	U skladu sa relevantnim EU zakonodavstvom granični veterinarski pregledi obavljaju se i završavaju na GP, u postorijama Granične veterinarske inspekcije. U posebnim slučajevima	1. Sprovesti adekvatne procedure u skladu sa zahtjevima EU.	Procedure Granične veterinarske inspekcije u odnosu na saradnju unutar službe sprovoditi u skladu sa relevantnim EU zakonodavstvom.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove

		sprovodi se veterinarska kontrola u unutrašnjosti zemlje.				
2.3.5. Komunikacija i razmjena informacija	Interna baza podataka TRACES sistema je dostupna. Sprovedena je početna obuka za korišćenje ovog sistema ali je ograničena primjena zbog neopremljenosti prelaza i nepostojanja legislative o dokumentu za prijavljivanje pošiljki.	EU elektronski informacijski sistem TRACES trenutno pruža mogućnost korištenja CVED-dokumenta za elektronsko predizveštavanje i prikupljanje statističkih podataka u EU. U budućnosti TRACES će sadržavati zakonodavstvo EU u vezi Veterinarske granične inspekcije, RASFF sistema i informacije o odbijenim pošiljkama.	6. Prilagoditi interne baze podataka Granične veterinarske inspekcije. 7. Obezbijediti internet komunikaciju dostupnu svim graničnim veterinarskim inspektorima na graničnim prelazima kao i TRACES sistem. 8. Sprovesti dodatne obuke za Traces SISTEM. 9. Donijeti neophodne propise. 10. Ažurirati priručnik o komunikaciji i razmjeni informacija.	Uspostaviti interne baze podataka Granične veterinarske inspekcije koje sadrže relevantne informacije dostupne graničnim veterinarskim inspektorima u skladu sa standardima EU. Organizovati komunikaciju i razmjenu informacija na efikasan način, kako bi se omogućio brzi protok informacija o rizicima po zdravlje ljudi i životinja u skladu sa standardima EU. Uspostaviti brzi sistem razmjene informacija između graničnih veterinarskih inspektora i Veterinarske uprave.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.6. Sistem informacione tehnologije	Sofisticirana IT tehnologija nije dostupna na svim GP na kojima se vrši veterinarska kontrola	Uspostavljen sofisticirani sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola.	Uspostaviti sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola.	Na svim GP na kojima se vrši veterinarska granična kontrola uspostaviti sofisticiranu IT tehnologiju.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.3.7. Infrastruktura i oprema	Infrastruktura i oprema na graničnim prelazima na kojima se vrši granična veterinarska kontrola ne zadovoljavaju standarde i uslove neophodne za vršenje procedura veterinarske kontrole.	Granični prelazi na kojima se obavlja veterinarska kontrola moraju zadovoljavati standarde u skladu sa direktivama EU.	1. Odrediti lokacije i pripremiti tehničku dokumentaciju za objekte granične veterinarske inspekcije na postojećim graničnim prelazima, kao i na budućim spoljnim granicama EU, koje je potrebno izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i	Stvoriti uslove na graničnim prelazima za vršenje veterinarske kontrole u skladu sa zahtjevima EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove

			opremiti. 2. Izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti određene objekte za rad i smještaj graničnih veterinarskih inspektora.			
3.4. UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE – FITOSANITARNA INSPEKCIJA						
2.4.1. Pravni i regulatorni okvir	Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja i podzakonski propisi iz područja zdravstvene zaštite bilja okvirno su usklađeni sa zakonodavstvom EU.	Područje zdravstvene zaštite bilja u EU regulisano je Direktivom 2000/29/EZ i drugim direktivama, odlukama i uredbama	1. Priprema preostalih propisa iz područja zdravstvene zaštite bilja. 2. Usklađivanje postojećih propisa u skladu s izmjenama i dopunama relevantnog zakonodavstva EU.	Uskladiti crnogorsko zakonodavstvo iz oblasti zdravstvene zaštite bilja sa zakonodavstvom EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.4.2. Infrastruktura i oprema	Infrastruktura i oprema na graničnim prelazima na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola ne zadovoljavaju standarde i uslove neophodne za vršenje procedura fitosanitarnog pregleda.	Granični prelazi na kojima se obavlja fitosanitarna kontrola moraju zadovoljavati standarde u skladu sa Direktivom 98/22/EC.	1. Odrediti lokacije i pripremiti tehničku dokumentaciju za objekte granične fitosanitarne inspekcije na postojećim graničnim prelazima, kao i na budućim spoljnjim granicama EU, koje je potrebno izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti. 2. Izgraditi, rekonstruisati, adaptirati i opremiti određene objekte za rad i smještaj graničnih fitosanitarnih inspektora.	Stvoriti uslove na graničnim prelazima za vršenje fitosanitarne kontrole u skladu sa zahtjevima EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
2.4.3. Upravljanje i organizacija	Uz zdravstvenu kontrolu bilja u međunarodnom saobraćaju, granična fitosanitarna inspekcija preuzima i zdravstveni nadzor nad	Zdravstvena kontrola bilja u međunarodnom prometu i pri	1. Dalje unapređenje administrativnih kapaciteta inspekcije za zdravstvenu zaštitu bilja.	Uspostaviti efikasan administrativni sistem granične veterinarske inspekcije za zdravstvenu zaštitu bilja u skladu s pravilima EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja,

	određenim vrstama bilja i biljnim proizvodima na mjestu proizvodnje i na tržištu u unutrašnjosti zemlje.	prometu na teritoriju EU obavlja se u skladu s relevantnim EU zakonodavstvom.	2. U skladu sa realno utvrđenim potrebama na terenu potrebno je nastaviti s dodatnim zapošljavanjem fitosanitarnih inspektora. 3. U skladu s preporukama, a na osnovu unaprijed osmišljenog plana unutar Fitosanitarne uprave, potrebno je sprovoditi nadzor nad radom fitosanitarnih inspektora na terenu, po sistemu subordinacije.	Odgovornosti i nadležnosti fitosanitarne inspeksijske službe jasno su definisane i proširene.		Fitosanitarna uprava i Uprava za inspeksijske poslove
2.4.4. Procedure	Granični fitosanitarni inspektori obavljaju procedure fitosanitarnog pregleda na graničnim prelazima u skladu sa svojim ovlaštenjima. Nije izrađen Priručnik za fitosanitarne inspektore.	Procedure obavljanja pregleda vrše se na odgovarajući način u skladu sa zahtjevima EU i međunarodnim normama.	Izraditi priručnik za fitosanitarne inspektore u skladu sa zahtjevima EU i međunarodnim normama i redovno ga ažurirati u skladu s izmijenama i dopunama nacionalnog zakonodavstva usklađenog sa zakonodavstvom EU.	Procedure koje se odnose na obavljanja fitosanitarnog pregleda na odgovarajući način u skladu s EU zakonodavstvom, definisane su u Priručniku za fitosanitarne inspektore.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspeksijske poslove
2.4.5. Ljudski potencijali i obuka	Službenici Fitosanitarne inspekcije uglavnom su usvojili potrebna znanja.	Inspeksijska služba obučena je za obavljanje fitosanitarnih pregleda u skladu sa zahtjevima EU i međunarodnim normama.	1. Izraditi godišnji plan obuke i trening fitosanitarnih inspektora. 2. Nastaviti kontinuirano osposobljavanje i obnavljanje stečenog znanja fitosanitarnih inspektora.	Permanentno osposobljavanje i obnavljanje stečenog znanja fitosanitarnih inspektora obavljati u skladu sa godišnjim planom obuke i treninga.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspeksijske poslove
2.4.6. Komunikacija, razmjena informacija i sistemi informacione tehnologije	Komunikacija i razmjena informacija između graničnih fitosanitarnih inspektora I Uprave odvija se e-poštom, telefaksom ili telefonom, ali je primjena ograničena zbog neadekvatne opremljenosti graničnih prelaza za potrebe graničnih fitosanitarnih	Brza i efikasna razmjena informacija unutar nacionalnih službi za zdravstvenu zaštitu bilja I korisnika vrše se na odgovarajući način	1. Nabavka nedostajuće i dopuna postojeće IT opreme. 2. Povezivanje računara na graničnim prelazima u jedinstvenu računarsku mrežu Uprave.	Brza i efikasna komunikacija i razmjena informacija između graničnih fitosanitarnih inspektora I Uprave sa spoljnim korisnicima.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede I ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava I Uprava za inspeksijske poslove

	inspektora. Nije izrađen softver za potrebe graničnih fitosanitarnih inspektora u okviru jedinstvenog informacionog sistema Uprave. Veći dio fitosanitarnih inspektora ne posjeduje odgovarajuću IT opremu.	u skladu sa standardima EU i međunarodnim normama. Visok nivo informacione tehnologije i softverskih aplikacija omogućava brzu razmjenu informacija o zdravstvenoj zaštiti bilja i korisnika na unutrašnjim i spoljnjim granicama EU.	3. Izrada i implementacija software-a za potrebe granične fitosanitarne inspekcije u okviru jedinstvenog informacionog sistema Uprave.		
2.5 MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I POMORSTVA - DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ					
2.5.1. Pravni i regulatorni okvir		1. Postaviti oznake i signalizaciju na Predlog policije ako granična linija nije dovoljno vidljiva, na putevima u blizini državne granice, kojima se upozorava na približavanje graničnoj liniji (član 5 Zakona o graničnoj kontroli). 2. Postaviti oznake i drugu signalizaciju na GP i njihovom području u drumskom saobraćaju (član 20 Zakona o graničnoj kontroli)		2013.god.	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Direkcija za saobraćaj
2.6. MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I POMORSTVA - DIREKCIJA ZA ŽELJEZNICE - LUČKA UPRAVA - OPERATORI AERODROMA, LUKA I UPRAVLJAČI ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE					
2.6.1.		1. Na graničnim		2013. god. i	Ministarstvo

Pravni i regulatorni okvir		prelazima obezbijediti potrebne uslove za vršenje granične kontrole u skladu sa članom 17 Zakona o graničnoj kontroli.		kontinuirano	saobraćaja i pomorstva, Direkcija za željeznice, Lučka uprava, operatori aerodroma, luka i upravljači željezničke infrastrukture
2.7. MINISTARSTVO ZDRAVLJA					
2.7.1. Ljudski potencijali i obuka		1. Pratiti epidemiološku situaciju i po potrebi angažovati zdravstveno-sanitarne inspektore na graničnim prelazima		2013.god.	Ministarstvo zdravlja
2.7.2. Infrastruktura i oprema	Nije obezbijeđen adekvatan prostor za boravak i rad zdravstveno-sanitarnih inspektora na graničnim prelazima.		Obezbijediti adekvatan prostor za rad i boravak zdravstveno-sanitarnih inspektora.	2013.god.	MUP, Ministarstvo zdravlja
2.8. MINISTARSTVO ODBRANE					
2.8.1. Ljudski potencijali i obuka Infrastruktura i oprema		1.Realizacija obaveza proisteklih iz sporazuma VRMTC (prenos podataka do Napulja preko Bara i Podgorice). 2.Nastavak realizacije projekta Digitalnog radio-relejnog sistema velikog kapaciteta („Backbone“), implementacija faza I-III i eventualni početak faze IV. 3.Nastavak realizacije projekta Vazduhoplovnog operativnog centra u kasarni „Golubovci“		2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo odbrane

			4.Izrada i potpisivanje tehničkog sporazuma sa Republikom Hrvatskom za ASDE program. 5.Nabavka potrebne informatičke opreme i softvera za implementaciju programa ASDE. 6.Bezbjedonosna sertifikacija i obuka ljudstva koje će raditi u vazduhoplovnom operativnom centru 7.Formiranje ekspertskog tima sa nivoa MO i VCG za definisanje nacionalnih zahtjeva za izradu predakvizicijske studije za kontrolu i nadzor vazdušnog prostora. 8.Rad na zajedničkoj studiji nabavke radara i ostale opreme za, Bosnu i Hercegovinu, Makedoniju i Crnu Goru. 9.Infrastrukturno obezbjeđenje i izrada projektne dokumentacije za lokaciju Vrsuta na Rumiji. 10.Učešće u radu Interresorne radne grupe za uspostavljanje integrisanog sistema kontrole i nadzora vazdušnog prostora.		
	2.9. MINISTARSTVO FINANSIJA - UPRAVA ZA NEKRETNINE				
2.9.1. Infrastruktura			1. Uređenje patrolnih staza uz graničnu liniju sa R.Albanijom, i sa ostalim susjednim državama.		2013. god. i kontinuirano Uprava za nekretnine i Uprava policije- Sektor granične policije

			1.Obavljati poslove premjera i označavanja državne granice, održavanje i obnavljanje graničnih oznaka na državnoj granici i pripremati dokumentaciju o državnoj granici (član 4 Zakona o graničnoj kontroli)		2013. god. i kontinuirano	
			1.Održavati graničnu liniju koja u skladu sa Međunarodnim ugovorom treba da bude očišćena od stabala i drugog rastinja koje smanjuje vidljivost graničnih oznaka ili granične linije (član 7 Zakona o graničnoj kontrol		2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava za nekretnine

3. Međuresorska saradnja

Područje saradnje	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Očekivani rezultati / pokazatelji uspješnosti	Cilj i očekivani rezultati	Nosilac aktivnosti
	6.1. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA - UPRAVA POLICIJE - UPRAVA CARINA - VETERINARSKA INSPEKCIJA - FITOSANITARNA INSPEKCIJA - ZDRAVSTVENO-SANITARNA INSPEKCIJA					
3.1.1. Procedure	Urađen je Nacrt priručnika o procedurama rada graničnih službi na graničnim prelazima, koji sadrži procedure koje sprovode službe uključene u upravljanje granicom.	Postupanja se zasnivaju na zakonodavstvu EU-a, na osnovu kojeg je izrađen priručnik, koji u obzir ima vrstu graničnog prelaza: Izbjegavanje dvostrukih	Kontinuirano ažurirati Priručnik o procedurama u preko-graničnom prometu	Procedure za kontrolu na granici i u unutrašnjosti zemlje pojednostaviti i uskladiti sa najboljom praksom EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava,

	Procedure organa nijesu u potpunosti usklađene sa standardima i praksom EU.	i nepotrebnih provjera i izbjegavanje praznih hodova; Jasne nadležnosti za obavljanje provjera/pregleda, standardizovanim obrascem; Uputstva treba da budu sadržana u priručnicima u kojima su opisana i jasna postupanja u okviru zajedničkih operacija na svim vrstama graničnih prelaza, ali i u unutrašnjosti teritorija.				Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	U skladu sa Sporazumom o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom, koji je zaključen između MUP-a, UP, UC, VU i FU, imenovani su koordinatori saradnje u sprovođenju Strategije IUG na regionalnom i lokalnom nivou, na graničnim prelazima. Na zajedničkim sastancima, u skladu s analizom rizika, organizuju se i sprovode zajedničke međuresorske akcije. O sprovedenim akcijama i rezultatima rada, pisanim putem izvještava se Međuresrska komisija za sprovođenje Strategije IUG.	Organi uključeni u sprovođenje Strategije treba permanentno da razmatraju sprovođenje zajedničkih i koordiniranih provjera/pregleda. Po potrebi carina i granična policija treba da sprovode posebne provjere u cilju suzbijanja svih vidova krijumčarenja, uz odgovarajući kontakt sa operatorima.	3. Pripremati planove za zajedničke akcije koji su u skladu sa dobrom praksom EU. 4. U skladu sa navedenim planovima, kontinuirano organizovati i sprovoditi zajedničke akcije. 3. O sprovedenim akcijama permanentno izvještavati Međuresorsku komisiju.	Organizovati i sprovoditi zajedničke međuresorske akcije.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Pojedini organi imaju razrađene planove za vanredne situacije (na primjer, planovi za postupanje u slučaju vanrednih događaja u vazdušnom i pomorskom	Planovi za postupanje u vanrednim situacijama u kojima bi se precizno razgraničile odgovornosti pojedinih organa: povećan broj izbjeglica, terorističke	5. Pripremiti zajednički plan za postupanje u vanrednim situacijama u skladu s najboljom praksom EU. 6. Pripremiti plan za sprovođenje zajedničke	Izraditi i ažurirati zajednički plan za postupanje u vanrednim situacijama. Zajednički planirati i sprovoditi obuke i vježbe za postupanje u vanrednim situacijama.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava,

	saobraćaju). Postoje Planovi za postupanje u vanrednim situacijama na nacionalnom nivou (Sektor za vanredne situacije MUP-a).	aktivnosti ili nesreće većih razmjera u graničnom području, izrađuju se u skladu sa direktivama EU. Planove treba pripremiti za regionalni i lokalni kako bi sadržavali podjelu odgovornosti i zadataka službi na graničnim prelazima. (Smjernice za integrisano upravljanje granicama).	obuke za postupanje u vanrednim situacijama. 7. Redovno sprovoditi zajedničku obuku i vježbe za postupanje u vanrednim situacijama. 8. Redovno ažurirati zajedničke planove za postupanje u vanrednim situacijama.			Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Pojednostavljenje procedura granične kontrole za vrijeme turističke sezone.		1. Preduzeti na pojednostavljenju procedura granične kontrole za vrijeme turističke sezone, posebno u dijeu usaglašavanja prometa.		2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Ne postoji jedinstveni koordinacioni centar na nacionalnom nivou koji se bavi razmjenom informacija u realnom vremenu i koordinacionom zajedničkih aktivnosti svih službi koje imaju nadležnosti u oblasti granične kontrole.		Sagledati mogućnost obrazovanja zajedničkog koordinacionog centra IUG na nacionalnom nivou, gdje bi u zajedničkom centru bili angažovani predstavnici graničnih službi, u kojem bi bio instaliran video nadzor GP-a, u cilju unapređenja saradnje, efikasne razmjene informacija u realnom vremenu i zajedničke odgovornosti za bezbjednost državne granice.		2013. god.	MUP, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava.

3.1.2. Ljudski potencijali i obuka	Službenici koji sprovode koncept međuresorske saradnje, nijesu u potpunosti informisani o modelu integrisanog upravljanja granicom (IUG). U okviru specijalističke obuke za graničnu policiju službenici se obučavaju i osposobljavaju na temu IUG.	Ustanovljena su dva različita načina sprovođenja obuke u oblasti integrisanog upravljanja granicom, koji se međusobno nadopunjuju. Prvi se sastoji od osnovne obuke službenicima iz različitih službi, i to obuke iz relevantnih stručnih područja kojima vladaju njihovi kolege iz drugih službi. Drugi vid obuke je zajednički, kako bi se unaprijedila saradnja i zajednički rad. (Smjernice za integrisano upravljanje granicama).	3. Nastaviti proces obučavanja sa ciljem postizanja boljih rezultata rada. 4. Izraditi i ažurirati Priručnik za obavljanje specijalističke međuresorske obuke.	Osposobljavanje službenika graničnih službi za postizanje ciljeva međuresorske saradnje u skladu sa dobrom praksom EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Organi koji imaju nadležnosti na graničnim pralazima imaju dnevne rasporede rada, kojim se službenici raspoređuju za obavljanje dnevnih poslova. Angažovanje ljudskih potencijala na graničnim prelazima usklađuje se prema potrebama i u skladu sa zahtjevima i dobrom praksom EU.	Između organa koji obavljaju djelatnost na granici usklađuju se planovi o angažovanju ljudskih potencijala i prilagođavaju se različitim situacijama (noćne i dnevne smjene, turistička sezona, godišnji odmori, procjena bezbjednosnih rizika i dr.)	Kontinuirano usklađivati raspored službenika u skladu sa potrebama.	Za svaki granični prelaz uskladiti planove rasporeda ljudskih potencijala kojima je omogućeno izvršavanje zadataka u skladu sa zahtjevima EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.1.3. Komunikacija i razmjena informacija	Sporazumom o saradnji u integrisanom upravljanju granicom definisane su vrste podataka i informacija koje se razmjenjuju.	Komunikacija i razmjena informacija između različitih organa treba da bude prioritet zajedničkog rada. Relevantne informacije treba rutinski da se razmjenjuju između	1. U potpunosti implementirati Sporazum o saradnji u integrisanom upravljanju granicom, sa Prilogom o sadržaju podataka koji se razmjenjuju. 2. Uspostaviti sistem	Utvrđivanje i omogućavanje redovne razmjene informacija i podataka između organa koji imaju nadležnosti na graničnim pralazima, na svim nivoima.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna

		organa. Vrsta informacija i način njihove razmjene treba da se utvrdi sporazumima.	zajedničkog vođenja i korišćenja statističkih podataka prikupljenih od strane ovih organa.			uprava, Uprava za inspekcije poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Sistem komunikacija postoji unutar organa, ali ne postoji zajednički sistem informisanja.	Neophodno je obezbijediti redovno informisanje operatora i javnosti, kako bi se granični prelazi uskladili sa standardima i zahtjevima EU.	1. Razmotriti mogućnost uspostavljanja web stranice „Integrisano upravljanje granicom Crne Gore“.	Uspostavljanje web stranice „Integrisano upravljanje granicom Crne Gore“, kao zajedničkog sistema informisanja javnosti.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.1.4. Infrastruktura i oprema	Granični prelazi su djelimično izgrađeni i nedovoljno opremljeni u skladu sa standardima i preporukama EU.	Infrastrukturu treba prilagoditi na način da omogući obavljanje integrisanih provjera/pregleda na jednom mjestu, kako bi se izbjeglo dupliranje postupaka različitih organa.	1. U skladu s planom razvoja infrastrukture izgraditi i opremiti postojeće granične prelaze, kao i na budućim spoljnim granicama EU u CG. 2. Permanentno tekuće i investiciono održavanje svih graničnih prelaza	Izgraditi i opremiti granične prelaze u skladu sa standardima EU i permanentno ih održavati.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspekcije poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
3.1.5. Upravljanje i organizacija	U cilju sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom, Vlada Crne Gore je novembra 2007. god. obrazovala Međuresorsku komisiju za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanj granicom i Akcionog plana za njeno	Šengenski katalog od 18. marta 2009.g. I. Poglavlje i Smjernice za integrisano upravljanje granicama.	6. U skladu sa Poslovnikom o radu Međuresorske komisije održavati radne sastanke i nadzor sprovođenja donijetih odluka. 7. Koordinirati rad rukovodilaca stručnih radnih timova koji su	Uspostavljeni koordinirajući mehanizmi za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava,

	sprovođenje, te imenovala predsjednika, zamjenika predsjednika, sekretara i članove komisije. Koordinirajuću ulogu u sprovođenju Strategije i Akcionog ima Ministarstvo unutrašnjih poslova koje obezbjeđuje i administrativne i tehničke uslove za rad Međuresorske komisije. Međuresorska komisija održava permanentno redovne i vanredne sastanke sa ciljem koordinacije, analize i praćenja sprovođenja Strategije. Takođe, Komisija dostavlja redovne izvještaje o svom radu Vladi Crne Gore, i do sada je podnijeto 5 izvještaja o radu, koji su razmatrani, usvojeni i tim povodom su donijeti odgovorajući zaključci.		osnovani u cilju operativnijeg sprovođenja Akcionog plana za integrisano upravljanje granicom. 8. Analizirati izvještaj o sprovođenju Sporazuma o međusobnoj saradnji u integrisanom upravljanju granicom te davati smjernice za unapređenje rada na sprovođenju sporazuma. 9. U skladu sa Odlukom o obrazovanju Međuresorske komisije, jednom godišnje izrađivati Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije IUG, za prethodnu godinu sa Akcionim planom za narednu godinu i dostavljati ga Vladi Crne Gore na razmatranje, usvajanje i donošenje određenih zaključaka. 10. Povremeno, a u skladu s analitičkim izvještajima, na nacionalnom nivou organizovati sprovođenje zajedničkih međuresorskih akcija. 6. Učestvovati u sprovođenju projekata Evropske unije koji se odnose na područje integrisanog upravljanja granicom.			Uprava za inspekcijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
	Sistem za zajedničku analizu rizika nije uspostavljen.	Zajednička analiza rizika treba da se	3. Pripremiti predlog za uspostavljanje	Uspostavljanje sistema zajedničke analize rizika,	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013. godinu

		zasniva na potpisanim sporazumima. Unutar EU javlja se potreba za racionalizaciom i metodama upravljanja rizikom. Racionalizaciju treba započeti sagledavanjem provjera / pregleda koje se mogu ukinuti a da se pri tome ne umnožavaju rizici, kao i utvrđivanje onih pregleda koji se obavezno moraju sprovoditi na GP.	zajedničkog sistema analize rizika. 4. Definirati precizne procedure postupanja u skladu sa najboljom praksom EU. 3. Pripremiti program obuke za analizu rizika i sprovesti obuku.	njegovog unificiranja, unapređenja i usklađivanja sa EU najboljom praksom. Pripremiti priručnik o procedurama i programima obuke u zajedničkoj analizi rizika.		poslova, Uprava policije, Uprava carina, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Zdravstveno-sanitarna inspekcija	
6.2. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA							
3.2.1. Infrastruktura i oprema			1. U cilju operacionalizacije uslova koje moraju zadovoljiti GP, u komunikaciji sa operatorima na GP u vazdušnom, željezničkom i pomorskom saobraćaju obezbijediti potrebne uslove za vršenje granične kontrole (obaveza utvrđena Zakonom o graničnoj kontroli)			2013. god. i kontinuirano	MUP-Odjeljenje IUGiGP

4. Međunarodna saradnja

[illegible]

			utvrđivanje režima pograničnog saobraćaja sa susjednim državama i Komisije za implementaciju Sporazuma o otvaranju ZGP Sukobin - Murićani			implementaciju Sporazuma o otvaranju ZGP Sukobin - Murićani
	Nijesu u dovoljnoj mjeri pojednostavljene procedure prelaska državne granice na ZGP Sukobin – Murićani.	Usklađivanje procedura u skladu sa Šengenskim kodeksom o granicama.	Implementacijom Sporazuma o otvaranju ZGP Sukobin – Murićani, od 17.01.2007.godine i Protokola o vršenju aktivnosti zajedničke granične kontrole na ovom ZGP, od 18.06.2009.godine, sagledati mogućnost pojednostavljenja procedura, na taj način što bi se granične provjere vršile samo na ulasku u državu.	Procedure prelaska državne granice na ZGP Sukobin – Murićani uskladiti sa najboljom praksom EU.	2013.god.	MUP, Komisija za implementaciju Sporazuma o otvaranju ZGP Sukobin – Murićani („Sl.List CG”, broj 69/09)
4.2.2. Ljudski potencijali i obuka	Sprovodi se obuka granične policije s graničnom policijom susjednih zemlja po pitanju sprovođenja zajedničkih patrola. U saradnji s FRONTEX-om obučavaju se službenici granične policije po pitanju suzbijanja krijumčarenja ukradenih vozila, otkrivanja falsifikovanih dokumenata, analize rizika i dr. Za obuku granične policije takođe se koriste instrumenti TAIEX-a kao i strani eksperti u okviru bilateralne saradnje.	Predlaže se učestvovanje CEPOL-a i FRONTEX-a u programu obuke. FRONTEX-ov Core Curriculum za obuku granične policije.	1. Usaglasiti sadržaj obuke službenika uključujući i učenje stranih jezika te izraditi nastavni plan i program obuke u skladu s EU Core Curriculum. 2. Kontinuirano sprovoditi obuku i usavršavanje policijskih službenika granične policije u saradnji s FRONTEX-om 3. Sprovoditi zajedničku obuku o sprovođenju zajedničkih akcija predviđenih potpisanim	Sprovoditi obuku granične policije u vezi sa međunarodnom suradnjom.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije

			sporazumima sa susjednim zemljama.			
4.2.3. Komunikacija i razmjena informacija	Sprovodi se razmjena informacija sa graničnim policijama susjednih zemalja, međunarodnim organizacijama i FRONTEX-om. Informacije i podaci razmjenjuju se putem međunarodne saradnje.	Za posebnu analizu i razmjenu informacija, uspostavljena je mreža obavještajnih oficira za vezu. Osnivanje nacionalnih baza podataka koje će biti osnov informacija za ŠIS kao i za pripremu nacionalnog dijela ŠIS-a i nacionalnog dijela SIRENE. Schengenski kodeks o granicama, Schengenski katalozi - preporuke i najbolja praksa.	2. Redovno razmjenjivati podatke i informacije sa susjednim zemljama i međunarodnim organizacijama putem uspostavljenih komunikacionih mogućnosti. 2. Prilagoditi tehničke mogućnosti u nacionalnom informacionom sistemu za efikasnu razmjenu podataka s međunarodnim subjektima. 3. Redovno učestvovati u radu međudržavnih komisija, na međunarodnim sastancima, forumima, okruglim stolovima, kursovima, obuci i radionicama.	Uspostaviti sistem komunikacije i razmjene informacija na međunarodnom nivou.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije
4.2.4. Upravljanje i organizacija	Sa susjednim zemljama zaključeni su sporazumi o prekograničnoj policijskoj saradnji, osim sa R. Kosovom. U skladu sa ovim sporazumima sprovode se razni oblici zajedničkih aktivnosti u cilju efikasnije saradnje i veće bezbjednosti zajedničkih granica.	Šengenski kodeks o granicama, Šengenski katalozi - preporuke i najbolja praksa.	3. U skladu s bilateralnim sporazumima o prekograničnoj saradnji i njihovim implementacionim protokolima, kontinuirano se sprovodi zajednička zaštita državne granice. 4. U skladu sa potpisanim sporazumima obrazovana su zajednička tijela za sprovođenje sporazuma.	Uspostaviti model zajedničkog nadzora državne granice sa susjednim zemljama, koji je usklađen sa dobrom praksom EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije
	Konvencija o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi, potpisana je 05.05.2006. godine u Beču (Zakon o ratifikaciji Konvencije "Sl. CG")		2. Izvršiti analizu implementacije Konvencije o policijskoj saradnji u JIE	Zaključiti preostale sporazume i protokole koji proizilaze iz Konvencije o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi.	2013. god. i kontinuirano	MUP, Sektor za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor, u saradnji sa

	br.1/2008 od 10.01.2008. godine). Potpisnici Konvencije su : R.Albanija, BiH, R.Makedonija, R.Moldavija, R.Rumunija, R.Crna Gora i R.Srbija.					Odjeljenjem za IUGiGP i Upravom policije – Sektor granične policije
	U toku je usaglašavanje Sporazuma o uspostavljanju zajedničkog trilateralnog centra za razmjenu informacija između CG, BiH i R. Srbije, u Trebinju.	Preporučuje se uspostavljanje i razmjena oficira za vezu. Ovi oblici saradnje treba da doprinesu poboljšanju razmjene informacija i sprovođenju zajedničkih akcija na granici. Ukoliko nije moguće uspostaviti oficire za vezu, treba imenovati lica za kontak koji bi započeli s razmjenom informacija. (Smjernice za integrirano upravljanje granicom).	Oficire za vezu postavljati na osnovu sporazuma i usklađenih interesa organa, te na taj način obezbijediti odgovarajuću razmjenu informacija.	Uspostavljanje zajedničkih centrara za razmjenu informacija i oficira za vezu sa susjednim i drugim zemljama.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije,
4.2.5. Infrastruktura i oprema	U skladu sa Sporazumom o određivanju GP-a sa BiH, urađen je Elaborat zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva.	Šengenskim kodeksom o granicama, Šengenskim katalozima - „Nadzor vanjskih granica - povratak i ponovni prihvrat, preporuke i najbolja praksa“	1. Implementacija Elaborata zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva. 2. Izrada Elaborata o zarušavanju na granici sa Srbijom, R.Hrvatskom, R.Kosovom i	1. Implementacija Elaborata zarušavanja sporednih puteva na granici sa BiH i definisanje sporednih puteva. 2. Izrada Elaborata o zarušavanju na granici sa Srbijom, R.Hrvatskom, R.Kosovom i R.Albanijom	2013. god. i kontinuirano	MUP- Uprava policije-Sektor granične policije u saradnji sa Odjeljenjem za IUGiGP,

			R.Albanijom.			
4.2.6. Infrastruktura i oprema			1.U dogovoru s nadležnim organima R.Albanije i R.Kosovo preduzeti aktivnosti na izgradnji ZGP Zatrijebačka Cijevna – Grabon i Kotlovi – Kućište.		2013. god. i kontinuirano	MUP-Odjeljenje IUGiGP
8.3. MINISTARSTVO FINANSIJA – UPRAVA CARINA						
4.3.1. Pravni i regulatorni okvir	Zaključeni su bilateralni sporazumi sa strateški važnim zemljama.	Međunarodna carinska saradnja se ostvaruje na osnovu bilateralnih ugovora s drugim zemljama. Konvencija o uzajamnoj pomoći i saradnji između carinskih uprava (Napulj II) reguliše uzajamnu pomoć i saradnju u pogledu suzbijanja prekograničnog kriminala između zemalja članica EU.	1. Izraditi i ažurirati popis strateški važnih zemalja za zaključivanje sporazuma o carinskoj saradnji i međusobnoj pomoći. 2.Zaključiti sporazume o carinskoj saradnji i međusobnoj pomoći s trećim zemljama u skladu s EU standardima.	Popis strateški važnih zemalja za zaključivanje ugovora o carinskoj saradnji i međusobnoj pomoći. Sporazumi o carinskoj saradnji su zaključeni sa budućim strateško važnim carinskim službama kako bi se unaprijedila međunarodna saradnja u ovoj oblasti. Ispunjeni uslovi za pristup Napulj II konvenciji.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
	Crna Gora je članica SCO, te SELEC i posmatrač u MARINFO.	Potpisivanje ugovora s važnim organizacijama koje omogućavaju učestvovanje na sastancima (forumima), zajedničkim operacijama i povezivanje sa informacionim sistemima, te učestvovanje u radnim grupama.	1. Izrada i ažuriranje analize postojeće situacije u području zajedničke saradnje, a u cilju sprječavanja nezakonite trgovine i ostalih oblika prekograničnog kriminala. 2.Dalje jačanje carinske saradnje.	Izrađene i ažurirane analize. Novi sporazumi su na snazi Ugovori o zajedničkoj saradnji u cilju sprječavanja prekograničnog kriminala su zaključeni s međunarodnim organizacijama (MARINFO i sl.) i ostalim međunarodnim organizacijama.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

4.3.2. Ljudski potencijali i obuka	Carinska uprava učestvuje u Programu CARINA 2013, sastavni dio je obuka kadrova.	Učestvovanje u projektima međunarodne razmjene carinskih uprava.	3. Analizirati područja specijalističke carinske obuke koja nije moguća u Crnoj Gori ili koju može pružiti crnogorska Uprava carina. 4. Sprovoditi specijalističku obuku za međunarodnu saradnju.	Izrađena i ažurirana analiza specijalističke obuke i obrazovanja. Učestvovanje u obuci i obrazovanju. Učestvovanje u obuci i obrazovanju unutar okvira međunarodne razmjene carinskih službi.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
4.3.3. Upravljanje i organizacija	Carinska uprava redovno učestvuje u međunarodnim carinskim operacijama.	Učestvovanje i/ili organizovanje međunarodnih operacija.	1. Izrada i ažuriranje uputstava u vezi sa sprovođenjem međunarodnih operacija.	Uputstva su objavljena. Učestvovanje u međunarodnim operacijama organizovanim od strane carinskih službi, Svjetske carinske organizacije, i drugih organizacija.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
4.3.4. Komunikacija i razmjena informacija	Direktni kontakti temelje se na sporazumima o saradnji zaključeni sa susjednim zemljama.	Organizovati sastanke sa susjednim carinskim upravama i drugim agencijama s nadležnošću na granici na lokalnom nivou.	1. Održavati sastanke u skladu s operativnim potrebama. 2. Izraditi i ažurirati popis podataka i informacija koji su dostupni i koje treba razmjenjivati između carinskih službi u susjednim zemljama i ostalim organima. 3. Definirati jasne procedure za brzu razmjenu podataka i informacija.	Sastanci se održavaju u skladu sa operativnim potrebama. Izrađen i ažuriran popis podataka koje se mogu razmjenjivati i koji su dostupni kontakt osobama. Izrađen i ažuriran opis postupaka.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina
4.3.5. Sistemi informacione tehnologije	Uprava carina ima pristup International Road Transport Union (IRU) bazi podataka o tranzitnim dokumentima.	Lloyds baza podataka o pomorskom prometu (SCENT), OLAF Anti-Fraud Informacioni sistem (AFIS, EWS za osjetljive pošiljke), i ostale otvorene i baze podataka na pretplatu.	1. Izraditi i ažurirati popis relevantnih baza podataka i do kojeg nivoa je potreban ulaz u bazu podataka. 2. Potpisati ugovore za pretplatu. 3. Obuka kako koristiti baze podataka gdje je to potrebno.	Popis relevantnih baza podataka te definisanje nivoa pristupa podacima. Odobrene prijave za korištenje relevantnih baza podataka. Osoblje je obučeno za rad s bazama podataka do kojih imaju pristup. Obezbjediđen je pristup međunarodnim bazama podataka i bazama podataka ostalih carinskih službi.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo finansija, Uprava carina

1.1. UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE – VETERINARSKA INSPEKCIJA

4.4.1. Pravni i regulativni okvir	Prekogranične aktivnosti se zasnivaju na Zakonu o veterinarstvu i propisima u vezi sa prekograničnom saradnjom koji su samo okvirno je usklađeno sa EU zakonodavstvom.	Postoje detaljni propisi unutar zakonodavstva EU, a koji se odnose na prekogranične aktivnosti. EU ima sporazume s trećim zemljama uvoznicama/izvoznicima koji se odnose na uslove uvoza i izvoza.	Sprovesti analizu EU zakonodavstva u ovoj oblasti i izvršiti usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u skladu sa dobrom praksom EU	Pravni i regulativni okvir u području međunarodne saradnje u vezi sa prekograničnim postupcima i izvoznim/uvoznim zahtjevima uskladiti sa zakonodavstvom i dobrom praksom EU	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.2. Upravljanje i organizacija	Granične veterinarske kontrolne tačke nalaze se na graničnim prelazima na osnovu analize protoka roba na graničnim prelazima (uvoz, izvoz, prevoz).	Koordinacija između susjednih zemalja na graničnim prelazima dozvoljenim za prelazak pošiljki životinjskog porijekla i živih životinja je važna za nesmetani protok roba.	Pratiti protok pošiljki pod kontrolom granične veterinarske inspekcije na granici.	Prekograničnu saradnju omogućiti kroz koordinaciju graničnih veterinarskih inspekcijskih službi sa susjednim zemljama	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.3. Procedure	Nacionalno zakonodavstvo o prekograničnim procedurama i međunarodnoj saradnji nije u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom EU-e.	Prekogranične procedure i međunarodna saradnja EU-e, zasnivaju se na transparentnim uvoznim uslovima, upotrebi standardizovanih dokumenata i jasnih propisa.	4. Planirati razvoj prekograničnih procedura i međunarodnu saradnju. 5. Izraditi priručnik o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji. 6. Sprovesti nove procedure u skladu sa priručnikom o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji.	Uspostaviti procedure granične veterinarske inspekcije vezane za međunarodnu saradnju i prekogranične aktivnosti, usklađene su sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.4. Ljudski potencijali i obuka	Stručno znanje veterinarskih inspektora potrebno je permanentno usavršavati, kao i znanje stranih jezika. Nije pripremljen plan obuke u oblasti međunarodne saradnje.	Direktivama EU jasno je definisana primjena transparentnih prekograničnih procedura u vezi sa	1. Organizovati redovnu obuku u vršenju procedura veterinarske kontrole u oblasti međunarodne saradnje.	Obučiti granične veterinarske inspektore u vršenju procedura veterinarske kontrole u oblasti međunarodne saradnje.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske

		međunarodnom saradnjom u oblasti veterinarske kontrole.	2. Redovno učestvovati na međunarodnim sastancima, seminarima, konferencijama, okruglim stolovima i radionicama. 3. Organizovati kurseve stranih jezika.			poslove
4.4.5. Komunikacija i razmjena informacija	Ne postoje redovni međunarodni kontakti ili sastanci na regionalnom i lokalnom nivou. Ne postoji razmjena informacija na međunarodnom nivou putem jedinstvenih baza podataka. Baza podataka TRACES sistema je dostupna u internoj upotrebi.	Uspostavljena je brza komunikacija i efikasna razmjena podataka i službenih informacija između nacionalnih veterinarskih službi država članica. TRACES sistem omogućava informacije o rezultatima sprovedenih veterinarskih kontrola susjednih zemalja.	2. Uspostaviti mrežu kontaktnih osoba u susjednim zemljama. 2. Organizovati redovne sastanke na lokalnom nivou. 3. Uspostaviti razmjenu informacija sa TRACES sistemom EU u realnom vremenu 4. Objavljivanje i ažuriranje podataka iz područja veterine i rizicima po zdravlje ljudi i životinja na WEB-u za potrebe korisnika.	Uspostaviti komunikaciju na svim nivoima između službi granične veterinarske inspekcije i nadležnih službi zemalja EU i susjednih zemalja, kao i drugih zemalja uvoznica/izvoznica životinja i proizvoda životinjskog porijekla	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.4.6. Sistemi informacione tehnologije	Savremena IT tehnologija nije dostupna na svim GP na kojima se vrši veterinarska kontrola	Uspostavljen sofisticiran sistem IT tehnologije za potrebe graničnih veterinarskih inspektora na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola osnovni je preduslov za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	Uspostaviti sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola.	Na svim GP na kojima se vrši granična veterinarska kontrola stvoriti osnovne tehničke preduslove za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove

1.1. UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE – FITOSANITARNA INSPEKCIJA

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013. godinu

4.5.1. Pravni i regulatorni okvir	Crna Gora je potpisnica svih relevantnih međunarodnih ugovora iz područja zdravstvene zaštite bilja. Nacionalno zakonodavstvo u području međunarodne saradnje je okvirno usklađeno s relevantnim zakonodavstvom EU.	Postoje detaljni propisi unutar zakonodavstva EU, a koji se odnose na prekogranične aktivnosti. EU ima sporazume s trećim zemljama uvoznicama/izvoznima koji se odnose na uslove uvoza i izvoza.	Kontinuirano pratiti sprovođenje relevantnih međunarodnih ugovora i promjena u EU zakonodavstvu u području zdravstvene zaštite bilja te po potrebi inicirati usklađivanje nacionalnog zakonodavstva.	Pravni i regulativni okvir u području međunarodne saradnje u zdravstvenoj zaštiti bilja u vezi sa prekograničnim postupcima i izvoznim/uvoznim zahtjevima uskladiti s relevantnim međunarodnim ugovorima i zahtjevima EU	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.5.2. Upravljanje i organizacija	Saradnja sa susjednim i drugim zemljama je uspostavljena, ali je naophodno unaprijediti.	Djelotvorna saradnja između država članica EU, kao i saradnja država članica EU s drugim državama.	1. Unaprijediti saradnju s predstavnicima nadležnih službi susjednih država, regionalnim i međunarodnim organizacijama. 2. Uspostaviti saradnju s državama članicama EU te nastaviti saradnju sa susjednim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama.	Uspostaviti uspješnu međunarodnu saradnju u oblasti fitosanitarne kontrole.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.5.3. Procedure	Nacionalno zakonodavstvo o prekograničnim procedurama i međunarodnoj saradnji nije u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom EU-e. Procedure u vezi sa međunarodnom saradnjom	Uspostavljeno je izvještavanje o zadržanim pošiljkama bilja i štetnim organizmima u skladu s Direktivom	1. Planirati razvoj prekograničnih procedura i međunarodnu saradnju. 2. Izraditi priručnik o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji.	Primjena jasnih procedura o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji u skladu sa zakonodavstvom EU i najboljom praksom.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove

	potrebno je definisati Priručnikom za fitosanitarne inspektore.	94/3/EC.	3.Sprovesti nove procedure u skladu sa priručnikom o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji u vezi sa obavještanjem o zadržanim pošiljkama i štetnim organizmima.			
4.5.4. Ljudski potencijali i obuka	Stručno znanje fitosanitarnih inspektora potrebno je permanentno usavršavati, kao i znanje stranih jezika. Nije pripremljen plan obuke u oblasti međunarodne saradnje.	Direktivama EU jasno je definisana primjena transparentnih prekograničnih procedura u vezi sa međunarodnom saradnjom u oblasti fitosanitarne kontrole.	1. Organizovati redovnu obuku u vršenju procedura fitosanitarne kontrole u oblasti međunarodne saradnje. 2. Redovno učestvovati na međunarodnim sastancima, seminarima, konferencijama, okruglim stolovima i radionicama. 3. Organizovati kurseve stranih jezika.	Obučiti granične fitosanitarne inspektore u vršenju procedura veterinarske kontrole u oblasti međunarodne saradnje.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
4.5.5. Komunikacija i razmjena informacija	Ne postoje redovni međunarodni kontakti ili sastanci na regionalnom i lokalnom nivou. Ne postoji razmjena informacija putem Europhyt-a o zadržanim pošiljkama bilja s državama članicama EU.	Uspostavljena je brza i efikasna razmjena podataka i službenih informacija između nacionalnih službi za zaštitu bilja država članica EU o zadržanim pošiljkama bilja.	1. Uspostaviti mrežu kontaktnih osoba u susjednim zemljama. 2. Organizovati redovne sastanke na lokalnom nivou. 3. Uspostaviti interne baze podataka o pošiljkama bilja i razmjenu informacija putem Europhyt sistema. 4. Objavljivanje i	Uspostaviti komunikaciju na svim nivoima između službi granične fitosanitarne inspekcije i nadležnih službi zemalja EU i susjednih zemalja, kao i drugih zemalja uvoznica/izvoznica bilja i sadnog materijala.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove

			ažuriranje podataka iz područja zdravstvene zaštite bilja na WEB-u za potrebe korisnika.			
4.5.6. Sistemi informacione tehnologije	Savremena IT tehnologija nije dostupna na svim GP na kojima se vrši fitosanitarna kontrola	Uspostavljen sofisticiran sistem IT tehnologije za potrebe graničnih fitosanitarnih inspektora na svim GP na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola osnovni je preduslov za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	Uspostaviti sistem IT tehnologije na svim GP na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola.	Na svim GP na kojima se vrši granična fitosanitarna kontrola stvoriti osnovne tehničke preduslove za komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim zemljama	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitarna uprava i Uprava za inspekcijske poslove
	1.2. MINISTARSTVO ZDRAVLJA – ZDRAVSTVENO-SANITARNA INSPEKCIJA					
4.6.1. Pravni i regulatorni okvir	Crnogorsko zdravstveno-sanitarno zakonodavstvo okvirno je usklađeno sa EU zakonodavstvom.	Postoje detaljni propisi unutar zakonodavstva EZ-a, a koji se odnose na prekogranične aktivnosti, uslove uvoza i izvoza i provoza.	2. Sistemski pratiti promjene u zakonodavstvu EU te ih implementirati u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 2.Kontinuirano pratiti međunarodne ugovore i njihovo sprovođenje, kao i izmjene i dopune EU direktiva i najbolje prakse u vezi sa radom zdravstveno sanitarne inspekcije, te inicirati izmjenu ili potpisivanje	Pravni i regulativni okvir vezan za prekogranične postupke i uvozne zahtjeve iz nadležnosti zdravstveno-sanitarne inspekcije uskladiti sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

			novih međunarodnih ugovora.			
4.6.2. Organizacija i upravljanje	Zdravstveno-sanitarna inspekcija (ZSI) se trenutno povremeno angažuje na graničnim prelazima u skladu sa potrebama.	Direktivama EU je definisana koordinacija i saradnja sa susjednim zemaljama u vezi prometa na graničnim prelazima dozvoljenim za prevoz određenih pošiljki, kao važan aspekt za nesmetani protok.	1. Procijeniti organizaciju ZSI i prilagoditi ulazna mjesta i mjesta carinjenja za zajedničko djelovanje. 2. Procijeniti protok i količinu pošiljki koje podliježu zdravstveno-sanitarnoj kontroli na pojedinim GP-ima iz susjednih zemalja. 3. Na osnovu toga, izraditi plan angažovanja ZSI na GP.	Uspostaviti adekvatnu organizaciju i plan lokacija zdravstveno-sanitarne inspekcije za uspješni rad na GP-ima.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
4.6.3. Procedure	Prekogranične procedure funkcionišu na osnovu nacionalnog zakonodavstva koje je neophodno u potpunosti usaglasiti sa zakonodavstvom EU-e. Nadzor se sprovodi na osnovu nacionalnih zakonskih propisa koji su okvirno usklađeni sa evropskim. Propisi o nadzoru za pojedine rizične proizvode u fazi su izrade i primjenjivaće će se i prije pristupanja EU.	Prekogranične procedure i međunarodna saradnja EU, temelje se na transparentnim uvoznim uslovima, upotrebi standardizovanih dokumenata i detaljnih propisa definisanih direktivama EU.	4. Analizirati postojeće prekogranične procedure i međunarodnu saradnju. 5. Planirati razvoj prekograničnih procedura i međunarodnu saradnju. 6. Pripremiti priručnik o prekograničnim aktivnostima i međunarodnoj saradnji. 4. Sprovesti nove procedure.	Uspostaviti procedure granične zdravstveno-sanitarne inspekcije u vezi sa prekograničnim aktivnostima, usklađene sa zakonodavstvom i najboljom praksom EU-a u cilju uspješnijeg sprovođenja međunarodnih ugovora i obavljanja graničnih provjere.	2013. god. i kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija

4.6.4. Ljudski potencijali i obuka	Kroz organizovanu obuku inspektori se obučavaju o problematici u vezi sa prekograničnim prometom roba i opasnih hemikalija sa obavljanjem službenih kontrola i uzorkovanjem za laboratorijske analize.	Potrebno je planski organizovati redovnu obuku za zdravstveno-sanitarne inspektore po svim pitanjima vezanim za prekogranične procedure i međunarodnu saradnju. Prioritet treba dati učenju stranih jezika.	1. Analizirati postojeći nastavni plan obuke. 2. Izraditi nastavni plan obuke i izraditi priručnik. 3. Organizovati redovnu obuku, uključujući i učenje starih jezika.	Obučiti zdravstveno-sanitarne inspektore u vršenju procedura prekograničnih aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje.		Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno- sanitarna inspekcija
4.6.5. Komunikaci- ja i razmjena informacija	Ne postoje redovni međunarodni kontakti ili sastanci na regionalnom i lokalnom nivou u prekograničnim aktivnostima.	Potrebno je ostvariti permanentnu komunikaciju i razmjenu informacija sa susjednim i drugim zemaljama uvoznica/izvoznica, kako bi se omogućio nesmetan protok informacija o rizicima po zdravlje ljudi i životinja. U budućnosti omogućiti više opštih informacija npr. o zahtjevima uvoza EU, RASFF, RAPEX itd.	1. Organizovati sastanke na lokalnom nivou, na svim GP interesantnim za protok roba koje podliježu zdravstveno-sanitarnoj kontroli. 2. Uspostaviti odgovarajući softver i brz pristup internetu zdravstveno-sanitarnim inspektorima, kako bi se omogućio nesmetan i brz protok informacija. 3. Uspostaviti bližu saradnju sa drugim organima koji imaju nadležnosti na granici.	Uspostaviti adekvatnu komunikaciju na svim nivoima između ZSI i ostalih službi na graničnim prelazima, i sa laboratorijskim ustanovama i odrovarajućim organima u susjednim zemljama.		Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno- sanitarna inspekcija

4.6.6. Sistemi informacione tehnologije	Zdravstveno-sanitarnim inspektorima nije dostupna savremena IT tehnologija na GP na kojima vrše kontrolu.	Zakonodavstvo EU i najbolja praksa predviđju povezanost sa svim nadležnim subjektima, kao i međunarodnu razmjenu informacija o rizičnim proizvodima od RASFF-a, RAPEX-a i drugih izvještaj, i. informacije o određenim ulaznim mjestima za rizične proizvode i mjestima opremljenim za fizičke preglede pošiljaka.	1. Analizirati postojeću situaciju u vezi sa IT opremom i napraviti plan opremanja u skladu sa realnim potrebama 2. Uspostaviti sistem IT tehnologije neophodan za vršenje procedura zdravstveno-sanitarnim kontrole	Uspostaviti funkcionalan i standardizovan IT sistem koji omogućava međusobnu komunikaciju sa relevantnim subjektima.		Ministarstvo zdravlja, Zdravstveno-sanitarna inspekcija
--	---	--	---	--	--	---

1.3. MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I POMORSTVA

4.7.1. Infrastruktura i oprema			1. Preduzeti mjere na obezbjeđenju neophodne infrastrukture i tehničkih uslova za smještaj graničnih službi na ZGP za međunarodni željeznički saobraćaj Bijelo-Polje i Tuzi.			2013.god.	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
--------------------------------------	--	--	--	--	--	-----------	-------------------------------------

2. Migracije, vize i azil

Područje saradnje	Trenutno stanje	Najbolja praksa i zahtjevi EU	Aktivnosti	Očekivani rezultati / pokazatelji uspješnosti	Cilj	Rok	Nosilac aktivnosti
5.1.1 Pravni i	Pravni i regulativni okvir nije u potpunosti usklađen sa	Dio Šengenskog akcija koji se odnosi na vize,	1. Permanentno pratiti promjene u	Uspostaviti pravni i regulativni okvir u skladu sa zahtjevima i najboljom praksom EU.		2013. god. i kontinuirano	MUP, Sektor za upravne

AKCIONI PLAN za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2013. godinu

regulatorni okvir	zakonodavstvom i praksom EU.	azil i migracije posebno se fokusira na pravni i regulativni okvir koji omogućava saradnju između nadležnih organa, razmjenu informacija, zaštitu podataka te sprovođenje analize rizika. U vezi sa tim zahtjevi su sadržani u Dublinskoj konvenciji i u Katalogu preporuka za primjenu Šengenskog akcija i najbolje prakse u području izdavanja viza, vraćanja i readmisije, Direktivi o opštim standardima i postupcima u zemljama članicama za vraćanje državljana trećih zemalja, koji nezakonito borave 2008/115, Uredbi (EZ) br 810/2009 Evropskog parlamenta i vijeća od 13.07.2009. g. Zakoniku Zajednice o vizama (Zakonik o vizama), koji je stupio na snagu 2010. godine, kao i s Uredbi (EZ) br. 767/2008 o Viznom informacionom sistemu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba VIS).	zakonodavstvu EU i implementirati ih u nacionalno zakonodavstvo i praksu. 2.Uskladiti u potpunosti Zakon o strancima sa Direktivama EU. 4.Po stupanju na snagu novog Zakona o strancima izraditi podzakonske propise.			unutrašnje poslove, MVPiEI
	Sporazumi o readmisiji Crne	Primjena Šengenskog	1. Nastaviti aktivnosti na	Uspostavljanje pravnog i regulatornog okvira u	2013. god. i	MUP, Sektor za

	Gore sa drugim državama usaglašeni su sa Sporazumom između Republike Crne Gore i Evropske Zajednice o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka, koji je potpisan 18. septembra 2007. godine u Briselu.	acquis-a i najbolje prakse u području izdavanja viza, vraćanja i readmisije	zaključivanju preostalih sporazuma o readmisiji, i to: - Potpisivanje i potvrđivanje u Skupštini Crne Gore Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit i Protokola za njegovo sprovođenje; - Potpisivanje i potvrđivanje u Skupštini Crne Gore Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka; - Podnošenje inicijative Ruskoj Federaciji za zaključivanje Sporazuma o readmisiji; - Usaglašavanje tekstova impletacionog Protokola sa Republikom Francuskom, Italijom i Estonijom.	skladu sa zahtjevima i najboljom praksom EU i uskladiti sporazume o readmisiji sa EU standardima.	kontinuirano	upravne unutrašnje poslove, MVPiEI
5.1.2. Procedure	Saradnja između nadležnih organa je uspostavljena. Procedure nijesu u potpunosti usklađene.	Zakonik Zajednice o vizama, Šengenski katalog - nadzor vanjskih granica, protjerivanje i readmisija, Šengenski aki.	4. Analizirati postojeće procedure o saradnji. 5. Uskladiti procedure s najboljom praksom EU. 6. Pripremiti podzakonske propise za sprovođenje procedura o saradnji.	Uspostaviti procedure o saradnji nadležnih organa na području migracija, azila i viza usaglašene i prilagođene najboljoj praksi EU.	2013. god. i kontinuirano	MVPiEI MUP
	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija priprema Priručnik za crnogorsku bazu podataka za potrebe rada diplomatsko-konzularnih	Primjenu Šengenskog aki-a i najbolje prakse u području izdavanja viza, vraćanja i readmisije.	1. Izraditi Priručnik za izdavanje viza na granici poništavanje i skraćivanje roka važnosti viza. 2. Redovno ažurirati	Procedure za izdavanje viza precizno definisati i uskladiti s Šengenskim zakonodavstvom i najboljom praksom EU.	2013. god. i kontinuirano	MVPiEI, MUP, Sektor za upravne unutrašnje

	predstavništava sa uputstvima za obradu zahtjeva za izdavanje viza. Ministarstvo unutrašnjih poslova priprema Priručnik za obradu zahtjeva za izdavanje viza, Priručnik za poslovni proces produženja viza u koji će biti implementiran u crnogorsku bazu podataka o vizama.		priručnike u skladu s promjenama u EU i operativnim potrebama.			poslove
5.1.3. Ljudski potencijali i obuka	Polijski službenici koji rade na izdavanju viza nijesu u potpunosti obučeni za rad u crnogorskoj bazi podataka o vizama.	Zahtijeva se jasan koncept obuke koji sadrži operativne vještine, poznavanje propisa, jezika itd. Šengenski kodeks o granicama, EU nastavni plan obuke (Core Curriculum) za obuku granične policije.	1.Organizovati seminar o uspostavljanju crnogorske baze podataka o vizama i poslovnom procesu produženja viza. 2. Organizovati seminar o procesu izdavanja viza na granici, poništavanju i skraćivanju roka važnosti viza. 3. Redovno ažurirati priručnik u skladu s promjenama u EU i operativnim potrebama.	Stručno osposobljavanje službenika za samostalan rad na crnogorskoj bazi viza i permanentno ažuriranje priručnika i uputstva za rad na izdavanju viza.	2013. god. i kontinuirano	MUP-Uprava policije
	Radi se na uspostavljanju crnogorske baze podataka o vizama (CBV) - nacionalni sistem za razmjenu podataka između viznih tijela. Takođe, radi se na stvaranju pretpostavki da se nakon instaliranja potrebne opreme na graničnim prelazima za međunarodni promet odvija sveobuhvatna, brza i kvalitetna razmjena informacija i podataka na području viza između svih organa koji učestvuju u ovom procesu.	Uspostavljene su jedinice koje koriste podatke i informacije koje se odnose na migracije, azil i vize, i povezane su u poseban sistem (npr. EURODAC,CBV)	1. U svrhu obavljanja poslova u vezi sa vizama nabaviti i instalirati savremenu IT opremu na GP-ima i ispostavama Granične policije. 2. Instalirati biometrijsku identifikaciju u sve poslovne procese i opremiti ih sa potrebnom opremom. 3. CBV uvezati u Vizni informacijski sistem EU (VIS EU)	Uspostaviti savremeni informacijski sistem za razmjenu podataka na području migracija, azila i viza, uključujući biometrijsku identifikaciju u svim poslovnim procesima i uvezivanje Crnogorske baze podataka o vizama sa viznim sistemom EU.	2013. god. i kontinuirano	MUP, Uprava policije MVPiEI
5.1.4. Infrastruktura i oprema	Izgradnja Centra za azilante je u završnoj fazi.	Centar za azilante uspostavljen je u skladu sa najboljom praksom EU.	Završiti izgradnju i staviti u funkciju Centar za azilante.	Stavljanje u funkciju Centra za azilante	2013.godina	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za

						zbrinjavanje izbjeglica
	Crna Gora nije u potpunosti razvila kapacitete za upravljanje nezakonitim migracijama. U funkciji je jedno Prihvatilište za strance, malih smještajnih kapaciteta.	Kapaciteti na području nezakonitih migracija usaglašavaju se u skladu sa najboljom praksom EU.	3. Izvršiti obuku policijskih službenika u postupanju sa nezakonitim migracijama u skladu sa standardima i najboljom praksom EU. 4. Unaprijediti uslove prihvata i smještaja nezakonitih migranata u Prihvatilištu za strance u Spužu. 3. Uspostaviti tranzitni prihvatni centar za strance, i obezbijediti smještaj za maloljetnike u kompleksu Prihvatilišta za strance.	Razviti neophodne smještajne kapacitete i kadrovsku obučenosť na nacionalnom nivou za sposobnost upravljanja nezakonitim migracijama.	2013. god. i kontinuirano	MUP, Uprava policije